

WILLE RYDMAN

**SALAISUUS,
JOTA EI OLLUT**

WILLE RYDMAN

Salaisuus, jota ei ollut

Poikkeusvuosien ja erään seipitteen lyhyt historia

© Wille Rydman

Kannen kuva: Ville Paasimaa

Taitto ja paino: Printek, Keuruu 2023

ISBN 978-952-94-7440-0 (sidottu)

ISBN 978-952-94-7445-5 (PDF)

ISBN 978-952-94-7446-2 (EPUB)

Sisällys

Alkusanat	5
Prologi: Huonon parisuhteen omituinen loppu	9
ENSIMMÄINEN NÄYTÖS: JODEL-JUORUJA	15
1. Eräitä kirjoitteluita	17
2. Soppa sakenee	23
3. Sekalaisen seurakunnan puhutukset	30
4. Sotkun siivoaminen.....	35
TOINEN NÄYTÖS: POIKKEUSAJAN POLITIIKkaa	41
5. Juha Mäenpään tapaus	43
6. EU:n velkapaketin ensivaiheet.....	49
7. Valtapeliä kokoomuksessa	56
8. Pormestaripeliä Helsingissä	61
9. Pekka Haavisto perustuslakivaliokunnan syynissä.....	68
10. Pormestarikisan erikoiset vaiheet	75
11. Sekavaa koronapolitiikkaa	86
12. Eduskunta äänestää EU:n velkapaketista	91
13. Onnellista elämää.....	102
14. Valtuustokauden alkua ja sukuhistoriaa	109
15. Kokoomuksen positiivinen kierre	117
16. Perustuslaillista pokeria	123

KOLMAS NÄYTÖS: KATASTROFEJA KOHDEN	133
17. Lähestyvien myrskyjen merkkejä	135
18. Tihentyviä uhkia	141
19. Teittinen hyökkää – mutta epäonnistuu	149
20. Venäjä hyökkää – mutta epäonnistuu	160
21. Merkillistä kahvittelua.....	167
22. Kevään tapahtumia	173
23. Teittinen hyökkää uudelleen.....	181
24. Haastattelukysymyksiä	188
25. Piinaviikko.....	197
26. Synkistä synkimmät hetket.....	206
27. Romahdus.....	212
28. Juhannus.....	225
Epilogi: Kohti tuntematonta	233

Alkusanat

Sunnuntaina 19. kesäkuuta vuonna 2022 julkaisi Helsingin Sanomat minuun kohdistuneen poikkeuksellisen rajun mustamaalausartikkelin. Jutun otsikko oli ”Kokoomuksen salaisuus”. Sellaista salaisuutta, jota artikkelin kirjoittajat väittivät paljastavansa, ei todellisuudessa ollut.

Ennen lehtijutun julkaisua olin useaan otteeseen monin eri todittein osoittanut sen tekijöille, etteivät minua koskeneet syytökset pitäneet paikkansa. Tällä ei ollut mitään vaikutusta. Juttu julkaistiin, vaikka sen tekijöiden on täytynyt tietää, että heidän luomansa tarina perustui olennaisilta osin valheellisille väitteille.

Helsingin Sanomien artikkelin julkaisemisen jälkeen toin myös julkisuuteen liudan todistusaineistoa Sanomatalossa rakennetun kertomuksen kumoamiseksi. Tälläkään ei ollut mitään vaikutusta. Kun julkisuusmylly oli kerran saatu päälle, sen tahdissa marssi koko mediakenttämme sekä ne poliitikot, joilla oli minun asemani kannalta ratkaisevin merkitys. Jouduin pakotetuksi eroamaan kokoomuksen eduskunta- ja valtuustoryhmistä sekä liki kaikista niistä tehtävistäni, joihin minut kokoomuksen edustajana oli nimitetty.

Jouduin kohtaamaan sen tosiasian, että aikamme mediaympäristössä totuutta oli tämääntyyppisessä tapauksessa käytännössä mahdotonta saada kuuluviin. Ne, jotka kyseenalaistivat HS:n kertoman tarinan, eivät pääsääntöisesti uskaltaneet sanoa ajatuksiaan ääneen.

Ne, joiden käyttötarpeisiin kerrottu tarina sopi, eivät tosiasioista piitaneet. Jouduin kasvokkain sen todellisuuden kanssa, että jos totuus ylipäätään olisi koskaan voittaakseen, sen piti tapahtua oikeusteitse.

Varsin nopeasti kypsyi mielessäni myös ajatus kyseisen karmean ja elämäni valtavalla tavalla vaikuttaneen lehtijutun syntyyn johdaneiden vaiheiden kokoamisesta kirjan muotoon. Olen lukuisille ihmisille todennut, että tämä tapaus on vielä paljon järkyttävämpi kuin mitä mistään julkisista lähteistä on edes pääteltävissä. Tämä kirja on tapani osoittaa tuo sanomani todeksi. Jollen itse olisi kokenut tätä kaikkea, tuskin uskoisin, että tällainen voisi Suomessa olla edes mahdollista.

Päätös kirjan kirjoittamisesta ei silti ollut helppo. Olen luonteeltani monella tapaa perfektionisti, enkä lähtökohtaisesti mielelläni kirjoittaisi kirjaa kovin tuoreista tapahtumista. On miellyttävämpää kirjoittaa asioista, joista on kulunut riittävän pitkä aika ja joihin siten on ehtinyt muodostua myös tuoretta kokemusta syvempi perspektiivi.

Karttuneiden vuosien myötä olen tullut myös yhä haluttomammaksi kommentoimaan julkisesti mitään yksityiselämäni liittyvää. Arvelen tämän vähäsanaisuuteni osaltaan ruokkineen monenlaisia spekulatioita ja siten välillisesti vaikuttaneen niihin tapahtumiin, jotka johtivat kohtalokkaan HS-artikkelin julkaisuun. Kaiken tapahtuneen johdosta katson kuitenkin välttämättömäksi tuoda tässä kirjassa julki myös yhtä ja toista yksityiseen elämäni liittyvää – muutoinhan HS:n maalama kuva jäisi ainoaksi julkiseksi käsitykseksi siitä.

Tämän kirjan olen rakentanut niiden tapahtumien ympärille, jotka mahdollistivat kyseisen traagisen lehtijutun kirjoittamisen ja jotka johtivat siihen. Samalla tämä kirja on kuitenkin myös eräänlainen rajattu elämäkertani toukokuusta 2020 juhannukseen 2022. Vaikka se tuo esille paljon henkilökohtaisesta elämästäni, se samalla kattaa

kyseisen ajanjakson poliittisen historian omasta näkökulmastani ja oman osallisuuteni siihen.

Nuoruuden suunnitelmani oli ruveta isoisäni tapaan säveltäjäksi. Vaikka politiikasta tulikin lopulta ammatti ja musiikista vain harrastus, on vähintäänkin toinen jalkani pysynyt jatkuvasti kulttuurielämän puolella. Korkeakulttuurisesti suuntautuneet ihmiset todennäköisesti havaitsevat myös tämän kirjan kerronnallisissa perusratkaisuissa vahvan mieltymykseni klassisiin muotorakenteisiin ja temaattisen aineksen käsittelyyn. En silti avaa kyseisiä kirjallisia ratkaisujani tämän enempää, vaan jätän niiden löytämisen ilon valvutuneelle lukijalle itselleen.

Vaikka esteettiset mieltymykseni ovatkin ohjanneet kirjan muotoa ja kerronnan tapaa, en ole antanut sen johtaa tosiasioista tinkimiseen. Olen kertonut vain sen, minkä varmuudella tiedän ja minkä pystyn todeksi osoittamaan. Jos sanon jotain, mitä en voi varmaksi todistaa, kerron tarkkaan, mihin tuolloin käsitykseni perustan. Kuvaamiini tapahtumiin on silti todennäköisesti vaikuttanut moni sellainenkin asia, josta en ole tietoinen. Sellaisia asioita en ole tässä kirjassa lähtenyt arvailemaan.

Sellaiset kirjassa mainitut ihmiset, joita ei voi luonnehtia julkisuuden henkilöiksi, pidän pääsääntöisesti joko nimettöminä tai käytän heistä muunnettua etunimeä. Sellaisia yksityishenkilöitä, joilla on ollut elämälleni kuvattuina vuosina tavallista keskeisempi merkitys, kutsun heidän oikeilla etunimillään sukunimeä kuitenkin mainitsematta. Julkisuuden henkilöitä ja julkisuuteen itsensä tuoneita ihmisiä sitä vastoin kutsun heidän koko nimillään. Tästä poikkeuksen muodostaa entinen naisystäväni vuodelta 2016, joka kyllä on tuonut itsensä julkisuuteen mutta jonka nimen mainitsematta jättämiseen minulla on muita syitä.

Tämän kirjan laatiminen on ollut sekä vaikeaa että vapauttavaa. Etenkin sen viimeisten lukujen kirjoittaminen on merkinnyt eräänlaista hyvin vaikeiden hetkien elämistä uudelleen. Se on ollut paikoin varsin rankkaakin. Toisaalta kun asian on saanut kirjattua ylös, se on tavallaan myös pois sydämeltä. Asia on sen myötä tullut ikään kuin mapitetuksi ja järjestetyksi osaksi omaa ja sukuni historiaa. Sellaisenkin tavan onnistuivat Sanomatalon tarinankertojat häväs-tysartikkelissaan leimaamaan jotenkin epäilyttäväksi, mutta en aio antaa tämän vaikuttaa omaan toimintaani ja ajatteluuni.

Pyhänmiestenpäivänä 5.11.2022

isoäitini vanhempien rakennuttamalla kesämökillä Vihdissä

Wille Rydman

Prologi

HUONON PARISUHTEEN OMITUINEN LOPPU

Sanotaan, että suomen kielen kaunein sana on ”äiti”. Minulle sana ”sisko” on silti monin verroin kauniimpi. Tuohon sanaan sisältyy minulla paljon voimakkaampia kiintymykseen ja luottamukseen liittyviä merkityssisältöjä. Olihan läpi lapsuuteni ja erityisesti ratkaisevina kehitysvuosinani tärkein ihmissuhteeni juuri pikkusiskoni Saara. Teinivuosinamme jaoimme yhteisen huoneen keskenämme ja kohtasimme eteemme tulleet perhetragediat tiukasti toisiamme tukien.

Keväällä 2007 oli isämme kuollut melanoomaan vain 47 vuoden iässä. Olin isämme kuollessa 21-vuotias ja Saara vasta 18-vuotias. Äitimme oli toisenlaisista murheellisista syistä ollut jo vuosien ajan enimmäkseen poissa elämästämme. Onneksi olimme sentään niukin naukin molemmat täysi-ikäisiä, niin saatoimme laillisesti hoitaa kuolinpesän asiat keskenämme kuntoon.

Läpi lapsuutemme olin astellut Saaran kanssa yhtä jalkaa liki kaikkialle. Olimme käyneet tismalleen samat koulut. Avioerolapsina olimme kulkeneet kahden kodin väliä, mutta vaikka seinät ympärillä olivat vaihtuneet, yövyimme sentään me kaksi aina saman katon alla. Maailma ympärillä oli myrskynnyt monin eri tavoin, mutta pysyvintä, vakainta ja muuttumattominta oli kaiken aikaa rinnalla kulkenut pikkusisko.

Kesällä 2007 olimme sitten kuitenkin joutuneet jakamaan isältä jääneen perinnön keskenämme ja myymään lapsuudenkotimme Helsingin Punavuoreessa. Ensimmäistä kertaa emme enää eläneetkään jatkuvasti yhdessä. Samoihin aikoihin olin myös tutustunut kokoomusnuorissa Lauraan, johon minulle muodostui erittäin syvä ja kestävä ystävyysuhde. Nimesin sen johdosta Lauran ”varapikkusiskokseni”. Se oli jotakuinkin korkein arvonimi, jonka pystyin kellekään antamaan.

Ja todelliseksi ystäväksi Laura osoittautuikin; sellaiseksi, jonka ystävyys ei milloinkaan eikä missään tilanteessa horjunut. Oli siis mitä luonnollisinta, että kun suuren huolen vallassa tarvitsin rakkaan ystävän neuvoa, käännyin juuri Lauran puoleen. Oli maanantai, joulukuun 19. päivä vuonna 2016, ja olimme sopineet tapaamisen oluttupa Rotterdamiin Helsingin Kampissa.

Olin saman vuoden helmikuussa kokenut jonkinlaisen salamarakastumisen ja päätynyt yhteen naisen kanssa, joka elokuun lopussa oli muuttanut luokseni myös asumaan. Huolestuttavia merkkejä oli kuitenkin ollut ilmassa alusta pitäen, ja joulukuuhun tultaessa olin jo todella ahdistunut tilanteesta, johon olin ajautunut. En tiennyt, mitä tehdä.

Laura kuunteli huoliani kunnan ystävän lailla. Hän halusi ymmärtää tilannettani ja esitti monia kysymyksiä. Muistan niistä vain yhden – sen, joka minut pysäytti. ”*No onks teillä kuitenkin kivaa keskenänne?*”, hän kysyi. Häkellyin kysymyksestä, koska en ollut tullut edes ajatelleeksi asiaa. En myöskään muista, mitä vastasin. Mutta kysymys jäi vaivaamaan minua tuskallisen voimakkaasti.

Olin jo osannut myöntää itselleni parisuhteeni monet käytännön ongelmat, mutta en ollut vielä uskaltanut kohdata sitä, miten perustavanlaatuisella tavalla kaikki todella oli pielessä. Koin, että kumppa-

nini oli hyvin epärehellinen, epävakaa ja epäluotettava. Eikä meillä sitä paitsi tosiaan ollut enää edes kivaa keskenämme.

Mutta parisuhteen päättäminen oli minulle todella korkean kynnyksen takana. Jos olin päättänyt alkaa seurustella jonkun kanssa, se oli minulle lupaus ja sitoumus. Kolmessa edellisessä suhteessani minä olin ollut se, joka oli tullut jätetyksi. Se, että itse päättäisin parisuhteen, tuntui minulle vieraalta ja hyvin vaikealta.

Jouluna asia alkoi kuitenkin kristallisoitua mielessäni: oli tunnustettava, että olin päätenyt yhteen aivan väärän ihmisen kanssa ja että suhde olisi siksi päätettävä. Aluksi asiat etenivätkin suhteellisen hyvässä yhteisymmärryksessä. Tällä naisella oli omakin asuntonsa, ja sattumoisin hänen vuokralaisensa ilmoitti irtisanovansa vuokrasopimuksensa ja muuttavansa tammikuun lopussa. Sovimme, että entinen naisystäväni asuisi luonani vielä tammikuun ja lähtisi sitten.

Tammikuu 2017 oli luonnollisestikin hyvin kiusallista aikaa. Sen mittaan tapahtui myös asioita, joiden johdosta entistäkin enemmän halusin, että tuo nainen poistuisi luotani. Mutta kun helmikuu läheni, hän alkoi vastustella muuttoa. Selitys oli se, että hän tekisikin kaikenlaista remonttia asunnolleen ja että hän asustelisi luonani sen johdosta vielä määräämättömän ajan. En tietenkään hyväksynyt tällaista venkoilua. Nainen kuitenkin ilmoitti, ettei hän lähtisi minnekään, ellen hankkisi käräjäoikeuden häätöpäätöstä.

Totesin, ettei asia tainnut edetä, jollen itse sitä edistänyt. Tiesin kyseisen naisen olevan menossa asunnolleen helmikuun ensimmäisenä lauantaina, jonka oli pitänyt olla myös hänen muuttopäivänsä. Olin hakenut Ruoholahden Citymarketista läjän pahvisia banaanilaatikoita. Naisen poistuttua kotoani pakkasin niihin riipeästi asunnossani olleet hänen sinänsä vähäiset tavaransa, jotka

koostuivat lähinnä vaatteista. Toimitin laatikot hänen rappunsa ala-aulaan ja laitoin hänelle tekstiviestin, jossa kerroin kuorman saapuneen. Sen olin myöskin varmistanut, ettei hän enää pääsisi sisään asuntooni.

Yhteiselomme viimeiset kuukaudet olivat olleet niin piinallista ja ahdistavaa aikaa, että olin todella helpottunut, kun kaikki oli viimein ohi. Koin saaneeni menetetyt kotini takaisin. Lämmitin uunissa tonnikalapakastepizzan ja kaadoin itselleni lasillisen valkoviiniä. Koskaan ei ollut yksin lauantai-iltana syöty pakastepizza maistunut niin hyvältä.

Paitsi ettei kaikki ollutkaan vielä ohi. Kahden viikon kuluttua hätkähdin, kun sähköpostiini kilahdi viesti poliisilta. Nainen oli tehtaillut minusta erittäin omintakeisen rikosilmoituskimaran, ja poliisi tiedusteli, haluaisinko kommentoida esitettyjä väitteitä jotenkin.

Naisen mukaan olin syyllistynyt ”laittomaan uhkaukseen”, kun olin sanonut, ettei hän voinut jäädä luokseni asumaan. Hänen mukaansa olin myös vaihtanut oman asuntoni lukot, mikä hänen mielestään oli ”omankädenoikeutta”. Viisi tekstiviestiäkin olin kuulemma lähettänyt, mikä naisen mielestä oli ”vainoamista”. Muutto-kuorman siirtoa hän piti ”pelastusrikkomuksena” ja hänelle kuuluneiden tavaroiden laittamista kirjekuoreessa hänen postilaatikostaan sisään ”kotirauhan rikkomisena”.

Nuo rikosilmoitukset olivat tietysti puhdasta kiusantekoa – toki myös niin ilmeistä sellaista, ettei niistä humoristisiikaan elementtejä puuttunut. Mutta olihan se nyt tietenkin kiusallista, kun piti poliisille tuollaisen johdosta jotain vastata. Luotin kuitenkin Suomeen oikeusvaltioon sekä poliisin ammattitaitoon, enkä jaksanut asiasta siksi sen enemmän murehtia.

Parin viikon päästä valmistuikin poliisin päätös asiasta: asiassa ei ollut syytä epäillä rikosta eikä esitutkintaa siksi toimitettaisi. Nainen ei kuitenkaan luovuttanut, vaan protestoi poliisin ratkaisua vastaan. Maaliskuun lopulla poliisi suostui avaamaan tutkinnan ”omankädenoikeuden” osalta eli lukkojen vaihtoa koskien.

Koko asetelma oli jo sinänsä aivan absurdi – ikään kuin en olisi halutessani saanut vaihtaa 100-prosenttisesti omistamani asunnon lukkoja. Mutta erityisen absurdiksi asian teki se, että *en edes ollut vaihtanut lukkoja*. Päätin siksi varmistaa selustani ja pyysin talon huoltoyhtiöltä todistuksen siitä, että en ollut sarjoittanut asuntoani lukkoja uudelleen. Huoltoyhtiön edustaja kokeili oveeni yleisavainta ja kirjoitti todistuksen siitä, ettei lukkoja ollut voitu vaihtaa, kun yleisavaimella kerran edelleen pääsi asuntoon sisään.

Tätä todistusta en kuitenkaan tullut koskaan tarvitsemaan. Poliisi oli 27.3.2017 avannut tutkinnan omankädenoikeuden osalta, ja jo seuraavana päivänä hän oli esittänyt kihlakunnansyyttäjälle, että esitutkinta lopetettaisiin ”vähäisyysperusteella”. Ja vain kaksi päivää tämän jälkeen kihlakunnansyyttäjä oli yhtynyt poliisin kantaan ja määrännyt esitutkinnan lopetettavaksi. Tosiasiallisesti mitään esitutkintatoimenpiteitä ei siis edes suoritettu.

Entisen naisystäväni operointi jatkui silti. Sain kuulla, että hän oli yrittänyt saada Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijajärjestöstä apua asiaansa. Kyseisellä järjestöllä oli oma ”oikeusapuvaliokuntansa”, jolle hän oli asiaansa esitellyt. Kuulemani mukaan hänen selityksiinsä oli suhtauduttu lähinnä epäuskoksen hämmentyneinä, mutta oli tietenkin kiusallista kuulla, miten hän juttujaan levitteli.

Eikä siinäkään ollut vielä kaikki. Nainen oli alkanut ottaa yhteyttä entisiin tyttöystäviini ja kysellä näiltä, olisiko heillä jotain kielteis-

tä kerrottavaa minusta. Tämän tästä sain myös kuulla, että hän oli julkisesti hyvin suureen ääneen ja aktiivisesti kertonut minusta mitä omituisimpia tarinoita tutuille ja tuntemattomille. Se oli inhottavaa, mutta mitäpä olisin asialle voinut tehdä.

Enimmäkseen suhtauduin tähän kaikkeen melko tyyneesti. Ensinäkään en ole koskaan ollut erityisen kiinnostunut siitä, mitä muut minusta ajattelevat. Toisekseen luotin siihen, että suurin osa ihmisistä olisi aivan järkeviä ja osaisi jättää mokomat puheet omaan arvoonsa. Olin lisäksi luottavainen sen suhteen, että ajan myötä tuontinen naisystäväni lopulta rauhoittuisi ja löytäisi elämälleen uutta sisältöä.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS

JODEL-JUORUJA

1

ERÄITÄ KIRJOITTELUITA

”Halusin vain varmistaa, että olet tietoinen eräistä kirjoitteluista”, sanoi Helsingin Kokoomuksen toiminnanjohtaja Sanna Hämäläinen tekstiviestissään. Hän oli yrittänyt soittaa, mutta kokoomuksen kansanedustajien ryhmäkokous oli paraikaa käynnissä enkä voinut vastata.

Oli torstai-iltapäivä, 14. toukokuuta vuonna 2020. Elettiin ensimmäistä koronakevättä. Normaalisti eduskunnassa on torstaisin kyselytunti kello 16 ja sitä ennen pidetään eduskuntaryhmien kokoukset. Nyt ryhmäkokoukset pidettiin kuitenkin etänä ja eduskuntaryhmien yhteisellä sopimuksella kyselytunnille osallistui vain neljäsosa kansanedustajista.

Tuona torstaina en ollut kyselytuntivuorossa. Olin siksi tullut kotiini Helsingin Ullanlinnassa ja siivosin asuntoani samalla kun etäryhmäkokouksemme oli käynnissä. Soitin toiminnanjohtajalle takaisin kokouksen päätyttyä.

Minulla ei ollut aavistustakaan, mistä ”kirjoitteluista” hän puhui. *”Tiedätkö, mikä on Jodel?”*, hän kysyi puhelimessa. Taisin vastata joltain sen tapaista, että eikös se ole jokin nuorison suosima viestintäpalvelu. Sen tarkempaa käsitystä minulla ei ollut.

Toiminnanjohtaja Hämäläinen kertoi Jodelissa olevan Kokoomusnuoret-nimisen kanavan. Siellä oli keskusteluketju, jossa udeltiin, mikä on ”kokoomusnuorten suurin salaisuus”. Ketju oli pitkä, mutta jossain vaiheessa sitä muutama keskustelija oli alkanut väittää, että eräs kansanedustaja vikittelee alaikäisiä tyttöjä. Taustatiedoista ei jäänyt epäselväksi, että väitteen esittäjät viittasivat minuun.

Naurahdin asialle, koska en osannut ottaa sitä kovin vakavasti. Olin ollut politiikassa mukana tavalla tai toisella jo miltei kaksikymmentä vuotta ja siitä yli puolet varsin näkyvästi myös julkisuudessa. Olin erittäin tottunut siihen, että keskustelupalstoilla levitettiin kaikenlaista törkyä. Suhtauduin sellaiseen tottuneesti pelkällä huumorilla.

”*Ah, no sitten luulen arvaavani, mistä on kyse*”, vastasin. Samaa väitettä kun oli levitetty vuotta aiemminkin, eduskuntavaalien 2019 jälkeen. Oletin, että kyse oli saman tapauksen jälkimainingeista.

Vuoden 2019 vaalikampanjaani oli nimittäin osallistunut monen muun ohella eräs tuolloin 16-vuotias, kokoomusnuorissa aktiivinen tyttö. Tyttö oli ollut minuun kovasti ihastunut. Olin torjunut tytön yritykset yksiselitteisesti.

Olin saanut tuolloin kuulla, että tyttö oli puhunut ihastuksestaan hyvin laveasti myös kavereilleen kokoomusnuorissa ja yrittänyt väittää tunnetta molemminpuoliseksi. Jokin porukka oli yrittänyt kaupitella samaa väitettä jopa Seiska-lehdelle – tyttö oli ollut ehkä itsekkin siinä mukana. Kuulemma Seiskasta oli vastattu suunnilleen niin, että tuostahan saisi toki mehevän jutun, mutta pitäisi olla jotain näyttöä väitteen tueksi. Sellaista ei tietenkään ollut.

Kun tyttö lopulta oli tajunnut tullessa torjutuksi, hän oli ilmeisesti loukkaantunut minulle pahanpäiväisesti. Tämän myötä hän oli muuttanut tarinansa vastakohtakseen ja alkanut väittää, että *minä*

olisinkin ahdistellut häntä. Tästä kuullessani olin katkaissut välini koko henkilöön täydellisesti.

Sanoin puhelimesta toiminnanjohtaja Hämmäläiselle, että noista Jodel-kirjoituksista ei tarvitsisi olla vähimmässäkään määrin huolissaan. Minulla olisi kyllä tarvittaessa näyttää kuvakaappaukset viesteistä, joista kävi vastaanotomattomasti ilmi, että kyseinen tyttö oli itse ollut ihastunut ja että minä nimenomaisesti olin hänen yrityksensä jyrkästi torjunut. Lisäsin myös, ettei yksityiselämäni muutoinkaan liittynyt mitään sellaista, josta puolueen tarvitsisi olla huolissaan.

Puhelun jälkeen latasin puhelimeeni mokoman Jodelin etsiäkseni käsiini kyseisen keskusteluketjun. Sen sisältö vaikutti tosiaan olevan samaa epäuskottavaa roskaa, jota muutama kokoomusnuori oli vuosi aiemmin levittänyt. Arvelin, että kyse oli myös samoista henkilöistä. Olin politiikassa niin tottunut kaikenlaiseen anonyymiin ja joskus ihan omalla nimelläkin tapahtuvaan törkykirjoitteluun, etten osannut tuollaisesta juoruilusta juuri piitata. Parin päivän päästä koko kyseinen keskusteluketju myös poistettiin.

Päätin silti jäädä seuraamaan tuota Kokoomusnuoret-kanavaa, sillä havaitsin, että jotkut yrittivät siellä lämmittää samaa keskustelua uudelleen. Kyseiselle kanavalle liittyneiden henkilöiden määrä näkyi myös nopeasti kasvavan alle kolmestasadasta yli yhdeksänsadan. Jokin oli selvästikin herättänyt mielenkiinnon sitä kohtaan.

Korona-asiat leimasivat eduskunnassa seuraavaa helatorstai- viikkoa samoin kuin ne olivat leimanneet koko kevättä. Tiistaina edellytimme perustuslakivaliokunnassa, että korvauksia olisi maksettava kaikille koronarajoituksista taloudellisia menetyksiä kärsineille ravintolayrityksille. Hallituksen esitys oli muotoiltu siten, että osa ravintoloista olisi jäänyt vaille kompensatiota, jota perustuslakivaliokunta oli jo aiemmin edellyttänyt.

Torstaille minulla oli Verkkouutisten kolumnivuoro. Se oli minulle aina vähän raskas velvollisuus. Pidän itseäni hyvänä kirjoittajana, mutta olen äärimmäisen kriittinen omaa kirjallista ilmaisua kohtaan. Itsekritiikki jarruttaa kirjoittamisen aloittamista ylipäättään ja saa minut hiomaan tekstin yksityiskohtia liki loputtomasti. Ennakkoön määrätyt kirjoitusvuorot pakottivat saamaan sentään edes joskus valmista.

Olin päättänyt kirjoittaa pessimismistäni euron tulevaisuutta kohtaan. Euroopan keskuspankki oli harjoittanut ennätysellisen löysää rahapolitiikkaa jo vuosikymmenen ajan, mutta koronan myötä tahti oli vain kiihtynyt. Totesin tekstissäni, että ”*minun on vaikea uskoa, etteikö nyt harjoitettu rahapolitiikka johtaisi ennen pitkää merkittävän suureen inflaatioon*”. Totesin tekstissäni myös, että minun olisi mahdotonta kannattaa sellaisia ratkaisuja, jotka merkitsisivät euromaiden valtionvelkojen yhteisvastuullistamista. Tarkoitin, mitä sanoin.

Oli keskiviikkoilta, ja olin miltei saanut helatorstaikolumnini valmiiksi. Puhelin soi, ja soittajana oli jälleen Helsingin Kokoomuksen Sanna Hämäläinen. Nyt hän kertoi saaneensa tietää, että Helsingin Sanomien toimittaja Paavo Teittinen oli alkanut soitella ympäriinsä koskien edellisviikkoista Jodel-juoruilua. Teittinen oli kysellyt kokoomustoimijoilta mahdollisia vahvistuksia Jodelissa esitetyille väitteille.

Tuolloin sappeni kiehahti. Keskustelupalstojen nimettömiin kirjoittelijoihin suhtauduin huumorilla, mutta tämä oli jo jotain aivan toista. Suorastaan loukkaantunut olin siitä, että asialla oli nimenomaisesti herra Teittinen. Olihan hän juuri se lehtimies, joka oli niittänyt mainetta puolta vuotta aiemmin julkaistulla mittavalla Veijo Baltzar -artikkelillaan. Koin näin joutuneeni rinnastetuk-

si mieheen, jota epäiltiin törkeästä ihmiskaupasta ja moninaisista seksuaalirikoksista.

Olin niin suuttunut, että meinasin siltä seisomalta olla Teittiseen yhteydessä. Hänethän toki tunsinkin, kun hän oli haastatellut minua useaan otteeseen ja keväällä 2019 kutsunut minut jopa ystävänsä polttareihin. Kyse oli ollut yllätysnumerosta, jossa sopivasti juotettu juhlakalu laitettiin oikeiden poliitikkojen kanssa paneelikeskusteluun, jota Teittinen itse juonsi. Idea oli ollut minusta hauska, ja olin siksi suostunut siihen.

Maltoin kuitenkin mieleni. Käsitykseni Teittisestä oli hyvä. Ajattelin, että aikansa asiaa pengottuaan hän toteaisi rehellisesti, että eipä tainnut olla väitteissä perää. Tai että hän kysyisi minulta itseltäni aiheesta. Tällöin voisin näyttää tarvittavat kuvakaappaukset viesteistä ja asia lässähtäisi siihen. Mutta jos olisin itse häneen yhteydessä, se ehkä pikemminkin lisäisi epäilyksiä kuin hälventäisi niitä. Annoin siksi asian olla, niin ärtynyt kuin olinkin.

Seuraavana aamuna, helatorstaina, lähdin kesämökkilleni Vihtiin. Perjantaille olisi vain etäkokouksia, joten saattaisin olla mökillä pidennetyn viikonlopun. Tuon mökkini olivat rakennuttaneet isoäitini vanhemmat vuonna 1930 ja minun omistukseeni se oli päätynyt isäni kuoltua vuonna 2007. Olin siis isännöinyt paikkaa jo 21-vuotiaasta asti. Keväisin siellä riitti paljon tekemistä.

Mökillä ollessani toiminnanjohtaja Hämäläinen soitti taas. Nyt hänen viestinsä oli entistä huolestuneempi: hänen tietojensa mukaan lehtimies Teittinen oli sopinut jo haastattelunkin aiheeseen liittyen jonkun henkilön kanssa. Henkilön nimi ei ollut tiedossa.

Tilanne oli tietysti varsin ahdistava. Yhtäältä tiesin, että jos yksityiselämästäni esitettäisiin jotain raskauttavia väitteitä, pystyisin sellaiset hyvin suurella todennäköisyydellä kumoamaan. Toisaal-

ta nyt en voinut olla varma, kuka väitti ja mitä. Epäilyni kohdistui luonnollisestikin yli-innokkaaseen entiseen kampanja-apuriini, mutta varmuudella en voinut asiaa tietää. Ja epätietoisuus on aina kaikkein rasittavinta.

2

SOPPA SAKENEE

Seuraavalla viikolla, toukokuun viimeisenä, ei korviini kantautunut tietoja lehtimies Teittisen tekemisistä. Melko rauhallista oli poliittisestikin. Kesäkuun ensimmäinen viikko sitä vastoin sisälsi poliittista draamaa senkin edestä. Tiistaina 2.6.2020 Suomen Kuvalehti julkaisi jutun tuolloiselle valtiovarainministeri Katri Kulmunille (kesk) ministeriöiden laskuun hankituista kyseenalaisista ja kalliista viestintäkoulutuksista.

Kohu yltyi seuraavana päivänä. Katri oli hyvä ystäväni, jonka seurassa olin viihtynyt paljon vapaa-ajallanikin. Yksityisesti hän oli vapautunut, rento ja hauska – ainakin niiden ihmisten seurassa, joihin hän luotti. Julkisia esiintymisiä hän sitä vastoin jännitti paljon, ja siksi suuri yleisö näki hänet paljon todellista jäykempänä ja varautuneempana hahmona. Esiintymispelkoon hän oli viestintäkoulutuksista apua hakenutkin. Niihin liittynyt jupakka harmitti ja suretti minua kovasti.

Ystävyytemme luonnetta kuvasti se, että Katri säilytti irtokarkkejaan minun työhuoneeni vetolaatikossa. Itse en ollut juuri karkin perään, joten yksin en niihin tullut koskeneeksi. Katrille taas minun työhuoneeni oli turvallinen paikka, josta häntä ei osattu etsiä. Sinne

hänellä oli tapana toisinaan tulla ottamaan hieman taukoa omista poliittisista paineistaan irtokarkin ja hyvän ystävän seurassa.

Ennen täysistuntoa keskiviikkona 3.6. laitoin Katrille viestin: ”*Tuu karkille tänään, jos alkaa abdistaa liikaa 😊*”. Katri vastasi viestillä, jossa oli vain yksi kirosana. Minä en ollut vielä käsittänyt, miten vakavaksi tilanne oli kehitymässä. Kahta vuorokautta myöhemmin Katri olisi ilmoittava erostaan valtiovarainministerin tehtävästä.

Itse menin täysistuntoon. Siellä oli käsittelyssä hallituksen esitys uudeksi maahanmuuttajien kotoutumislainsiksi. Minua täysistunto-debatit eivät olleet koskaan kovin paljoa motivoineet, kun niissä käytettyjen puheenvuorojen tosiasiallinen vaikutus tehtävien päätösten sisältöön oli lähellä nollaa. Käytin aikani mieluusti jollain vaihtamistyön kannalta tehokkaammalla tavalla.

Aivan kokonaan täysistuntokeskusteluja ei kansanedustajana kuitenkaan voinut sivuuttaa. Toisinaan käytetyt puheenvuorot nousivat sentään uutisiin. Sitä paitsi aika ajoin uutisoitiin myös eduskunnan puhujatilastoista, eikä tuppisuitten listaan kannattanut joutua. Yllättävän monella äänestäjällä kun tuntui olevan se virheellinen käsitys, että juuri täysistuntopuheet olisivat kansanedustajan työn kovinta ydintä.

Päätin siis käydä ottamassa itselleni muutamia helppoja tilastopuheenvuoroja, maahanmuuttoasioista väittelemineen kun luonnistui minulta helposti. Koronakevään aikana salipuheenvuoroja oli kertynyt minulle muutoinkin vain harvoja. Päädyin nyt debatoimaan ennen kaikkea SDP:n Kimmo Kiljusen kanssa, jolla oli mielestäni aina ollut hyvin erikoisia käsityksiä maahanmuuttoon liittyen.

Kesken debatin sain kuitenkin viestin, joka järkytti minut pahanpäiväisesti. Viesti oli ystävältäni, jota kutsun tässä kirjassa nimellä ”Åsa”. Åsa kertoi viestissään, että hänelle oli juuri soitettu *Keskus-*

rikospoliisista. Häneltä oli kysytty, tunsiko hän ketään kansanedustajaa. Åsa oli vastannut, että yhden hän kyllä tuntee, nimittäin minut. Keskusrikospoliisista oli kerrottu, että he olivat saaneet vinkin, että olisin mahdollisesti ahdistellut alaikäisiä tyttöjä ja että Åsa saattaisi olla yksi näistä tytöistä.

Åsa oli vastannut rehellisesti, ettei minun ja hänen välillään koskaan ollut ollut mitään romanttista; hänen siskonsa ja minun välilläni kylläkin. Yhtä totuudenmukaisesti Åsa oli vastannut, ettei hänen tiedossaan ollut mitään epäasiallista käytöstä minun taholtani hänen siskoaan kohtaan. Senkin hän oli kertonut, että minun ja hänen siskonsa tuttavuuden alkuaikoina vuosikymmen takaperin nimenomaisesti minä olin ollut se, joka ei ollut halunnut viedä asioita sen pidemmälle.

Mielenkiintoni jatkaa poliittista väittelyä täysistunnossa katosi välittömästi tuon viestin saatuani. Poistuin istuntosalista sitä ympäröivälle pyörökäytävälle. Sulkeuduin yhteen siellä sijaitsevista äänieristetyistä puhelinkopeista ja soitin Åsalle. Åsa kuvasi minulle keskustelunsa poliisin kanssa ja minä kerroin hänelle kaiken sen, mitä tiesin Jodel-keskustelusta ja Paavo Teittisen puuhista.

Tapaus näytti nyt eskaloituneen aivan järjenvastaisella tavalla. Mitä ihmettä oli oikein tapahtunut tai tapahtumassa? Olimme aivan ymmällämme, sekä minä että tämä Åsa. Kyseessä oli todella ahdistava ja pelottava mysteeri. Kuka tai ketkä tätä pyörittivät ja mihin ihmeeseen tämä oikein perustui? Normaalisti olen erittäin hyvä nukkuja, mutta seuraava yö oli minulle hyvin rauhaton. Asia tuli uniini ja heräilin levottomasti keskellä yötä.

Seuraavan viikon maanantaina (8.6.2020) omituinen vyyhti alkoi kuitenkin osoittaa vihdoin purkautumisen merkkejä. Olin ollut viikonloppua mökilläni Vihdissä ja olin siellä edelleen, kun Helsin-

gissä ei tuona maanantaina ollut mitään läsnäoloani edellyttävää. Aamulla sähköpostiini kilahti viesti rikoskomisario Jyri Hiltuselta. ”*Hei, Olisiko teillä mahdollisuus soittaa minulle. Asia on aavistuksen arkaluontoinen.*”

Soitin Hiltuselle heti. Hän kertoi, että Nuorten Exit Ry:lle oli 19.5. kirjoittanut nimettömänä henkilö, joka oli väittänyt kansanedustajan kymmenen vuoden ajan ahdistelleen 14–17-vuotiaita tyttöjä. Poliisi oli selvittänyt kirjoittajan henkilöllisyyden ja ollut tähän yhteydessä. Henkilö oli kertonut poliisille kirjoittaneensa minusta ja selittänyt itsekkin kokeneensa taholtani epäasiallista kohtelua. Lisäksi hän oli 28.5. toimittanut poliisille KIK-viestintäpalvelussa käytyjä keskusteluja, joissa oli nimetty hänen lisäksi yhdeksän muuta henkilöä, jotka mahdollisesti myös olisivat olleet epäasiallisen käytökseni kohteena.

”*Yhdeksän muuta, siis yhteensä kymmenen!*”, huudahdin spontaanisti. Mielikuvitukseni ei mitenkään riittänyt keksimään lähellekään sellaista lukua ihmisistä, jotka edes teoriassa voisivat väittää jotain tuollaista taholtani tapahtuneeksi. No, toisaalta olivathan siellä Åsa ja hänen siskonsakin menneet sekaisin, että ilmeisesti aikamoista sekoilua oli matkassa mukana.

”*Kyllä, yhteensä kymmenen*”, vahvisti Hiltunen. Hän kertoi, että poliisi oli puhuttanut kaikki kymmenen ja että yhdenkään kertomana ei ollut tullut esille mitään sellaista väitettä, joka antaisi aiheita tutkinnan käynnistämiseen – ei edes ilmoittajan itsensä taholta. ”*No se nyt vielä olisikin puuttunut*”, naurahdin.

Hiltunen totesi, että näin muodoin asia heidän puoleltaan oli nyt tässä ja loppuun käsitelty. Hän kuitenkin varoitti, että myös eräs toimittaja oli ollut tietoinen selvityksestä ja udellut tietoja siihen liittyen. Ja että näin muodoin asia saattaisi vielä ”median toimesta”

nousta esille. Vastasin itsevarmasti naurahtaen, että jos näin kävisi, niin eiköhän minulla olisi riittävästi aineistoa ampua alas kaikki uutisarvoiset väitteet.

Sitten Hiltunen kertoi, että oikeastaan hänen yhteydenottonsa syy oli ennen kaikkea kysyä, mihin osoitteeseen halusin esiselvityspöytäkirjan postitettavan. *”Että jos teillä on esimerkiksi vaimo, niin ette ehkä halua sitä kotiosoitteeseenne”*, Hiltunen sanoi. Minua nauhatti taas ja sanoin, että ei ole vaimoa ja että vaikka olisikin, niin tuskinpa pöytäkirjassa on mitään, mitä en voisi vaimollenikin näyttää. Että ihan sopi kotiosoitteeseen lähettää.

Seuraavaksi Hiltunen vähän pahoittelevaan sävyyn totesi, että ymmärsin varmaan, että heidän piti tietysti selvittää asia, jos tällaisia väitteitä esitettiin. Ja että siitä vasta meteli syntyisikin, jos kansanedustajasta tällaisia väitetään eikä asiaa edes selvitettäisi. Minä vastasin, ettei ollut mitään syytä pahoitella. *”Te teette vain työtänne ja tärkeää työtä teettekin”*, sanoin.

Puhelun jälkeen yritin miettiä pääni puhki, keitä nuo kymmenen henkilöä voisivat olla. Ainoastaan Åsa oli ollut minuun yhteydessä poliisin puhelun johdosta. Asiaa mietittyäni laitoin Hiltuselle vielä viestin, että minulle sopisi aivan hyvin myös se, että esiselvitysmateriaali lähetettäisiin minulle sähköpostitse. Hiltunen kuitenkin vastasi, että materiaali oli jo laitettu kirjepostina eteenpäin.

Sillä viikolla tulin töistä kotiin aina niin aikaisin kuin vain pystyin, jotta pääsisin mahdollisimman pian lukemaan poliisin papearit. Ne saapuivat kuitenkin vasta torstaina. Silloin vahvistui myös ensimmäinen epäilykseni: poliisille ilmoituksen tehnyt henkilö oli kuin olikin se edellisvuoden uuttera kampanja-apurini, joka oli ensin ollut minuun kovasti ihastunut ja tultuaan torjutuksi keksinyt alkaa väittää, että minä olisin häntä ahdistellut.

Esiselvityspöytäkirjan mukaan tämän entisen kampanja-apurini väitteet olivat olleet aivan törkeitä. Hän oli kertonut haastatelleensa minua koulutehtäväänsä mutta kuvannut tuon haastattelun kuin romanttisena kohtaamisena. Hän näytti selittäneen itse lähettämänsä vihjailevat viestit minun lähettämikseni. Hän väitti minun pyytäneen häntä treffeille, vaikka hän itse oli pyytänyt tapaamista ja minä olin peruuttanut sen kuultuani, että hän piti tapaamista treffeinä. Ja niin edelleen.

Esiselvityspöytäkirjasta oli pääteltävissä, että kaikki oli saanut alkunsa siitä sittemmin jo poistetusta Jodel-keskustelusta. Osa kyseiseen keskusteluun osallistuneista kirjoittajista oli siirtynyt jatkamaan keskustelua niin ikään anonyymiin KIK-viestisovellukseen. Tuohon keskusteluun osallistuneista poliisi oli selvittänyt kampanja-apurini ohella myös toisen kirjoittajan henkilöllisyyden. Tästä henkilöstä Helsingin Sanomat olisi myöhemmin käyttävä nimitystä ”Anna”.

Tämä Anna yllätti minut täysin. Kyseessä oli henkilö, jonka tunsin vain etäisesti. Olin tavannut koko naisen vain pari kertaa. Vuonna 2014, jolloin en ollut vielä kansanedustaja, hän oli laittanut minulle viestiä, jossa hän oli kertonut samaistuvansa minuun. Tuo tunnustus oli erityisen yllättävä siksi, että hän kuului tuolloin vasemmistonuoriin. Olin vastannut hänelle, että olisi kiinnostava tavata ihminen, joka taustastaan huolimatta samaistui niin yllättävään henkilöön kuin minä. Olimme sopineet lounastapaamisen, jonka jälkeen emme enää olleet pitäneet yhteyttä. Hän oli tapaamisen aikaan ollut piirun vajaa 18-vuotias ja minä 28-vuotias.

Seuraavan kerran olin tavannut tämän Annan runsaan vuoden kuluttua, kun hän oli ilmaantunut erääseen kokoomusnuorten tilaisuuteen, jossa olin puhujana. En paljastanut tilaisuudessa tietäväni hänen aiemmasta taustastaan, mistä hän jälkikäteen minua viestitse

myös kiitti. Hän kertoi eronneensa vasemmistonuorista. Kuuluin itse tuolloin vielä kokoomusnuoriin, ja poliittisten nuorisojärjestöjen asiat kiinnostivat minua yhä. Sovimme uuden lounastapaamisen, koska hänellä tuntui olevan paljon kiinnostavaa kerrottavaa vasemmistonuorista.

Tuon lounastapaamisen jälkeen välillämme ei enää paljoa yhteydenpitoa ollut. Kuitenkin juuri Jodel-keskusteluita seuranneena viikonloppuna, sunnuntaina 17.5.2020, tämä Anna oli vuosien jälkeen lähestynyt minua oudolla viestillä. Siinä hän oli kysellyt, olinko lapsena esiintynyt Serlan mainoksessa. Olin vastannut, että en kai, mutta että monessa muussa tv-jutussa olin kyllä lapsena esiintynyt.

Vielä omituisempaa oli, että tältä Annalta tuli uusi viesti vielä torstaina 11.6.2020 – siis samana päivänä, jona posti toi poliisin esiselvityspöytäkirjan. Kyseinen viesti oli sisällöltään yhtä omituinen kuin hänen aiempi Serla-viestinsäkin. Siihen en enää vastannut, kun poliisin esiselvitys viittasi siihen, että hänellä oli ollut aktiivinen rooli koko selvityksen käynnistämässä.

Oletin omituisten yhteydenottojen ja poliisin esiselvityspöytäkirjan perusteella, että tämän Jodelista alkunsa saaneen omituisen vyyhdin pääkäynnistäjät olivat nimenomaisesti aiempi kampanja-apurini ja sitten tämä Anna. Torjutuksi tulleen kampanja-apurin motiivi toiminnalleen oli ilmeisestikin kosto, mutta Annan motiivi oli vaikeampi käsittää. Toisaalta hänen viestinsä olivat niin sekavia, ettei mitään varsinaista motiivia ehkä ollutkaan kummallisen juuruilun lisäksi.

Mutta nämä olivat tietenkin vasta kaksi nimeä kymmenestä.

3

SEKALAISEN SEURAKUNNAN PUHUTUKSET

Toisin kuin entinen kampanja-apurini, ”Anna” vaikutti ainakin pääsääntöisesti puhuneen poliisille totuudenmukaisesti. Hänen sanomikseen oli silti esiselvityspöytäkirjassa kirjattu kommentteja, jotka olivat vähintäänkin omituisia. Hän kertoi, etten ollut ”varsinaisesti” lähennellyt häntä, mutta että hänelle ”oli tullut *vaikutelma*, että Rydman halusi tietää hänen aikaisemmista seksikokemuksistaan”. Lisäksi hän oli ”saanut sellaisen *käsityksen*, että Rydmanilla *vaikuttaa* olevan kiinnostusta nuoriin tyttöihin”.

Tuolloin en vielä tiennyt, että Anna oli itse asiassa kiistänyt antaneensa tuollaisia lausuntoja. Tähän seikkaan palaan myöhemmin tässä kirjassa. Kesäkuussa 2020 oletin luonnollisestikin, että hän oli sanonut sen, mitä pöytäkirjassa luki. Yhtä ilmeisenä pidin pöytäkirjan perusteella, että hän oli entisen kampanja-apurini ohella keskeinen Jodel-juorujen käynnistäjä.

Kahdeksasta muusta puhutusta henkilöstä Åsa oli ainut, joka oli kertonut minulle poliisin yhteydenotosta ennakkoon ja jonka puhutuksen sisällön siksi jo tiesinkin. Mutta se pääsi kyllä yllättämään, että nimilistaan sisältyi myös kolme entistä *tyttöystävääni*. Toisaalta jollain tapaa oli ehkä kuvaavaakin vinkkaajien ajattelulle ja mielen-

maisemalle, että entisiä seurustelukumppaneitakin pidettiin *ahdistelun* kohteina.

Puhutetuista entisistä tyttöystävistäni kahdella ei ollut minusta mitään pahaa sanottavaa. Kolmas puhutettu entinen tyttöystäväni olikin sitten se, jonka kanssa olin seurustellut vuonna 2016. Hänellä oli minusta pelkästään kielteistä sanottavaa, mikä ei minua toki kaikesta tapahtuneen jälkeen enää yllättänyt. Mutta hänen väitteittensä sisältö oli ottanut aivan hurjia kierroksia suhteessa aiempiin vuosiin. Nyt hän syytti minua monenlaisista irstauksistakin ja vihjaili jopa väkivaltaisuuksista. Järkyttyneenä totesin, ettei hänen hävyttömyydellään tuntunut olevan enää mitään pidäkkeitä.

Neljä nimeä jäljellä. Heistä yksi oli täysin neutraali tuttavuus, johon olin tutustunut hänen ollessaan n. 20-vuotias ja joka oli toisinaan ollut seuralaisenani joissakin konserteissa. Kutsuttakoon häntä tässä kirjassa nimellä ”Pauliina”. Pauliina oli poliisille kertonut, ettei meidän välillämme ollut ollut mitään romanttista ja ettei hänellä ollut minusta ”mitään ahdistavia kokemuksia”.

Kolmesta jäljellä olevasta kahta voisi luonnehtia satunnaisiksi bilettuttavuuksiksi. Olin kohdannut heidät vuonna 2016 eräillä 18-vuotissynttäreillä, joilta he olivat tulleet luokseni jatkoille. Se oli sinänsä varmastikin ollut typerä ajatus, varsinkin, kun he olivat molemmat olleet tuolloin 17-vuotiaita. Mutta kotonani oli silloin ollut myös tuolloinen naisystäväni – se samainen, joka sittemmin oli kääntynyt minua vastaan – joten en ollut osannut pitää asiaa kovinkaan epäilyttävänä. Noista kahdesta ensimmäinen näytti kommentoineen minua negatiivisväyhteisesti ja toinen ei ollut halunnut kommentoida lainkaan.

Kymmenes puhutettu oli Helsingin Sanomien myöhemmin ”Miljaksi” nimeämä henkilö; minun ja vuoden 2016 naisystäväni

yhteinen tuttava. Häneen olin tutustunut vuonna 2010 hänen ollessaan TET-harjoittelijana kokoomusnuorissa. Yhtenä hänen TET-päivistään olin esitellyt hänelle eduskuntataloa, kuten niin monille TET-harjoittelijoille häntä ennen ja hänen jälkeensä. Myöhemmin hän oli liittynyt kokoomusnuoriin. Hän oli vuosien varrella osallistunut useisiin vaalikampanjoihini ja ollut toisinaan myös seuralaisenani erilaisissa konserteissa.

Miljan kommentit minusta eivät vaikuttaneet kielteisiltä. Hänen lausunnossaan oli kuitenkin minun kannaltani kiusallinen ajallinen virhe. Hän väitti, että olisin koettanut suudella häntä ja kosketellut häntä takapuolesta hänen vieraillessaan luonani hänen ollessaan 16-vuotias. Tuon tapainen hetki oli kyllä ollut, mutta se oli ollut vasta 29.6.2015. Silloin minä olin ollut 29-vuotias ja Milja aavistuksen vajaa 20-vuotias.

No niin. Äsällä, kahdella entisellä tyttöystävälläni ja Pauliinalla ei siis ollut ollut minusta mitään kielteistä sanottavaa. Eikä näkynyt olleen Miljallakaan, mutta hänen kertomuksessaan oli ikävä ajallinen virhe. Anna taas vaikutti vihjailleen minusta kielteisiä juttuja, vaikkei näkynytäkään varsinaisesti väittäneen mitään. Kahdesta satunnaisesta biletettävyydestä yksi vaikutti puhuneen minusta negatiiviseen sävyyn, toinen taas ei ollut sanonut käytännössä mitään. Puhtaan kielteiset lausunnot olivat antaneet vuoden 2016 naisystäväni sekä entinen kampanja-apurini, mutta heidän juttunsa olivatkin sitten mitä suurimmassa määrin seipittä.

Vaikka poliisin johtopäätös olikin ollut, ettei mikään esitetty väite antanut aihetta tutkinnalle, ei esiselvityspöytäkirja silti tietenkään ollut mukavaa luettavaa. Olihan ensinnäkin ilmeistä, että pöytäkirjaa oli mahdollista tulkita minun kannaltani hyvin ikävällä tavalla, jos ottaisi kaiken kerrotun totena ja poimisi vain ne kohdat, joissa näyt-

täydyin kielteisessä valossa. Toisekseen oli varsin kylmäävää, miten paljon Jodel-keskustelijat olivat näyttäneet onnistuneen onkimaan tietoonsa sellaisia henkilöitä, jotka edes jonkin satunnaisen kohtaamisen kautta olivat linkittyneet elämäni.

Ensimmäinen johtopäätökseni oli se, että nimien keräämiseen oli todella nähty vaivaa. Kun nimet oli poliisille antanut nimenomaisesti entinen kampanja-apurini, oletin, että hänen roolinsa myös niiden keräämisessä oli ollut keskeisin. Tästä taas päättelin, että hänen suhtautumisensa minuun oli *vielä* pakkomielleisempää kuin mitä jo aiemmin oli käynyt ilmi. Näin saattoi toki ollakin, mutta vielä en tullut ajatelleeksi, että kaikelle saattoi olla paljon yksinkertaisempikin selitys.

Oli muitakin asioita, joita en vielä tiennyt ja jotka tulivat selviämään minulle vasta paljon myöhemmin. Olennaisin tällainen minulta puuttunut tieto oli se, että minulle lähetetyssä pöytäkirjassa oli vain *tiivistelmät* puhutuksista. Tiivistelmät eivät kaikilta osin edes vastanneet sitä, mitä puhutetut henkilöt olivat todella sanoneet. Siksi olen yllä puhunut varsin varoen vain siitä *käsityksestä*, jonka heidän lausunnoistaan noiden tiivistelmien perusteella sain.

En tiennyt, että saatavillani olisi ollut myös henkilöiden täydet puhutukset. Niiden pohjalta olisin pystynyt tekemään paljon laajempia päätelmiä asioiden laadusta. Osittain täysimittaisissa lausunnoissa oli minun kannaltani niiden tiivistelmiä kielteisempiä elementtejä, mutta joiltain osin lausunnot olivat myös tiivistelmissä esitettyä myönteisempiä.

Jo tässä vaiheessa kertomustani on kuitenkin syytä nostaa esille eräs seikka. Poliisi oli ilmeisen systemaattisesti kysynyt kaikilta puhutetuilta, oliko näillä tietoa tai olivatko nämä kuulleet huhuja liittyen kiinnostukseeni nuoria tyttöjä kohtaan. Tämän olivat kiis-

täneet miltei kaikki. Vain entinen kampanja-apurini, vuoden 2016 naisystäväni ja Milja kertoivat saaneensa tällaisen käsityksen. Myös Annan oli kirjattu näin sanoneen, mutta myöhemmin on selvinnyt, että tällainen lausunto oli virheellisesti kirjattu hänen nimiinsä.

Näin muodoin väitteestä, joka kahta vuotta myöhemmin olisi Helsingin Sanomien artikkelissa oleva ”kokoomuksen salaisuus” ja josta kuulemma olisi laajasti ”tiedetty”, ei vielä kesällä 2020 ollut kuullut juuri kukaan. Silloin sellaisesta mainitsi vain kolme kymmenestä henkilöstä, joiden sentään olisi pitänyt nimenomaisesti olla tällaisen käytöksen todistajia. Ja noista kolmesta kahdella oli myös ilmeinen henkilökohtainen motiivi kielteisen käsityksen levittämiselle.

4

SOTKUN SIIVOAMINEN

Oli tietysti selvää, että minun piti itsekin olla yhteydessä poliisin puhuttamiin henkilöihin selittääkseni heille, mitä tapauksesta tiesin. Paitsi että selvityksen käynnistäneeseen entiseen kampanja-apuriini tai hänen kanssaan KIK-viestipalvelussa juoruilleeseen Annaan en tietenkään olisi yhteydessä. Enkä toki myöskään minulle vihamieliseen vuoden 2016 naisystävääni. Mutta muihin seitsemään.

Noista seitsemästä Ásan kanssa olin tietysti viestitellyt aiheesta kaiken aikaa ja raportoinut hänelle asioista hyvin tarkasti. Muille kuudelle joko soitin tai laitoin viestiä vähän sen mukaan, kuinka hyvin kenetkin tunsin. Osa oli selvästikin pelästynyt poliisin yhteydenottoa, mutta monet myös suhtautuivat asiaan todella kannustavasti ja myötätuntoisesti. Esimerkki erityisen myönteisestä ja samalla hyvin kiinnostavasta puhelinkeskustelusta oli se, jonka kävin ”Pauliinan” kanssa.

”Mä ajattelin, että oletkos nyt pahemminkin pulassa, kun ensin soitti Hesarin toimittaja ja sitten poliisi”, Pauliina nauroi puhelimesta hersyvällä äänellään. Toimittajan hän kertoi olleen Paavo Teittinen, kuinkas muutenkaan. Teittinen oli kuulemma kertonut saaneensa vinkin Pauliinalle soittamisesta ja tämän puhelinnumeron vuoden

2016 naisystävältäni. Tämä tieto luonnollisestikin hämmensi minua. Mikäköhän rooli tuolla entisellä heilallani tässä kaikessa oli?

Hämmentävältä tuntui myös Pauliinan kuvaus Teittisen omasta toiminnasta. Pauliina oli vastannut Teittiselle samoin kuin poliisillekin, että meidän välimme olivat aina olleet puhtaan kaverilliset ja että hänellä ei ollut minusta mitään ahdistavia kokemuksia. Tuon vastauksen jälkeen Teittinen oli alkanut tentata Pauliinaa, olisiko tällä vinkata joitain muita naisia, joilla saattaisi olla minusta jotain kielteistä kerrottavaa. Pauliina kertoi vastanneensa jotain siihen tapaan, ettei hänellä ollut halua ryhtyä miksikään Hesarin juorutoimistoksi.

Pauliinan asennoituminen ilahdutti minua yhtä paljon kuin mitä hänen kuvauksensa Teittisen toiminnasta hämmensi. Mutta jos Pauliinan asennoituminen oli erityisen ilahduttava, niin toista ääripäätä edustikin sitten ”Miljan” reaktio yhteydenottooni. Hän ei vastannut puheluuni ollenkaan, ja kun laitoin hänelle viestin, hän ilmoitti, ettei halunnut keskustella ollenkaan ja pyysi, etten ottaisi häneen yhteyttä.

Sellaista reaktiota en ollut osannut odottaa. Milja oli osallistunut lukuisiin vaalikampanjoihini, ollut usein seuralaisenani erilaisissa konserteissa ja jopa omalla nimellään ja naamallaan suosittelijanani kotisivuillani vielä vuoden 2017 kunnallisvaaleissa. Sittemmin yhteydenpitomme oli ollut vähäisempää. Toki tiesin, että hän kuului myös vuoden 2016 naisystäväni tuttavapiiriin, mutta poliisipuhutuksissa hän ei ollut minulle lähetetyn materiaalin perusteella sanonut minusta mitään kovin negatiiviseksi tulkittavaa.

Oletin, että Milja oli saattanut pelästyä poliisin yhteydenottoa. Toisaalta en ollut oppinut tuntemaan häntä erityisen herkkänä luonteena. Reaktio tuntui siksi hyvin oudolta ja yllättävältä. Vastasin hänelle olevani hyvin yllättynyt mutta kunnioittavani hänen tahtoaan.

Parilla virkkeellä tiivistin asian taustan ja toivotin hänelle iloista kesää.

Käytyäni läpi poliisin kontaktoimat henkilöt olin yhteydessä vielä myös Keskusrikospoliisin Jyri Hiltuseen. Saamassani esiselvityspöytäkirjassa oli päällä leima ”Salassa pidettävä”, mutta halusin vielä varmistella, ettei asiakirja lähtisi myöskään puhutettujen itsensä kautta leviämään. Hiltusen vastaus oli rauhoittava:

”Eli lähtökohtaisesti jutun päätössivu on kirjoitettu siten, että jos joku sen pyytää, niin hän sen saa. Itse ilmoitus on salassa pidettävä, sisältää yksityiselämää koskevia arkaluontoisia tietoja, sitä ei täältä toimiteta sellaisenaan kuin teille. Lähtökohtaisesti ilmoitusta ei toimiteta lainkaan kenellekään ellei esimerkiksi hallinto-oikeus jostain syystä muuta määrää. Tällä hetkellä ainoastaan vahvasti stilisoidun ilmoituksen luovuttaminen voisi tulla kyseeseen. Asiassa kuulluilla henkilöillä on oikeus omaan puhutusasiakirjaansa, ei kenenkään muun puhutuksiin.”

Kaiken tämän jälkeen olin luonnollisestikin yhteydessä myös Helsingin Kokoomuksen Sanna Hämäläiseen, joka minuun aiheen tiimoilta alkujaan oli ensimmäisenä ollut yhteydessä. Selostin tapauksen ja kerroin, että olin nyt päättänyt pyytää myös Paavo Teittisen kanssani lounaalle. Sanoin, että ehkäpä olisi viisainta käydä asia oma-aloitteisesti tämän kanssa läpi, niin tulisi koko sotku siltäkin osin siivotuksi. Nyt olisi sellaiselle sopiva hetkikin, kun poliisi oli oman selvityksensä päättänyt. Sovin Teittisen kanssa lounastapaamisen heti seuraavalle tiistaille.

Kun tiistai koitti, sain odotella Teittistä hyvän aikaa. Olimme sopineet tapaamisen Kauppakeskus Kampin ylimpään ravintolakerrokseen, mutta hän viestitti olevansa myöhässä. Lopulta hän saapui paikalle liki puoli tuntia sovitusta ajasta myöhässä, mitä hän ei

juurikaan edes pahoitellut. Vaikutti siltä, etteivät täsmällisyys, tarkkuus tai edes yleinen huomaavaisuus kuuluneet tämän tähtitoimitajan suurimpiin hyveisiin.

”Teetkö ylipäättäänkään enää ajankohtaisjuttuja vai keskitytkö pelkkään tutkivaan journalismiin”, kysyin Teittiseltä, kun olimme istuutuneet ravintolapöytään. *”Läbinnä tutkivaa nykyisin”*, hän vastasi. *”No, onko ollut kiinnostavia vinkejä viime aikoina”*, kysyin virnistäen. Hän virnisti takaisin ja totesi, että onhan sitä toki ollut kaikenlaista. Viimeistään nyt hän tiesi, miksi olin hänet lounaalle pyytänyt.

Tämän jälkeen Teittinen puhui varsin avoimesti siitä, että hän oli ollut tietoinen poliisin esiselvityksestä. Senkin hän tiesi, että selvitys oli jo lopetettu ja että mitään tutkintaan johtavaa ei ollut ilmennyt. Lisäksi hän pyrki korostamaan vastuullisuuttaan lehtimiehenä ja kertoi tiedostavansa, että Suomessa tutkintakynnys oli varsin matala. Että tässä maassa esitutkinta saatettiin käynnistää jo varsin vähäisenkin epäilyn perusteella, mutta että jos edes esitutkinnalle ei nähty perusteita, niin silloin jutussa ei ainakaan ollut villoja.

Kuin korostaakseen vastuullisuuttaan Teittinen ryyditti kertomustaan kuvaamalla tapausta, jossa hän oli päättänyt olla tekemättä lehtijuttua eräästä sellaisestakaan tapauksesta, jossa esitutkinta sentään oli aloitettu. Oli kuulemma ollut merkkejä siitä, että kyse oli rikosilmoituksen tekijän taholta systemaattisesta kiusanteosta. Lopulta esitutkinta olikin ilmeisesti lopetettu. Teittinen kertoi tuolloin *”taputelleensa itseään olalle”* oikeaan osuneesta arviostaan.

Teittinen puhui hyvin vakuuttavasti ja uskottavasti. Koin, että tässä oli lehtimies, joka teki työnsä hyvin ja korkealla moraalilla. Halusin silti myös todistein osoittaa, että koko esiselvitys oli lähtenyt liikkeelle sepitetyistä tarinoista. Näytin hänelle muutamia kuva-

kaappauksia entisen kampanja-apurini viesteistä, joista kävi ilmi, että asiat olivat juuri päinvastoin kuin mitä tämä oli selittänyt.

Oletin tietysti, että juuri tämä kampanja-apurini olisi ollut keskeisin toimija Teittisen suuntaan. Olihan hän ollut sitä myös suhteessa poliisiin. Jostain syystä kuvakaappaukseni tai edes koko henkilö ei vaikuttanut kuitenkaan Teittistä kiinnostavan, vaan hän sivuutti koko asian nopeasti. Sen sijaan hän kyseli huvittuneen oloisesti, että ”mikä se lukonvaihtajanainen oikein on”.

Kysymys pääsi yllättämään minut, vaikka jo puhelu Pauliinan kanssa oli antanut viitteitä siitä, että vuoden 2016 naisystävälläni saattaisi olla jutussa isompi rooli kuin mitä poliisin esiselvityksestä oli ilmennyt. Sillä juuri häneen Teittinen aivan ilmeisesti ”lukonvaihtajanaisella” viittasi. Teittinen myös avoimesti kertoi kyselleensä niiden rikosilmoitusten perään, joita tuo kyseinen entinen heilani oli minusta aikoinaan tehtaillut. Niihin sisältyneen erikoisen lukonvaihtoväitteen mukaan hän kyseistä henkilöä nyt nimittikin.

Teittinen puhui ”lukonvaihtajanaisesta” huvittuneeseen sävyyn eikä tuntunut ottaneen tämän juttuja kovin vakavasti. Selvästi hän oli kuitenkin tämän kanssa keskusteluja käynyt. Miltei samaan hengenvetoon Teittinen kysyi arviotani siitä, miksi juuri nyt oli tuollaisia väitteitä minusta esitetty ja haluttu niitä Helsingin Sanomillekin vinkata. Sanoin, etten osannut vastata kysymykseen mutta että tapaukseen ehkä sopi se vanha vitsi, jonka päätteeksi Lapin-ukko toteaa, että ”vaikka koko jutun itse keksinkin, niin saattaahan siinä silti olla jotain perää”.

Näine hyvinemme sitten erosimme lounastapaamisemme päätteeksi. Olin sen pohjalta hyvin vakuuttunut siitä, että Teittinen oli jo ennen tapaamistamme jättänyt tapauksen sikseen ja todennut, ettei siitä ollut uutiseksi. Tämän arvioni raportoin myös Helsingin

Kokoomuksen toiminnanjohtajalle Sanna Hämäläiselle. Tilanne vaikutti rauhoittuvan ja omituinen episodi näytti olevan ohi.

Tapaaminen Teittisen kanssa jäi silti mietityttämään minua. Olinkohan sittenkään hahmottanut kupletin juonta aivan oikein? Jodelissa ja KIK-messengerissä oli epäilemättä ollut muitakin kirjoittajia kuin poliisin identifioimat entinen kampanja-apurini sekä ”Anna”. Jos ”lukonvaihtajanainen” oli ollut KIK-keskusteluissa mukana, se selittäisi kaikkein yksinkertaisimmalla tavalla myös nimelistan ”mahdollisista uhreista”.

Entisenä seurustelukumppaninani tuo nainen tiesi ne kaksi entistä tyttöystävääni, joiden nimet poliisille oli vinkattu. Hän oli myös ollut itse paikalla kotonani silloin, kun listassa mukana olleet kaksi satunnaista biletuttavuutta olivat olleet siellä jatkoilla. Hän myös tiesi, että olin aikanaan tapaillut Åsan siskoa, vaikka nimiä poliisille antaessaan entisellä kampanja-apurillani olivatkin ilmeisesti menneet siskokset sekaisin.

Kaiken lisäksi Milja ja Pauliina olivat tuon entisen heilani opiskelukavereita. Jos minulla olisi ollut hallussani selvityksessä kuultujen henkilöiden puhutukset sellaisinaan, olisin niistä voinut lukea, että Milja myös suoraan viittasi siihen, mitä ”lukonvaihtajanainen” oli hänelle minusta kertonut. Tämä olisi paljastanut minulle myös sen, miksi Milja vastasi niin tyylysti viestiini tapausta koskien.

Poliisin puhuttamat henkilöt olivat siis KIK-keskusteluun todistetavasti osallistuneet entinen kampanja-apurini ja Anna, vuoden 2016 naisystäväni ja seitsemän sellaista naista, jotka nimenomaisesti tämä viimeksi mainittu ja vain hän olisi osannut nimetä. Tästä voi halutessaan tehdä jonkinlaisia päätelmiä, vaikkei asiaa ehkä olekaan mahdollista aukottomasti todistaa.

TOINEN NÄYTÖS

POIKKEUSAJAN POLITIIKKA

5

JUHA MÄENPÄÄN TAPAUS

Kesäkuussa 2020 nähtiin loppunäytös omituiselle mutta aikaamme hyvin kuvaavalle näytelmälle. Perussuomalaisten kansanedustaja Juha Mäenpää oli vuotta aiemmin pitänyt täysistunnossa puheen, jossa hänen tulkittiin rinnastaneen turvapaikanhakijat vieraslajeihin. Valtakunnansyyttäjä Raija Toiviainen tahtoi tämän johdosta asettaa Mäenpään syytteeseen kiihottamisesta kansanryhmää vastaan.

Suomen perustuslaki kuitenkin turvaa kansanedustajan puhevapautta eduskunnassa varsin järeästi. Kansanedustajaa ei saa asettaa syytteeseen valtiopäivillä lausumansa johdosta, ellei eduskunta ole antanut siihen suostumustaan vähintään viiden kuudesosan ääntenemmistöllä. Valtakunnansyyttäjä ei siis voinut nostaa syytettä ilman eduskunnan liki yksimielistä suostumusta.

Valtakunnansyyttäjän näkemys mainitun perustuslainkohdan tulkinnasta oli jo sinällään omintakeinen. Hän katsoi syyttämislupaa koskevassa pyynnössään, että vaikka eduskunta antaisikin asialle suostumuksen, saattaisi hän silti jättää syytteen nostamatta. Perustuslakivaliokunnassa pidimme kuitenkin selvänä, että valtakunnansyyttäjän oli suoritettava syyteharkintansa loppuun ennen kuin eduskunta voisi ottaa kantaa itse syyttämislupakysymykseen.

Tämän kannanoton jälkeenkään valtakunnansyyttäjä Toiviainen ei luopunut siitä kannastaan, että hän tarvitsisi Mäenpään tapauksessa eduskunnan luvan myös harkinnanvaraiseen syyttämättä jättämiseen. Tämä oli ylimmältä syyttäjäviranomaiselta omalaatuista vastahankaisuutta huomioiden sen, että perustuslain ylin tulkitsija maassamme on juuri perustuslakivaliokunta. Toiviainen taipui kuitenkin ilmoittamaan, että todella nostaisi syytteen, mikäli eduskunta siihen luvan antaisi.

Minulle Mäenpään tapaus oli hyvin periaatteellinen kysymys. Ensinnäkin pidin yhteiskunnallisesti ylipäätään hyvin haitallisena kehitystä, jossa rikoslain säännöstä kiihottamisesta kansanryhmää vastaan tulkittiin yhä laveammin. Toisekseen katsoin demokratian suojelemisen kannalta ensiarvoisen tärkeäksi, ettei kansanedustajan puhevapautta valtiopäivillä kavennettaisi.

Kolmanneksen pidin Mäenpään tapausta myös potentiaalisesti hyvin vaarallisena ennakkotapauksena. Mäenpää lieni puheenvuorosaan todella rinnastanut turvapaikanhakijat ja vierasrajit, mutta mitä tämä rinnastus sisällöllisesti merkitsi, se ei käynyt hänen puheenvuorostaan ilmi. Valtakunnansyyttäjä tulkitsi Mäenpään tarkoittaneen enemmän kuin mitä tämä varsinaisesti oli sanonut. Syyttämisluvan antaminen sen perusteella, mitä oletettiin rivien välissä tarkoitetun, vei nähdäkseni todella vaarallisille oikeudellisille poluille.

Perustuslakivaliokunnan enemmistö oli kuitenkin kallistumassa syyttämisluvan myöntämisen kannalle. Minulle oli selvää, etten voinut yhtyä asiassa enemmistön kantaan. En ollut asian kanssa yksin, koska valiokunnan perussuomalaisjäsenet olivat joka tapauksessa jättämässä mietintöön vastalauseen. Myös Heikki Vestman, kokoomuskollegani valiokunnassa, suhtautui syyttämisluvan myöntämiseen kielteisesti.

Perustuslakivaliokunnan sihteeristö laati mietintöluonnoksen, jossa esitettiin syyttämisluvan myöntämistä. Laadin tämän johdosta vaihtoehdoisen mietintöpohjan, jossa tukeuduttiin ennen muuta valiokunnan kuuleman professori Päivi Korpisaaren oikeudelliseen analyysiin ja tultiin sen kautta johtopäätökseen, ettei syyttämislupaa ollut syytä antaa. Heikki Vestman täydensi vielä tekemääni pohjaa.

Valiokunnassa äänestettiin siitä, otettaisiinko käsittelyn pohjaksi sihteeristön vai minun laatima mietintöluonnos. Sihteeristön esitys voitti äänin 12–5. Minun laatimaani mietintöpohjaa kannattivat itseni ja Vestmanin lisäksi valiokunnan kolme perussuomalaisjäsentä. Valiokunnan kokoomuslainen varapuheenjohtaja Antti Häkkänen tuki enemmistön kantaa.

Perussuomalaisilla oli aluksi ollut haluja jättää asiassa hieman julistuksenomainen ja poliittisluontoinen vastalause. Minun ja Vestmanin kanta kuitenkin oli, että myös vastalauseessa oli pitäydyttävä tiukasti oikeudellisessa argumentaatiossa ja että sen tuli vastata äänestyksessä hävinneen mietintöluonnoksen sisältöä. Lopulta perussuomalaisetkin asettuivat tälle kannalle ja yhtyivät laatimaamme vastalauseeseen.

Äänestystilanteet perustuslakivaliokunnassa ovat harvinaisia. Niitä myös pyritään välttämään, koska niiden on katsottu lisäävän riskiä valiokunnan politisoitumiseen. Sellainen taas olisi omiaan heikentämään valiokunnan uskottavuutta perustuslain ylimpänä oikeudellisena tulkitsijana. Tästä syystä äänestysratkaisua Mäenpääasiassa myös jonkin verran julkisuudessa kyseenalaistettiin.

Kriitikoilta jäi usein hahmottamatta perustuslakivaliokunnan käsittelemien kysymysten moninaisuus. Annettaessa lausuntoa jonkin lakiesityksen perustuslainmukaisuudesta – mitä ylivoimaisesti suurin osa valiokunnan työstä on – palvelee äänestysratkaisujen vält-

täminen ilman muuta tarkoitustaan. On olennaista, että perustuslain tulkinta on ennustettavaa ja vakaata. Ja että jos tulkintaa päivitetään, sen on hyvä tapahtua laajan yhteiskunnallisen yhteisymmärryksen vallitessa.

Syyttämislupa-asiat ovat kuitenkin hyvin erityislaatuisia kysymyksiä perustuslakivaliokunnassa. Mäenpään tapaus oli vasta neljäs kerta kautta historian, kun tällainen kysymys ylipäätään tuli valiokunnan käsittelyyn. Kun aiempaa oikeuskäytäntöä oli niukasti, ei siitä kovin helposti myöskään voinut johtaa yleispätevää oikeudellista tulkintalinjaa – semminkään, kun kaikki syyttämislupapyynnöt olivat olleet luonteeltaan hyvin erilaisia ja ajoittuneet liki vuosisadan mittaiselle jaksolle kaikkine yhteiskunnallisine muutoksineen.

Niinä neljänä kertana, kun perustuslakivaliokunta on käsitellyt syyttämislupa-asioita, vain kerran valiokunta on päätenyt yksimieliseen kannanottoon. Kertaakaan syyttämislupapyyntö ei myöskään ole saanut taakseen tarvittavaa ääntenenemmistöä eduskunnan suuressa salissa – eikä saanut Mäenpäänkään tapauksessa. Merkittävimmin kysymys jakoi kuitenkin nimenomaisesti kokoomusta.

Yhtä mahdotonta kuin minulle oli antaa tukeani valtakunnan-syyttäjän vihapuheristiretkille, yhtä innokkaasti halusi moni kokoomuslainen niihin osallistua. Puolueen puheenjohtaja Petteri Orpo tuomitsi MTV Uutisille välittömästi sen, että perustuslakivaliokunnassa oli aiheeseen liittyen jätetty vastalause. Tämä oli sitäkin koomisempaa, kun jopa valiokunnan puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä (sd) – joka itse kannatti syyttämisluvan antamista – myönsi julkisesti, että oikeudellisesti asiassa olisi voitu päätyä kumpaan tahansa lopputulokseen.

Itse asiassa vastalauseemme oikeudellista päättelyketjua kiiteltiin oikeusoppineiden parissa. Jopa yhteiskunnallisesti aktiivinen pro-

fessori Kimmo Nuotio, joka itse oli syyttämisluvan myöntämisen kannalla, sanoi Uuden Suomen haastattelussa, että ”*oikeudellisesti ja juridisesti vastalause on hyvin laadittu*”. Vastalauseen päälaattijana ja ensimmäisenä allekirjoittajana olin tästä tunnustuksesta hyvin ilahnutun.

Kokoomuksen eduskuntaryhmän sisäisessä keskustelussa korostui kuitenkin pikemminkin politiikka kuin asian huolellinen oikeudellinen puntarointi. Osa halusi olla tiukasti vastustamassa ”vihapuhetta”, osa taas halusi varoa vastakkainasettelua perussuomalaisten kanssa. Ryhmän puheenjohtaja Kai Mykkänen pyrki kaikin keinoin painostamaan jälkimmäisiä yhteisen syyttämislupaa puoltavan kannan taakse.

Mykkänen olisi halunnut tehdä asiasta jopa sitovan ryhmäpäätöksen. Varoitin häntä, että se vasta huonolta näyttäisikin, jos luonteeltaan rikosoikeudellisessa kysymyksessä tehtäisiin poliittisia ryhmäpäätöksiä. Mykkänen vetäytyikin lopulta ehdotuksestaan, mutta päätyi muotoilemaan asian lehdistölle siten, että kokoomuksen eduskuntaryhmän ”selvän enemmistön” kanta oli tukea syyttämisluvan antamista mutta että asian oikeudellisen luonteen vuoksi sitovaa ryhmäpäätöstä ei tehty.

Tosiasiallisesti ryhmän enemmistö ei ollut ollenkaan niin ”selvä” kuin mitä Mykkänen antoi ymmärtää. Se paljastui lopulta itse äänestyksessä – kokoomuksen 38 kansanedustajasta 21 äänesti syyttämisluvan puolesta, neljä vastaan ja peräti 13 oli poissa. Tähän kiinnitti mediakin huomiota. Moni oli ratkaissut oman kantansa ja ryhmäjohtajan paineen välisen ristiriidan yksinkertaisesti jättämällä koko äänestyksen väliin.

Mäenpään tapaus ei ollut ensimmäinen eikä viimeinen kerta, kun uhmasin kokoomusjohtajan tahtoa tavalla, jota anteeksipyytelemät-

tömässä periaatteellisuudessaan oli pidettävä kokoomuslaisittain poikkeuksellisenä. Olin ottanut asiassa johtavan roolin perustuslakivaliokunnassa ja ollut täysistunnossakin se, joka teki varsinaisen esityksen siitä, ettei syyttämislupaa annettaisi. Moni olisi varmasti ollut tyytyväinen, jos jostain olisi löytynyt jokin syy, jonka verukkeella minut olisi saanut siivottua pois sotkemasta kokoomusjohdon suunnitelmia.

6

EU:N VELKAPAKETIN ENSIVAIHEET

Keväällä 2020 alkanut koronakriisi ja sen aiheuttama taloudellinen äkkipysähdys oli tuhannen taalan paikka niille, jotka jo toistakymmentä vuotta olivat pyrkineet kohti EU-maiden velkojen yhteisvastuullistamista. Tukipaketteja tarvittiin koronan kurittamille aloille, mutta velkaisimmilla EU-mailla oli muita heikommat edellytykset niiden rahoittamiselle.

Jo toukokuussa pääministeri Sanna Marinin hallitus oli mennyt hyväksymään 540 miljardin euron koronatukipaketin, jossa EU-maille mahdollistettiin hätälainoitus Euroopan vakausmekanismin (EVM) kautta. Lainan saamiseen ei kuitenkaan tuolla kertaa enää liittynyt taloudellista ehdollisuutta, kuten oli ollut EVM-lainojen laita aiemmin. Tällaisen tukipaketin hyväksyminen oli Suomen perustuslain näkökulmasta varsin kyseenalainen päätös.

Olimme perustuslakivaliokunnassa katsoneet valtiosääntömme edellyttävän, että tukipaketin asianmukainen taloudellinen ehdollisuus tuli ”*toteuttaa EVM-sopimuksen edellyttämällä tavalla*”. Kun hallitus hyväksyi tätä ehtoa täyttämättömän tukipaketin, se käytännössä sivuutti sitä velvoittaneen perustuslakivaliokunnan kannan. Oikeuskansleri Tuomas Pöysti katsoi lopulta, ettei lainvastaisesti

ollut menetelty, mutta toisenlaiseenkin kantaan olisi hyvin voinut päätyä.

Ja lisää seurasi. Kun EU:n 750 miljardin euron ”elpymissuunnitelma” tuli ensimmäistä kertaa perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi kesäkuussa 2020, määräsi hallitus koko sitä koskevan asiakirja-aineiston salaiseksi. Satu Hassin (vihr) johtama suuri valiokunta puolestaan katsoi, ettei hallituksen omaa kantaa asiaan voitaisi antaa edes valiokuntien kuulemien asiantuntijoiden käyttöön.

Tällaista menettelyä pidimme perustuslakivaliokunnassa täysin kestäättömänä. Jotta tehtävämme perustuslainmukaisuuden valvonnassa voisi toteutua, piti meidän luonnollisestikin kyetä kuulemaan myös asiantuntijoita. Näillä taas ei ollut mahdollisuutta tarvittavien lausuntojen antamiseen, jos hallituksen oma kanta asiaan oli heiltä salattu. Ylipääntäänkin katsoimme näin laajan ja erittelemättömän asiakirjajulkisuuden rajoittamisen perustuslain vastaiseksi.

Jotta perustuslakivaliokunnan kannasta ei olisi jäänyt mitään epäselvyyttä eikä siitä voitaisi kiemurrella irti samaan tapaan kuin toukokuisen EVM-hätälainoitus päätöksen kohdalla, alleviivasimme kantaamme harvinaisen ehdottomin sanamuodoin. Linjasimme yksikantaan perustuslakivaliokunnan edellyttävän, että *”Suomi ei tosiasiallisesti miltään osin sitoudu neuvotteluissa ehdotukseen ennen kuin asian perustuslakiarviointi on saatu asianmukaisesti toteutettua”*.

Kun sitten lopulta saimme kesäkuussa valmiiksi ensimmäisen lausuntomme EU:n ”elpymissuunnitelmaa” koskien, se oli hyvin tiukkaa tekstiä. Totesimme esityksen sekä EU- että valtiosääntöoikeudellisesti monin tavoin ongelmalliseksi ja ilmoitimme, että valtioneuvoston ei tullut *”asian käsittelyn tässä vaiheessa hyväksyä tai edistää nyt ehdotettua unionin lainanottoa ja jäsenvaltion siihen kytkeytyvää vastuuta avustusmuotoisista tukivälineistä”*.

Ytimeltään kyse oli siitä, että hallitus on valtiosääntömme mukaan sidottu Suomen perustuslakiin myös EU-sääntelyn valmistelussa. Valtiosääntömme ensisijainen tulkitsija Suomessa puolestaan on eduskunnan perustuslakivaliokunta. Sen perustuslainmukaisuutta koskevat kannanotot sitovat yhtä hyvin eduskunnan muita valiokuntia kuin hallitustakin.

Erikseen alleviivasimme, että valtioneuvosto *”ei siten voi toimia EU-lainsäädännön valmistelussa vastoin perustuslakivaliokunnan ilmaisemaa selvää ja ehdotonta valtiosääntöoikeudellista kantaa. Velvollisuus ottaa valiokunnan kannanmuodostus asianmukaisesti huomioon on luonteeltaan oikeudellinen velvollisuus.”*

Itse suunnitellun velkapaketin katsoimme irtaantuvan EU:n perussopimukseen kirjatuihin keskeisiin säännöistä, ennen kaikkea tasapainoisen budjetin periaatteesta ja kiellosta vastata jäsenvaltion velasta. Unioni ottaisi käytännössä yhteisvastuullisia piirteitä sisältävää velkaa ja ryhtyisi sen turvin toimimaan asioissa, jotka perussopimusten mukaan kuuluivat jäsenvaltioiden vastuulle.

Perustuslaillisesta näkökulmasta kyse oli ennen kaikkea eduskunnan budjettivallan turvaamisesta. Suomen taloudelliset vastuut eivät saisi kasvaa tavalla, joka voisi vaarantaa sen tai Suomen mahdollisuudet vastata niistä velvoitteistaan, joita sillä perustuslain mukaan on. Katsoimme, että velkapakettiesitys oli ristiriidassa perustuslakivaliokunnan aiempien taloudellisten kokonaisriskien hallintaa ja budjettisuvereniteetin turvaamista koskeneiden linjanvetojen kanssa.

Katsoimme jopa, että ”elpymisrahasto” muuttaisi tosiasiallisesti sekä EU:n luonnetta että unionin ja sen jäsenvaltioiden välistä suhdetta. Tämä puolestaan merkitsi sitä, että jollei esitys olennaisesti muuttuisi, sen hyväksyminen eduskunnassa edellyttäisi todennäköisesti taakseen kahden kolmasosan ääntenenemmistöä.

Perustuslakivaliokunnan kannanotto oli tällä kertaa niin tiukka, että se epäilemättä aiheutti aikamoisia vatsanväännteitä hallituksen piirissä. Pääministeripuoluetta edustaneeseen valiokunnan puheenjohtajaan Johanna Ojala-Niemelään (sd) kohdistui luultavasti kova paine kutsua perustuslakivaliokunta koolle myös heinäkuussa kesken eduskunnan kesätauon, vaikkei velkapakettiin tehtyjä muutosesityksiä ollutkaan vielä miltään osin tuotu eduskunnan käsittelyyn.

Vaikka poliittista painetta epäilemättä oli, perustuslakivaliokunta pysyi silti roolissaan eikä antanut aiheeseen liittyen uutta lausuntoa. Sen sijaan se kirjasi pöytäkirjaansa, että valiokunta ”toistaa kaiken” aiemmassa lausunnossaan sanotun. Ehdotusten valtiosääntöoikeudellisen arvioinnin valiokunta katsoi mahdolliseksi vasta sitten, kun neuvotteluiden tosiasialliset tulokset olisivat tiedossa. Silti moni media uutisoi asian ikään kuin perustuslakivaliokunta olisi jotenkin ”lieventänyt” kantaansa.

Media oli ehkä laiskaa tai altista toistamaan hallituspuolueiden edustajien käyttämiä sanakäänteitä, mutta suorastaan häikäilemättöntä oli Satu Hassin johtaman suuren valiokunnan toiminta. Eduskunnan EU-valiokuntana se käytännössä sivuutti perustuslakivaliokunnan painavat valtiosääntöoikeudelliset kannanotot todeten, että *”valiokunta toteaa viitaten kuulemiensa asiantuntijoiden lausuntoihin, että elpymispaketin perussopimusmukaisuuteen liittyvät huolet ovat sitten väistyneet, että Suomen ei ole syytä pitää näitä huolia esteenä jatko-neuvotteluille”*.

Hassin johtaman valiokunnan häikäilemättömyyttä asiassa korosti sekin, että se tiputti kuulemiensa asiantuntijoiden joukosta kokonaan pois Helsingin yliopiston eurooppaoikeuden professorin Päivi Leino-Sandbergin. Normaalisti tämä kuului suuren valiokunnan vakiokuultaviin, mutta hänen kantansa ”elpymispakettiin”

tiedettiin hyvin kriittiseksi. Nyt kriittistä ääntä ei haluttu kuulla ollenkaan.

Suuren valiokunnan oppositioedustajat esittivät perustuslakivaliokunnan kannanottojen kattavampaa huomiointia, mutta hallituspuolueet äänestivät kyseiset esitykset kumoon. Tätä voitiin pitää aikamoisena skandaalina Suomen valtiosäännön kannalta. Hallituspuolueet jyräsivät enemmistöllään läpi haluamansa EU-kannan vastoin sitä, mitä perustuslain ylin tulkitsija maassamme oli edellyttänyt. Sellaisen ei olisi pitänyt olla oikeusvaltiossa edes mahdollista.

Brysselin huippukokouksessa heinäkuussa velkapakettiesitys muuttui jonkin verran. Komissio oli esittänyt, että suuruudeltaan 750 miljardin euron paketista jaettaisiin 500 miljardia avustuksina ja 250 miljardia lainoina. Neuvotteluissa mittasuhteet muuttuivat siten, että avustuksina jaettaisiin 390 miljardia ja lainoina 360 miljardia. Ensimmäisten arvioiden mukaan Suomi joutuisi maksamaan pakettiin 6,6 miljardia euroa mutta saisi siitä vain 3,2 miljardia – myöhemmin maksujen ja saannon suhde osoittautui Suomelle tätäkin selvästi epäedullisemmaksi.

Pääministeri Sanna Marin oli siis tullut kuitanneeksi velkapakettisovun, jota ei hyvällä tahdollakaan voinut väittää Suomen edun mukaiseksi. Hän tuntui tiedostaneen tämän itsekkin – siinä määrin aktiivisesti hän vältteli asian kommentointia huippukokouksen jälkeen. Mutta tapaus oli vakavampikin, sillä asia oli viety läpi käytännössä piittaamatta Suomen valtiosäännöstä ja perustuslakivaliokunnan oikeudellisesti velvoittavista kannanotoista.

Asia olisi voinut antaa aihetta vakavampiinkin toimiin, mutta tähän ei perustuslakivaliokunnassa ollut riittävästi valmiutta. Huippukokouksessa kuitattu sopu EU:n ”elpymissuunnitelmasta” oli aikanaan tulossa vielä eduskunnan hyväksyttäväksi. Yleisesti katsot-

tiin, että mahdollisten johtopäätösten tekemisen aika perustuslakivaliokunnassa olisi vasta tuolloin.

Tilanne antoi perusteltua aihetta kritiikille suomalaista perustuslakikontrollia kohtaan. Kuinka hyvin järjestelmämme toimi, jos hallitus kerran pystyi poliittisella enemmistöllään sivuuttamaan perustuslakivaliokunnan yksimielisen ja ehdottoman kannan? Kysymys oli hyvä ja vakava.

Toisaalta on niinkin, että suomalainen ennakollinen perustuslakikontrolli on ylipäätään kansainvälisesti vertaillen hyvin ainutkertainen järjestelmä. Muissa maissa päätösten perustuslainmukaisuutta arvioidaan tyypillisesti vasta jälkikäteen. Samasta syystä Suomi oli myös käytännössä ainut maa, jonka perustuslakikontrollin hampaiisiin EU:n velkapaketti joutui jo ennen sen hyväksyntää.

Jotkut ovat vaatineet perustuslakivaliokunnan korvaamista ammattituomareista koostuvalla perustuslakituomioistuinella. Aina-kaan EU:n velkapaketin suhteen se ei olisi asioita parantanut, päinvastoin. Jos Saksan perustuslakituomioistuinellakin on vaikeuksia jälkikäteisesti puuttua EU-tasolla tehtyihin linjauksiin, niin paljon vaikeampaa jälkikäteinen tuomioistuin pohjainen perustuslakikontrolli vastaavissa asioissa olisi Suomen kokoiselle maalle.

Ylipäätäänkin on syytä ymmärtää, että laissa on aina pohjimmiltaan kyse tulkinnasta ja että valtiosääntöjuridiikassa tulkinnan rooli korostuu aivan erityisesti. Maissa, joissa perustuslain ylin tulkinta on annettu ammattituomareiden käsiin, politisoituvat tuomariniemitykset herkästi. Se on yhteiskunnallisesti kaikkea muuta kuin ongelmatonta.

Suomen ainutkertainen valiokuntapohjainen perustuslakikontrolli on kestänyt ällistytävänkkin hyvin poliittisia paineita vastaan. Vaikka enemmistö perustuslakivaliokunnan jäsenistä edustaakin muiden

valiokuntien tapaan hallituspuolueita, on se vaalikaudesta toiseen osannut yksimielisesti torpata sellaiset hallituksen esitykset, jotka se on katsonut perustuslainvastaisiksi. Tämä on näkynyt hyvin esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen moninaisissa vaiheissa.

Koko oikeusvaltioajattelun ytimessä on ajatus siitä, että on olemassa valtiosääntöjä ja perustuslakeja, joita ei helposti käy muuttaminen. Niiden olemassaolon keskeinen tarkoitus on ennaltaehkäistä mielivaltaa. Niillä on tarkoitus varmistaa, että vallanpitäjille on olemassa sellaisia rajoitteita, joita ei edes poliittisen enemmistön turvin voi ylittää eikä ohittaa.

On ironista, miten kevyesti perustuslakikontrollin ja oikeusvaltion keskeiset periaatteet sivuutettiin EU:n velkapaketin käsittelyssä. Erityisen ironista on se, että näin tapahtui ennen muuta sellaisten poliitikkojen taholta, jotka muutoin kovin mielellään julistavat oikeusvaltioperiaatteen tärkeyttä. En voi välttyä ajatukselta, että usealle tällaiselle poliitikolle oikeusvaltiossa on kyse pikemminkin poliittisesta iskulauseesta kuin aidosti sisäistetystä valtiollisesta peruseriaatteesta.

7

VALTAPELIÄ KOKOOMUKSESSA

Kokoomuksen vuoden 2020 puoluekokous olisi pitänyt olla jo kesäkuussa, mutta koronavirusepidemian johdosta se oli päätetty siirtää syyskuun alkuun. Kokouskaupunkina säilyi kuitenkin alkuperäisen suunnitelman mukaisesti Pori. Sinne suuntasin siis minäkin, vaikka jo kuukausia ennen kokousta oli käynyt ilmeiseksi, ettei puoluekokous tulisi alkuunkaan vastaamaan niitä odotuksia, joita minulla sitä kohtaan oli ollut.

Minusta kokoomuksen olisi nimittäin tullut tuolloin vaihtaa puheenjohtajaa. Petteri Orpoa ei alun perinkään ollut valittu puolueen puheenjohtajaksi taitavuutensa tähden vaan siksi, että oli tarvittu vain joku, joka onnistuisi syrjäyttämään tuolloisen puheenjohtajan Alexander Stubbin. Orpo oli mukava ja miellyttäväkäytöksinen mies, joka tunsi puolueensa hyvin. Sellaisena hän oli onnistunut voittamaan äänestyksessä edeltäjänsä, mutta siitä eteenpäin olisi tietysti tarvittu muunkinlaisia kykyjä. Niitä oli rajallisemmin.

Orpon keskeinen vahvuus puheenjohtajana oli se, että hän teki päätökset aina muita kuunnellen. Se oli silti myös hänen suurin heikkoutensa. Hänen kannanottonsa eivät käytännössä koskaan olleet suoranaisesti hänen omiaan, vaan omaksuttuja siltä porukalta,

jota hän kulloinkin oli sattunut herkimmin kuuntelemaan. Se teki kokoomuksen poliittisista linjanvedoista usein poukkoilevia ja sisäisesti epäjohdonmukaisia. Orpon yleinen linjattomuus oli johtanut jo yksiiin tappiollisiin eduskuntavaaleihin vuonna 2019.

Otollinen hetki puheenjohtajavaihdokselle olisi ollut juuri puoluekokouksessa 2020. Eduskuntavaalit edellisenä vuonna olivat menneet kokoomukselta penkin alle, ja puolue oli joutunut oppositioon. Kannatusluvut olivat edelleen alamaissa, mutta seuraaviin eduskuntavaaleihin oli vielä hyvin aikaa. Valittava uusi puheenjohtaja olisi siten ehtinyt hyvin hioa puolueen pääministerikuntoon seuraavia vaaleja varten.

Vastaavaa pohdintaa oli käyty kokoomuksen sisällä laajasti. Sekä Elina Lepomäki (nyk. Valtonen) että Antti Häkkänen olivat molemmat harkinneet Orpon haastamista. Molempien kanssa olin käynyt aiheesta keskusteluita pitkin syksyä 2019 ja kiihtyvään tahtiin alkuvuodesta 2020. Kummallekin olin myös sanonut aivan avoimesti, että jos Häkkänen olisi ehdolla, niin häntä tukisin.

Jos uskottava haastaja olisi ilmaantunut, Orpo olisi kaatunut puoluekokouksessa 2020. Kokoomuksen kenttäväen tyytymättömyys puheenjohtajaa kohtaan oli noina aikoina suurta. Häkkäsestä toivottiin laajasti uutta puheenjohtajaa, mutta myös Lepomäellä oli alati kasvava tukijoukkonsa. Siksi olin yrittänyt rohkaista Häkkästä: hänen etumatkansa Lepomäkeen nähden oli nyt suurimmillaan, kun hänen ministerivuotensa olivat vielä tuoreessa muistissa – mutta se etu tulisi hiipumaan oppositiovuosien kuluessa.

Juuri tämä dynamiikka kuitenkin suojasi Orpoa. Häkkänen halusi, että Lepomäki olisi avannut pelin ensin ja ilmoittanut haastavansa istuvan puheenjohtajan. Näin Lepomäki oli tehnyt myös vuonna 2016. Lepomäki olisi saanut niskaansa Orpon tukijoiden suurim-

man kiukun, minkä jälkeen Häkkänen olisi voinut ilmoittautua mukaan kisaan ja voittaa sen liikaamatta itseään liikaa – kuten Orpo oli tehnyt neljä vuotta aiemmin.

Mutta juuri näin ei Elina tällä kertaa halunnut toimia. Hän oli jo kerran saanut niskaansa kaiken kuviteltavissa olleen kokoomuskiukun, kun hän oli rohjennut vuonna 2016 haastaa silloisen puheenjohtaja Stubbin. Toista kertaa hän ei ollut sellaiseen valmis. Jonkun muun olisi pitänyt avata peli. Niinpä Lepomäki ja Häkkänen vain kyttäsivät toisiaan, eikä mitään tapahtunut.

Jotta asiat olisi saatu etenemään, niille piti nähdäkseni antaa vähän vauhtia. Tähän oli tarjoutunut tilaisuus, kun olin saanut kutsun Helsingin Sanomien laajaan Lauantaivieras-haastatteluun alkuvuodesta 2020. Siinä olin päässyt kritisoimaan Orpon mielestäni suurinta strategista virhearviota: sitä, että perussuomalaiset oli heitetty ulos pääministeri Juha Sipilän (kesk) hallituksesta vuonna 2017 Jussi Halla-ahon tultua valituksi puolueen puheenjohtajaksi.

Kokoomuslaiset laittoivat vuoden 2019 vaalitappion mielellään puolueesta eronneen ja oman poliittisen liikkeensä perustaneen Hjalles Harkimon syyksi. Ja totta tietysti onkin, että *jos* Harkimon Nyt-liikkeelle annetut äänet olisivat tulleet kokoomukselle, olisi kokoomus ollut vaalien 2019 suurin puolue. Harkimo-liikkeen vaikutus vaalituloksen kokonaisuuteen oli kuitenkin ollut marginaalinen verrattuna siihen maanjäritykseen, jonka oppositiosta vauhtia ottaneet perussuomalaiset olivat nousullaan saaneet aikaan.

Hallituksessa pysyessään perussuomalaiset olisivat joutuneet kärsimään samoista epäsuosituista päätöksistä kuin keskusta ja kokoomuskin, mutta nyt puolue oli päässyt aloittamaan mitä suurimmassa määrin puhtaalta pöydältä opposition kautta ja hyvissä ajoin ennen seuraavia vaaleja. Se oli mahdollistanut perussuomalaisten kannan-

tuksen nousun pohjamudista maan toiseksi suurimmaksi puolueeksi. Jos perussuomalaisten olisi annettu jatkaa hallituksessa, niin tuskin olisi käynyt, ja kokoomuksella olisi ollut olennaisesti parempi kilpailuasetelma tavoitella suurimman puolueen paikkaa vuoden 2019 vaaleissa.

Tämä kritiikki oli myös Helsingin Sanomille antamani Lauantaivieras-haastattelun keskeinen sisältö. Kun kyseinen haastattelu oli julkaistu helmikuun alussa 2020, se oli toiminut hyvin pitkälle juuri siten kuin olin toivonutkin. Se oli käynnistänyt mediassa mittavan spekulaaation siitä, haastettaisiinko Orpo kesän puoluekokouksessa. Vaikka Häkkänen ja Lepomäki olivatkin kiistäneet julkisuudessa aiheensa, olivat asiat ottaneet askeleita oikeaan suuntaan.

Myös sattuma oli aluksi näyttänyt tukevan suunnitelmaani. Samana päivänä haastatteluni kanssa julkaistiin Alma Median lehdissä kokoomusvaikuttajille suunnattu kysely, jossa kerrottiin Orpon suosion laskusta puolueväen keskuudessa. Jatkokautta Orpolle oli toivonut vain 37,1 prosenttia vastanneista. Häkkästä puheenjohtajaksi oli toivonut 34,6 prosenttia ja Lepomäkeä 18,5 prosenttia. Istuvalle puheenjohtajalle luvut olivat merkinneet murskaavan heikkoa tulosta.

Jos asiat olisivat menneet suunnitellusti, seuraavina askelina olisi ollut tuoda julkisuuteen nimiä, jotka kertoisivat harkitsevansa Orpon haastamista puoluekokouksessa. Eduskunnasta tippunut entinen kansanedustaja Susanna Koski oli ehtinyt sen omalta osaltaan jo tehdäkin. Itsekin olin henkisesti varautunut siihen, että heittäisin oman nimeni peliin – jotta se sitten olisi avannut paremmin latua sellaisille suosituimmille haastajille kuin Häkkänen ja Lepomäki.

Mutta kohtalo oli puuttunut peliin koronaviruspandemian muodossa. Maahan oli julistettu poikkeusolot ja tavanomainen politiikanteko oli seisahtunut. Hallitus oli sitoutunut olemaan antamat-

ta eduskunnalle muita kuin välittömästi pandemiaan liittyneitä tai muuten välttämättömiä esityksiä. Oppositio puolestaan oli sitoutunut tukemaan hallitusta pandemiaponnisteluissaan. Ajan henkeen ei tuntunut millään sopivan puolueen sisäinen valtataistelu. Lopulta puoluekokousta myös siirrettiin.

Loistavasti alkanut keskustelu puheenjohtajavaihdoksesta oli lässähtänyt, kun kriisitunnelma oli vallannut koko yhteiskunnan. Potentiaaliset haastajat Lepomäki ja Häkkänen olivat ilmoittautuneet ilman suurempaa meteliä ehdolle puolueen varapuheenjohtajiksi. Niinpä Orpo sitten lopulta valittiin syyskuussa 2020 yksimielisesti kolmannelle kaksivuotiskaudelleen kokoomuksen puheenjohtajana, vaikkei puolueen kenttäväki asiasta erityisemmin innoissaan ollutkaan.

Kesän ja alkusyksyn puheissaan Orpo selitteli puolueen alavireistä kannatusta. Hän valitteli, että koronan vuoksi oppositiopolitiikka oli ollut ”jäähyllä” tai ainakin ”erittäin vaikeaa”. Pidin tätä voitoteltua surkuhupaisana, koska juuri pandemia oli pelastanut hänen puheenjohtajuutensa.

Orpon suhtautuminen minuun oli yhtä ystävällistä ja asiallista kuin aina ennenkin. Epäilemättä oli kuitenkin jäänyt hyvin hänen mieleensä, että varsin peittelemättömästi olin häntä alkuvuodesta 2020 ollut laittamassa vaihtoon. Alma Median kyselyssäkin olin julkisesti sanonut, että haluaisin Häkkäsen hänen tilalleen. En ehkä aiemminkaan ollut kuulunut Orpon suosikeihin eduskuntaryhmässämme, mutta vielä vähemmän tämän jälkeen.

8

PORMESTARIPELIÄ HELSINGISSÄ

Vaikka päätyöni olikin eduskunnassa, haukkasi Helsingin paikallispolitiikka myös ison siivun ajastani. Ensimmäiset kunnallisvaalini olivat olleet vuonna 2008, jolloin olin ollut vasta 22-vuotias. Tuolloin olin yltänyt varavaltuutetuksi, mutta neljä vuotta myöhemmin olin ollut jo kokoomuksen kuudenneksi suosituin ehdokas. Vuoden 2017 kunnallisvaaleissa olin 3 467 äänellä noussut kokoomuksen listan neljänneksi.

Asemani Helsingin politiikassa oli myös askel askeleelta vahvistunut. Vuoden 2017 vaalituloksen myötä olin tullut kaupunginhallituksen jäseneksi ja Helen Oy:n (ent. Helsingin Energia) hallituksen varapuheenjohtajaksi. Olin valtuustoryhmämme varapuheenjohtaja ja osallistuin vuodesta toiseen kaupungin budjettineuvotteluihin yhtenä kokoomuksen neuvottelijoista.

Vuoden 2017 kunnallisvaalit olivat kuitenkin olleet jotain uutta Helsingin paikallispolitiikassa. Kaupungin johtamisjärjestelmää oli muutettu perustavanlaatuisella tavalla. Aiemmin kaupunginjohtaja oli ollut poliittistaustainen virkamies, mutta nyt poliittiset ja virkamiesroolit oli haluttu erottaa toisistaan aiempaa selvemmin. Lähtökohtana oli, että suurimman valtuustoryhmän ehdokkaasta

tuli pormestari, joka toimi myös kaupunginhallituksen puheenjohtajana.

Helsingiläisen kaupunkipolitiikan perusdynamiiikkaa uusi pormestari malli ei kuitenkaan muuttanut. Toisin kuin eduskunnassa, Helsingin kaupunginvaltuustossa ei ole pysyviä hallitus- ja oppositio-koalitioita. Poliittiset enemmistöt löytyvät tapauskohtaisesti. Pormestari- ja apulaispormestari paikat jakautuvat vaalituloksen mukaisesti.

Kaupungin ensimmäiseksi uuden johtamismallin mukaiseksi pormestariksi oli vuoden 2017 vaaleissa noussut kokoomuksen Jan Vapaavuori. Kaikesta luonteensa kulmikkueudesta huolimatta pidän häntä yhtenä viime vuosikymmenten lahjakkaimmista kokoomuspoliitikoista. Olin hyvin tyytyväinen hänen suostuttuaan kokoomuksen pormestariehdokkaaksi ja vielä tyytyväisempi siihen, miten hän otti tehtävän haltuunsa.

Vapaavuori on hyvin anteeksipyytelemätön poliitikko. Hän kuuluu niihin, jotka ymmärtävät, ettei valtaa anneta, vaan se otetaan. Hän ymmärtää täydellisesti myös sen, että viralliset johtosäännöt ovat vain muodollisia lähtökohtia, joiden ulkopuolella tapahtuu paljon todellista ja usein olennaisempaa kuin vallankäyttöä. Vapaavuori hyödynsi täysimääräisesti pormestarin aseman suoman vallan sekä muodollisesti että epämuodollisesti.

Minulla oli kaikki syy olla Vapaavuoren työhön tyytyväinen. Kaupunginvaltuustossa oli punavihreistä puolueista koostunut poliittinen enemmistö, mutta Vapaavuori onnistui siitä huolimatta viemään läpi varsin porvarillista politiikkaa. Ensimmäisenä esimerkkinä tästä oli kunnallisveron alennus, jota olin myös mukana neuvottelemassa loppuvuodesta 2017.

Kaikesta en ollut Vapaavuoren kanssa samaa mieltä ja joskus olin ottanut hänen kanssaan joistain asioista yhteenkin. Silti isossa ku-

vassa katsoin, että hän oli jotakuinkin parasta, mitä Helsingin poliitikalle oli realistisesti kuviteltavissa. Pystyimme kiitettävästi pelaamaan samaan maaliin jotakuinkin kaikissa keskeisimmissä asioissa ja tuin häntä mielelläni.

Kun Vapaavuori marraskuun alkupuolella vuonna 2020 ilmoitti, ettei tavoittelisi jatkokautta pormestarina, oli se minulle hyvin epämieluisa yllätys. Olihan hän muutaman kerran vihjaillut siihen suuntaan, mutta en ollut ottanut sellaisia puheita tosissani. Hänen palonsa ja työtarmonsakaan ei ollut hellittänyt hetkeksikään. Olin myös istunut hänen kanssaan samoissa illanvietoissa, joissa oli suunniteltu kevään 2021 vaaleja. Mikään ei viitannut siihen, ettei hän olisi pyrkimässä jatkokaudelle; päinvastoin.

Vapaavuoren ilmoitus merkitsi mitä konkreettisinta ongelmaa kokoomukselle. Hän oli ollut kaupungille niin suvereeni johtaja, että hänen veroistaan pormestariehdokasta oli käytännössä mahdotonta löytää. Useimmat edes auttavasti kuviteltavissa olleet ehdokkaat olivat enimmäkseen joko liian tuntemattomia tai taitamattomia – tai molempia.

Minun politiikanteolleni eduskunta oli pääareena ja Helsingin paikallispolitiikka vain kiinnostava sivunäyttämö. En ollut koskaan vakavissani ajatellut, että tavoittelisin kokopäiväisiä tehtäviä Kaupungintalolla. Avautuneessa tilanteessa katsoin silti joka tapauksessa hyödylliseksi nostaa nimeni mukaan pormestarispekulaatioihin. Vaikkei pormestarius varsinaisen päämääräni ollutkaan, olisi sellaisesta julkisuudesta joka tapauksessa hyötyä muissakin poliittisissa pyrinöissäni. Ilmoitin julkisuuteen, että ”en ollut ehtinyt pohtia asiaa” mutta että ”lupaisin harkita” ehdokkuutta.

Samaan aikaan yritin houkutella Sari Sarkomaata kokoomuksen pormestariehdokkaaksi. Hän ei toki ollut Vapaavuoren veroinen

ehdokas – kukapa nyt olisi ollut – mutta hän oli silti kohtalaisen tunnettu ja hänellä oli hyvä kokemus sekä valtakunnanpolitiikasta että Helsingin paikallisväännoistä. Tulin hänen kanssaan hyvin juttuun ja arvostin hänen työtarmoaan. Sari oli kuitenkin varsin vastahankainen ajatuksen suhteen.

Sitä vastoin pyrin aktiivisesti torppaamaan puolueen entisen puheenjohtajan Alexander Stubbin ehdokkuutta. Hänen nimensä oli nostettu spekulatioihin välittömästi mukaan, mikä minusta oli su-laa hulluutta. Stubb oli toki erittäin tunnettu hahmo, mutta hänellä ei ollut vähäisintäkään kokemusta tai osaamista paikallispolitiikasta. Osaamisen puute olisi paljastunut vaalitentteissä mitä räikeimmällä tavalla. Puhuin keskeisille kokoomusvaikuttajille aktiivisesti Stubbin ehdokkuutta vastaan.

Jälkikäteisesti ajateltuna tuo toimintani oli ehkä jokseenkin hyödy-töntä. Vaikka Stubb vaikuttikin nauttivan spekulatioista nimensä ym-pärillä, ei hänellä missään vaiheessa tainnut olla todellista kiinnostusta pormestariutta kohtaan. Sitä paitsi hänellä oli Helsingin piirin toimi-joiden parissa muutoinkin paljon vastustusta. Valtuustoryhmämme tuolloinen puheenjohtaja Daniel Sazonov tuhahti Stubbista puhues-sani, että olisihan se hienoa, jos löydettäisiin sellainen pormestari-ehdokas, joka edes tervehtisi valtuustoryhmänsä puheenjohtajaa.

Marraskuun lopulla Helsingin Sanomat julkaisi mielipide-tiedustelunsa pormestariehdokkaista. Kysely oli suunnattu kaikille helsinkiläisille ja siinä kysyttiin, kuka sopisi parhaiten kokoomuk-sen tai vihreiden pormestariehdokkaaksi. Vastaajina eivät siis olleet pelkästään kyseisen puolueen äänestäjät. Vastausvaihtoehtoina oli spekulatioissa mukana olleita ehdokasnimiä.

Tulos ei ollut omalta kannaltani lähtökohtiin nähden ollenkaan huono. Suosituin nimi kokoomuksen pormestariehdokkaaksi oli

Stubb 29 prosentin kannatuksella. Elina Lepomäki sai 12, Sari Sarkomaa 11 ja minä seitsemän prosentin kannatuksen. Kuriositeettina todettakoon, että lopulta pormestariksi nousseen Juhana Vartiaisen kannatus oli viisi prosenttia.

Kyseinen mielipidetiedustelu menetti kuitenkin merkityksensä parissa tunnissa, sillä Stubb kieltäytyi ehdokkuudesta saman lauantain Ylen Ykkösaamun haastattelussa. Sitä vastoin hän kertoi kannattavansa kokoomuksen pormestariehdokkaaksi entistä kokoomuspoliitikkoa, viestintäyrittäjä Kirsi Pihaa. Kyseessä oli tietysti koordinoitu viestintäoperaatio, jolla Piha saatiin nostettua pormestarispekulaatioihin mahdollisimman näyttävästi.

Minulle asetelma oli enemmän kuin kiusallinen. Piha oli ehdokkaana minulle vieläkin vastenmielisempi kuin Stubb. Stubbia pidin epäpätevänä suoriutumaan kuntapolitiikan vaikeasta todellisuudesta, mutta hänen kanssaan sentään pystyi keskustelemaan ja hänellä oli kokemusta myös poliittisten kompromissien tekemisestä. Piha sen sijaan olisi mielestäni ollut kokoomuksen pormestariehdokkaana millä tahansa mittarilla täydellinen katastrofi.

Kun Helsingin johtamisjärjestelmä perustui nyt ajatukselle siitä, että valtuuston suurimman puolueen ehdokkaasta tulee pormestari, oli luotava kiinnostava vaaliasetelma. Tämä oli onnistunut kokoomukselta loistavasti vuonna 2017. Kokoomuksen Vapaavuori oli ollut olennaisesti erilainen ehdokas kuin pääkilpailija, vihreiden Anni Sinnemäki. Kokoomusta oli tuolloin äänestänyt moni ihan vain siksi, että Vapaavuoresta varmasti tulisi pormestari eikä Sinnemäestä.

Pihan pormestariehdokkuus olisi ollut kilpailuasetelmallisesti kokoomukselle mahdollisimman huono. Hän oli poliittiselta profiiltaan hyvin lähellä vihreiden todennäköistä pormestariehdokasta Sinnemäkeä – sillä erotuksella, että Sinnemäki oli kaupunkipoliti-

kan kysymyksissä osaava ja kokenut. Jos he olisivat olleet kisan pääehdokkaat, vaali tuskin olisi kääntynyt kokoomuksen eduksi.

Vapaavuori oli vuoden 2017 pormestarikampanjassaan tehnyt onnistuneen peliliikkeen asemoimalla itsensä tuolloin tapetilla olleen eriskummallisen ”suurmoskeijahankkeen” ehdottomaksi vastustajaksi. Sinnemäki oli ollut empivämpi, mistä moni äänestäjä oli saanut sen käsityksen, että Sinnemäki toisi kaupunkiin suurmoskeijan ja että vain Vapaavuori pormestarina voisi sen estää. Mielikuva ei ehkä vastannut aivan tosiasioita, mutta se vaikutti silti monen äänestyskäyttäytymiseen – etenkin niiden, jotka harkitsivat kokoomuksen ja perussuomalaisten äänestämisen välillä.

Tällaista vaalidynamiikkaa Piha ja hänen taustavoimansa eivät tuntuneet alkuunkaan käsittävän. Välittömästi Stubbin tv-haastattelun jälkeen Piha antoi Helsingin Sanomille haastattelun, jossa hän hyökkäsi ennen muuta perussuomalaisia ja Jussi Halla-ahoa vastaan. Kuitenkin pitääkseen kokoomuksen kaupungin suurimpana puolueena tarvittiin myös niiden ääniä, joita perussuomalaisten äänestäminen houkutti. Piha aloitti kampanjansa epäviisaimmalla mahdollisella tavalla.

Minun kannaltani merkityksetöntä ei ollut sekään, että tiesin Pihan suhtautuvan minuun erittäin kielteisesti. Hänellä oli tapana hyökätä toisia kokoomuslaisia vastaan Twitter-tilillään, ja kuuluin selvästikin hänen inhokkeihinsa. Etenkin helmikuinen Lauantaivieras-haastatteluni oli kirvoittanut häneltä voimakkaan vastareaktion. Jos Piha olisi palannut kokoomuspolitiikkaan, se olisi merkinnyt puolueen sisäisen vastakkainasettelun jyrkkää kärjistymistä.

Tätä kaikkea pohtiessani minulle soitti MTV Uutisten toimittaja Jukka Auramies, joka sattumoisin oli myös kuorokavereitani 1990-luvulta. Olimme tuolloin molemmat laulaneet *Cantores Mi-*

nores -poikakuorossa. Hän halusi tietää, miten suhtauduin Pihan mahdolliseen ehdokkuuteen ja että olinko jo päättänyt, olisinko käytettävissä kokoomuksen pormestariehdokkaaksi.

Hetkeäkään empimättä vastasin hänelle pormestariehdokkuuden olevan minulle ”aito vaihtoehto”. Maalasin hänelle kuvaa myös niistä asioista, joita pormestarina haluaisin ajaa. Ennen muuta halusin profiloida itseni Vapaavuoren linjan jatkajaksi. Niinpä nimeni nousi uutisiin heti paikalla Pihan rinnalle kokoomuksen toiseksi potentiaaliseksi pormestariehdokkaaksi.

Toimimalla näin sain sekä pidettyä nimeni mukana julkisessa spekulaatiossa että tylsytettyä Stubbin ja Pihan mediaoperaation terävintä kärkeä. Mutta välittömästi MTV Uutisten haastattelun julkaisun jälkeen laitoin kuitenkin Sari Sarkomalle tekstiviestin, että asettuisin hänen tuekseen, jos hän päättäisi tavoitella pormestariehdokkuutta. Mieluusti olisin edelleenkin jatkanut kansanedustajana ja jättänyt pormestarikisaamiset väliin, mutta Pihaa en kokoomuksen ehdokkaaksi missään nimessä halunnut.

9

PEKKA HAAVISTO PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN SYYNISSÄ

Perustuslakivaliokunnan työ ulkoministeri Pekka Haaviston (vihr) virkarikosepäilytapauksen tiimoilta huipentui joulukuussa 2020. Olin ollut panemassa kyseistä tutkintaa alulle vuotta aiemmin olemalla yksi niistä kymmenestä kansanedustajasta, jotka allekirjoittivat ministerin toimintaa koskeneen muistutuksen. Muistutuksen sisällön oli suurimmaksi osaksi muotoillut kokoomuskollegani Heikki Vestman.

Kysymys oli ulkoministerin toiminnasta liittyen Syyriassa sijainneen al-Holin leirin asioihin. Kyseiselle leirille oli koottu ääri-islamilaisen ISIS-järjestön toimintaan eri tavoin osallistuneita henkilöitä ja näiden lapsia. Ulkoministeri Haaviston suunnitelma oli tuoda leirin tavalla tai toisella maahamme linkittyneet henkilöt Suomeen.

Konsulipäällikkö Pasi Tuominen oli pitänyt Haaviston kotiuttamissuunnitelmaa lainvastaisena, mikä oli aiheuttanut kitkaa ulkoministerin ja konsulipäällikön välille. Haavisto oli tämän jälkeen pyrkinyt siirtämään Tuomisen toisiin tehtäviin. Lopulta virkarikosepäilyyn varsinaisena kohteena olikin juuri se, oliko ministeri Haavisto toiminnut lainvastaisesti toimissaan suhteessa konsulipäällikköön.

Perustuslakivaliokunnan joulukuussa 2020 valmistunut mietintö aiheesta ei ollut sisällöltään oikeastaan erityisen dramaattinen. Siinä todettiin, että ministerin menettely oli kylläkin ollut lainvastaista mutta että perustuslaissa määritellyt erityisedellytykset ministerisyytteen nostamiselle eivät silti täyttyneet. Haavisto pääsi siis palkkähästä, mutta itse prosessiin liittyneet vaiheet ja erityisesti sen loppuhuipennus olivat varsin erikoislaatuiset.

Jo itse prosessin käynnistäminen joulukuussa 2019 oli aiheuttanut monenlaista nikottelua – myös kokoomuksen eduskuntaryhmässä. Moni kokoomuksen kansanedustaja piti Haavistosta niin paljon, että suhtautui hyvin nurjasti tähän kohdistuneen ministerivastuuasian vireillepanoon. Tällaisten kokoomuslaisten kiukku kohdistui ennen muuta Heikki Vestmaniin, joka voimallisimmin oli ollut viemässä asiaa eteenpäin. Myös puolueen puheenjohtaja Petteri Orpo tuntui kokeneen asian jotenkin kiusallisena. Haavistoa haluttiin suojella omituisen voimakkaasti.

Lisäksi kritiikkiä herätti se, että ministerivastuuasian vireille panneen muistutuksen allekirjoittajista kaksi oli myös perustuslakivaliokunnan jäseniä – siis minä ja Vestman. Tuossa kritiikissä ei tosin ollut juuri järjen valoa. Kritiikin esittäjät sivuuttivat sekä perustuslain säännökset että koko ministerivastuuasioihin liittyvän prosessin luonteen ja vaiheet.

Perustuslain mukaan ministerivastuuprosessi voi käynnistyä monella eri tavalla. Yksi mahdollisuus on se, että perustuslakivaliokunta itse, kollektiivina, päättää sen aloittamisesta. Prosessi voi käynnistyä myös kymmenen kansanedustajan allekirjoittamalla muistutuksella, kuten Haaviston tapauksessa kävi. Erikseen on lainsäädännössä vielä todettu, ettei prosessin käynnistämiseen osallistuminen muodosta jääviyttä osallistua itse tutkintaan. Miten

voisikaan, kun ei jääviyttä synnytä se, että vaatii asian ottamista käsittelyyn.

Ministerivastuuprosessin käynnistäminen on aina nimenomaisesti vaatimus asian käsittelystä, ei kannanotto itse lopputulokseen. Näin juuri siis toimimme. Helmikuussa 2020 perustuslakivaliokunta totesi yksimielisesti, että kynnys esitutinnan aloittamiseksi ylittyi Haaviston tapauksessa tietyiltä osin ja pyysi valtakunnansyyttäjää toimittamaan sen. Esitutkinta kesti heinäkuulle asti ja sen päätteeksi poliisi totesi, että ulkoministeriä oli syytä epäillä virkarikoksesta.

Oikeudellisesti tapaus oli varsin haastava. Sitä kuvasti tutinnan pitkäkö kesto, yli 1300-sivuinen esitutkintamateriaali sekä perustuslakivaliokunnan kuulemien asiantuntijoiden huomattavan erilaiset oikeudelliset arviot. Osa asiantuntijoista oli sillä kannalla, että Haavisto oli toiminut suorastaan virkavelvollisuutensa edellyttämällä tavalla. Asiantuntijoista tiukinta linjaa edustanut entinen oikeuskansleri Jaakko Jonkka taas katsoi, että Haavisto oli rikkonut virkavelvollisuuttaan niin vakavalla tavalla, että myös ministerivastuulle säädetty korotettu syytekynnys ylittyi ja että asiassa olisi edellytykset edetä aina valtakunnanoikeuteen asti.

Valiokunta arvioi huolella kuulemiensa asiantuntijoiden argumentteja ja päätyi lopulta sille kannalle kuin päätyi. Vaikka lopputulema oli Haaviston kannalta vapauttava, tämä ei silti jostain syystä riittänyt vihreille. Vihreät pyrkivät osin varsin epäasiallisinkin keinoin vaikuttamaan siihen, ettei valiokunnan mietinnössä mainittaisi ollenkaan heidän oman ministerinsä toimineen lainvastaisesti.

Perustuslakivaliokunnan virkamiehet olivat kirjoittaneet aiheetta koskeneen mietintöluonnoksen valiokunnan käymän valmistavan keskustelun pohjalta. Valiokunnan vihreitä edustaneet jäsenet eivät kuitenkaan olleet siihen tyytyväisiä. Heistä Outi Alanko-Kahilu-

to lähetti sähköpostin, jossa ehdotti merkittäviä muutoksia tekstiin – mutta osoitti viestinsä vain hallituspuolueita edustaneille valiokunnan jäsenille.

Suomalaisen järjestelmän kontekstissa Alanko-Kahiluodon menettelyä oli pidettävä varsin moitittavana. Koko perustuslakivaliokunnan rooli rakentuu pyrkimykselle asettua hallitus/oppositio-asetelman ylä- ja ulkopuolelle. Lisäksi nyt oli kyse vieläpä rikosoikeudellisesta kysymyksenasettelusta, jossa tällainen vahvasti poliitikoinnilta haiskahtanut toiminta oli erityisen arveluttavaa.

Vielä Alanko-Kahiluodon toimintaakin kyseenalaisempaa oli vihreiden eduskuntaryhmän tuolloisen puheenjohtajan Jenni Pitkon toiminta. Tämä oli lähettänyt muille hallituspuolueiden eduskuntaryhmien puheenjohtajille viestin, jossa oli pyytänyt näitä koolle ”pohtimaan perustuslakivaliokunnan tilannetta”. Hän oli esittänyt myös valiokunnan sihteeriä Matti Marttusta – siis virkamiestä, ei poliitikkoa – kohtaan sellaista kritiikkiä, jota ei pidetty asiallisena.

Alanko-Kahiluodon ja Pitkon toiminta vaikutti herättäneen hallituspuolueiden edustajien keskuudessa melkoista tuohtumusta. Sen katsottiin vaarantaneen perustuslakivaliokunnan tarkoin varjellun integriteetin. Tuohtumusta kuvasti erityisesti se, että sekä Pitkon että Alanko-Kahiluodon viestit vuodettiin hallituksen edustajien piiristä julkisuuteen. Tämä mielestäni todisti myös järjestelmämme kestävyydestä: vihreiden epäasialliseen vaikutusyritykseen ei taivuttu, vaan se torjuttiin selvästi ja päättäväisesti.

Vihreiden toiminta ja sen nouseminen julkisuuteen sähköisti Haavisto-mietinnön loppukäsittelyn äärimmilleen. Alanko-Kahiluoto jäi sairauslomalle viestiensä vuotamisesta aiheutuneen julkisuusmylläkän johdosta, ja hänen tilalleen valiokunnan kokoukseen tuli sen vihreä varajäsen Mari Holopainen. Tämä taas oli niin autuaan

pihalla sekä perustuslakivaliokunnan toiminnan luonteesta että itse asiastakin, että hänen kokousohallitumisensa oli omiaan synnyttämään lähinnä yleistä kaaosta. Semminkin, kun hän ei antanut tietämättömyytensä lainkaan rajoittaa käyttämiensä puheenvuorojen määrää ja sisältöä.

Valiokunnan kaksi vihreää jäsentä jätti lopulta oman vastalauseensa mietintöön, jonka valiokunnan muut viisitoista jäsentä hyväksyivät. Tämä ei itsessään ollut mitenkään moitittavaa, vaan vihreillä oli siihen täysi oikeus. Joskus sellaista käy perustuslakivaliokunnassa – olihan edellisenä keväänä valiokunta jakautunut myös Mäenpää-mietintönsä osalta.

Viisaana vihreiden toimintaa oli kuitenkin vaikea pitää. Valiokuntahan oli nimenomaisesti toteamassa, ettei edellytyksiä syytteen nostamiselle Haavistoa vastaan ollut. Nyt vihreät yrittivät kuitenkin silotella ministerinsä tekemiset jo epä-älyllisenkin moitteettomiksi. Lisäksi he tekivät sen niin kornilla tavalla, että se teki Haaviston asialle vain hallaa ja sai tilanteen näyttämään hänen kannaltaan todellista huonommalta.

Mutta edes tämä koheltaminen ei vielä vihreille riittänyt. Kompuroituaan sekä kömpelöissä vaikuttamisyrityksissään että itse valiokuntatyöskentelyssä he onnistuivat lisäksi sähläämään myös aihetta koskeneen viestintänsä. Sosiaalisessa mediassa vihreät julkaisi Haaviston kuvan saatetekstillä ”mitään väärää tai lainvastaista ei ole tapahtunut”. Tällaisesta tosiasioiden vääristelystä syntyi luonnollisestikin uusi julkinen haloo, kun perustuslakivaliokunta nimenomaisesti oli todennut ministerin toimineen lainvastaisesti, vaikkei ministerivastuuaasiaan liittyvä korotettu syytekyynnys ollutkaan ylittynyt.

Kaiken tämän jälkeen vihreät ja muutamat muutkin hallituspuolueiden edustajat, äänekkäimmin ehkä rkp:n ryhmäjohtaja An-

istunnon yksimielisen päätöksen, istui myös Haavisto ministeri-aitiossa.

Tiukasti tulkittuna Haavisto näin toimiessaan rikkoi itse asiassa peräti perustuslakia. Sen mukaanhan kansanedustaja on esteellinen osallistumaan päätöksentekoon asiassa, joka koskee häntä henkilökohtaisesti. Perustuslain esitöissä on vielä täsmennetty, että ministerisyytteen nostaminen on sellainen asia, josta päättämiseen asianosainen on esteellinen osallistumaan.

Asiasta ei toki äänestetty, mutta eduskunta yhtä kaikki teki yksimielisen päätöksen olla nostamatta syytettä Haavistoa vastaan. Tätä päätöstä tehtäessä Haavisto osallistui eduskunnan täysistuntoon sekä läsnäolijaksi kirjautumalla että olemalla myös fyysisesti läsnä salissa. Tähän ei juuri kukaan kiinnittänyt huomiota eikä se mediassakaan esille noussut, mutta se oli huvittava loppukohtaus prosessille, jossa vihreiden edustajat olivat alusta loppuun asti kompuroineet laillisuuskysymysten kanssa.

10

PORMESTARIKISAN ERIKOISET VAIHEET

Kirsi Piha ei ollut osallistunut yksiinkään vaaleihin sitten kunnallisvaalien 2004 ja oli siten ollut politiikan ulkopuolella jo pitkään. Taidokkaalla mediaoperaatiolla hänet kuitenkin nostettiin kokoomuksen pormestarispekulaation kärkeen, kun ehdokkuudesta itse kieltäytynyt entinen pääministeri Alexander Stubb ilmoitti hänet omaksi ehdokassuosikikseen suorassa tv-lähetyksessä marraskuun lopulla 2020.

Paljon Pihaa huonompaa pormestariehdokasta en olisi voinut kokoomukselle kuvitellakaan. Katsoin, että hänen ehdokkuutensa vaarantaisi vakavasti kokoomuksen aseman kaupungin suurimpana puolueena huhtikuun kunnallisvaaleissa. Siinäkin tapauksessa, että kokoomus säilyttäisi pormestaripuolueen asemansa, olisi Pihan valinta tehtävään ollut mielestäni katastrofi. Häneltä puuttui sekä käytännön kuntapoliittinen osaaminen että tarvittava strateginen oivalluskyky.

Koin kuitenkin hieman vaikeaksi vastustaa Pihan ehdokkuutta kovin ehdottomasti. Olin kokoomuksen sisäisissä keskusteluissa jo tyrmännyt Stubbin ehdokkuuden, minkä johdosta olisi näyttänyt vähän huonolta, jos olisin yhtä ehdottomasti ollut seuraavaakin

potentiaalista ehdokasta vastaan. Lisäksi olin nostanut myös oman nimeni mukaan spekulatioihin, minkä johdosta asia olisi nyt näyttänyt siltä, että olin liikkeellä omassa asiassani.

Yritin kuitenkin kokoomuksen sisäisissä keskusteluissa perustella, miksi Piha ei mielestäni ollut kokoomukselle voittava kortti. Samalla yritin maanitella kansanedustaja Sari Sarkomaata tavoittelemaan ehdokkuutta. Yritin puhua myös keskeisiä kokoomuspäittäjiä asian taakse ja rohkaisemaan Saria lähtemään puolueen pormestarihdokkaaksi.

Olin päättänyt torpata Pihan pormestariehdokkuutta toimimalla symmetrisesti hänen liikkeittensä suhteen. Kun hän ilmoitti harkitsevansa ehdokkuutta, ilmoitin samassa hetkessä harkitsevani sitä itsekkin. Jos hän ilmoittaisi tavoittelevansa ehdokkuutta, tekisin taas samoin. Pidin tärkeänä, ettei hänen ehdokkuutensa olisi läpihuutojuttu, jotta oma poliittinen liikkumatilani pysyisi mahdollisimman suurena ja että samalla pelaisin aikaa mahdolliselle kolmannelle ehdokkaalle.

En tiedä, miten Piha itse tilannetta arvioi – odottiko hän esimerkiksi sitä, että minä tekisin liikkeeni ensin. Joka tapauksessa hänen ilmoittautumisensa kisaan viipyi kovasti. Hän oli marraskuun lopulla sanonut harkitsevansa ehdokkuutta, mutta joului- ja tammikuun aikana hän ei vielä lopullista ratkaisuaan julkistanut.

Sen sijaan tammikuussa 2021 minuun oli yhteydessä jälleen vanha tuttu, Helsingin Sanomien toimittaja Paavo Teittinen. Kyseessä ei toki ollut ensimmäinen kerta sitten kesäkuisen lounastapaamisemme, vaan hän oli muissakin tilanteissa ollut yhteydessä ja pyrkinyt hankkimaan taustatietoja erinäisistä poliittisista kysymyksistä. Tällä kertaa hänen yhteydenottonsa liittyi kuitenkin asiaan, jolla oli relevantti tarttumapinta myös Helsingin Kokoomuksen pormestarihdokaskysymykseen.

Teittinen oli jostain saanut käsiinsä kokoomuksen sisäisen selvityksen, jossa oli kartoitettu kokoomuksen ns. äänestäjärajapintoja – siis sitä, mille puolueille kokoomus oli vaarassa menettää äänestäjiä ja minkä puolueiden äänestäjiä kokoomuksella oli mahdollisuuksia houkutella tukijoikseen. Selvitys oli paljastanut sen, mitä itse olin aina pitänyt ilmiselvänä: kokoomuksen äänestäjärajapinta perussuomalaisten suuntaan oli mittava ja vihreisiin päin hyvin suppea.

Selvitys puhui karua kieltään. Taru Tujusen toimiessa puoluesihteerinä kokoomus oli ottanut strategiakseen kilpailla samoista äänestäjistä ennen kaikkea juuri vihreiden kanssa. Numeroiden valossa tuo strategia näytti yksinkertaisesti emämunaukselta. Suhteellisen harva ihminen harkitsi kokoomuksen ja vihreiden välillä äänestämistä. Viheräänestäjien kosiskelu sitä vastoin vieraannutti kokoomuksen peruskannattajia, joille perussuomalaisten äänestämisestä oli näin muodostunut yhä vain houkuttelevampaa.

Tujunen oli sittemmin siirtynyt – kuinka ollakaan – Kirsi Pihan omistaman viestintäyhtyritys Ellun Kanojen toimitusjohtajaksi. Kokoomus oli kuitenkin jatkanut vanhalla linjallaan kuvitellen, että puolue kävisi kamppailua samoista äänestäjistä erityisesti vihreiden kanssa. Mikään kvantitatiivinen aineisto ei ollut koskaan puoltanut tällaista käsitystä, mutta nyt aiheesta oli vihdoinkin saatu tehtyä kunnollinen selvitys.

Teittinen oli tekemässä aiheesta Helsingin Sanomiin juttua. Ensimmäistä kertaa kiinnitin huomiota siihen, että hänen tavoitteenaan tuntui olevan pikemminkin mehevän jutun kirjoittaminen kuin totuuden selvittäminen. Voi olla, että se oli ollut hänen tapansa aiemminkin, mutta yhtä mahdollisena pidän sitä, että lehtimiespalkintojen nälkä oli alkanut asteittain ruokkia taipumusta tinkiä totuudesta kiehtovamman kertomuksen rakentamiseksi.

Itse selvitys oli sinänsä faktaa. En tiedä, kuka sen oli Teittiselle vuotanut – minulla sitä ei edes ollut; kokoomuksen eduskuntaryhmälle se oli esitelty vain yleisellä tasolla eikä sitä ollut meille luovutettu. Mutta Teittinen oli rakentamassa sellaista tarinaa, että selvityksen johdosta kokoomusjohto olisi nimenomaisesti reivaamassa kurssiaan arvokonservatiivisempaan ja talousoikeistolaisempaan suuntaan. Tällaista päätöstä tuskin oli tehty. Muutoin kai olisi alettu jo Kirsi Pihan pormestariehdokkuuttakin torpata.

Se, että Teittinen höysti faktoja omalla mielikuvituksellaan, ei tässä nimenomaisessa tapauksessa minua kuitenkaan haitannut. En ollut yhtään harmissani siitä, että joku kyseisen selvityksen oli hänelle vuotanut, koska katsoin sen hyödyttävän omaa agendaani. Jos Teittinen sen lisäksi pisteli vielä vähän omiaan, niin ei sekään varsinaisesti ollut minun ongelmani. Annoin hänelle sen verran taustatietoja, että artikkeli jatkojuttuineen välttäisi pahimmat potentiaaliset sudenkuopat ja että se auttaisi herättelemään kokoomuksen kenttäväkeä mahdollisimman hyvin. Loppu olisi sitten hänen vastuullaan.

Teittisen tuolloinen kohujuttu palvelikin hyvin omia päämääriäni. Se, mikä artikkelissa oli faktaa, kyseenalaisti hyvin sitä käsitystä, että Kirsi Pihan pormestariehdokkuus olisi kokoomukselle hyvä juttu. Ei siis ihme, että esimerkiksi Alexander Stubb oli aivan raivoissaan Teittisen artikkelista ja purki kiukkuaan Twitterissä. Myös Kirsi Piha purkautui myöhemmin julkisesti, että häntä eivät ”paskan vertaa” kiinnostaneet mitkään rajapinta-analyysit.

Kaikesta huolimatta Kirsi Piha ilmoitti viimein maanantaina 1.2.2021 olevansa käytettävissä kokoomuksen pormestariehdokkaaksi. Niinpä toteutin sitten oman suunnitellun symmetrisen toimenpiteeni, ja ilmoitin saman tien olevani myös käytettävissä. En voinut hyväksyä sitä, että niin huonon ehdokkaan valinta olisi

läpihuutojuttu, ja siksi olin valmis vaikeuttamaan asiaa niin pitkälle kuin vain olisi tarpeellista.

Pihan ulostulon päivämäärä oli kuitenkin ennalta suunniteltu. Jo samana iltana oli Helsingin Kokoomuksen piirihallituksen kokous, jossa asia oli tarkoitus juttata läpi. Minullakin oli piirihallituksessa kyllä kannattajani, mutta painostus oli niin kova, ettei kukaan lopulta uskaltanut vastustaa päätöstä, joka oli yksimieliseksi haluttu pakottaa. Piirihallituksen puheenjohtaja Maarit Vierunen sanoi minulle puhelimesta kokouksen jälkeen, että näin nyt sitten päätimme. Sanoin hänelle, että saatte esittää ihan mitä haluatte, mutta pormestariehdokkaasta päättää piirikokous, ei piirihallitus.

Minulla ei ollut vähäisintäkään aikomusta luovuttaa. Olin jo onnistunut sotkemaan Pihan ja häntä tukeneen puolue-eliitin askelmerkit omalla ilmoituksellani, kun mediassa ei puhuttukaan Pihan ehdokkuudesta läpihuutojuttuna vaan nimenomaisesti meidän kaksinkamppailunamme. Vaikka en voittaisi Pihaa, voittaisin itselleni ainakin enemmän poliittista liikkumatilaa.

Seuraavana päivänä MTV3:n Jaakko Loikkanen halusi haastatella meitä kahta illan ajankohtaisohjelmassaan tv:ssä. Piha kuitenkin kieltäytyi kutsusta, kun kuuli, että minäkin olisin mukana. Niinpä päädyin ohjelmaan yksin kertomaan näkemyksiäni Helsingin kehittämisestä ja pormestariehdokkuudesta. Monet kokoomuslaiset, jotka olivat kokeneet Pihan ehdokkuuden sinänsä myönteisenä asiana, hämmästyivät kovasti tämän kieltäytymistä yhteisestä tv-kohtaamisesta.

Jatkoa seurasi. Suosittu Twitter-tili ”Päivän Byrokraatti” tenttasi samana päivänä Kirsi Pihalta vastauksia määrättyihin poliittisiin kysymyksiin. Piha tviittasi, ettei vastaisi sisältökysymyksiin ennen kuin kokoomus oli tehnyt valintansa pormestariehdokkaasta. Tämä

herätti laajaa tyrmistystä – Piha halusi, että hänet valittaisiin ehdokkaaksi ensin ja että hän kertoisi näkemyksistään vasta sitten. Päivän Byrokraatti esitti samat kysymykset Twitterissä minullekin, ja päätin tavoistani poiketen myös vastata niihin – tavallisesti en kyseisellä sosiaalisen median alustalla reagoanut mihinkään minulle esitettyihin kysymyksiin.

Pihaa pidettiin viestinnän ammattilaisena, mutta juuri viestinnällisesti hänen kampanjansa kompuroi nyt pahasti. Hänen ylimieliseksi koettu Twitter-komentointinsa sekä tv-debatista kieltäytymisensä alkoivat tuoda minulle uusia tukijoita. Kuin tilannetta korjatakseen Piha lähetti minulle saman viikon torstaina sähköpostiviestin, jossa hän kertoi pyytäneensä kokoomuksen Helsingin piiriä järjestämään meille kaksi yhteistä etätenttiä – korona-aikoja kun edelleen elettiin.

Ajankohtien sopivuutta minulta ei kysytty, mutta toki laitoin ne itselleni sopimaan. Seuraavana päivänä piirijärjestö kuitenkin kertoi jäsenistölle sähköpostikirjeessään järjestävänsä kaksi ”Kirsin teams-tilaisuutta”. Pienellä fontilla viestissä luki, että ”mukana myös Wille Rydman”. Oltiin siis aika kaukana ehdokkaiden yhdenvertaisesta kohtelusta.

Olin yhteydessä sekä piirijärjestön toimijoihin että Pihaan itseensä ja toin närkästykseni esille. Vaadin, että tilaisuuksien ei pitänyt olla yhden ehdokkaan tapahtumia, joissa toinen ehdokas on vain ”mukana”. Kyseessä tuli olla tasavertainen pormestariehdokaspaneeli, jota piirijärjestö fasilitoisi. Jouduin tästä jonkin aikaa vääntämään sekä Pihan että Helsingin piirin kanssa, mutta lopulta vaatimuksiini suostuttiin.

Itse etätentit menivät varsin hyvin. Ne paljastivat hyvin sen, miten pihalla Piha todella oli kuntapolitiikan asiakysymyksistä. Hän keskittyi puheenvuoroissaan ylätason filosofointiin mutta oli aina

pulassa, kun mentiin konkreettisiin asiakysymyksiin. Mieleeni jäi esimerkiksi se, kun kysyttiin kaupungin energia-asioista. Itse saatoin Helen Oy:n hallituksen varapuheenjohtajana kuvata sitä, mitä kaikkea kaupungin oma energiayhtiö teki uusiin haasteisiin vastatakseen. Piha puolestaan vastasi, että aurauslunta ei saisi kaataa mereen. Miten tämä liittyi kaupungin energiakysymyksiin, jäi hyvin epäselväksi.

Pian ympärilleni muotoutui pieni ryhmä kokoomuslaisia, joiden kesken aloimme koordinoida sitä, kuinka lähestyvään piirikokoukseen tulisi valmistautua. Aloimme kerätä listaa äänivaltaisista piirikokousedustajista ja soitella näille sen mukaan kuin miten satuimme heitä tuntemaan. Itse otin yhteyttä myös sellaisiin valtakirjallisiin, joita en ennakolta tuntenut. Otimme ylös sen, kumpaa ehdokasta kukin äänivaltainen vaikutti tukevan. Mitä lähemmäs piirikokous tuli, sitä paremmalta tilanne alkoi näyttää. Aloimme pitää ihan mahdollisena jo sitäkin, että kisa saattaisi olla voitettavissa.

Pormestariehdokkaasta päättävä ylimääräinen piirikokous järjestettiin etäkokouksena kaksi viikkoa Pihan ehdokasilmoituksen jälkeen. Kokouksessa oli jonkin verran kaoottista tunnelmaa, mutta enimmäkseen se sujui hyvin. Ehdokkaat pitivät omat puheensa ja kokousosallistujat tenttasivat vielä molempia. Jokin kysymys sai Pihan hiiltymään niin pahasti, että hänen puheensa muuttui sävyllään todella hyökkääväksi. Sari Sarkomaa kertoi myöhemmin tuolloin todenneensa, että mitä pidempään Piha jatkaisi puhettaan, sitä enemmän Rydman saisi ääniä.

Lopulta Piha voitti pormestariehdokasvaalin äänin 67–34. Tulos taisi olla pettymys meille molemmille. Kokousta edeltänyt puhelinierros oli saanut minut ja tukijani vakuuttumaan siitä, että vaalista tulisi paljon tiukempi. Kampanjahuuma oli saanut unohtamaan

sen, miten paljon politiikassa valehdellaan ihan jo järjestötasollakin – ollaan tukevinaan, vaikkei tuetakaan.

Tuloksen julkistamisen jälkeen onnittelin voittajaa etäpiirikokouksessa ja totesin, että kaksi on vaalissa hyvää tapaa, häviäjän ja voittajan. Häviäjän hyvä tapa oli tunnustaa tappionsa ja antaa tukensa voittajalle. Voittajan hyvä tapa taas oli huomioida myös hävinnyt osapuoli ja ottaa se mukaan yhteisen menestyksen rakentamiseen. Sanoin, että aioin toimia häviäjän hyvän tavan mukaisesti ja toivovani, että voittaja toimisi hyvän tapansa mukaisesti myös. Niin pahalta kuin se tuntuikin, onnittelin voittajaa myös sosiaalisen median kanavillani ja kirjoitin, että äänestyksen jälkeen pulinat pois ja yhtenä joukkueena vaaleja kohden.

Mutta kuta enemmän ehdin äänestystulosta sulatella, sitä paremmalta se alkoi tuntua. Kokoomuksen järjestökulttuuri on kohtalaisen epädemokraattinen eikä johdon haastamista juuri tapahdu. Johdon linjausten kyseenalaistamiseen myös suhtaudutaan kokoomuslaisten keskuudessa varsin kielteisesti. Häkellyttävän moni kokoomuslainen tuntuu ajattelevan, että asioista tai henkilöistä äänestäminen on ”veen keikuttamista” eikä normaali osa puoluedemokratiaa.

Se, että olin saanut runsaan kolmanneksen piirikokousäänistä siitä huolimatta, että johto oli asettunut Pihan tueksi ja esitti tätä pormestariehdokkaaksi, oli kokoomuskontekstissa itse asiassa ennennäkemätön tulos. Tämän taisi tajuta Piha itsekin, joka ilmeisesti suorastaan järkyttyi tuloksesta. Hänen oli ilmeisen vaikea sulattaa ajatusta siitä, että useampi kuin joka kolmas piirikokousedustaja oli tukenut mieluummin minua kuin häntä.

Pihan kompurointi jatkui myös heti piirikokouksen jälkeen. MTV3:n uutisaamussa hän puhui ahdasmielisen tunnelman Helsingistä, jossa ”*ikkunan alla kulkee natsikulkue*”. Monet pitivät ky-

seistä lausuntoa suorastaan harhaisena, ja Piha pääsi sen johdosta meeminikkareiden pilkkanteon kohteeksi sosiaalisessa mediassa. Julkista huvitusta herätti sekin, kun Piha varoitteli ihmisten jakamista ”meihin ja muihin” samaan aikaan, kun hän itse jatkuvasti rakensi tällaista asetelmaa esimerkiksi suhteessa perussuomalaisiin ja jopa toisiin kokoomuslaisiin.

Julkisen irvailun kohteena oleminen on poliitikoille sinänsä aivan arkipäivää, mutta jostain syystä Pihan kyky sietää sellaista oli huomattavan vähäinen. Vajaat kaksi viikkoa piirikokouksen jälkeen, lauantaina 27.2.2021, Piha tiputtikin melkoisen uutispommin: hän luopui kokoomuksen pormestariehdokkuudesta eikä olisi lainkaan ehdolla huhtikuun vaaleissa. Syyksi hän ilmoitti sen, ettei pystyisi edustamaan sitä ”arvojen kirjoa”, jonka katsoi kokoomuksessa vallitsevan.

Pihan ilmoitus aiheutti joitakin kaaoksen tunteja kokoomuksessa. Kuitenkin jo saman illan aikana monet olivat kääntyneet kansanedustaja Juhana Vartiaisen puoleen ja kyselleet tätä pormestariehdokkaaksi. Tämä ei ollut aiemminkaan tyrmännyt ajatusta ehdokkuudesta ja lämpeni sille nyt nopeasti. Jo seuraavana aamuna Juhana soitti myös minulle ja kysyi suoraan, voisinko ajatella tukevani häntä tehtävään.

Harkintani oli nopea ja vastasin Juhanelle saman tien, että ”voisin hyvinkin ajatella tukevani” häntä kokoomuksen pormestariehdokkaaksi. Enhän alun perinkään ollut pitänyt pormestariutta minään ensisijaisena tavoitteenani. Olin halunnut varmistaa vain sen, ettei kokoomuksen ehdokas tehtävään olisi mikään kävelevä katastrofi. Juhana ei toki ollut Vapaavuoren veroinen ehdokas, mutta joka tapauksessa aivan valtavan paljon parempi ehdokas kuin Piha.

Pihan luopumisilmoituksen jälkeisenä päivänä uutiset seurasi-
vatkin nopeasti toisiaan. Kansanedustaja Elina Lepomäki (nyk.

Valtonen), joka aiemmin oli kieltäytynyt ehdokkuudesta kunnallisvaaleissa, ilmoittikin nyt lähtevänsä ehdolle Helsingissä. Tämä oli kokoomukselle merkittävän myönteinen uutinen. Lisäksi Juhana Vartiainen kertoi harkitsevansa pormestariehdokkuutta. Minä puolestani ilmoitin, etten enää tavoittelisi pormestariehdokkuutta vaan tukisin tehtävään Vartiaista.

Päätökselleni oli myös käytännöllisiä syitä. En uskonut, että olisin voittanut Vartiaista, jos piirikokous olisi äänestänyt meidän välillä. Ja vaikka olisinkin voittanut, olisi minulla ollut suuria vaikeuksia kaikkien dramaattisten vaiheiden jälkeen hitsata kokoomuslaisia yhtenäiseksi joukkueeksi vaaleihin, jotka olivat jo aivan ovella. Juhanan pormestariehdokkuus oli monella tapaa parempi ratkaisu tuossa tilanteessa.

Vartiaisen pormestariehdokkuus nuijittiin yksimielisesti pöytään ylimääräisessä etäpiirikokouksessa, joka järjestettiin jo viikon päästä, maanantaina 8.3.2021. Lisähelputusta kokoomukselle oli tullut jo paria päivää aiemmin, kun oikeusministeriö oli koronaepidemia-tilanteen johdosta päättänyt esittää kunnallisvaalien siirtoa huhtikuulta kesäkuulle. Näin muodoin kampanjan rakentamiselle saatiin kaivattua lisääikää.

Kriisiin ajautunut kokoomus pääsi yhtäkkisesti ja odottamattomasti myönteiseen kierteeseen. Vartiaisen pormestariehdokkuus rauhoitti tilanteen Helsingissä nopeasti ja alkoi herättää jopa innostusta. Myönteinen vaalitunnelma säteili pääkaupungista myös muualle maahan. Kun vaalit sitten lopulta menivät kokoomukselta kaikkiaankin reippaasti ennakoitua paremmin, ruokki se puolueen myönteistä kierrettä edelleen.

Toimintani pormestarikisan yhteydessä oli silti epäilemättä entistään lisännyt epäsuosiotani niissä kokoomuspiireissä, joiden agen-

dalle puolueessa olin ongelma ja este. Helsingin Sanomien lähteiden (6.3.2021) mukaan Piha oli kokenut saaneensa suoraan puolueen puheenjohtajalta Petteri Orpolta lupauksen, ettei joutuisi kisaamaan ehdokkuudesta kanssani.

Miten Orpo tuollaisen lupauksen olisi voinut antaa ja miten sen lunastaa, on oma kysymyksensä. Ilmeistä kuitenkin lienee, että keskusteluyhteys pormestarikysymyksestä puoluejohdon ja Pihan välillä oli ollut tiivistä. Minä ja Orpo emme olleet keskustelleet asiasta lainkaan. Epäilemättä olin toiminnallani sotkenut monia johdon suunnitelmia ja aiheuttanut siten paljon suuttumusta.

11

SEKAVAA KORONAPOLITIIKkaa

Koronapandemian torjunnassa oli perustuslakivaliokunta moneen kertaan polttopisteessä. Tiukin paikka oli ollut keväällä 2020, kun maassa oli todettu poikkeusolot ja valmiuslaki otettu käyttöön ensimmäistä kertaa historiassa. Kun aiempaa valtiosääntöistä tulkintatraditiota valmiuslain käytölle ei ollut, perustuslakivaliokunnan oli pitänyt muutamassa päivässä luoda sellainen. Aivan kivuttomasti siitä prosessista ei selvitty.

Ensimmäisen koronakevään ehkä omituisin hanke oli ollut ns. Uudenmaan sulku, kun koko maakunta oli eristetty muusta maasta koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi. Toimenpiteen perusteltavuus oli varsin kyseenalainen, mutta perustuslakivaliokunta ei lopulta ollut asettunut sitä estämään. Pandemian aiheuttaman ensimmäennyksen olosuhteissa valiokunnalla oli ehkä taipumusta jossain määrin tavanomaista sallivampaan tulkintaan perusoikeuksien rajoittamisen suhteen.

Sittemmin perustuslakivaliokunnan ja innokkaimpien koronarajoittajien välinen suhde muuttui jännitteisemmäksi. Jo keväällä 2020 perustuslakivaliokunta oli alkanut alleviivata kunnollisten korvausten maksamisen tärkeyttä niille aloille, jotka kärsivät rajoi-

tuksista eniten. Vähän myöhemmin valiokunta omaksui tiukemman linjan myös itse rajoitusten sisällön suhteen.

Voimakkaimpia koronarajoituksia ajoi kaiken aikaa perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (sd). Hän vaikutti olevan myös pääministeri Sanna Marinin (sd) erityissuojeluksessa. Kiurulle koronapandemia näytti merkitsevän avointa valtakirjaa säätää liki millaisia rajoituksia tahansa riippumatta siitä, voitiinko niitä kestävästi perustella taudin leviämisen torjunnalla.

Lokakuussa 2020 jännite perustuslakivaliokunnan ja ministeri Kiurun lakiesitysten välillä oli ensimmäistä kertaa tullut näkyväksi. Tuolloin perustuslakivaliokunta oli torpannut hallituksen esityksen jyrkkien ravintolarajoitusten jatkosta. Tautitilanteessa oli suuria eroja eri puolilla maata ja tartuntariski erityyppisissä ravitsemusliikkeissä hyvin erilainen. Näin muodoin valiokunta katsoi, että koko maahan ja kaikkiin ravintoloihin sovellettavia kaavamaisia rajoituksia oli pidettävä perustuslain turvaaman elinkeinovapauden vastaisina.

Perustuslakivaliokunnan linjaus oli erityisen painava siksi, että valiokunta oli tehnyt vastaavan linjauksen jo saman vuoden keväänä. Silti tartuntatautilain muutos oli säädetty eri muodossa kuin mitä olimme ohjeistaneet. Siksi jouduimme sanomaan saman asian entistäkin painokkaammin, jotta sitä ei enää mihinkään kiireeseen tai väärinymmärrykseen vedoten voitaisi sivuuttaa.

Perustuslakivaliokunnan kritiikissä oli ytimeltään kyse siitä, että mitä järeämmästä koronatoimesta oli kyse, sitä paremmin se tuli kyetä perustelemaan. Erityisen ongelmallisina pidimme ankaria mutta huonosti kohdennettuja rajoituksia. Hallituksen koronatoimenpiteet merkitsivät usein massiivista vahinkoa rajoitusten kohteille mutta vain vähäisiä tai jopa olemattomia hyötyjä viruksen leviämisen torjunnassa.

Hallituksen koronapolitiikka joutui perustuslakivaliokunnan hampaisiin muissakin yhteyksissä. Lokakuussa 2020 olimme lähettäneet hallituksen esityksen lähtömaatestauksesta kokonaan uuteen valmisteluun, koska pidimme sitä niin luokattoman huonosti laadittuna, ettei siitä ollut lainkaan mahdollista antaa valtiosääntöistä arviota. Maaliskuussa 2021 jouduimme puolestaan erikseen alleviivaamaan, että jo voimassa ollut lainsäädäntö mahdollisti massatellit rajanylityspaikoilla eikä asiaan tarvittaisi lainmuutoksia tai poikkeusvaltuuksia.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen koronaomitusuuksiin kuului se, miten vaikeaa sille tuntui olevan puuttua ilmeisimpään leviämisreittiin – siis rajaliikenteeseen. Virus muunnoksineen oli tullut Suomeen ulkomailta, mutta vielä vuosi pandemian puhkeamisen jälkeenkään rajakontrollia testauksineen ei ollut saatu tyydyttävälle tasolle. Kansalaisten into noudattaa rajoituksia alkoi rapautua, kun ne eivät tuntuneet kohdentuvan oikein.

Koko koronasaagan erikoisin viritelmä oli silti pääministeri Marinin keväällä 2021 ajama esitys liikkumisrajoituksista. Pääministerin mielestä liikkumisrajoitukset olivat ainut keino puuttua yksityisasunnoissa tapahtuviin kokoontumisiin. Ilman tällaisia rajoituksia oli pääministerin mielestä olemassa erittäin vakava uhka terveydenhuollon ylikuormittumiselle.

Perustuslakivaliokunnassa tyrmäsimme Marinin esityksen täysin. Totesimme lausunnossamme, että lakiesityksen perusratkaisu oli kokonaisuudessaan perustuslain edellyttämän oikeasuhtaisuusvaatimuksen vastainen. Lisäksi pidimme lakiesitystä harvinaisen sekavasti kirjoitettuna. Sen pohjalta olisi sekä kansalaisten että määräyksiä valvoneiden viranomaisten ollut liki mahdotonta päätellä, mikä on kiellettyä ja mikä ei.

Poikkeuksellisen kovasanaaisessa lausunnossamme totesimme, että paikoin Marinin liikkumisrajoitusten sääntelyä saattoi luonnehtia jopa absurdiksi. Linjasimme, että jos laki haluttiin viedä läpi, se piti kirjoittaa käytännössä kokonaan uusiksi. Uudestaan kirjoitettuna rajoitusten ei tullut kohdistua liikkumiseen itsessään vaan todellisiin tartuntalähteisiin – siis joukkokokoon tumisiin. Pääministeri joutui näin muodoin peruuttamaan koko esityksensä.

Liikkumisrajoituksiin liittynyt prosessi oli hyvin kuvaava esimerkki Sanna Marinin johtamistavasta. Kun pääministeri piti saada näyttämään tarmokkaalta, keskitettiin rajoitusten valmistelu poikkeuksellisella tavalla ministeriöiden asemesta valtioneuvoston kansliaan ja pääministerin alaisuuteen. Lausuntokierros ja muut normaalin lainvalmistelun vaiheet sivuutettiin eikä muita sääntelyvaihtoehtoja suostuttu edes harkitsemaan. Vastentahtoiset hallituskumppanit painostettiin lakiesityksen kannalle julkisuuden kautta.

Kun pääministerin ulkonaliikkumiskielto sitten sai perustuslakivaliokunnalta täystyrmäyksen, pääministeri alkoikin parhaansa mukaan pestä käsiään koko projektista. Hän vieritti syytä oikeuskansleri Tuomas Pöystin niskoille, kun tämä ei ollut estänyt lakiesityksen antamista. Toisaalta pääministeri laittoi tapauksen myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) syyksi väittäen esityksen perustuneen sen antamaan asiantuntija-arvioon. Sekään ei ollut totta, sillä edes THL ei ollut liikkumisrajoituksia ajanut.

Koomisinta oli se, että jokseenkin välittömästi perustuslakivaliokunnan torpattua pääministeri Marinin esityksen liikkumisrajoituksista alkoikin hallitus valmistella suunnitelmaa koronarajoitusten *purkamisesta*. Vain hetkeä aiemmin pääministeri oli pitänyt järeimpiä mahdollisia rajoitustoimia välttämättöminä, mutta esi-

tyksen kaaduttua siirryttiin suunnittelemaan jo voimassa olleidenkin rajoitusten poistamista.

Koronaepidemian hoitamisessa pääministeri Marin onkin saanut osakseen mielestäni ansaitsemattoman paljon arvostusta. Suomi kyllä selvisi pandemiasta vähemmällä kuin moni muu maa, mutta missä määrin se oli hallituksen toiminnan ansiota, on kokonaan toinen juttu. Harvalla asutuksella, kesämökkien yleisyydellä ja viranomaismääräyksiä noudattavalla kansallisella kulttuurilla taisi lopulta olla paljon isompi rooli.

Hallituksen ja etenkin sen pääministerin varsinaista koronapolitiikkaa leimasivat lähinnä poukkoilevuus ja sekavuus. Koronan estämisen kannalta tarpeellisimmat lakiesitykset viipyilivät tolkutoman pitkään, ja kun ne saatiin lopulta annettua, niiden pykälät olivat usein säättämiskelvottoman sotkuisia. Pääministerillä oli kuitenkin tapana vierittää syy ongelmista aina jonkin muun tahon niskoille. Hämmentävän vähän hän joutui tekemisistään tilille itse. Tätä saimme perustuslakivaliokunnassa usein äimistellä.

12

EDUSKUNTA ÄÄNESTÄÄ EU:N VELKAPAKETISTA

EU:n 750 miljardin euron niin kutsuttua elpymispakettia koskeva lopullinen päätös oli puhuttanut eduskuntaa kesästä 2020 asti. Tuolloin olimme perustuslakivaliokunnassa voimakkaasti kyseenalaistaneet tuon velkapaketin hyväksyttävyyden. Perustuslakivaliokunnan kanta oli kuitenkin käytännössä sivuutettu sekä suuressa valiokunnassa että myöhemmin itse EU-huippukokouksessa. Sellaisen ei olisi pitänyt olla Suomen valtiosäännön mukaan edes mahdollista.

Perustuslakivaliokunta oli kesällä 2020 myös vihjannut, että jollei komission esitykseen tulisi olennaisia muutoksia, sen hyväksyminen eduskunnassa saattaisi edellyttää kahden kolmasosan äänten enemmistöä. Jos perustuslakivaliokunta pitäisi kiinni tuosta kannastaan, punavihreän hallituksen äänet eivät riittäisi velkapaketin läpiviemiseen. Katseet kääntyivät oppositiopuolue kokoomukseen.

Kokoomus oli kritisoinut velkapakettia kovasti kesällä 2020 hallituksen siihen sitoutuessa, mutta kun puolueelle avautui mahdollisuus paketin kaatamiseen, ei kritiikki enää tullutkaan lihaksi. Puolueen puheenjohtaja Petteri Orpo päätti selvästi viimeistään syksyllä 2020, ettei kokoomus saisi estää velkapaketin hyväksyntää. Asian pohjustaminen alkoi tuolloin kokoomuksen eduskuntaryhmän kokouksissa.

Olin hyvin aktiivinen noissa keskusteluissa ja toin selvästi esille sen, että jollei jotain aivan ihmeellistä tapahtuisi, tulisin äänestämään kyseistä velkapakettia vastaan. Samaan suuntaan puhuivat selvimminkin kollegani Heikki Vestman ja Janne Heikkinen. Minulle kyse oli mitä periaatteellisimmasta kysymyksestä: en voinut ylipäättäänkään hyväksyä EU:n luisumista yhä enemmän tulonsiirtounionin suuntaan enkä varsinkaan sitä, että muutos tapahtuisi tuohon tapaan hiuttamalla.

Käsillä ollut päätös oli erittäin kyseenalainen ihan jo laillisuusperiaatteenkin näkökulmasta, sillä Euroopan unionilla on vain se toimivalta, jonka jäsenvaltiot ovat sille erikseen perussopimusten kautta luovuttaneet. EU:n perussopimukseen taas oli nimenomaisesti kirjattu kielto unionitasoiselle velanotolle. Nyt tätä kieltoa oltiin rikkomassa. Unionin toimivaltaa oltiin siis laajentamassa ilman, että tällaista toimivallan siirtoa oli perussopimusten edellyttämällä tavalla tehty.

Marraskuussa 2020 käytin kokoomuksen eduskuntaryhmän etäkokouksessa puheenvuoron, jossa muistutin vuosien 1972–73 tapahtumista. Tuolloinen tasavallan presidentti Urho Kekkonen oli halunnut jatkaa tehtävässään mutta ei asettua ehdolle vaaleissa. Niinpä eduskunnassa oli ajettu läpi poikkeuslaki, jolla Kekkonen toimikautta pidennettiin neljällä vuodella. Oppositiossa tuolloinkin ollut kokoomus oli asettunut kyseisen lain taakse ja siten varmistanut sille tarvitun viiden kuudesosan ääntenemmistön.

Tuen antaminen kyseiselle länsimaiselle demokratialle täysin vieraalle laille oli tietenkin ollut häpeällinen historiallinen hetki sellaiselle puolueelle, joka niin mielellään esiintyi oikeusvaltion ja laillisuusperiaatteen puolustajana. Varoittelin eduskuntaryhmäämme siitä, että jos kokoomus taas poliittisista tarkoituksenmukaisuus-

syistä varmistaisi perustuslakimme kannalta kyseenalaisen päätöksen läpimenon, se näyttäytyisi tuleville sukupolville yhtä nolona juttuna kuin Kekkonen presidenttikauden pidentäminenkin.

Puheenvuoroni selvästikin provosoi eduskuntaryhmämme puheenjohtajaa Kai Mykkästä, joka laittoi minulle tekstiviestin heti sen jälkeen. Hän vetosi siihen, että kokoomus oli aikanaan asettunut poikkeuslain taakse varmistaakseen Suomen EEC-jäsenyyden. Ja niinhän sitä tosiaan oli tuolloin perusteltu, että vain Kekkonen presidenttiys varmistaisi Neuvostoliiton hyväksynnän kauppasopimukseen liittymiselle. Tuota huttuista perustelua Mykkänen siis tuntui pitävän kuranttina vielä vuonna 2020.

Ennen kuin ehdin edes vastata, laittoi Mykkänen perään vielä uuden tekstiviestin. Siinä hän vetosi siihen, että nyt kysymys oli koko nykypäivän EEC:n – siis EU:n – ”kasassa pysymisestä”. Siis jos ei EU:n perussopimusten vastaista velkapakettia hyväksyttäisi, vaarana olisi koko EU:n romahtaminen. Tällaista pelottelua oli käytetty argumenttina kokoomuksen eduskuntaryhmän kokouksissa muutoinkin.

Mykkäsen reaktio oli masentava. Hän oli totisesti 1970-luvun miehiä. Perustuslaki sai taipua aina, jos se katsottiin poliittisesti tarkoituksenmukaiseksi. Ja jos perustuslain taivuttelu kohtasi vastustusta, alkoi pelottelu EEC:n/EU:n kaatumisella. Vastasinkin Mykkäsellemme, että sekä poikkeuslain yhteydessä että nyt oli kysymys siitä, puolustiko kokoomus perustuslakia ja oikeusvaltiota myös teoissa vai pelkästään puheissa.

Vääntö EU:n velkapaketin kohtalosta keväällä 2021 oli perustuslakivaliokunnassa poikkeuksellisen kovaa. Valiokunnan sympaattinen puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä (sd) oli aivokasvainleikkauksen johdosta jäänyt joulukuussa sairauslomalle. Puheenjohtajuus

kuului vaalikauden alussa sovitusti sosialidemokraateille, jotka istuivat Ojala-Niemelän paikalle kovaotteisen entisen ammattiyhdistysjohtajan ja pääministerin Antti Rinteen.

Rinteen ilmiselvänä pyrkimyksenä oli vesittää perustuslakivaliokunnan edelliskesänä ottama tiukka kanta velkapakettiin. Kesällä 2020 valiokunnan kanta oli ollut yksimielinen, mutta nyt Rinteen uudenlaista tulkintaa yrittivät perustuslakivaliokunnassa viedä läpi sen sosialidemokraattisten jäsenten ohella myös vihreiden, vasemmistoliiton ja rkp:n edustajat. Perustuslakivaliokunnan enemmistö – kokoomuksen, perussuomalaisten ja keskustan edustajat – eivät kuitenkaan katsoet olleen perusteita edelliskesän linjausten uudelleenarvioinneille.

Erityisen itsepintainen Rinne oli sen suhteen, ettei velkapaketin hyväksynnälle pitäisi edellyttää kahden kolmasosan ääntenenemmistöä. Hän oli valmis viemään asian jopa äänestykseen, kuten tapahtuikin. Kun äänestyksen jälkeen perustuslakivaliokunnan enemmistö pysyi edelliskesän kannassaan, jätti vähemmistöön jäänyt osa valiokuntaa puheenjohtaja Rinteen johdolla asiaan vieläpä eriävän mielipiteen.

Näin muodoin perustuslakivaliokunta siis äänestyksen jälkeen totesi 27.4.2021, että velkapakettiin neuvotellut muutokset eivät olleet riittävän vakuuttavia niiden ongelmien kannalta, jotka valiokunta oli edellisvuoden lausunnossaan nostanut esille. Perustuslakivaliokunta totesi nyt, että kyseessä oli ”*merkittävään toimivallan siirtoon Euroopan unionille tosiasiallisesti rinnastuva järjestely*”, jota koskeva ehdotus oli siten hyväksyttävä eduskunnassa vähintään kahden kolmasosan ääntenenemmistöllä.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä piti ylimääräisen etäryhmäkokouksensa käytännössä välittömästi perustuslakivaliokunnan

lausunnon valmistumisen jälkeen. Kokous oli hyvin epätavallinen sikäläkin, että siihen osallistuivat myös kokoomuksen europarlamentaarikot. Nuo kolme painostivat tiukoin sanakääntein kokoomuksen kansanedustajia olemaan kaatamatta velkapakettia. Sirpa Pietikäisen puhe tosin oli paikoin niin sekavaa ja takeltelevaa kuunneltavaa, että se toi erehdyttävästi mieleen eräät EU-komission ex-puheenjohtaja Jean-Claude Junckerin esiintymiset.

Kokouksen päätteeksi ryhmä- ja puoluejohto esittivät, että kokoomuksen edustajat äänestäisivät asiassa tyhjää. Perusteluna oli se, että huonoa pakettia ei haluttu tukea, mutta toisaalta sitä ei haluttu myöskään kaataa. Minä ilmoitin jo ryhmäkokouksessa, että tällaiseen päätökseen en voisi yhtyä. Tulisin äänestämään Suomelle ja Euroopalle vahingollista ratkaisua vastaan ja tekemään parhaani sen eteen, että mahdollisimman moni toimisi samoin.

Heti ryhmäkokouksen päätyttyä julkaisin blogitekstin, jossa ilmaisin saman asian. Korostin tekstissäni, että ihan jo oikeusvaltioperiaatteenkin näkökulmasta oli hyvin kyseenalaista, että EU:n perussopimuksia muuttamatta niille omaksuttiin uusilla tulkinnoilla sellainen oikeudellinen sisältö, joka perussopimuksilla nimenomaisesti oli haluttu torjua. Uhkana oli, että unionin lainanoton salliva ja merkittävästi aiemmasta poikkeava toimintamalli tuli nyt periaatteessa hyväksytyksi toimintatavaksi, minkä salliminen olisi kohtalokasta Suomen budjettisuvereniteetille.

Muistutin blogissani myös siitä, että vaikka velkapakettia perusteltiin koronapandemialla, sen varoista jopa 70 prosenttia suunniteltiin jaettavan muiden kuin koronakriisistä aiheutuneiden kustannusten perusteella. Koko paketin taustalla oli käytännössä se, että osa EU-maista oli jo vuosikymmenten ajan hoitanut julkisen taloutensa niin leväperäisesti, että se rajoitti niiden kykyä tarpeel-

lisiin koronaelvytystoimiin ilman EU:n apua. Mutta mikäli asiaan reagoitiin esitetyn kaltaisilla yhteisvastuullisilla velkaratkaisuilla, tällaisten maiden kannusteet harjoittaa tervettä finanssipoliittikkaa heikkenisivät entisestään.

Kokoomuskollegoistani Janne Heikkinen ilmoitti myös heti eduskuntaryhmämme kokouksen jälkeen äänestävänsä velkapaketia vastaan. Seuraavana päivänä saman ilmoituksen teki myös Terhi Koulumies. Tiesin useiden kokoomusedustajien harkitsevan samaa, joten yritin lietsoa ketjureaktiota, joka lopulta johtaisi tarvittavaan määrään ei-ääniä ja siten koko paketin kaatumiseen.

Aluksi näyttikin varsin hyvältä. Mykkäsen ja Orpon ideoima tyhjän äänestäminen sai tyrmäävän vastaanoton kokoomuksen kenttäväeltä. Eräs kokenut puoluevirkailija kertoi minulle viestissään, että kyseinen linjaus oli nostattanut sellaisen kiukun aallon puoluetta vastaan, ettei hän ollut koskaan aiemmin nähnyt vastaavaa. Hänen mukaansa kenttäväeltä tulvi viestejä sekä kunnallisvaaliehdokkuuksien peruuttamisista että puolueesta eroamisista.

Puoluejohto yritti parhaansa mukaan selitellä linjaansa kenttäväelle, mutta kehnolla menestyksellä. Suhtautuminen velkapakettiin jakoi kokoomuksen jäsenistöä voimakkaasti, mutta tyhjän äänestämistä pitivät selkärangattomana likipitäen kaikki. Palaute oli sen mukaista. Jatkoisin asian mylläämistä myös julkisuudessa antamalla haastatteluita, joissa perustelin, miksi paketti piti nimenomaisesti kaataa. Erityisesti haastattelustani mainion Susanne Päivärinnan ohjelmassa tuli hyvin suosittu, ja sitä jaettiin laajasti eri sosiaalisen median kanavissa.

Vyörytys toimi hyvin, sillä yhä useammalle kokoomuksen kansanedustajalle pitäytyminen tyhjän äänestämisessä alkoi muodostua poliittisesti mahdottomaksi. Janne Sankelo, Markku Eestilä,

Mia Laiho, Kari Tolvanen ja Timo Heinonen alkoivat vihjailla jo julkisestikin, että saattaisivat äänestää velkapakettia vastaan. Vielä useammat harkitsivat samaa yksityisesti. Heikki Vestman oli jostain syystä aivan lamaantunut eikä saanut sanaa suustaan, mutta minun oli mahdoton kuvitella, että hänkään voisi lopulta tehdä muuta kuin painaa ei-nappia. Samanlaisia haluja oli myös eräillä hallituspuolueiden edustajilla keskustassa ja vasemmistoliitossa. Paketin kaatuminen alkoi siten vähitellen näyttää aivan mahdolliselta.

Vastapuolella peloteltiin vakavilla poliittisilla seurauksilla ja kielteisillä markkinareaktioilla, jos Suomi kaataisi velkapaketin tässä vaiheessa. Ja totta tietysti olikin, että pääministeri Sanna Marinin olisi pitänyt estää sen hyväksyntä jo edellisesän EU-huippukokouksessa. Pääministeri oli kuitenkin tuolloin kuitannut sovun, joka ei täyttänyt perustuslakivaliokunnan sille asettamia ennakkoehdoja. Nyt tuo itsepäisyys oli kostautumassa. Ei tietenkään voinut olla niin, että eduskunta Suomen ylimpänä valtioelimenä pakotettaisiin vain mukisematta nielemään se, mitä muualla oli jo päätetty.

Vastapuolen pelottelussa arvotettiin ylipäätään välittömiä seurauksia pitkän aikavälin seurauksien kustannuksella. Peloteltiin välittömällä kielteisillä markkinareaktioilla, mutta jätettiin huomiomatta se, että rakennettaessa eurotaloutta yhä vain höllyvämmän velkavuoren varaan olisivat pitkän aikavälin markkinariskit paljon suuremmat. Peloteltiin moninaisilla välittömällä poliittisilla seurauksilla EU:ssa, mutta jätettiin huomiotta se, miten vakavia poliittisia riskejä loi asteittainen irtautuminen unionin oman toiminnan sääntöperustaisuudesta.

Media ja hallituspuolueiden edustajat revittelivät myös väitteellä, että velkapaketin vastustaminen olisi osoitus kokoomukseen pesiytyneestä uudesta ”EU-vastaisuudesta”. Tämä oli aivan absurdia. Ikään

kuin EU-myönteisyyden sisältö olisi se, että typerinkin Brysselistä tullut ehdotus pitäisi kuitata mukisematta ja sellaisenaan.

Olin aina suhtautunut myönteisesti Euroopan integraatioon ja nähnyt Suomen osallistumisen siihen vahvasti kansallisen etumme mukaisena. Juuri siksi oli minusta sekä Suomen että Euroopan etu, ettei yhteistä unionia rakennettu yhä pahemmin sortumisvaarassa olevaksi korttitaloksi, jollaiseksi sitä tämän velkapaketin kaltaisilla päätöksillä oltiin muovaamassa. Tällaisen näkemyksen leimaaminen ”EU-vastaiseksi” oli täydellisen epä-älyllistä.

Paketin kannattajat pelottelivat myös Suomen vaikutusvallan kapenemisella EU:ssa, jos eduskunta kaataisi yhteisen velkapaketin. Paljoa järkeä ei ollut tässäkin pelottelussa. Tietyt päätökset ovat EU:n perussopimuksissa hyvistä syistä yksimielisyysvaatimuksen taakse asetettuja. Yksikin jäsenmaa voi tällöin kaataa koko esityksen. Näin on unionin historiassa monta kertaa käynytkin, minkä jälkeen on sitten palattu takaisin neuvottelupöytään.

Toki Suomen kaltaisen pienen maan pitää tarkoin harkita, kannattaako sen omaa veto-oikeuttaan käyttää. Mutta jos siihen ei koskaan eikä missään tilanteessa ole edes teoreettista valmiutta, saa lopulta maineen neuvotteluosapuolena, jonka kantoja ei tarvitse ottaa erityisen vakavasti. Vähän tällaisen maineen oli Suomi tainnut EU-pöydissä jo saadakin. Se oli epäilemättä vaikuttanut siihen, että Suomelle näin epäedullista pakettia oli tohdittu edes esittää.

Jos siis ylipäättäänkin Suomen joskus kannatti omaa veto-oikeuttaan käyttää, niin juuri tuon velkapaketin kohdalla. Kyse ei ollut EU:n puolustamisesta tai sen vastustamisesta, vaan siitä, mihin suuntaan unionin haluttiin kehittyvän. Paketin hyväksyntä merkitsi oikeudellisesti perustavanlaatuista irtautumista unionin kivijalkoina aiemmin olleista tasapainoisen talouden periaatteesta ja yhteis-

vastuullisten velkojen kiellosta. Taloudellisesti se taas merkitsi jäsenvaltioiden terveen finanssipolitiikan kannusteiden nakertumista entisestään.

Luonnollisestikin osa keskustelijoista käänsi syyttävän sormensa myös perustuslakivaliokuntaan ja väitti sen ”politisoituneen”. Tämä väitehän nousi esille aina, jos siellä jostain asiasta äänestettiin. Erityisesti politisoitumisesta syytettiin valiokunnan enemmistöä, joka oli pitäytynyt valiokunnan edellisvuoden kannassa sen suhteen, että tämänkaltainen päätös edellytti eduskunnassa kahden kolmasosan ääntenenemmistöä. Syytös oli tragikoominen. Jos epäily politisoitumisesta haluttiin esittää, niin kai sille luontevampi osoite olisi ollut se valiokunnan väliaikaisen puheenjohtajan Antti Rinteen johtama vähemmistö, joka yritti muuttaa valiokunnan edellisvuoden yksimielistä tulkintaa asiasta.

Paketin kaatumisvaaran havaitsivat tietysti myös sen kannattajat, jotka ryhtyivät nyt vastatoimenpiteisiin. Kokoomusjohto alkoi käydä läpi eduskuntaryhmän jäseniä kysyen, löytyisikö näiltä valmiutta äänestää tyhjän asemesta sittenkin paketin *puolesta*. Kun riittävä määrä jaa-ääniä oli saatu puhuttua kasaan, alettiin valmistautua aiemman tyhjän äänestämiseen perustuneen ryhmäkokouslinjauksen perumiseen.

Viikunanlehdeksi linjanmuutokselle haettiin tiukkoja kirjauksia valtiovarainvaliokunnan mietintöön, jonka pohjalta päätös paketin hyväksymisestä täysistunnossa tehtäisiin. Sellaiset saatiinkin; valtiovarainvaliokunta painotti, että ”elpymisvälinettä” pidettäisiin poikkeuksellisen ja kertaluonteisen ratkaisuna, jollaisen toistamista tai muuttamista pysyväksi Suomi ei tulisi hyväksymään. Näitä lausumia juhliittiin kokoomusjohdossa sitten suurena voittona, joiden johdosta paketin puolesta nyt voitaisiinkin äänestää.

Tosiasiallisestihan valtiovarainvaliokunnan mietinnön lausumilla ei tietenkään ollut minkäänlaista oikeudellista velvoittavuutta. Ne olivat poliittisia lausumia, joiden yli enemmistöhallitus voisi koska tahansa niin halutessaan kävellä. Vielä vähemmän nuo lausumat sitoisivat muiden EU-maiden hallituksia tai EU-komissiota. Noita lausumia käytettiin kuitenkin perusteena, kun kokoomuksen eduskuntaryhmä päätti vapun jälkeisellä viikolla perua aiemmin linjauksensa päätöksen tyhjän äänestämistä ja antaa sen sijaan edustajilleen vapaat kädet äänestää haluamallaan tavalla.

Tässä vaiheessa oli tietysti jo selvää, että paketti tulisi saamaan taakseen tarvittavan määrän enemmistön. Sen kokoomusjohto oli varmistanut jo ennen ”tyhjän” päätöksen perumista. Äänestämään ei kuitenkaan päästy aivan nopeasti, sillä perussuomalaisten kansanedustajat pitkittivät asian käsittelyä päivä- ja yökausia pitämällä istuntosalissa loputtomilta tuntuneita maratonpuheita. Lopulta paketti kuitenkin hyväksyttiin eduskunnan äänestyksessä 18.5.2021 äänin 134–57. Kokoomuslaisista 26 äänesti paketin puolesta, kymmenen vastaan ja kaksi tyhjää.

Velkapaketin kaataminen ei siis onnistunut, mutta ainakin olin tehnyt itseäni säästämättä töitä sen eteen, minkä oikeaksi näin. Monella tapaa se, miten lähellä paketin kaataminen oli välillä näyttänyt olleen, oli myös henkilöitynyt juuri tähän vaikuttamistyöhöni. Yleisradion toimittaja Maria Stenroos kirjoittikin analyysikolumnissaan, että *”Rydman antoi kasvot edustajille, jotka painottivat kansallista budjettivaltaa ja vastustivat yhteistä velkaa”*.

Epäilemättä olin antanut kasvot velkapakettia vastustavalle kannalle myös niiden silmissä, jotka halusivat varmistaa sen läpimenon – etenkin kokoomusjohdossa. Jollen olisi laittanut itseäni täydellisesti peliin paketin kaatamiseksi, läheskään yhtä moni kokoomus-

lainen tuskin olisi päätyntä pakettia vastaan äänestämään. Olin se katalyytti, joka sai kokoomuksen eduskuntaryhmässä liikettä aikaan. Liikettä, jollaisesta moni kokoomusjohdossa olisi mielellään tehnyt lopun, jos se vain jotenkin olisi tullut mahdolliseksi.

13

ONNELLISTA ELÄMÄÄ

Kahdella edellisellä vaalikaudella sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus oli antanut voimakkaan leimansa työlle perustuslakivaliokunnassa, jossa vaihtuvien hallitusten asiaa koskeneet esitykset olivat aina joutuneet vastatuuleen. Tämän johdosta tapasinkin jo vitsailla, että ”jalkapallo on peli, jossa pelataan kaksi puoliaikaa ja lopuksi aina Saksa voittaa – eduskunta taas peli, jota pelataan neljä vuotta ja lopuksi aina sote kaatuu”.

Näin ei kuitenkaan käynyt enää vaalikaudella 2019–2023. Edellisten hallituskausien soteongelmista oli opittu ja eduskunnalle annettu sellainen esitys, joka pyrki väistämään edellisten uudistusyritysten perustuslailliset sudenkuopat. Hallituksen sote-esitys oli minusta monella tapaa huono, mutta se ei ollut valtiosääntömme kannalta siinä määrin ongelmallinen, että se olisi perustuslakivaliokuntaan jumittunut.

Hallituksen soteuudistuksessa perustettiin sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavat maakunnat, joita nyt kutsuttiin ”hyvinvointialueiksi”. Uudellamaalla uudistus toteutettiin kuitenkin muusta maasta poikkeavalla tavalla, minkä johdosta Helsingin kaupungille – toisin kuin muille kunnille – jäivät aiemmat sosiaali- ja terveys-

palveluiden sekä pelastustoimen järjestämistehtävät. Tästä seurasi perustuslakivaliokunnan mielestä se, että Helsinkiä oli edelleen kohdeltava myös perustuslain turvaaman kunnallisen itsehallinnon mukaisesti eikä siihen saanut kohdistaa sellaista valtionohjausta kuin mitä hallitus esitti.

Perustuslakivaliokunnan toukokuun lopulla 2021 asettamien ehtojen mukaisesti hallituksen soteuudistusta oli korjattava siten, että pääkaupungin autonomiaa suhteessa valtakunnalliseen soteuudistukseen vahvistettiin. Tähän saatoin helsinkiläisenä olla tyytyväinen, vaikka muutoin hallituksen sote-esitystä huonona pidinkin. Tämän linjauksen myötä oli mukava käydä myös kesäkuulle siirrettyjä kunnallisvaaleja kohden.

Kampanjaa en tehnyt käytännössä lainkaan muutamia sosiaalisen median kirjoituksia ja lehtimainoksia lukuun ottamatta. Painatin vaaliesitteitä sen verran, että halukkaat pystyivät ottamaan niitä jaettavikseen, mutta itse en katukampanjointiin osallistunut. Kaikissa aiemmissa vaaleissa olin tehnyt äärimmäisen aktiivista katukampanjaa, mutta nyt halusin kokeilla, pärjäisinkö myös ilman sitä. Virallisesti perustelin asiaa koronaepidemiolla ja kontaktien välttämisellä, mutta todellisuudessa minua kiinnosti enemmän se, paljonko vaaleissa kantaisi ihan vain se huomattava julkisuus, jota kevään mittaan olin eri syistä osakseni saanut.

Ja aivan hyvinhän se kantoi. Sain 3 816 ääntä, mikä oli Helsingissä kokoomuksen listalla kolmanneksi eniten. Kokoomuslaisista vain supersuosittu Elina Valtonen (ent. Lepomäki) ja pormestariehdokas Juhana Vartiainen saivat minua enemmän ääniä. Kokoomus säilyi myös kaupungin selvästi suurimpana ryhmänä ja piti siten asemansa pormestaripuolueena. Kaiken lisäksi punavihreät puolueet menettivät niukasti enemmistönsä kaupunginvaltuustossa.

Kokoomuksella oli puolueena alkanut itseään ruokkiva myönteinen kierre. Kun Kirsi Piha oli luopunut pormestariehdokkuudestaan, oli puolue nopeasti hitsautunut yhteen Vartiaisen ehdokkuuden taakse. Juhana toimi aluksi myös korostetun tasapuolisesti ja otti erilaiset kokoomuslaiset hyvin huomioon. Minua ilahdutti sekin, että pormestariksi valituksi tultuaan Juhanan tilalle eduskuntaan oli varasijalta nousemassa minua poliittisesti lähellä ollut Atte Kaleva, josta ajattelin saavani taas uuden liittolaisen kokoomuksen eduskuntaryhmän sisälle.

Asiat kulkivat siis kannaltani hyvään suuntaan ja tyytyväisyyteen oli aihetta monestakin eri syystä. Kaikki kevään poliittiset kamppailut eivät olleet johtaneet voittoihin, mutta huomattavan monet olivat. Niissäkin väännöissä, joissa lopputulos ei ollut ollut täysin mieleiseni, olin kuitenkin saavuttanut merkittäviä osavoittoja. Silti kaikkein suurin aihe onnellisuuteeni tuli yksityiselämän puolelta.

Epäonnisen vuoden 2016 parisuhteeni ja sen eriskummallisen päätöksen jälkeen olin tullut hyvin varovaiseksi muodostamaan uutta parisuhdetta. Olin kyllä vuosien mittaan tapailnut eri naisia sen jälkeenkin, mutta mikään ei ollut edennyt seurustelun asteelle. Enimmäkseen syy haluttomuuteen edetä suhteeseen oli ollut minussa itsessäni.

Toukokuun lopulla 2020 olin liittynyt Tinderiin. Koin sen sinänsä vähän kiusalliseksi, mutta se kai kuitenkin oli se tapa, jolla nykyisin kumppania etsittiin. Lopulta löysin sitä kautta Sadun, joka jollain hämmäntävällä tavalla viimein sulatti sydämeni. Hän oli lakimies ja minua kahdeksan vuotta nuorempi, seurustelumme alkuaikoina juuri täyttämässä 27 vuotta. Tässä ei ollut omasta näkökulmastani mitään uutta tai yllättävää, sillä useimmat aikuisen iän seurustelu- tai tapailukumppaneistani olivat olleet minua 6–9 vuotta nuorempia. Sellainen vain tuntui yleensä luontevimmalta.

En osaa tarkalleen sanoa, minkä johdosta juuri Satu sai viimein auki ne lukot, jotka sieluuni olivat päässeet muodostumaan edellisen parisuhteeni jälkeen. Ehkä se oli hänen kaunis, soinnikas äänensä. Ehkä se oli hänen hymynsä ja leikkisyytensä. Tai jokin vaikeasti määriteltävä sielujemme keskinäinen vuorovaikutus, joka sai vapautettua minussa jotain sellaista, joka oli jo vuosia ollut pahasti jumissa.

Ehkä kyse oli ennen muuta siitä henkisen tasapainoisuuden ja turvallisuuden vaikutelmasta, jonka Satu antoi. Edellisessä parisuhteessani vuonna 2016 olin joutunut kokemaan mitä perustavanlaatuisinta epärehellisyttä ja epäluotettavuutta. Se oli tehnyt minut todella epäluuloiseksi ja varovaiseksi muodostamaan uutta seurustelusuhdetta, kunnes Satu sulatti minussa kaiken sen.

Suhteemme syveni marraskuusta 2020 alkaen todella nopeasti. Joka ainut kohtaamisemme sai minut ihastumaan häneen lisää. Lopulta vallan rakastuin ja heittäydyin tunteitteni valtaan. Kun isoisäni, säveltäjä Kari Rydman sai tammikuussa 2021 aivoinfarktin, minulla oli kiire ottaa Satu mukaan Sääksmäelle häntä tapamaan. Isoisäni oli minulle hyvin tärkeä, ja pelkäsin, ettei hänellä enää olisi paljoa elinaikaa jäljellä. Sadusta taas oli muodostunut minulle jo niin tärkeä, että halusin, että hänellekin jäisi muisto isoisästäni.

Isoisä kuitenkin toipui aivoinfarktistaan hämmästyttävän hyvin ja vuodesta 2021 muodostui tähänastisen elämäni onnellisin. Se johtui ennen kaikkea Sadusta. Kaikki muutkin asiat olivat vallan hyvin, mutta niin ne olivat olleet aikuisella iälläni useimmiten muutoinkin. Kuitenkin juuri yhdessäolo Sadun kanssa teki kaikesta aivan erityisen onnellista, hyvää ja tasapainoista.

Minun ja Sadun kiinnostuksenkohteet ja ajatukset eivät olleet identtisiä, mutta ne eivät olleet myöskään ristiriidassa keskenään.

Lakipuolella meillä oli paljon hauskoja yhteisiä jutunaiheita, vaikka oma päähuomioni olikin ennen muuta valtiosääntöjuridiikassa ja hän oli oikeudellisesti erikoistunut toisentyyppisiin kysymyksenasetteluihin. Keskustelumme ja vuorovaikutuksemme oli kaikin puolin hauskaa, iloista ja elämänmyönteistä.

Satu myös tykkäsi baletista ja oopperasta, minkä johdosta sain hänet koronarajoitusten hellitettyä usein mukaan itselleni tärkeisiin kulttuurieroihin. Iloa elämäni toivat myös yhteiset illallistemme ulkona ja kotona sekä ihanat aamiaiset kotini vieressä sijainnassa mainiossa kahvilassa. Tai ihan kotiaamiaiset, kun söimme edellisen illan salaattia ruokasalissani istuen vierekkäin pöydän samalla puolen. Tai ne ihanat illat, kun hän istui sylissäni olohuoneeni sohvalla ja kuuntelimme yhdessä isoisäni säveltämiä romanttisia lauluja.

Juhannusta 2021 vietimme yhdessä kesämökilläni Vihdissä. Kuljimme yhdessä alueen metsätaipaleilla ja teimme pitkin kesää moninaisia pieniä retkiä kotimaan kiinnostaviin kulttuurikohteisiin. Satu tuli mukaani vierailemaan myös Kiikassa Ruotsilan kartanossa, joka oli ollut Rydman-suvun keskuspaikka yli sadan vuoden ajan. Kartanon nykyinen omistaja otti meidät ystävällisesti ja vieraanvaraisesti vastaan. Tuntui kuin olisivat kunnianarvoiset esi-isäni hyväntahtoisesti meitä tervehtineet jylhän kartanon saleissa, jotka säteilivät menneen ajan suurenmoista loistoa. Rydmaneita ne eivät puoleen vuosisataan olleetkaan nähneet.

Huolimatta kaikesta rakkaudestani Satua kohtaan oli yksi asia, jonka halusin pitää täysin omanani. Se oli jokakesäinen vaellusretkeni pohjoiseen. Vuonna 2021 olin valinnut kohteekseni Lemmenjoen kansallispuiston, jossa en aiemmin ollut käynyt. Minulle heinäkuinen retkeni pohjoiseen oli aina eräänlainen pyhiinvaellus, jonka halusin tehdä nimenomaisesti yksin. Sen tehtävä oli puhdistaa mie-

leni kaikesta eteläisestä, kaupunkilaisesta ja sosiaalisesta – ja ennen kaikkea politiikasta.

Ennen kuin pääsin lähtemään matkaan, julkaisi kokoomuksen pormestariehdokkaana Helsingissä lyhyen pyrhdyksen tehnyt Kirsi Piha katkerasävyisen pamfletin, jossa hän tulkitsi hyvin omintakeisella tavalla edellistalven tapahtumia. Kyseinen teksti oli kielenkäytöltään roisi ja siitä puuttui kaikkalainen älyllinen johdonmukaisuus. Minun ohellani Pihan syytökset osuivat jopa Antti Häkkäseen asti, joka Pihan mukaan johti kokoomuksen ”oikeistopopulistikliikkiä”, jota minäkin hänen mielestään edustin.

Kun Helsingin Sanomat kysyi minulta kommenttia Pihan vuodatuksen, päädyin kommentoimaan sitä vain varsin suppeasti. Enempään se ei mielestäni antanut aihetta. Eikä laajempi kommentointi ollut tarpeenkaan, kun Pihan pamfletin tyrmäsivät jokseenkin yksimielisesti kaikki muutkin. Tuleva pormestari Juhana Vartiainen ja hänen edeltäjänsä Jan Vapaavuori lyttäsivät sen johtopäätökset täysin. Jopa Elina Valtonen, jota Piha tekstissään yritti kovasti nostaa, tuntui pikemminkin kiusaantuneelta kuin kiitolliselta Pihalta saamastaan tuesta.

Hyvillä mielin saatoin siis jättää poliittisen kuohunnan taakseeni ja suunnata kohti Lappia. Pitkällä ja yksinäisellä ajomatkallani kuuntelin tapani mukaan Richard Wagnerin oopperoita ja puhdistin niillä mieltäni kaikesta sellaisesta, mikä ei ollut jaloa, ylevää ja sankarillista. Niin saavuin sitten Lemmenjoelle ja pystyin aloittamaan tuonkertaisen erämaavaellukseni.

Vaeltaessani merkittyjä vaellusreittejä pitkin nousin ensiksi Joenkielisen tunturille. Sen laella pidin sopivan tauon jylhiä erämaamaisemia ihastellen ja valokuvaten. Lapissa elettiin poikkeuksellisen lämpimiä kesäpäiviä, ja aurinko hyväili tuntureita liki pilvettömältä

taivaalta. Tuuli puhalsi voimakkaasti ja piti lentävät hyönteiset mukavasti loitolla. Otin muutaman omakuvan tunturin laelta ja lähetin yhden sellaisen myös Sadulle. Satu reagoi siihen sydäntyökkäyksellä.

Avasin puhelimestani myös Helsingin Sanomat. Sen etusivulla oli tuore artikkeli, jossa tutkijat kritisoivat Kirsi Pihan kummallisen pamfletin epäloogisuuksia. Se viimeisteli onnellisuuteni. Edellistalven vastustajani, jota tuolloin oli hehkutettu jonkinlaisena kokoomuksen pelastajana, oli nyt suuren yleisön silmissäkin paljastunut juuri sellaiseksi humpuukimaakariksi, jollaisena itse olin häntä aina pitänyt.

Laitoin Sadulle viestin: *”Ah. Istuskelen nyt tässä Joenkielisen huipulla tällaisen kivikasan varjossa huilimassa. Katselen maisemaa, jossa avautuu kymmenien kilometrien päähän tuntureita ja niiden välistä jokilaaksoja. Silmä kantaa paikoin ehkä yli sadankin kilometrin. Awaan Hesarin puhelimesta, ja siellä tutkijat toteavat, että Kirsi Pihan ajatukset ovat epäloogista [kirosana]. [Hellittelynimi Sadulle] laittaa sydäntyökkäystä lähettämäni kuvaan. Sanoisin, että kaikki on todella hyvin ja mieli on hyvää vauhtia puhdistumassa kaikenlaisesta kevään tauhkasta ☺”*

Olin onnellinen, eikä onnestani mitään puuttunut. Erämaatunturin kesäisen aurinkoisessa autiudessa säteili mitä suuremoinen autuus.

14

VALTUUSTOKAUDEN ALKUA JA SUKUHISTORIAA

Valtuustokausi vaihtui virallisesti elokuun 2021 alussa. Minulle se merkitsi mieluisia muutoksia. Olin päättäneellä valtuustokaudella ollut kaupunginhallituksen jäsen ja kokoomuksen valtuustoryhmän varapuheenjohtaja. Nyt nämä tehtävät vaihtuivat kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtajan tehtävään. Lisäksi oli sovittu, että paikkanani Helen Oy:n hallituksen varapuheenjohtajana vaihtuisi Helsingin Sataman hallituksen puheenjohtajuuteen.

Asemani Helsingin kaupunkipolitiikassa oli nyt vahvempi kuin koskaan. Se oli vahvistunut kaiken aikaa läpi niiden kolmentoista vuoden, joiden ajan tuohon mennessä olin ehtinyt muodossa tai toisessa siihen osallistua. Valtuuston 1. varapuheenjohtajana pystyin osallistumaan kaupunginhallituksen ja kaikkien sen jaostojen työkentelyyn sekä olemaan mukana useimmissa strategisesti keskeisissä neuvottelupöydissä.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajuus kuului perinteiseen tapaan valtuuston toiseksi suurimmalle ryhmälle eli vihreille. Vihreiden sisäisessä kamppailussa Fatim Diarra syrjäytti kyseisestä tehtävästä sitä aiemmin hoitaneen Otso Kivekkään. Minulle tämä oli

mieluisa uutinen, sillä tunsin Fatun pitkältä ajalta ja tulin hänen kanssaan mainiosti juttuun. Poliittiset linjamme olivat hyvin etäällä toisistaan, mutta huumorintaju meillä osui erinomaisesti yksiin.

Viimeisenä kohtalaisen haljuna temppunaan valtuuston väistyvä puheenjohtaja Kivekäs päätti muuttaa valtuuston istumajärjestystä. Istumajärjestys oli nimittäin valtuuston puheenjohtajan päätettävissä. Nyt väistyvä puheenjohtaja päätti heittää perussuomalaiset vastoin näiden tahtoa salin oikeaan laitaan ja tuoda sieltä ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän salin keskiosaan.

Kivekäs perusteli temppuaan eduskunnan muuttuneella istumajärjestyksellä. Vastaava halju temppu oli tehty siellä heti eduskuntavaalien 2019 jälkeen. Tuolloin asiaa oli orkestroinut ennen muuta sosialidemokraattien ryhmäjohtaja Antti Lindtman, joka näkikin asian mielikuvalliset edut. Kun perussuomalaiset siirrettiin salin oikeaan laitaan, vahvistettiin mielikuvaa puolueesta ”äärioikeistolaisena”. Sijoittamalla se kokoomuksen viereen siitä tehtiin mielikuvallisesti kilpailija pikemminkin kokoomukselle kuin sosialidemokraateille ja keskustalle, joiden välimaastossa se oli aiemmin istuntosalissa ollut.

Eduskunnassa kokoomus ei ollut oivaltanut, mitä peliä Antti Lindtman pelasi. Kokoomusjohto oli nähnyt istumajärjestysmuutoksen vain hauskana tapana tehdä perussuomalaisille taas vähän kiusaa. Johdon pohdinta asian suhteen oli tuolloin keskittynyt ainoastaan siihen, kuinka hyvin kokoomus missäkin istumajärjestyksessä näkyisi tv-kuvissa. Olin tuolloin yrittänyt painottaa istumajärjestyksen muutokseen liittyvää periaatteellista ongelmallisuutta sekä sen haitallisuutta kokoomuksen mielikuvalliselle kilpailuasetelmalle, mutta olin tuolloin jäänyt eduskuntaryhmässämme asian kanssa yksin.

Kaupunginvaltuustossa minulla oli asiassa sentään enemmän poliittista vääntövoimaa. Sosiaali- ja terveystoimen apulaispormes-

tariksi noussut lahjakas kokoomuslainen Daniel Sazonov oivalsi välittömästi kaiken sen, mitä kokoomuksen eduskuntaryhmässä kahta vuotta aiemmin ei ollut oivallettu. Hänen kannallaan taas oli huomattava ohjaava vaikutus sekä pormestari Juhanaan että muuhunkin valtuustoryhmäämme. Sain siis kokoomuksen valtuustoryhmän hyvin taakseni asiassa.

Lisäksi minulla oli valtuuston 1. varapuheenjohtajana paras mahdollinen asema luoda asiassa painetta myös Fatuun, jonka käsissä asia nyt oli – semminkin, kun tulimme sosiaalisestikin hyvin juttuun keskenämme. Tilanne oli tietysti hänelle mitä inhottavin, kun hän joutui siivoamaan edeltäjänsä synnyttämää sotkua. Selitin Fatulle, että olisi myös periaatteellisesti hyvin ongelmallista, että jotain ryhmää siirreltiin salissa vastoin ryhmän omaa tahtoa ja poliittista itseymmärrystä ja että se antaisi valtuustokaudelle todella ikävän alun.

Fatu ymmärsi asian hyvin, vaikka kokikin muodostuneen tilanteen itselleen hyvin kiusalliseksi. Alun vastahankaisuuden jälkeen hän lupasi tehdä asian ratkaisemiseksi parhaansa ja kutsua valtuustoryhmien johdon koolle keskustelemaan asiasta. Hän kuitenkin edellytti, ettei asiasta saisi tulla julkista; muutoin hän pitäytyisi edeltäjänsä päättämässä istumajärjestyksessä. Lupasin henkilökohtaisesti varmistaa tämän. Minulla oli hyvät suhteet perussuomalaisiin, ja sain heidät lupaamaan, että asia käsiteltäisiin kaikessa hiljaisuudessa parhaan mahdollisen lopputuloksen saavuttamiseksi.

Lopulta Fatu päättikin esittää ryhmille sitä, että kokoomus ja perussuomalaiset vaihtaisivat paikkaa valtuustosalissa suhteessa Kivekkään laatimaan istumajärjestykseen. Kokoomus valtasi siis salin oikean laidan ja perussuomalaiset istuivat kokoomuksesta vasemmalle. Osa ryhmistä nikotteli ratkaisun kanssa, mutta yhteisesti

todettiin, että tämä järjestely oli se, joka herätti vähiten tyytymättömyyttä.

Fatu hoiti asian tyylikkäästi ja asiallisesti. Hämmäntävää kyllä, kyseiseen istumajärjestyksen muutokseen ei kiinnitetty yhdessäkään mediassa mitään huomiota, vaikka asia olisi voinut olla tiedotusvälineiden näkökulmasta herkullinen. Itse lopputulos ei ollut mielestäni paras mahdollinen – olisin halunnut pitäytyä siinä vuositaisessa istumajärjestyksessä, jossa rkp:n ryhmä istui salin oikeassa laidassa – mutta tärkeintä oli se, ettei ”malli Lindtmanista” tullut laajasti sovellettu uusi normaali. Jos niin olisi käynyt, olisi toivomastani perinteisen istumajärjestyksen palauttamisesta myöhemmin tullut entistä vaikeampaa.

Minun ja Fatun henkilötason vuorovaikutuksen myönteistä luonnetta ei tunnuttu aluksi oivallettavan juuri missään. Helsingin Sanomat päinvastoin oletti, että poliittisten profiilimme vastakkaisuus aiheuttaisi jonkinlaista kitkaa. Fatu tyrmäsi tällaisen käsityksen jo heti alkuunsa heinäkuun alussa lehdelle antamassaan haastattelussa, jossa hän kertoi, että *”monihan ei tiedä, että minä ja Wille tullaan vallon hyvin toimeen”*.

Jo tuossa heinäkuisessa haastattelussaan Fatu oli antanut minusta erittäin myönteisiä luonnehdintoja, mutta jostain syystä ne oli poistettu artikkelin julkaistusta versiosta. Tämän johdosta minä ja Fatu aloimme markkinoida Helsingin Sanomille ajatusta siitä, että meistä kahdesta laaditusta yhteishaastattelusta voisi muodostua aika kiinnostava. Jonkin aikaa kestäneen nihkeilyn jälkeen lehti suostuikin tähän, ja yhteishaastattelu tehtiin lokakuussa.

Kyseisestä lehtiartikkelista rakentui hyvin sympaattinen. Fatu muisteli siinä esimerkiksi erästä tapausta, jolloin hän oli joutunut mediakohun pyörteisiin erään Facebook-kirjoituksensa johdosta.

Olin pitänyt kohua täysin kohtuuttomana, koska hänen tuolloinen kommenttinsa oli irrotettu asiayhteydestään eikä sen musta huumori siten välittynyt. Olin tukenut Fatua yksityisesti ja lisäksi auttanut häntä kaupungintalolla välttelemään siellä päivystäineitä toimittajia, jotka olivat yrittäneet saada Fatulta aiheesta haastattelua.

Oli ymmärrettävää, että kyseinen tapaus oli jäänyt Fatun mieleen. Mediakohun pyörteessä poliitikko on haavoittuvaisimmillaan ja tukijat voivat olla harvassa. Kilpailijat pyrkivät hyötymään tilanteesta ja lyövät lisää. Se, että joku kilpailijoista jättää lyömättä ja sen sijaan tukee, jää varmasti mieleen. Minulla ei valitettavasti ollut kertoa Fatusta vastaavanlaisista tarinaa, mutta toivoin tietysti, että vastaavanlaisessa tilanteessa hän toimisi samoin suhteessa minuun.

Valintani kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtajaksi osui sattumalta myös hupaisaan ajankohtaan. Samaan aikaan näet nimettiin Helsingin kaupungintalokokonaisuuteen kuuluneen Bockin talon kokoushuoneet uudelleen niiden valtuuston puheenjohtajien mukaan, joilla oli ollut merkittävin vaikutus kaupungin kehitykseen. Niinpä sai oman nimikkohuoneensa myös yliportimestari Eero Rydman (1889–1963), joka ennen kaupunginjohtajan tehtäväänsä oli toiminut pitkään myös valtuuston puheenjohtajana. Rydman-suvun menneisyys ja nykyisyys kohtasivat kutkuttavalla tavalla.

Sukuhistoria oli minulle muutoinkin rakas aihepiiri, ja sen osalta syksy 2021 oli aivan poikkeuksellisen antoisa. Sukuyhdistyksemme oli seitsemän vuotta aiemmin pyytänyt dosentti Markku Ruotsilaa – sukulaisemme hänkin – laatimaan uuden, kattavan Rydman-suvun historian. Työ oli nyt valmistunut, ja teos *Kansakunnan rakentajia – Rydman-suvun historia* julkaistiin virallisesti sukukokouksessamme Suomalaisella Klubilla syyskuun lopulla.

Olin toiminut sukumme arkistonhoitajana jo vuosikymmenen ajan. Tällainen arkistonhoitajan tehtävä oli suvussamme ollut halki vuosikymmenten, ja tehtävään ryhtyessäni haltuuni oli siirtynyt koko joukko aiempien sukupolvien työtä ja kiinnostavaa sukuhistoriallista materiaalia. Olin itse myös aktiivisesti kartuttanut tuota arkistoa, jonka yhteyteen liitin niin ikään oman poliittisen toimintani ja henkilökohtaisenkin elämäni kannalta mielestäni tallentamisen arvoista aineistoa.

Suvun arkistonhoitajan ominaisuudessa olin myös merkittävältä osin auttanut dosentti Ruotsilaa aineiston kasaamisessa hänen laatimaansa Rydman-sukuhistoriaa varten. Olin lukenut ja kommentoinut käsikirjoitusta sen eri vaiheissa ja tunsin sen siksi hyvin. Kovasti mieluisa oli minulle se tehtävä, kun sain sukukokouksemme yhteydessä järjestetyssä seminaarissa haastatella kirjan tekijää yhteisen sukumme vaiheista halki vuosisatojen.

Samaisen arkistonhoitajan tehtävän myötä päädyin avustamaan myös toisessa kirjaprojektissa. Helmikuussa 2022 oli tulossa kulu-neeksi sata vuotta Eero Rydmanin isoveljen, sisäministeri Heikki Ritavuoren (synt. Henrik Rydman) traagisesta kuolemasta. Ritavuoren jälkeläiset olivat toivoneet, että tästä itsenäisyytemme alkuvuosien merkittävästä politiikosta vihdoinkin laadittaisiin kattava elämäkerta. Tehtävään oli vuonna 2019 tarttunut mainio tohtori Lasse Lehtinen, ja minutkin suvun arkistonhoitajana oli alusta pitäen vihitty projektiin mukaan.

Lehtisen kirja *Murhattu ministeri – Heikki Ritavuoren elämä ja kuolema* ilmestyi niin ikään syksyllä 2021. Myös tämän kirjan käsikirjoitusta pääsin lukemaan jo ennakkoon ja osallistuin myös koronan johdosta etänä järjestyn kirjanjulkistamistilaisuuden yhteydessä järjestettyyn paneelikeskusteluun. Lasse Lehtinen tuli vierailemaan

myös sukukokouksessamme, jossa haastattelin häntäkin Ritavuoren elämäntyön merkityksestä sukuillallisen ruokalajien välissä.

Sukumme moninasiin ja kiehtoviin vaiheisiin kohdistuva erityishuomio näkyi eri tavoin myös julkisuudessa. Laajimman jutun teki Hufvudstadsbladet, joka marraskuun lopun sunnuntainumeroonsa laati peräti nelisivuisen artikkelin, jossa se haastatteli minua ja kävi läpi Rydmaneiden vaiheita. Kaikkeen tähän kattava sukuhistoriallinen arkistoni tarjosi tietysti mitä mainioimman tietopohjan.

Vuosien saatossa arkistoni oli täydentynyt mitä moninaisimmalla materiaalilla. Sukulaiseni pitivät minua sääntillisenä ja arkistonhoitajan tehtävälle omistautuneena, minkä johdosta he mielellään antoivat haltuuni monenlaista sukuun liittyntä dokumentaatiota. Näin olivat tehneet erityisesti lähisukulaiseni. Isoisäni, säveltäjä Kari Rydman oli antanut haltuuni myös käytännössä kaikki vanhat nuottikäsikirjoituksensa.

Myös isoisäni elämäntyön tunnetuksi tekemisen edistämisessä syksy 2021 oli hyvin antoisa. Toimitin Saimaa Sinfoniettan käyttöön isoisäni *Symphony of the Modern Worlds* -orkesteriteoksen käsin kirjoitetun partituurin kopion. Tuo vuonna 1968 valmistunut teos kuultiinkin ensimmäistä kertaa yli puoleen vuosisataan kahdessa eri konsertissa Lappeenrannassa ja Mikkelissä. Lisäksi onnistuin innostamaan myös Yleisradion loistavan musiikkitoimittajan Risto Nordellin soittamaan isoisäni kuoromusiikkia omassa ohjelmassaan.

Omassa maailmankuvassani suku on historiallinen jatkumo, jossa jokainen sukupolvi on vain yksi lenkki pitkässä ketjussa. Olen ollut erityisen kiinnostunut esivanhempieni elämästä, koska minulle se on ollut väylä parempaan tietoisuuteen siitä, kuka minä itse olen ja mistä tulen. Samasta syystä olen pyrkinyt myös omaa elämääni

kiinnostavilta osin dokumentoimaan seuraaville sukupolville. En olisi ikinä voinut kuvitella, millaisessa valossa tuokin harrastukseni onnistuttaisiin seuraavana kesänä esittämään.

15

KOKOOMUKSEN POSITIIVINEN KIERRE

Suomen valtionvelka on paisunut hälyttävää tahtia vuodesta 2009 alkaen. Oikeastaan ei voida väittää, että hallitukset edes vakavasti olisivat yrittäneet katkaista tuota kehitystä lukuun ottamatta Juha Sipilän (kesk) hallitusta vuosina 2015–2019. Tavoite velkaantumisen taittamisesta on karannut yhä vain kauemmas, mikä näkyy hyvin esimerkiksi seuraavista tavoitekirjauksista:

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok) hallitusohjelma 2011:
*”Hallituksen tavoitteena on valtiontalouden velan ja kokonais-
tuotannon suhteen kääntäminen selkeään laskuun vaalikauden
loppuun (2015) mennessä.”*

Pääministeri Juha Sipilän (kesk) hallitusohjelma 2015:
*”Hallituksen talousohjelman mukaan velkaantuminen suhteessa
bruttokansantuotteeseen taittuu vaalikauden loppuun (2019)
mennessä ja velaksi eläminen lopetetaan vuonna 2021.”*

Pääministeri Antti Rinteen (sd) hallitusohjelma 2019:
*”Sitoudumme 75 prosentin työllisyysasteeseen ja siihen, että
julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023.”*

Pääministeri Sanna Marinin (sd) hallituksen budjettiriihi 2020:
”Vuonna 2030 velkaantumistasoa pitäisi taittua.”

Koronapandemian ja Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan olosuhteissa tasapainoisia budjetteja olisi tietysti ollut koko lailla mahdollista tehdä. Ymmärrys tästä on arvioni mukaan myös lisännyt suomalaisten hyväksyntää reippaalle velkaantumiselle. Silti kriisit ovat olleet Marinin hallitukselle myös eräänlainen savuverho, jonka suojissa on lisätty myös kriisiaikoihin mitenkään liittymättömiä vuotuisia ja siten alati kertautuvia menoja.

Kehitystä on osaltaan ruokkinut sosialidemokraattien nuoremman polven parissa yleistynyt ajattelu, jonka mukaan reippaasti kasvavasta julkisesta velasta ei ylipäätäänkään tarvitse erityisemmin piitata. Tällaiselle ajattelulle on antanut kasvonsa erityisesti puolueen varpuheenjohtaja, kansanedustaja Matias Mäkynen. Hallituksen puoliväliriihessä huhtikuussa 2021 keskustapuolue valtiovarainministeri Annika Saarikon johdolla yritti painostaa muita hallituspuolueita takaisin tolkullisemman talouspolitiikan tielle, mutta joutui taipumaan punavihreän uudenlaisen, huolettomamman talousajattelun edessä.

Toki ei julkinen velka olekaan aivan yksiselitteinen kysymys; ei varsinkaan viimeisen vuosikymmenen ajan vallinneen rahapolitiikan olosuhteissa. Yhteisvaluutan rakenteelliset ongelmat havaittiin viimeistään eurokriisin yhteydessä, mutta euro päätettiin silti pelastaa. Käytännössä yhteisvaluuttaa on pidetty hengissä yhä voimakkaamalla keskuspankkipolitiikalla, jossa EKP on varmistanut velkaisimpienkin euromaiden edullisen lainansaannin niiden lainapapereita jälkimarkkinoilta ostamalla. Ja mikäs on ollut ostellessa, kun keskuspankki voi nappia painamalla synnyttää loputtomasti uutta valuuttaa.

Koronakriisin myötä massiivinen keskuspankkivetoinen satojen ja tuhansien miljardien taikominen tyhjästä otti yhä vain uusia kierroksia. Sekä markkinat että poliitikot olettanevat edelleen, ettei

nyt otettuja valtionvelkoja ole tarkoitukseen maksaa takaisin, vaan ne vain hiljalleen haudataan keskuspankkien taseisiin. Mutta kun sellainen käsitys on kerran tullut vallitsevaksi, ollaan jo kulkemassa vääjäämätöntä taloudellista katastrofia kohti.

Suomen on pitänyt tietysti elää EKP:n määrittämän rahapolitiikan ehdoilla. Kun tyhjästä luotua rahaa on kerran pumpattu markkinoille valtavia määriä ja korot pidetty nollassa, ei velkavetoinen politiikka sinällään ole ollut erityisen irrationaalista. Jos velkarahalla olisi tehty tulevaisuuden talouskasvun kannalta tärkeitä investointeja, velkapolitiikka olisi ollut jopa aivan järkevää. Ongelma Sanna Marinin hallituksen toiminnassa ei niinkään ole ollut velkaantuminen itsessään kuin se, mihin velkarahat on käytetty.

Samaan hengenvetoon on todettava se, että mielestäni EKP:n rahapolitiikka on ollut hyvin lyhytnäköistä. Euron pelastaminen hinnalla millä hyvänsä on siirtänyt romahdusta tuonemmaksi mutta ei poistanut sen ilmeistä riskiä. Talouden lainalaisuudet pätevät yhä. Jos rahan määrä markkinoilla kasvaa olennaisesti taloutta nopeammin, se ei voi ennen pitkää olla johtamatta huomattavaan inflaatioon. Tästä olen varoitellut useissa blogiteksteissäni erityisesti 2020-luvulla, enkä ole ollut väärässä.

Talouspolitiikka ja velkavuoren kasvusta varoittelu eivät kuitenkaan siivittäneet oppositioon joutuneen kokoomuksen kannatusta nousuun. Suomalaiset ymmärsivät aivan hyvin, että pandemiaolosuhteissa olisi velkaannuttu joka tapauksessa. Lisäksi oppositio-
taipaleen alkupuolella Jussi Halla-ahon johtamat perussuomalaiset tuntuivat tarjoavan jatkuvasti uskottavamman vaihtoehdon niille äänestäjille, jotka harkitsivat kokoomuksen ja perussuomalaisten äänestämisen välillä. Sitä äänestäjäkuntaa oli runsaasti, kuten tutkimukset ovat osoittaneet.

Kokoomuksen kannatuskehitys yski aina siihen hetkeen asti, jolloin Helsingin pormestariehdokkaaksi keväällä 2021 vaihdettiin Juhana Vartiainen. Ryhmittyminen yhtenäisesti uuden pormestariehdokkaan taakse säteili myös muuhun maahan ja siivitti puolueen kunnallisvaalien voittoon. Siitä alkoi myönteinen kierre, joka jatkui vuoden 2022 loppupuolelle asti.

Ratkaisevasti kokoomuksen asemaa auttoi myös se, mitä tapahtui kilpailevassa puolueessa perussuomalaisissa. Kunnallisvaalien jälkeen Jussi Halla-aho ilmoitti yllättäen luopuvansa puolueen puheenjohtajuudesta. Seuraajaksi valittiin Riikka Purra, jolla oli paljon tekemistä saavuttaakseen yhtä vetovoimaisen aseman puoluejohtajana perussuomalaisten ja kokoomuksen äänestäjien rajapinnassa kuin mitä hänen edeltäjällään oli ollut. Sellaisen aseman saavuttaminen oli toki ottanut oman aikansa myös Halla-aholta.

Syksyllä 2021 perussuomalaiset tekivät mielestäni myös muutamia strategisia virhearvioita, jotka satoivat kokoomuksen laariin. Perussuomalaiset olivat viisaasti erottaneet riveistään eriskummallisen kansanedustajan Ano Turtiaisen, joka sittemmin oli alkanut profiloitua koronarokotevastaisuudella. Vaikka perussuomalaiset eivät samaan lähteneetkään mukaan, monet heidän puheenvuoroistaan syksyllä 2021 loivat rokotekriittistä vaikutelmaa.

Rokotekriittisiltä kuulostaneiden puheiden tarkoituksena oli perussuomalaisilla epäilemättä tilkitä äänivuotoa turtiaislaisille. Potentiaalisia turtiaislaisten kyytiin lähtijöitä tuskin kuitenkaan oli määrällisesti monia. Sitä vastoin kokoomuksen ja perussuomalaisten rajapinnassa oli runsaasti sellaisia äänestäjiä, joita turtiaislaisten kosiskelu vieraannutti perussuomalaisista ja ohjasi heitä takaisin kokoomuksen kannattajiksi. Samaan aikaan kokoomus teki myös monia onnistuneita avauksia kyseisen äänestäjäjoukon vakuuttamiseksi. Kesällä 2021 julkaistiin

kokoomuksen kotoutumislinjaukset, jotka merkitsivät puolueen maahanmuuttolinjausten tosiasiallista kiristymistä. Vaikka puolue oli vuosien varrella moneen otteeseen maahanmuuttokysymysten kanssa haparoinut, nyt nuo linjaukset alkoivat näyttää jo kohtalaisen uskottaviltakin.

Kokoomus oli voittanut kesäkuun kunnallisvaalit, johtanut mieli-pidetiedusteluja siitä eteenpäin ja oli sitä paitsi puolueenakin yhtenäisempi kuin aikoihin. Puolue oli myös yhä enemmän sen näköinen kuin mitä itse olin toivonut. Vaikka puolueen puheenjohtaja ei ollutkaan toivomani, oli Petteri Orpo kuitenkin mielestäni tehnyt niin paljon kompromisseja minun ja hengenheimolaisten suuntaan, ettei minulla ollut paljoa valittamista.

Oman koomisen sivujuonteensa tähän kaikkeen toi se, että Helsingin Sanomat oli kuitenkin lujasti päättänyt vastoin kaikkea havaittavissa ja mitattavissa ollutta todellisuutta, että kokoomus oli ”hajaannuksen” tilassa. Kyseinen päivälehti tuntui jotenkin niin jumittuneen omituisen mutta kiitettävän lyhyeksi jääneen Piha-episodin kaoottisuuteen, ettei se kyennyt näkemään, mitä sen jälkeen oli tapahtunut.

Voitokkaita kunnallisvaaleja seuranneena viikonloppuna, lauantaina 19.6.2021 Helsingin Sanomat julkaisi kokoomuksesta viisi sivua kattaneen massiivisen artikkelin otsikolla ”Hajaannus”. Juttu oli *Game of Thrones* -sarjan kuvastolla kyllästetty ja siinä kerrottiin kokoomuksen olevan sisäisen hajaannuksen ja valtaistuinpelien tilassa. Paljoa epäosuvammin ei juttu olisi voinut puolueessa tuolloin vallinnutta tilannetta kuvata.

Jutun oli kirjoittanut – kukapas muukaan kuin – Paavo Teittinen. Hämmästelin jutun sisältöä ja luonnetta kovasti. Teittinen oli takavuosina antanut itsestään kuvan hyvinkin kunniantuntoisena

lehtimiehenä, mutta nyt hänelle oli alkanut kehittyä yhä vahvempi taipumus tinkiä tosiasioista kiehtovamman tarinan luomiseksi. Se oli näkynyt jo hänen tammikuisissa kokoomusartikkeleissaan, mutta nyt taipumus näkyi ottaneen vain lisää kierroksia. Outoa oli nähdä tuollaisessa artikkelissa myös aiemmin Kauppalehteen aivan asiallisia lehtijuttuja kirjoittaneen Emil Elon nimi, jonka Teittinen oli nyt ottanut aisaparikseen.

Teittisen ja Elon jutusta paistoi selvästi läpi se, että sekä sen sisältö että julkaisuajankohta oli päätetty jo kevättalvella. Tuolloinhan kokoomuksella oli tosiaan ollut melkoinen ongelma pormestari-kysymyksen osalta Helsingissä. Helsingin Sanomissa oli ilmeisesti oletettu, että pormestarihdokasongelma todella johtaisi kokoomuksen hajaannukseen ja näkyisi siten kesän vaaleissa, joidenka jälkeen tuon sisältöisen lehtijutun julkaisu olisi tullut ajankohtaiseksi.

Kokoomuksen pormestariongelma oli kuitenkin ratkennut jo maaliskuussa ja vaaleihin oli menty korostetun yhtenäisenä joukkueena. Vastoin kevättalven odotuksia kokoomus oli myös ottanut selvän vaalivoiton. Mutta kun Teittinen ja Elo olivat kertaalleen päättäneet tehdä jutun kokoomuksen hajaannuksesta, niin sehän sitten tehtiin ja julkaistiin, vaikkei jutun maalaama kuvaus puolueen tilasta paljoa tosiasioita vastannutkaan.

Vähänpä tiesin, millaisia kierroksia samaisen toimittajakaksikon piittaamattomuus tosiasioista vielä ottaisi ja millaisen jutun he tulisivat julkaisemaan päivälleen vuoden kuluttua. Tämä oli ollut kokoomuksen ”hajaannus”, mutta vuoden päästä saatiin tietää, mikä oli Teittisen ja Elon mielestä kokoomuksen ”salaisuus”.

16

PERUSTUSLAILLISTA POKERIA

Eräs yhteiskunnallisen toimintani hieman yllättävä sivujuonne on jo yli vuosikymmenen ajan ollut aktiivinen työ suomalaisen pokerikulttuurin turvaamiseksi. Yllättäväksi asian tekee se, että en ole eläissäni pelannut ainuttakaan kierrosta pokeria enkä edes osaa pelin sääntöjä. Tästä huolimatta olen ollut Suomen Pokerinpelaajat ry:n puheenjohtaja syksystä 2011 alkaen ja minut on mielitty kyseisessä tehtävässä vuodesta toiseen myös pitää.

Kaikki sai alkunsa keväällä 2011 käydyistä hallitusneuvotteluista. Tuolloisen Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) edustajat onnistuivat lobbaamaan pääministeri Jyrki Kataisen (kok) hallituksen ohjelmaan lauseen, jonka mukaan ulkomaisilla internetsivustoilla pelaamista tulitaisiin rajoittamaan. Toteutuessaan tuollainen rajoitus olisi tietenkin merkinnyt suurta iskuja suomalaiselle pokeriammatillisuudelle.

Pokeri on taitopeli, jonka parhaat osaajat pystyvät myös elättämään itsensä pelituloillaan. Suomalainen pokerimenestys on käytännössä mahdollistunut internetin myötä, kun suomalaiset ovat päässeet kansainvälisille sivustoille pelaamaan. Pokeriammatillaiset ovat siis elättäneet itsensä Suomessa voittamalla netissä rahaa itseään taitamattomammilta ulkomaisilta pelaajilta.

Monopoliasemastaan mustasukkainen kotimainen rahapeliyhtiö tuntui kuitenkin kuvittelevan, että nettirajoitusten myötä pokerinpelaajat siirtyisivät pelaamaan RAY:n nettipokeria. Ikään kuin suomalaista pokeriammattilaisuutta olisi voinut ylläpitää se, että verrattain vähälukuinen suomalainen pokeriyhteisö pelaisi vain toisiaan vastaan. Vuoden 2011 hallitusneuvotteluihin osallistuneille poliitikoille asia oli kuitenkin onnistuttu ilmeisen helposti myymään.

Suomalainen pokeriväki katsoi tämän johdosta välttämättömäksi tehostaa edunvalvontaansa, jotta Kataisen hallituksen suunnitelma ei toteutuisi. Erityisen aktiivisesti toimi ammattilaispelaaja Aki Pyysing, joka etsi pokeriyhdistykselle sellaista puheenjohtajaa, joka osaisi viestiä asian poliitikoille oikein. Hän kääntyi korttipiireistä tuntemansa Esa Aulan puoleen, joka oli noihin aikoihin blackjackin Suomen-mestari.

Siviilityökseen Aula oli Kokoomuksen Nuorten Liiton pääsihteeriksi, joskin hän oli jo siirtymässä toisiin tehtäviin ja halusi ylipäätäänkin jättää kaikki näkyvät yhteiskunnalliset tehtävät taakseen. Niinpä Aula kieltäytyi Pyysingin pyynnöstä, mutta suositteli tehtävään minua, joka olin viimeiset 1,5 vuotta toiminut hänen esimiehenään kokoomusnuorten puheenjohtajana. Aula järjesti meille kolmelle yhteisen tapaamisen.

Pyysing vakuuttui minusta, eikä minulla ollut mitään syytä kieltäytyä tarjouksesta. Ensimmäiset eduskuntavaalini keväällä 2011 olivat olleet minulle pettymys, vaikka 25-vuotiaaksi ensikertalaiseksi olinkin tehnyt komean tuloksen 4 207 äänellä. Kauteni kokoomusnuorten johdossa oli päättymässä vuodenvaihteessa, ja olin saanut houkuteltua seuraajakseni erään tuntemattoman mäntyharjulaisen nimeltä Antti Häkkänen. En kuitenkaan tiennyt, mitä itse seuraavaksi tekisin, joten yhtä hyvin saatoin ottaa tällaisen pokerihaasteen

vastaan. Markkinatalouden ja vapaan internetin puolustaminen sopi minulle hyvin.

Vaikeuskerrointa lobbaustyöhön lisäsi se, että rahapeliasiat kuuluivat sisäministeriön hallinnonalaan ja sisäministeriksi oli noussut Päivi Räsänen (kd). Rahapelaamisen lobbaaminen kristillisdemokraattiselle ministerille ei ollut maailman helpoin tehtävä, mutta Räsänen puolueessa minua ja ajatteluani arvostettiin. Tapaamisemme myötä Räsänen tuntui hahmottavan, ettei kysymys mahdollisista pelirajoituksista ollutkaan aivan yksioikoinen.

Räsäsellä oli puolueensa ainoana ministerinä kädet täynnä töitä, ja niinpä hän siirsi pelirajoituskysymyksen koordinoinnin valtiosihteerilleen Marjo Anttooralle. Tapasin häntäkin pokeriyhdistyksen puheenjohtajan ominaisuudessa yhdessä Aki Pyysingin kanssa Kataisen hallituksen aikana ja esittelin asiaamme. Anttoora lähestyi kysymystä analyttisesti ja hyvin perustelujamme ymmärtäen. Hän ohjasi meidät yhteyksiin myös asiasta vastanneen neuvottelevan virkamiehen kanssa, joka tuntui ymmärtävän täydellisesti, miksei hallitusohjelmakirjauksessa ollut järkeä.

Työtämme helpotti sekin, että Raha-automaattiyhdistyksen toimitusjohtaja vaihtui eikä uusi toimitusjohtaja Velipekka Nummikoski vielä tuolloin ollut erityisen vakuuttunut pelirajoitusten mielekkyydestä. Hän oli minulle myös entuudestaan tuttu kokoomuspiireistä, ja niinpä häneenkin muodostui nopeasti hyvä keskusteluyhteys aiheesta. Lopulta edunvalvontatyömme tuottikin toivotun lopputuloksen, kun hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti helmikuussa 2014 olla edistämättä hallitusohjelmakirjauksen mukaisia pelirajoituksia.

Vaikka vuoden 2014 lopputulokseen vaikutti varmasti moni muukin seikka kuin oma lobbaustyöni, sain joka tapauksessa sen

johdosta suuren ja erittäin kestäväksi osoittautuneen suosion suomalaisen pokeriväen keskuudessa. Vuodesta toiseen minua pyydettiin siksi jatkamaan pelaajajhdistyksen puheenjohtajana, vaikkei siitä tuon jälkeen enää minulle palkkiota maksettukaan. Suostuin kuitenkin pysymään tehtävässä, kun se ei minulta käytännössä enää myöskään työpanosta vaatinut.

Vuonna 2015 aloittanut pääministeri Juha Sipilän (kesk) hallitus fuusioi kotimaiset rahapeliyhtiöt uudeksi Veikkaus Oy:ksi, mutta ajatus pelaamisen rajoittamisesta ulkomaisilla sivustoilla ei silti kuollut. Jostain syystä Veikkauksen johtoon nousseet Olli Sarekoski ja RAY:n toimitusjohtajana aiemmin toiminut Velipekka Nummikoski käänsivät kelkkansa ja alkoivatkin nyt ajaa pelirajoituksia. Luultavasti juuri he saivat lobattua vuonna 2018 arpajaislain jatkouudistukseen uuden selvityksen mahdollisista rajoituksista.

Sisäministerinä toimi tuolloin kokoomuksen Kai Mykkänen. Itse olin jo kansanedustaja, mutta pokeriasia oli edelleen lähellä sydäntäni. Mykkänen ei vaikuttanut aluksi edes käsittäneen, mistä asiassa oikein oli kyse, mutta riittävän pitkään asiasta hänen kanssaan keskusteltuani sain hänet vakuuttuneeksi siitä, että tuohon Veikkauksen koukkuun ei kannattanut tarttua. Asia haudattiinkin taas vähin äänin.

Vuoden 2019 vaalien jälkeen kokoomus joutui tunnetusti oppositioon. Epäilemättä rahapelimonopoliyhtiön vahvan vaikutuksen johdosta pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelmaan päätyi kirjaus, jonka mukaan ”keinoja rajoittaa pelaamista yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden sivustoille” selvitettäisiin. Rakkaudesta lajiin päätin ottaa tämän päättömän yrityksen torppaamisen taas agendalleni.

Aluksi edellytykset asialle näyttivätkin hyviltä. Sisäministerin salkku meni vihreille, mutta sisäministeri Maria Ohisalon valtiosihteeriksi tuli Olli-Poika Parviainen, yksi tervejärkisimmistä tuntemistani vihreistä. Hän oli myös entinen kollegani kansanedustajana ja tunsin hänet hyvin. Niinpä keskusteluyhteys häneen aiheen tiimoilta muodostui nopeasti ja luontevasti. Parviainen tajusi hyvin nettirajoitusten järjettömyyden ja vaikutti tekevänsä parhaansa sen eteen, ettei hanke tälläkään kertaa etenisi.

Aiemmat selvitykset olivat osoittaneet nettirajoitukset kannattamattomiksi, eivätkä hallitukset siksi lopulta olleet päätyneet niitä myöskään esittämään. Rinteen hallituksesta Sanna Marinin hallitukseksi muuttunut punavihreä koalitio oli kuitenkin toista maata. Budjettiriihessään syyskuussa 2020 hallitus linjasi, että arpajaislain uudistuksen yhteydessä estettäisiin myös ulkomaisiin pelisivustoihin liittyvät rahansiirrot. Linjaus tehtiin tällä kertaa selvittämättä edes sen käytännön vaikutuksia. Valtiosihteeriksi Parviainen ei ollut onnistunut asiaa pysäyttämään.

Hallituksen esitys arpajaislain uudistamiseksi annettiin lopulta vuoden päästä, syyskuussa 2021. Se oli jotakuinkin hönöin mahdollinen, mitä kuvitella saattoi. Se jätti peliongelmiin selvästi merkittävimmän lähteen eli kauppojen tuulikaappien pelikoneet käytännössä entisille sijoilleen. Se ei myöskään pyrkinyt katkaisemaan rahapeliuottojen ja niistä hyötyvien edunsaajatahojen epätervettä yhteyttä. Sen sijaan se oli tuomassa lainsäädäntöön vaikeasti toteutettavia maksuestoja, joiden edes hallitus itse ei väittänyt tuovan minkäänlaisia lisätuottoja Veikkaukselle.

Sinänsä lakiesitys oli vähän jo vesittynyt suhteessa alkuperäiseen ajatukseen. Maksuestoja ei tulisi automaattisesti, vaan niitä sovellettaisiin vain sellaisiin pelintarjoajiin, jotka harjoittivat Suomeen koh-

distuvaa markkinointia. Tämä oli jo iso helpotus pokerinpelaajille. Päätin silti vielä tehdä parhaani, josko vesitettyä maksuestoesitystä voisi vesittää vielä entisestäänkin.

Tähän luontevimman areenan tarjosi luonnollisestikin perustuslakivaliokunta, jossa käsittelimme lakiesitystä marraskuussa 2021 – merkitsivähän esitetyt maksusiirtojen estot myös rajoituksia perustuslain turvaamaan omaisuudensuojaan ja elinkeinovapauteen. Ensimmäisessä asiantuntijakuulemisessamme oikeusoppineet kiinnittivät näihin seikkoihin huomiota kuitenkin lähinnä järjestelmätasolla ja totesivat, että rahapelimonopolijärjestelmälle ja siihen liittyville elinkeinovapauden rajoituksille oli jo aiemmin katsottu olevan perustuslain näkökulmasta hyväksyttävät perustelut.

Kuulemamme professorit eivät kuitenkaan olleet ensimmäisissä lausunnoissaan tarkastelleet asiaa juuri lainkaan pelaajan näkökulmasta – pokeriammattilaisuus elinkeinona oli heille käsitteenä kohtalaisen vieras. Tenttasin heitä aiheesta, ja he joutuivat myöntämään, että esitys merkitsi myös tämänkaltaista elinkeinovapauden rajoitusta ja että he eivät olleet käsitelleet asiaa lausunnoissaan tästä näkökulmasta.

Eräs johtavista valtiosääntöoppineistamme, professori Veli-Pekka Viljanen ei osallistunut valiokunnan ensimmäiseen kuulemiseen lakiesityksen tiimoilta. Pyysin valiokuntaneuvos Mikael Koillista välittämään professori Viljaselle viestin, että ensimmäisessä kuulemisessa oli havaittu tällainen näkökulma, joka oli toistaiseksi annetuissa lausunnoissa jäänyt puutteelliselle huomiolle, ja että olisi siksi hyvä, että Viljanen paneutuisi tulevassa lausunnossaan erityisesti tähän kysymykseen.

Viljanen tarttuikin tehtävään ja antoi aiheesta perustuslakivaliokunnalle oikein hyvän lausunnon. Viljanen kiinnitti huomiota sii-

hen, ettei pelaamista muilla kuin Veikkauksen sivuilla ollut kielletty ja että niiltä saadut voitot olivat siten laillisesti hankittua omaisuutta. Näin muodoin Viljanen katsoikin perustuslainvastaiseksi sen, että pelaajaa estettäisiin lunastamasta itselleen laillisesti hankkimaansa omaisuuserää.

Vastaavalla tavalla ongelmalliseksi Viljanen ei kuitenkaan perustuslain kannalta nähnyt maksuestoja toiseen suuntaan, siis pelaajalta pelintarjoajalle. Omaisuudensuojan näkökulmasta ongelmaa ei varmasti ollutkaan, mutta yritin haastaa professoria elinkeinovapauden näkökulmasta. Merkitsihän tuollainen esto kuitenkin merkittävää rajoitusta perustuslain takaamaan oikeuteen hankkia elantonsa valitsemallaan elinkeinolla, siis vaikkapa pokeri- tai vedonlyöntiammatillisena. Viljanen ei ottanut suullisissa vastauksissaan aiheeseen aivan yksiselitteistä kantaa.

Esitin valiokunnalle, että pyytäisimme tästä nimenomaisesta kysymyksenasettelusta vielä kirjalliset lausunnot sekä Viljaselta että jo aiemmin kuulemaltamme professori Janne Salmiselta, joka ei ollut aiemmin tarkastellut asiaa pelaajan näkökulmasta. Näin tapahtuikin. Uudet lausunnot eivät kuitenkaan auttaneet tuon pidemmälle; Salmisen antoi tukea Viljasen omaisuudensuojanäkemykselle, mutta kumpikaan heistä ei katsonut kyseessä olleen niin voimakkaan rajoituksen elinkeinovapaudelle, että se olisi muodostunut perustuslain kannalta ongelmalliseksi. Viljanen kiinnitti huomiota siihen, että maksuestot kohdistuivat ylipäättäänkin vain sellaisille pelisivustoille, jotka olivat kohdistaneet Suomeen lainvastaista markkinointia.

En liene väärässä, jos väitän, että perustuslakivaliokunnan enemmistö olisi poliittisista syistä mielellään todennut arpajaislakiesityksen sellaisenaan perustuslain mahdollistamaksi. Professori Viljasen argumentaatio omaisuudensuojakysymyksessä oli kuitenkin oikeu-

dellisesti niin väkevää ja hänen akateeminen auktoriteettinsa niin vahva, ettei valiokunta käytännössä voinut sivuuttaa sitä. Olin saanut ohjattua asiaa koskenutta kysymyksenasettelua ratkaisevalla tavalla oikeaan suuntaan.

Niinpä valiokuntaneuvoksemme kirjoittivat lausuntoluonnoksen, jossa todettiin pelivoittojen kuuluvan omaisuudensuojan piiriin ja niiden kotiuttamisen estävät maksublokkit siten perustuslain vastaisiksi. Lausunnon käsittelyn yhteydessä sain vielä hieman vahvistettua sen viestiä saamalla pohjaesitykseen läpi muutoksen, jossa todettiin, että eivät pelkästään pelivoitot, vaan myös pelitilille talletetut varat olivat saman omaisuudensuojan piirissä. Sain lausuntoon mukaan myös eräitä kriittisiä huomioita koskien rahansiirtoestoja ylipäätäänkin, vaikkei niitä muilta osin perustuslainvastaisiksi todetukaan.

Pidän tuota joulukuun 2021 alussa antamaamme arpajaislakilausuntoa varsin merkittävänä linjauksena. Se pani käytännössä pisteen pari vuosikymmentä kestäneelle yritykselle suojata Veikkauksen monopolia kannattamattomilla nettirajoituksilla. Niistä annettu lakiesitys oli jo alkujaankin vesitetty versio alkuperäisestä tavoitteesta, mutta nyt perustuslakivaliokunta totesi senkin olleen valtiosääntömmeturvaaman omaisuudensuojan vastainen.

Lausunto oli merkittävä myös perustuslakivaliokunnan omaisuudensuojaa koskevan doktriinin kannalta. Valiokunnan työssä on yleensäkin kyse ennen muuta perusoikeuspunninnasta: perustuslain turvaamat oikeudet ovat jännitteisessä suhteessa toisiinsa, ja kyse on siitä, millä tavoin mitäkin perusoikeuksia missäkin tilanteessa arvotetaan suhteessa toisiinsa. Nyt aika ajoin jalkoihin jäänyt omaisuudensuoja perusoikeutena sai taas tarpeellista vahvistusta perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön.

Kun nettiblokit edellisen kerran vuonna 2014 oli torpattu, oli silloisella vaikuttamistyölläni varmaankin ollut asiassa jokin painoarvo – mutta kuinka suuri, sitä on vaikeampi arvioida. Sitä vastoin perustuslakivaliokunnan linjauksesta vuonna 2021 uskallan kyllä sanoa, että oma panokseni oli aivan ratkaiseva. Valiokunnan kokeneena jäsenenä onnistuin johdattelemaan oikeusoppineita kiinnittämään huomiota asioihin, joihin he eivät olleet tulleet paneutuneeksi, ja lisäksi olin keskeisellä tavalla vaikuttanut tuon ajattelun tuomiseen osaksi valiokunnan lopullista kannanottoa asiaan.

Työni merkityksen ja painoarvon käsittivät hyvin pokerinpelaajatkin. Sattumoisin pelaajayhdistyksellä oli vuosikokouksensa samana joulukuisena päivänä, jona perustuslakivaliokunta antoi lausuntonsa. Kun astuin kokoustilaan sisään, osoittivat kokousosanottajat heti seisaaltaan suosiotaan.

KOLMAS NÄYTÖS

KATASTROFEJA KOHDEN

17

LÄHESTYVIEN MYRSKYJEN MERKKEJÄ

Vuoden 2021 lähetessä loppuaan alkoi taivaalle kerääntyä monenlaisia synkkiä pilviä. Marraskuussa Valko-Venäjä alkoi ohjailla siirtolaisvirtoja Puolan ja Liettuan rajoille. Kyse oli yrityksestä painostaa Euroopan unionia ja horjuttaa sen yhtenäisyyttä. Tällaista hybridivaikuttamista oli nähty aiempinakin vuosina, mutta Valko-Venäjä teki sen erityisen härskisti ja läpinäkyvästi.

Tuolla kertaa EU toimi kohtalaisen päättäväisesti ja viisaasti. Puola ja Liettua saivat varsin hyvin tukea pyrkimyksessään sulkea raja ja torjua Valko-Venäjän kautta tapahtunut painostusyritys. Varsin laajasti myös ymmärrettiin, että kyseinen operaatio tuskin oli syntynyt Minskin diktaattorin Aljaksandr Lukašenkan omana projektina, vaan siunaus ja kannustus siihen oli taatusti tullut aina Moskovasta asti.

Suomessa ajan merkkejä ei kuitenkaan osattu juuri lukea. Samoihin aikoihin vihreiden johtamassa sisäministeriössä valmisteltiin linjausta, jonka mukaan turvapaikanhakija saisi oleskeluluvan riippumatta siitä, saiko hän myönteisen vai kielteisen turvapaikkapäätöksen. Tuollainen linjaus olisi ollut jo itsessäänkin käsittämättömän typerä, mutta aivan erityisen mieletön se oli tilanteessa, jossa

siirtolaisvirtoja oltiin välineellistämässä laajemminkin maailmanpoliittisen painostuksen työkaluksi.

Valko-Venäjän omituinen siirtolaisoperointi vei tiedotusvälineissä suurimman huomion marraskuussa 2021, mutta sen varjossa tapahtui paljon muutakin huolestuttavaa. Venäjä oli nimittäin aloittanut yhä merkittävämmät joukkojenkeskitykset Ukrainan-vastaisille rajoilleen. Samaa Venäjä oli harjoittanut läpi vuoden, mutta nyt tahti tuntui yhä vain kiihtyvän.

Mieleeni on jäänyt maanantai 15.11., jolloin olin puhujavieraana Uudenmaan kokoomusnuorten järjestämässä iltatilaisuudessa. Huomio oli paljolti Valko-Venäjän härskissä siirtolaisoperaatiossa, mutta totesin puheenvuorossani, että idän diktaattorien toimintalogiikan tuntien kyse saattoi olla myös jonkinlaisesta savuverhosta ja huomion ohjaamisesta muualle. Totesin yleisölle, että koko operaation ytimessä saattoi olla halu siirtää huomio pois kiihtyvistä sotavalmisteluista Ukrainan suunnalla. Tämä puheenvuoroni jäi hyvin mieleen myös yleisölle.

Tilanne jatkoi kiristymistään yhä. Joulukuun alussa Venäjän diktaattori Vladimir Putin esitti vaatimuksen, jonka mukaan puolustusliitto Naton tulisi antaa ”kirjallinen lupaus” siitä, ettei se aikoi laajentua enää idemmäs. Tuo uhittelu oli erittäin omituista, sillä Natolla ei tuohon aikaan ollut vireillä yhtäkään prosessia uusien jäsenmaiden ottamiseksi liittokuntaan. Venäjä ryyditti uhitteluaan myös yhä massiivisemmilla sotakaluston siirroilla Ukrainan rajojen tuntumaan.

Kiristyvän sotilaallisen tilanteen rinnalla ilmaantui myös ensimmäinen merkki toisesta uhkaavasta operaatiosta. Keskiviikkona 8.12.2021 kilahti sähköpostiini salattu viesti rikoskomisario Jyri Hiltuselta, josta en ollut mitään kuullutkaan sitten edellisvuoden

kesäkuun. Viestin otsikkona oli ”Korjaus pöytäkirjaan”. Kaikessa lyhykäisyydessään Hiltusen viesti kuului seuraavasti:

”Hei, Asia koskee n. 1,5 vuotta vanhaa poliisin esiselvitystä, mistä aikanaan olimme yhteyksissä. Asia on nyt noussut uudelleen esiin median toimesta. Tässä yhteydessä on käynyt ilmi, että tutkija ei ole tehnyt pöytäkirjaan kuultavan pyytämiä muutoksia ja näin ollen alkuperäistä pöytäkirjaa jouduttiin korjaamaan tältä osin. Tällä muutoksella ei ole vaikutusta alkuperäiseen päätökseen. Korjattu puhutus liitetiedostossa.”

Viesti sai luonnollisestikin kylmät väreet kulkemaan läpi kehoni. Mitä ihmettä nyt taas, eikös tämä hullutus tullut päätökseensä jo edellisvuonna? Kuka tätä nyt yritti pakottaa esiin, kun kyseinen esiselvityskin kerran oli salassa pidettäväksi leimattu? Olisi tehnyt mieli kysyä Hiltuselta pari lisäkysymystäkin, mutta päätin olla vastaamatta viestiin ollenkaan.

Itse salatun liitetiedoston avaaminen hälvensi huoltani sinänsä jonkin verran. Kyse oli sen henkilön puhutuksesta, josta Helsingin Sanomat myöhemmin oli käyttävä nimeä ”Anna”. Tämä Anna oli toinen niistä henkilöistä, joiden henkilöllisyyden poliisi oli esiselvityksessään anonyymien juorukanavien keskustelijoista tunnistanut. Tässä korjatussa puhutuksessaan Anna tuntui lähinnä peruuttavan aiemmista juoruiluistaan, kuin niitä vähän katuenkin:

”En ole uhri tai osallinen millään tapaa. En tunne Wille Rydmania. Tietoni hänestä ovat niin sanotusti toisen käden tietoja eli en tiedä ovatko ne paikkaansapitäviä. Olemme jutelleet kasvokkain pari kertaa. Tapaamisista on kulunut niin monta vuotta, että muistikuvani niistä ovat hataria. Negatiivissävytteiset kuulopuheet ovat saattaneet vaikuttaa jälkikäteen jo valmiiksi puutteellisiin mielikuviini hänestä kielteisesti.”

Tapauksesta oli siis kuitenkin pääteltävissä, että joku oli ollut tähän Annaan yhteydessä ja että se joku oli ollut median edustaja. Tässä yhteydessä oli oletettavasti käynyt ilmi, että esiselvityspöytäkirjaan oli päätyntä Annalta väärä puhutus, jota hän oli jo vuonna 2020 yrittänyt saada korjatuksi. Tultuaan tästä tietoiseksi Anna oli halunnut korjata asian, minkä johdosta minuakin nyt sitten asiasta informoitiin.

Vaikka Annan korjattu puhutus antoi pikemminkin vähemmän aihetta huoleen kuin se versio, joka minulle aikoinaan oli lähetetty, ei rikoskomisario Hiltusen viesti tietenkään ilahduttanut. Selvästi joku yritti taas jotain. Kuka ja mitä, se ei ollut tiedossani, mutta ilmeisesti oli jälleen syytä olla varuillaan ja tarkkailla mahdollisia merkkejä omituisesta liikehdinnästä asian tiimoilta.

Mutta vaikka uhkaavat pilvet taivaanrannassa yhä tihenivät, sujui elämäni tähän asti onnellisimman vuoden loppu silti enimmäkseen hyvin iloisissa tunnelmissa. Punavihreä hallitus linjasi valitsevansa Hornetien korvaajiksi yhdysvaltalaiset F-35-monitoimihävittäjät. Se oli viisas, vastuullinen ja oikein ajoitettu ratkaisu. Perustuslakivaliokunnassa taas saimme sopivasti joulutauon kynnyksellä vahvistettua sen periaatteellisen linjauksen, ettei koulujen joulujuhlien järjestäminen kirkkotiloissa loukannut uskonnonvapautta.

Joulusta oli muutoinkin tulossa ikimuistoisen ihana. Setäni Kaj oli muuttanut Yhdysvaltoihin jo 1990-luvulla ja perustanut siellä perheenkin. Nyt he olivat muuttaneet Lontooseen ja tulossa luokse- ni joulunviettoon. Isännöin aatto kotonani Helsingin Ullanlinnassa ja joulupöydän ääressä istui peräti 12 henkeä. Aatosta muodostui mielestäni iloisin ja hauskin ikinä. Se näytti ja tuntui juuri siltä kuin joulun mielestäni piti. Myös vieraat tuntuivat nauttivan, ja kohta 15-vuotias serkkutyttöni totesi Suomessa vietetystä joulusta, että *”We should do this every year!”*.

Mutta uhkaavat pilvet taivaanrannassa jatkoivat kertymistään. Venäjä oli läpi joulukuun jatkanut sotakalustonsa siirtoja Ukrainan rajoille. Juuri joulun alla se oli edelleen kiristänyt myös vaatimuksiaan länsimaita kohtaan. Naton laajenemisen pysäyttämiseksi Venäjä vaati ”takuita”, minkä lisäksi se vaati Naton toiminnalle myös monenlaisia muita rajoitteita. Venäjä kärjisti tilannetta jatkuvasti kuin hakien syytä sodan aloittamiselle.

Joulunpyhien jälkeen sain viestin myös eräältä henkilöltä, joka jääköön yksityisyyden varmistamiseksi tässä yhteydessä nimeämättä. Hän kertoi, että Helsingin Sanomien sittemmin ”Miljaksi” nimeämälle henkilölle oli soittanut Suomen Kuvalehden toimittaja. Tällä toimittajalla oli kuulemma ollut käytössään vuoden 2020 esiselvityspöytäkirja. Viestin lähettäjä kertoi minulle, että

”Toimittaja oli tivannut [Miljalta], että onko hänellä jotakin lisättävää asiaan. [Milja] oli ollut ilmeisesti aika pidettyväinen, ja oli vain kysellyt, että mistä toimittaja oli pöytäkirjan saanut. Toimittaja sanoi, että pöytäkirjassa ei ole nimiä, mutta että hän kuitenkin tiesi, että kyseessä on [Miljan] lausunto.”

Ahdistuini tietysti taas. Nyt oli ainakin selvillä, mistä tiedotusvälineestä oli kyse. Mutta mistä ihmeestä joku oli saanut päähänsä penkoa noita päättömiä väitteitä taas, mistä hän oli materiaalina saanut ja mistä hänellä oli tietoja, jotka eivät voineet materiaalista käydä ilmi? Kontaktini pyysi minua olemaan ottamatta yhteyttä Miljaan, jottei hän itse paljastuisi. Sen saatoin helposti luvata, sillä Miljahan ei jostain syystä muutoinkaan ollut halunnut keskustella kanssani kesän 2020 episodin jälkeen, vaikka aiemmin olimme olleet aivan hyviä ystäviä. Yritin myös vakuuttaa sekä kontaktilleni että itselleni, että minkään järjen mukaan asiassa ei pitänyt olla mitään hätää. Siltä osin kuin vuonna 2020 esitetyt väitteet olivat

olleet väärä, pystyisin ne kyllä sellaisiksi myös osoittamaan, jos tarve vaatisi.

Ilon ja onnen vuosi 2021 päättyi Kansalaistorilla Musiikkitalon kupeessa Lontoon-sukulaisteni seurassa. Satu vietti vuodenvaihdetta tyttökavereittensa kanssa, ja toivotimme toisillemme onnellista alkavaa vuotta viestitse. Alkoi vuosi 2022, joka olisi näyttäytynyt minulle päättyneen vuoden täydellisenä vastakohtana.

18

TIHENTYVIÄ UHKIA

Vuoden ensimmäisenä päivänä tapasin taas Satua. Hän oli kuitenkin epätavallisen uupuneen oloinen ja vähän huonolla tuulellakin. Syy tälle selvisi seuraavana päivänä, joka sattui olemaan syntymäpäiväni. Satu tunsu olonsa sairaaksi ja hakeutui koronatestiin. Niinpä hän ei myöskään päässyt syntymäpäivälounaalle minun ja eräiden lähisukulaisteni kanssa. Illalla selvisi myös testin tulos: Satu oli todella sairastunut koronaviruksen aiheuttamaan tautiin. Vuosi alkoi siis hyvin ikävissä merkeissä.

Kahta päivää myöhemmin näytti koronakotitesti positiivista minullakin. Hakeuduin myös viralliseen koronatestiin, jonka tulos varmistui laboratoriossa niin ikään positiiviseksi. Olin siis saanut Sadulta tartunnan. Mutta toisin kuin hänellä, minulla ei ollut minikäänlaisia oireita eikä sellaisia myöhemminkään ilmaantunut. En olisi osannut edes aavistaa tartuntaa, jollen olisi tiennyt altistuneeni.

Niinpä sitten vietin määrätyt kymmenen päivää kotonani koronaristyksessä. Samoin teki Satu tahollaan omassa kodissaan. Hämmentävää kyllä, en ollut onnistunut tartuttamaan myöskään niitä sukulaisiani, joita olin syntymäpäivänäni tavannut. Ilmeisesti myös minä jäin ainoaksi Sadun tartuttamaksi henkilöksi. Se, ettei korona-

virus saanut minussa aikaan minkäänlaisia oireita, lähinnä huvitti minua. Näin hurjan viruksen välttelemiseksi olin siis nyt jo kohta kaksi vuotta nähnyt niin paljon vaivaa.

Tammikuun 11. päivänä Suomen Kuvalehden toimittaja Salla Vuorikoski ilmoitti siirtyvänsä Helsingin Sanomien palvelukseen. Tähän uutiseen tuskin kiinnitin edes huomiota, koska en oikeastaan häntä tuntenutkaan. Tiesin vain, että hänellä oli huono maine monissa piireissä. Hänen sanottiin ajautuneen aikanaan vaikeuksiin Yleisradiossa, kun hänen juttunsa olivat perustuneet enemmän vihjailuihin ja mielleyhtymiin kuin tosiasioihin. Omakohtaista kokemusta minulla ei asiasta ollut.

Vuorikosken ilmoitus osuu kuitenkin jälkikäteen tarkasteltuna kiinnostavaan ajankohtaan. Joulukuussa joku Suomen Kuvalehdestä oli soitellut ihmisille liittyen omituiseen parin vuoden takaiseen jodeljuoruista alkaneeseen poliisin esiselvitykseen. Tuon koommin en kuitenkaan saanut enää kuulla, että Kuvalehti olisi ollut asialla. Sen sijaan aloin kuulla samaa Helsingin Sanomista. Muutos ajoittuu täsmällisesti yksin Vuorikosken työpaikanvaihdosilmoituksen kanssa.

Tammikuun 12. päivänä vanha tuttumme, Helsingin Sanomien Paavo Teittinen, oli lähettänyt kaverilleni Pauliinalle – jolla nimellä häntä tässä kirjassa kutsun – viestin, jossa Teittinen kertoi haluavansa ”jutella Wille Rydmanista”. Pauliina oli yksi niistä henkilöistä, joita jodeljuorujen pohjalta oli vuonna 2020 kontaktoitu sekä poliisin että Teittisen taholta ja joka oli pitänyt koko tapausta aivan absurdina. Teittinen oli kuitenkin nyt lähettänyt viestin Pauliinalle numeroon, johon saapuneita viestejä Pauliina tuli katsoneeksi vasta 19. tammikuuta.

Pauliina raportoi minulle asiasta välittömästi. Hän kirjoitti minulle Teittisen sanoneen soittlevansa siksi, että oli tullut ”uusia sa-

manlaisia väittämiä pöydälle”. Pauliina oli kuitenkin sanonut, ettei hänellä edelleenkään ollut aiheesta mitään kerrottavaa. Lisäksi Pauliina kirjoitti minulle sanoneensa Teittiselle, että *”annoin kyllä rivien välistä ymmärtää, että tämä kuulostaa kovasti ajojohdilta”*.

Muutoinkin Pauliinan asennoituminen oli yhtä järkevää ja tasa-painoista kuin aina aiemminkin. Hän kertoi sanoneensa Teittiselle, että *”on tuskin fiksua tehdä juttua niin, että ottaa yhteyttä jokaiki- seen vastakkaista sukupuolta olevaan henkilöön, jonka kanssa olet ollut missään tekemisissä viimeisen kymmenen vuotta jos löytyis jotain” -ajatuksella*”. Pauliinan viisaat sanat lämmittivät minua kovasti, vaikka itse asia tuntuikin karmivalta ja sai vatsani reagoimaan voimakkaasti.

Teittisen toiminta tietysti suututti minua. Olinhan hänelle sentään jo kesällä 2020 osoittanut, että tuo silloinen anonyymissa jodel-keskustelussa masinoitu vyörytys oli kaikkea katetta vailla. Se, että hän edelleen yritti nyhtää aiheesta jotain uutista, ei tuntunut journalistisesti alkuunkaan kunnialliselta. Olin kuitenkin samalla kannalla kuin kaksi vuotta aiemminkin: en ottaisi oma-aloitteisesti Teittiseen yhteyttä. Kaipa hän ennen pitkää huomaisi, ettei jutun aihetta ollut, tai jos erehtyisi niin luulemaan, niin kysyisi kommentin minulta sitä ennen. Sitten voisin ampua kaikki päättömät väitteet alas, mitä ne sitten ikinä tällä kertaa olivatkaan.

Samaa tahtia tuon monella tapaa hähmäisen, minuun kohdistuneen uhan rinnalla kiristyi myös maailmanpoliittinen jännite. Samoihin aikoihin ilmoittivat Venäjä ja Valko-Venäjä järjestävänsä helmikuussa yhteiset sotaharjoitukset lähellä Ukrainan rajaa. Venäjän joukkoja ja sotakalustoa siirrettäisiin sitä varten Valko-Venäjän alueelle. Näin muodoin Venäjän armeija uhkasi Ukrainaa jo kolmesta ilmansuunnasta; etelästä, idästä ja pohjoisesta.

Kiristyvän sotilaallisen jännitteen johdosta virkistyi myös pitkään horroksessa ollut kotimainen Nato-keskustelu. Virinneeseen keskusteluun suhtauduin hieman kaksijakoisesti. Sinänsä olin aina ollut Nato-jäsenyyden kannattaja ja olin sitä edelleen. Monissa julkisissa puheenvuoroissa tunnuttiin kuitenkin sivuutettavan se, miten olennaista Nato-jäsenyyden hakemisessa olisi oikea ajoitus. Eräissä käytetyissä puheenvuoroissa oli mielestäni enemmän intoa kuin kylmäpäistä maailmanpoliittista harkintaa. Yritin muutamissa julkisissa puheenvuoroissani ohjata Nato-kysymyksenasettelua astetta analyttisempaan suuntaan.

Mutta synkät uutiset seurasivat yhä toisiaan. Helmikuun alussa oikeusasiamiehen kansliapäälliköksi edellisvuonna siirtynyt entinen perustuslakivaliokunnan loistava valiokuntaneuvos Matti Marttunen kuoli sairauskohtaukseen vain 43-vuotiaana. Otin tiedon vastaan järkyttyneenä. Pidin Marttusta valtakunnan yhtenä kaikkein kyvykkäimmistä lakimiehistä ja olin ennustanut hänelle pitkää ja loistokasta uraa. Hän oli ollut aivan erinomainen työkaveri perustuslakivaliokunnassa ja hänen menettämisensä tuntui kertakaikkisen väärältä ja traagiselta.

Helmikuun alkupuolella kävi myös ilmeiseksi, ettei Teittisen yrittäminen rakentaa minusta jonkinlaista kohujuttua suinkaan ollut laantunut vaan päinvastoin kiihtynyt. Minuun otti yhteyttä yhä useampi nainen, jotka kertoivat Teittisen puhelinsoitoista. Siinä missä aiemmin Teittinen oli yrittänyt kontaktoida lähinnä niitä henkilöitä, joi- ta vuoden 2020 jodelujuoruista alkaneessa esiselvityksessä oli puhutettu, niin nyt hän vaikutti soittelevan aivan umpimähkäisesti keille hyvänsä nuorille kokoomustaustaisille naisille.

Tästä toiminnasta hyvä esimerkki oli kauniaislainen kaupunginvaltuutettu Binga Tupamäki, joka oli minuun yhteydessä maanantaina 7. helmikuuta. Hänen kuvauksensa käydystä puhelusta oli ka-

rua kuultavaa. Bingan mukaan ”*Teittinen meni heti suoraan asiaan ja kysyi, onko sinulla ja alaikäisillä työillä ollut jotain juttua*”. Binga oli sanonut, että hän tunsikin hyvin henkilön, joka tuollaista tarinaa oli levittänyt, ja että siinä tarinassa ei ollut mitään perää. Kuulemma tämän jälkeen Teittinen ei enää ollut kiinnostunut kuulemaan enempää, vaan oli vain kiittänyt ja lopettanut puhelun.

Tismalleen samaa karmivaa tarinaa kertoivat muutkin minuun yhteyttä ottaneet naiset. Teittinen oli aloittanut puhelunsa erittäin syvästi minua leimaavalla kysymyksellä, jonka esittäminen jo itsessään oli omiaan langettamaan ylleni inhottavan epäilyksen varjon. Kun kysymyksen esitti vielä tunnettu ja palkittu lehtimies, leimavuus oli erityisen raskasta. Olettaahan ihminen luonnostaan, että jos arvostettu tiedotusvälineen edustaja tuollaista kysyy, niin varmaan epäilykselle sitten todella on jotain aihetta.

Yhtä lailla yhtenevästi kaikki Teittisen puheluista minulle raportoineet naiset kertoivat, että Teittinen oli halunnut lopettaa puhelun lyhyeen, jos nainen oli kiistänyt tuollaisen väitteen uskottavuuden. Osalta Teittinen oli myös yrittänyt tivata tietoja henkilöistä, joilla ehkä saattaisi olla minusta jotain raskauttavaa kerrottavaa. Teittinen siis ilmiselvästi halusi nyhtämällä nyhtää minusta jotakin kielteistä mutta minkään myönteisen luonnehdinnan kuulemiseen hän ei viitsinyt aikaansa käyttää.

Tällaisesta lehtimiestoiminnasta oli luonnollisestikin jo itsessään aivan järkyttävää kuulla. Tunnettu, palkittu ja kiiteltu toimittaja oli kaiken saamani tiedon perusteella rakentamassa minusta kohujuttua, jossa päämääränä ei selvästikään ollut totuuden selvittäminen vaan ainoastaan mahdollisimman kielteisen loka-artikkelin laadinta. Erityisen raskasta oli vielä se, että suunnitellun jutun aiheena oli nimienomaisesti yksityiselämä ja sukupuoliuus.

Mutta vielä raskaammaksi kaiken teki se, että Teittinen soitteli ihmisiä läpi ilmeisesti täysin hakuammunnalla. Minulle hänen puheluitaan raportoivat enimmäkseen naiset, joiden kanssa minulla ei ollut koskaan ollut minkäänlaista intiimiä kanssakäymistä. Tällainen nainen oli myös Binga, joka oli aina ollut ihan vain kaverini. Olin myös tuskaisen tietoinen siitä, että todennäköisesti Teittisen soittolistalla oli ollut paljon enemmän väkeä kuin vain ne, jotka minulle asiasta kertoivat.

Olin siis tilanteessa, jossa Helsingin Sanomien toimittaja tosiasiallisesti levitti minusta erittäin kielteistä mielikuvaa. Soitellessaan umpimähkään naisia läpi ja tiedustellessaan suhteistani ”alaikäisiin tyttöihin” hän epäilemättä myös synnytti monenlaista kuiskintaa asian tiimoilta. Vaikka soiton kohde itse olisikin moisesta väitteestä aivan puulla päähän lyöty, niin Teittisen puhelinsoiton myötä hän nyt tällaisen väitteen oli kuullut. Voin vain kuvitella, millaisen määrän supattelua tällainen puhelurumba oli omiaan synnyttämään.

Tammikuussa en ollut raportoinut asiasta Sadulle, koska en ollut halunnut huolestuttaa häntä turhaan enkä itsekään vielä riittävän hyvin hahmottanut, mistä oikein oli kyse. Helmikuun alkupuolella en kuitenkaan voinut enää väistää asiaa – semminkään, kun Bingan yhteydenotto osui ajankohtaan, jona Satu oli luonani iltaa viettämässä. Mutta Satu ei tuntunut pelästyvän asiaa lainkaan. Hän päinvastoin sisuuntui ja tuntui puhkuvan tarmoa ja halua taistella puolestani.

Olin Sadulle jo vuotta aiemmin kertonut vuoden 2020 omituisesta Jodel-episodista poliisiselvityksineen. Siksikin Teittisen toiminta näyttäytyi hänelle nyt yksiselitteisen tuomittavana ja törkeänä. Näin muodoin Satu asettui lujasti henkiseksi tuekseni tuossa inhottavassa tilanteessa. Olin hänen asennoitumisestaan tavattoman ilahtunut ja

se auttoi minua jaksamaan, vaikka itse asetelma olikin ylettömän stressaava.

Niistä naisista, jotka kertoivat minulle Teittisen puhelinsoitoista, on minun vielä erikseen nostettava esille Adelaide Botty van den Bruele, tuttavien kesken Adele. Hänet kruunattiin myöhemmin samana vuonna toiseksi perintöprinsessaksi Miss Suomi -kisassa, joten hän lienee saavuttanut sellaisen julkisuusaseman, että hänen nimensä saa sellaisenaan mainita. Hänen toimintansa tapauksen eri vaiheissa on aivan erityisen kiinnostavaa ja se on siksi syytä myös erikseen nostaa esille.

Teittisen soittojen kohteista Adele ei ollut ollenkaan sattumanvaraisimmasta päästä. Adelea sentään tosiaan olin lyhyen aikaa taipaillut loppuvuodesta 2018. Toki hän oli tuolloin ollut 22-vuotias eikä siis lähelläkään alaikäistä, mutta muutamilla treffeillä oli sentään ihan oikeastikin oltu. Tiistaina 8. helmikuuta Adele lähetti minulle seuraavan sisältöisen viestin:

”Hei pitkästä aikaa! Toivottavasti kaikki hyvin 😊 Joku hesarin toimittaja soitti mulle kysyäkseni mun mielipidettäni sinusta ja pyysi haastatteluun, mutten suostunut. Vastasin vaan, että minulla on pelkästään positiivista sanottavaa sinusta ja olet ollut minulle varsin ystävällinen. Eli mitään sen enempää en lähtenyt sanomaan, ja vielä alleviivasin etten suostu haastatteluun.

Ilmeisesti on liikkunut jotain huhuja ”miten kohtelet naisia” tämän toimittajan mukaan, enkä tiedä millaisesta lehtijutusta edes ois ollut kyse. Vaikutti negatiiviselta kuitenkin. Halusin vaan ilmoittaa et joku ilmeisesti yrittää mustamaalata sua, joka on todella ikävää.”

Adele lähetti minulle vielä kuvakaappauksen viestistä, josta kävi ilmi, että tämä ”joku hesarin toimittaja” oli tietenkin Paavo Teitti-

nen. Vastasin Adelelle, ettei hän valitettavasti ollut alkuunkaan ensimmäinen, joka raportoi minulle samaisesta Teittisen toiminnasta. Taustoitin hänelle vähän tapausta, mihin Adele vastasi uskovansa, *”et tääkin juttu kaatuu sit mustamaalajien varpaille”*. Oli kiva jutella hänen kanssaan, ja sovimme lounastapaamisen vielä saman viikon perjantaille.

19

TEITTINEN HYÖKKÄÄ – MUTTA EPÄONNISTUU

Tiistaina 8. helmikuuta minulle soittivat myös kollegani Mari-Leena Talvitie ja puoluesihteerini Kristiina Kokko. Heillekin Teittinen oli soittanut ja tivannut, millä tavoin kokoomus on puuttunut tähän Rydmanin toimintaan. He olivat kertomansa perusteella vastanneet, että vähän hankala on puuttua, kun ei ole tiedossa mitään puututtavaa. Edelleenkään Teittinen ei siis ollut ollut minuun yhteydessä tai pyrkinyt selvittämään väitteiden todenperäisyyttä, mutta jatkoi silti niiden levittämistä ympäriinsä tosiasioina.

Mari-Leena oli valikoitunut Teittisen soiton kohteeksi siksi, että hänet mainittiin nimeltä vuoden 2020 Jodel-juoruista alkunsa saaneessa poliisin esiselvityksessä. Helsingin Sanomien myöhemmin ”Petraksi” nimeämä entinen kampanja-apurini – joka siis itse oli yksi ja ehkä myös keskeisin jodeljuoruilijoista – oli poliisille kertonut, että hän oli puhunut asiasta myös Talvitielle. Tästä luukiessani olin vuonna 2020 tietysti ollut yhteydessä myös Mari-Leenaan, joka oli kertonut muistavansa tapauksen hämärästi. Olin näyttänyt hänelle kuvakaappauksia Petran viesteistä minulle, jotka osoittivat, että asia oli juuri päinvastoin kuin mitä Petra väitti. Tämän johdosta Mari-Leenakin tiesi vastata Teittiselle, ettei tari-

nassa ollut mitään perää ja että hän oli nähnyt myös todisteet asiasta.

Seuraavana päivänä Teittinen oli vihdoin yhteydessä minuunkin. Hän lähetti sähköpostin otsikolla *”Haastattelupyyntö Helsingin Sanomista koskien väitettyä epäasiallista käytöstä”*. Viestin sisältö kuului seuraavasti: *”Moi, Selvitämme kollegani Emil Elon kanssa väitteitä, jotka koskevat epäasiallista toimintaasi alaikäisten tyttöjen kanssa. Haluamme luonnollisesti kuulla oman näkemyksesi asiaan ja haastatella sinua. Ehtisitkö jutella, mieluusti jo tänään? yt, Paavo / HS”*. Emil Elo oli myös viestin vastaanottajana.

Soitin Teittiselle saman tien, mutta hänelläpä ei ollutkaan aikaa puhua. Puolen tunnin päästä hän soitti takaisin. Sanoin hänelle, että hän lieneekin jo soittanut puolelle kaupunkia levittäen minusta törkeitä vihjailuja, joten ihan mukavaa, että hän vaihteeksi soittaa minulle itsellenikin. Sanoin, etten todellakaan olisi antamassa hänelle mitään haastattelua, koska sellaiselle ei ollut aihetta. Voisin kuitenkin taustoittaa tapausta, jos tosiasiat häntä kiinnostivat.

Teittinen oli puhelimessa äärimmäisen aggressiivisen ja kiihtyneen oloinen. Sellaisessa mielentilassa en ollut häntä koskaan tavannut, vaikka hän oli minua useasti haastatellut. Teittisen uhkaavasta käytöksestä ovat kuitenkin raportoineet muutkin, jotka ovat todistaneet häntä tekemässä niitä juttujaan, joissa hän pyrkii perusteellisesti tuhoamaan kohteensa. Hyvä kuvaus aiheesta on Tomi Lindblomin kirjoittamassa kirjassa koskien tapausta, jossa Teittinen rakensi häväistysjutun Brother Christmasina tunnetusta Ari Koposesta.

Kiihtyneen hyökkäävällä tyylillään Teittinen kieltäytyi ehdottomasti mistään taustakeskustelusta. Hän halusi nimenomaisesti tehdä haastattelun. Minä toistin, ettei sellaiselle ollut aihetta, ja taustakeskustelun myötä se kävisi ilmeiseksi Teittiselle itselleenkin. Teittinen

puuskutti, että hänen täytyy keskustella asiasta ”esihenkilönsä” kanssa. Sanoin hänelle, että no käypä sitten keskustelu esimiehesi kanssa.

Tunnin päästä Teittinen soitti uudestaan. Hänellä oli linjan päässä muutakin Sanomatalon väkeä, ainakin oma uskollinen Sancho Panzansa Emil Elo. Hän oli edelleen yhtä kiihtyneen ja aggressiivisen kuuloinen kuin aiemminkin. Hän ei ollut edelleenkään suostuvainen taustakeskusteluun. Hän halusi tehdä juttunsa, eikä voinut hyväksyä sitä, että mikään taustakeskustelu faktoineen voisi vesittää hänen tarinansa.

Omituisen veivaamisen jälkeen päädyimme kummalliseen lopputulemaan, että hän voisi esittää ”haastattelunomaisia kysymyksiä”, joiden pohjalta hän voisi sitten arvioida, olisiko jutulle ylipäättäänkään mitään aihetta. Tällaiseen minun ei olisi pitänyt suostua. Halusin tuolloin kuitenkin vielä uskoa, että Teittisen lehtimieskunniaista olisi edes rippeitä jäljellä. Tai vaikkei olisikaan, niin että edes hänen itsesuojeluvaistonsa estäisi häntä julkaisemasta mitään päätöntä, kunhan joutuisi kohtaamaan faktat.

Myöhemmin jouduin katumaan tuota päätöstäni. Minun olisi pitänyt vain sitkeästi pitää kiinni siitä kannastani, että aihetta haastattelulle ei ollut, mutta taustakeskustelu voitaisiin käydä. Olin tuolloin kuitenkin hyvin stressaantunut Teittisen loputtomalta tunnuneesta soittelusta ympäri kaupunkia ja siitä, millaista juoruilua se oli ollut omiaan synnyttämään minua kohtaan. Halusin tehdä siitä lopun, enkä tiennyt, olisiko siihen muuta tapaa kuin tuo.

Teittisen kysymyksistä kävi ilmi, ettei hänen soittelurumbansa ollut tuottanut juuri mitään tulosta. Miltei kaikki hänen kysymyksensä koskivat vuoden 2020 Jodel-esiselvityspöytäkirjaa. Siitä en enää ollut yllättynyt, että kyseinen dokumentti oli hänen hallussaan. Siitäkin Teittistä kiinnostivat vain minun kannaltani kielteisiksi tul-

kittavissa olleet kohdat. Oli aivan ilmeistä, että hän oli tekemässä tyyllensä uskollista lokajuttua, jossa vain kielteiseen leimaamiseen sopineet väittämät kelpasivat. Yksi toisensa jälkeen ammuin alas hänen väitteitään.

Yhden kriittisen virheen kuitenkin tein, ja se koski ”Miljaa”. Miljahan ei ollut halunnut keskustella minun kanssani enää poliisin puhutettua häntä vuonna 2020, vaikka aiemmin olimme olleet aivan hyviä kavereita. Muistinvaraisesti viittasin siihen, mitä nimeltä mainitsematon kontaktini oli joulukuussa Miljasta kertonut, mutta en muistanut kommentteja ihan tarkkaan. Koska vastaukseni noilta osin olivat haparoivimpia, tietysti juuri ne Teittinen oli myöhemmin ottava mukaan kesäkuiseen artikkeliinsa. Sellaiset sopivat hänen tarinaansa; hänen tarinaansa horjuttava aineisto taas oli siivottava jutusta pois.

Käytännössä vain yksi asia Teittisen kysymyksissä oli vuoden 2020 Jodel-esiselvityksen ulkopuolelta, mutta se oli sitäkin paljastavampi. Teittinen siteerasi tekstiviestejäni, joita olin vuonna 2016 lähettänyt silloiselle naisystävälleni. Nuo viestit olivatkin sisällöltään ylen rivoja ja ne olivat luettavissa kannaltani hyvin kielteisessä valossa – ainakin, jos ei tuntenut minun ja tuolloisen naisystäväni viestittelyn yleistä sävyä. Itse asiassa noissa viesteissä vitsailtiin juuri tuolloisen naisystäväni sukupuolisista mieltymyksistä, mutta asiayhteydestään irrotettuina ne olivat tulkittavissa minua vastaan.

Oli tietysti järkyttävää kuulla, että Sanomatalon veijareilla oli hallussaan minun ja vuoden 2016 naisystäväni välisiä roiseja tekstiviestejä. Vielä järkyttävämpää oli havaita, että Helsingin Sanomien ”tutkivan” lokajournalismin osasto katsoi todella arvonsa mukaiseksi käyttää sel-laista materiaalia omassa työssään. Mutta samalla tämä seikka paljasti vihdoin, missä tapauksen varsinainen syltityehdas oli. Nuo tekstiviestithän oli voinut Teittisen käyttöön antaa vain yksi tietty henkilö.

Totesin Teittiselle, että nyt hän on näköjään löytänyt juttunsa lähteeksi henkilön, joka vuosien ajan on tavalla tai toisella yrittänyt kostaa minulle parisuhteemme päättymisen. Linjan toisessa päässä Teittinen pauhasi väittäen, että olisin ollut esitutkinnassa kotirauhan rikkomisesta kyseiseen henkilöön liittyen. Aloin jo turhautua Teittisen loputtomaan väärrien väitteiden tulvaan ja totesin, että ei kyllä todellakaan ole ollut mitään tuollaista esitutkintaa ja että kyseisen henkilön rikosilmoitukset vuonna 2017 olivat olleet kertakaikkisen absurdeja ja perättömiä. Teittinen ei selvästikään ollut viitsinyt tarkistaa edes perusfaktoja, kun hän oli ehtinyt jo humaltua itse luomansa tarinan tenhosta.

Tuossa vaiheessa oli jo aivan päivänselvää, ettei Teittisen agendalla ollut totuuden selvittäminen vaan puhdasverisen lokajutun laatiminen. Sellaisen, jolla ehkä taas voitaisi lehtimiespalkintoja. Faktat olivat vain häiritseviä miinoja sillä matkalla, ja sellaiset miinat hän yritti kiertää, jottei jäisi kiinni sentään suoranaisestä valehtelusta. Näin muodoin katsoin tarpeelliseksi tehdä Teittinen tietoiseksi tuollaisten miinojen olemassaolosta mutta samalla jättää niitä miinoja tarpeeksi myös maaston kätköihin, jotta HS:n lokapanssari-vaunu niihin myös osuisi, mikäli se kaikesta huolimatta päättäisi lähteä hyökkäykseen.

Sanoin Teittiselle, että jos jokin puhelimesta sanomani ei ollut häntä vakuuttanut, niin hän yksilöiköön kyseisen asian ja minä näytän sitten todisteet. Tässä kohtaa Teittisellä meni vähän sormi suuhun, eikä hän osannut yksilöidä mitään. Hän totesi, että haluaa nähdä ”kaiken”. Tämä Helsingin Sanomien tähtitoimittaja näkyi todellakin asennoituvan siten, että minun oli todistettava kertakaikkinen nuhteettomuuteni hänen edessään, jollen halunnut joutua hänen lynkkauksensa kohteeksi.

Tuhahdin hänen hävyttömyydelleen ja totesin, että en tietenkään rupea laatimaan mitään kaikenkattavaa selontekoa elämästäni Helsingin Sanomille ja että he saisivat nyt itse miettiä, mitä halusivat nähdä. Tähän Teittinen jatkoi samalla hävyttömyyden linjallaan ja kysyi, voisinko sitten tulla Sanomatalolle esittelemään näitä todisteitani. Kimpaannuin ja totesin, että en todellakaan rupea hyppimään heidän perässään todistamassa elämästäni, mutta että he voisivat tulla Eduskuntatalolla käymään ja että voisin antaa heille 45 minuuttia aikaa.

Tapaaminen sovittiin seuraavalle päivälle. Pitkästä miettimisestäään huolimatta Teittinen ei onnistunut yksilöimään, mitä hän oikeastaan halusi nähdä. Sähköpostissaan hän sanoi vain, että häntä kiinnostavat ”*esimerkiksi keskustelut näiden naisten kanssa*”. Kun ei mitään yksilöidympää pyyntöä tullut, niin valikoin sitten itse mielestäni sopivan aineiston tapaamista varten.

Teittinen ja Elo saapuivat erääseen Eduskuntatalon kabinettiin lähellä työhuonettani. Lausuin muutamia kohteliaisuuksia, joita en oikeastaan tarkoittanut mutta joilla yritin vähän keventää tilanteen jäisyyttä. Yhteisesti sovimme yleisen mukavuuden vuoksi, että voisimme luopua kasvomaskeistamme, vaikka periaatteessa vallinneet koronarajoitukset edellyttivätkin vielä niiden käyttöä.

Näytin herroille ensin kuvakaappausta viesteistä, joissa entinen kampanja-apurini – ”Petraksi” Helsingin Sanomien myöhemmin nimeämä – yritti 15-vuotiaana flirttailla minulle mutta minä hyvin jyrkästi ja ehdottomasti torjuin hänen yrityksensä. Teittinen kysyi, saisiko hän ottaa viesteistä valokuvan. Kielsin, mutta sanoin, että saisi katsoa niin pitkään kuin halusi. En luonnollisestikaan halunnut antaa heidän käyttöönsä liian yksityiskohtaista materiaalia siitä, missä ”miinat” sijaitsivat.

Kun lehtimieskaksikko oli aikansa tuijotellut, totesin heille viitan edellispäivän puhelinkeskustelumme, että eräs heidän oletuksistaanhan oli ollut, että olisin aina odottanut sitä, kunnes tyttö täyttää 16 vuotta. Tämän jälkeen näytin heille kuvakaappauksen viesteistä, joissa yhtä ehdottomasti ja tiukasti torjuin samaisen Petran yritykset hänen ollessaan jo 16-vuotias. Kaksikko meni aika hiljaiseksi, kunnes Teittinen sai kakistettua suustaan, että *”nämähän ovat sinänsä kyllä hyvin vakuuttavaa materiaalia”*.

Olin valinnut kohteeksi juuri tämän Petran, koska edellispäivän puhelinkeskustelussa iso osa ajasta oli mennyt nimenomaisesti sen oikomiseen, mitä tämä kyseinen henkilö oli vuoden 2020 poliisipuhutuksissa sepustanut. Seuraavaksi annoin Teittisen ja Elon luettavaksi vuoden 2016 naisystäväni minusta vuonna 2017 tehtäilemat absurdit rikosilmoitukset poliisiin niistä tekemine johtopäätöksineen. Tämä nivaska ei kuitenkaan tuntunut lehtimieskaksikkoa enää juuri kiinnostavan.

Nyt Teittinen alkoi inttää, miksen voi näyttää ”kaikkea muuta-kin”. Minä sanoin, että ei todellakaan voi olla niin, että minä olen tilivelvollinen elämästäni Helsingin Sanomille. Kyllä sen piti mennä niin päin, että jos heillä oli jokin jutun arvoinen epäily, niin he kertoivat, mihin sen perustivat, ja sitten minä tarvittaessa osoitan sen vääräksi. Arvostelin myös kovasti sitä tapaa, jolla Teittinen oli summanmutikassa soitellut ympäri kaupunkia ja esittänyt minuun liittyen kysymyksiä, jotka jo itsessään olivat olleet äärimmäisen leimaavia. Tämän kritiikin Teittinen tyrmäsi kuitenkin ehdottomasti ja sanoi, että tällainen oli juuri sitä journalismia, jota Helsingin Sanomat teki ja halusi tehdä.

Totesin, että heidän levittämänsä epäilyksenaiheet ja väitteet olivat olleet inhimillisestikin hyvin raskaita ja vaikuttaneet myös

ihmissuhteisiini. Sanoin myös, että vaikka he olivat yrittäneet maalata minusta aivan toisenlaista kuvaa, niin totuus oli kuitenkin se, että seurustelin onnellisesti 28-vuotiaan juristinaisen kanssa. Tähän Emil Elo totesi voitonriemuisesti ja ylpeänä: *”Me tiedämme sen!”*. No hienoa. He olivat siis onnistuneet selvittämään faktojakin elämäni liittyen, mutta eivät olleet antaneet niiden pilata tarinaansa.

Nousin ylös ja totesin, että eduskuntaryhmämme etäkokous oli alkamassa ja että oli aika kiittää vierailusta. Herrat nousivat ylös, mutta lähtiessäni silmät viirussa hymyilnyt Teittinen halusi vielä tervehtiä ”fistbumpin” muodossa. Ele oli aivan korni tuossa yhteydessä, mutta olin liian hämmentynyt sen johdosta ollakseni vastaamatta siihen. Emil Elo matki tietysti perässä.

Kaiken kaikkiaan tapaamisesta jäi minulle kuitenkin se vaikutelma, että olin onnistunut torjumaan Teittisen hyökkäyksen ja pilaaamaan hyvän tarinan. Ja varmaan se oli osittain tottakin, koska päivää aiemmin hänellä oli ollut kova kiire haastattelun saamiseksi. Luultavasti hän oli ajatellut, että voisi piakkoinkin julkaista jutun aiheesta, mutta nyt ainakin se suunnitelma oli mennyt myttyyn. En silti vielääkään ollut ymmärtänyt, miten sitkeä Teittinen saattoi olla, kun hän oli valinnut seuraavan kohteen maineentuhoamisartikkeleilleen.

Kun seuraavana päivänä, perjantaina 11. helmikuuta, tapasin sovitun mukaisesti lounaalla Adelea, kerroin hänelle minun ja kyseisen lehtimieskaksikon tapaamisesta. Samalla halusin myös varoittaa häntä. Kerroin, että oli käynyt ilmi, että vuoden 2016 naisystäväni oli antanut Helsingin Sanomien käyttöön vanhoja tekstiviestejämme ja että tällä tuntui muutoinkin olevan keskeinen rooli tarinan syöttämisessä Sanomatalon suuntaan. Katsoin varoituksen tarpeelliseksi, koska tiesin Adelen ainakin jollain tasolla tuntevan kyseisen naisen. Adele kuitenkin kertoi, ettei ollut tavannut tämän kuin kahdesti.

Adele kysyi minulta myös, olivatko Helsingin Sanomien toimitajat soittaneet Carolina Nysténille. Tämä oli yhteinen tuttavamme, jonka Adele tiesi tapailleen minua takavuosina. Sanoin, etten ollut ainakaan Carolta itseltään mitään kuullut, mutta että kun puheluita näkyi Sanomatalolta sinkoilleen vaikka minne, niin tuntuisi loogiselta, että hänkin olisi ollut soittolistalla. Sanoin, että täytyypä kysyä Carolta, kun seuraavan kerran hänet kadulla kohtaan – hän kun sattui asumaan naapurikorttelissani.

Lounastapaaminen Adelen kanssa oli todella kiva ja juttua riitti. Emme olleet muutamaan vuoteen laajemmin jutelleetkaan. Adele ehdotti, että tapaisimme jossain vaiheessa myös afterworkien merkeissä, mihin tietysti suostuin. Tapaaminen sovittiin kahden viikon päähän. Iltaa ja viikonloppua pääsinkin sitten viettämään taas rakkaan Satuni kanssa. Seuraavana päivänä olimme Sadun kanssa menossa myös taas tapaamaan isoisääni Sääksmäelle.

Viikonlopun aikana puhuin Sadun kanssa paljon HS:n omituisesta touhusta. Kerroin hänelle, että melkein eniten minua oli ahdistanut se, että tällaista häväistysjuttua minusta oli yritetty tehdä juuri sukulaiseni Heikki Ritavuoren (synt. Henrik Rydman) kuoleman 100-vuotispäivän kynnyksellä. Olin ollut keskeisesti järjestämässä siihen liittyneitä juhlallisuuksia, ja minua kauhistutti ajatus siitä, että jokin tekemällä tehty kohujuttu langettaisi varjon niiden ylle.

Sukuhistoria ja kunnianarvoisten esivanhempien muiston vaaliminen olivat minulle aivan keskeisen rakkaita harrastuksia. Olin pelännyt, että jos Teittinen joukkoineen tekisi minusta jonkin häväistysjutun lehteensä sille viikonlopulle, en ehkä ehtisi korjata sen aiheuttamaa vahinkoa kyllin nopeasti, vaikka onnistuisinkin osoittamaan väitteet vääriksi. Mielessäni väikkyi kauhuskenaario siitä, että Heikin jälkeläiset pyytäisivät, etten osallistuisi muistosereemonioi-

hin, jottei kohu ohjaisi median huomiota muualle itse muistelon kohteesta.

Tämä kauhukuva nyt siis kuitenkin vältettiin. Maanantaina 14. helmikuuta vietettiin Heikki Ritavuoren kuoleman 100-vuotispäivää mitä juhlavimmin menoin. Hietaniemen hautausmaalla Heikin haudalle laskivat seppeleensä muun muassa eduskunnan puhemies Matti Vanhanen (kesk), sisäministeri Krista Mikkonen (vihr), perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä (sd) ja monet muut Heikin elämänvaiheisiin ja hänen hoitamiinsa tehtäviin liittyneet tahot. Perustuslakivaliokunnan seppelettä olin itsekin laskemassa yhdessä Johannan kanssa.

Puhemies Vanhanen piti haudalla myös erinomaisen puheen. Paljon mediaakin oli paikalla. Heikki sai ansaitsemansa arvostuksen ja saatoin olla iloinen, että tilaisuus, jota olin keskeisesti ollut järjestämässä, onnistui niin hyvin. Sympaattinen puhemies oli kutsunut tilaisuuteen osallistujat myös kahveille eduskuntaan, mikä erityisesti Heikin suorille jälkeläisille merkitsi eleenä hyvin paljon.

Alkuillasta – sillä kellonlyömällä, jona Heikin kuolemasta tuli kuluneeksi tasan sata vuotta – pidettiin pieni muistotilaisuus myös itse murhapaikalla Heikin kotioven edessä Nervanderinkadulla. Tilaisuutta veti Heikin elämäkerran kirjoittanut mainio Lasse Lehtinen. Muistohetkestä muodostui hyvin koskettava. Jollain tavalla väristykseeni toi erityisen lisämausteensa tietoisuus siitä, että murhaajan oli ajanut tekoonsa isoilta osin juuri ministeri Ritavuoreen kohdistunut lehdistön pidäkkeetön lokakampanja, joka oli perustunut mitä suurimmassa määrin tekaistuihin väitteisiin. Sukuni historiasta ei dramaattisia ja traagisia vaiheita ollut koskaan puuttunut.

Heikin jälkeläisiä asui edelleen samassa asunnossa, jossa ministeri itse muinoin asui. Sinne minutkin oli kutsuttu muistohetkeä seu-

ranneeseen glögitilaisuuteen. Sieltä kiirehdin sitten illalliselle Sadun kanssa – olihan sattumoisin myös ystävänpäivä. Minulle tuo juhlapäivä ei koskaan ollut ollut mitenkään tärkeä, mutta juuri nyt se tuntui aivan erityiseltä.

Meille aiemmin tuntematon italialainen ravintola Sapore, jossa Sadun kanssa illallistimme, osoittautui hämmästyttävän hyväksi. Olin hyvin iloinen ja onnellinen; Heikin muistojuhlallisuudet olivat onnistuneet loistavasti ja Teittisen hyökkäyskin näytti tulleen torjutuksi. Nyt sain nauttia ihanaa illallista rakkaimpani kanssa. Pimeä helmikuinen ilta tuntui hymyilevän meille lämpimästi, kun käsi kädessä kävelimme kotiani kohti. Voi kuinka rakastinkaan tuota kaunista, siroa olentoa rinnallani.

20

VENÄJÄ HYÖKKÄÄ – MUTTA EPÄONNISTUU

Samana päivänä, jona lehtimieskaksikko Teittinen ja Elo vieraili eduskunnassa, alkoi myös Venäjän ja Valko-Venäjän suuri yhteinen sotaharjoitus. Ukrainan asema oli yhä piiritetympi, ja sodan uhka leijui Euroopan yllä. Yhdysvallat varoitteli, että sen tiedustelutietojen mukaan Venäjä saattoi aivan aidosti olla hyökkäämässä naapurimaahansa.

Torstaina 17. helmikuuta olin kävelemässä eduskuntaan, kun kohtasin lähellä kotiani Carolina Nysténin ulkoiluttamassa koiraansa. Muistin tietysti heti, mitä olin Adelen kanssa puhunut, ja kysyin tältä, oliko hänellekin mahdollisesti soitettu Helsingin Sanomista. ”*Tse asiassa on*”, Caro vastasi. Siitä oli tosin jo yli viikko aikaa. Hän kertoi olleensa kipeänä soiton aikaan ja että kysymykset olivat olleet hyvin omituisia.

Kävi nopeasti ilmi, että soittaja oli ollut Paavo Teittinen. Caro naurahti kertoessaan, että Teittisen käsityksen mukaan hän olisi ollut entinen tyttöystäväni. Sehän ei toki ollut totta, sillä tapailumme ei koskaan ollut edennyt juuri mihinkään. Kerroin Carolle vähän taustaa asiasta, ja hän sanoi ihmettelevänsä, ”*miksi tunnettu ja palkittu toimittaja tekee tuollaista*”.

Keli oli aivan hirveä; räntää satoi. Minulla oli vähän kiirekin. Ehdoitin Carolle, että lounastaisimme jonain päivänä ja juttelisimme lisää. Näin sovimme ja jatkoimme matkaa. Laitoin hänelle pian eduskuntaan päästyäni viestin, jossa kysyin sopivaa aikaa tapaamiselle. Caro vastasi, että hänen on vähän vaikea löytää sopivaa päivää, mutta sovimme, että palaisimme asiaan puhelimitse lauantaina. Näin tapahtuikin, ja avasin hänelle tapaamisen taustoja puhelussa, joka kesti 35 minuuttia.

Huolimatta edellisviikon tapaamisestani Teittisen ja Elon kanssa ei vaara sittenkään näyttänyt väistyneen. Minulle soitti eräs kokoomuslainen nuori nainen, jonka tunsin vain hyvin ohuesti. Hänkin kertoi Teittisen soitelleen ja kysyneen, olenko ahdistelija. Teittinen siis jatkoi edelleen samaa päättymätöntä hakuammuntaansa summanmutikassa valituille naisille ja niin toimiessaan jatkoi tietysti myös erittäin leimaavien mielikuvien levittämistä. Luulin, että se olisi jo loppunut, vaan eipäs ollutkaan.

Loppua olisi pitänyt samana viikonloppuna myös Venäjän ja Valko-Venäjän yhteissotaharjoituksen ja Venäjän joukkojen vetäytyä pois läntisen liittolaisensa alueelta. Mutta sen suhteen kävi juuri siten kuin oli varoiteltu, ja Venäjän joukkojen ilmoitettiin jäävän toistaiseksi asemiinsa. Maanantaina Venäjän diktaattori Putin tunnusti Itä-Ukrainan separatistialueiden nukkehallinnot ja ilmoitti Venäjän lähettävän alueelle ”rauhanturvaajia”.

Sodan uhka kävi entistäkin ilmeisemmäksi. Kiristyvässä tilanteessa Suomen pääministeri Sanna Marin antoi eduskunnalle pääministerin ilmoituksen ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, jonka pohjalta istunnossa käytiin keskustelu keskiviikkona 23. helmikuuta. Osoittaakseni tukea Ukrainalle sonnustauduin Ukrainan väreihin sinisen kauluspaidan ja keltaisen solmion muodossa, vaikken yleensä koskaan pukeutumisellani kantaa ottanutkaan.

Varhain seuraavana aamuna Venäjän joukot ylittivät Ukrainan rajan useista kohdista ja aloittivat täysimittaisen sodan naapuriaan vastaan. Hämmäntävää kyllä, en muista kyseisestä päivästä juuri muuta kuin sen, että olen viestitellyt siskoni Saaran kanssa, joka oli tapahtuneesta aivan järkyttynyt. Muistan myös intensiivisen Putin-vihan saaneen minut valtaansa. Mutta siinä oikeastaan kaikki. Luultavasti olen vain seurannut niin tiiviisti uutisia eri sivustoilta, että päivä on muilta osin jäänyt koko lailla tarttumatta mieleeni.

Sen kuitenkin muistan, että harmittelin kovasti, että olin juuri tuolle illalle tullut sopineeksi sen afterworktapaamisen, josta oli kahta viikkoa aiemmin ollut Adele Bottyn kanssa lounaalla puhetta. Harkitsin kovasti tapaamisen perumista, mutta en tohtinut sitä tehdä, kun Adele oli ollut niin lojaali minua kohtaan suhteessa Teittisen väkinäiseen yritykseen rakentaa minusta kohujuttua. Tapaamisemme oli kuitenkin todella kiva ja kesti yli viisi tuntia. Adele ja hänen miesystävänsä olivat myös järjestämässä tupaantuliaisia maaliskuussa, ja Adele kutsui sinne nyt myös minut ja Sadun, jota hän ei entuudestaan tuntenut.

Tapaamisen jälkeen pääsin taas lukemaan kaikki sotauutiset. Noina sodan kammottavina ja kaoottisina ensipäivinä ratkaisevinta roolia näytteli nähdäkseni Ukrainan urhoollinen presidentti Volodymyr Zelenskyi, joka torjui amerikkalaisten evakuointitarjouksen legendaarisella lausahduksellaan ”*tarvitsen ammuksia, en kyytiä*”. Ukrainalaiset osoittivat alusta alkaen aivan ensiluokkaista urhoollisuutta maansa puolustamisessa, mutta juuri presidentin pelottomuus näytti varmistavan sen, ettei paniikki levinnyt eikä rintama murtunut.

Venäjä tunkeutui aluksi varsin nopeasti syvälle Ukrainan maa-perälle monelta eri suunnalta. Silti jokin mätti. Itse asiassa aika monikin asia näytti mättävän. Putin oli ilmeisesti alkanut uskoa niin

vahvasti omiin valheisiinsa koskien sekä Ukrainaa että omaa maataan, että todellisuus tuotti hänelle ikäviä yllätyksiä toisensa jälkeen. Myös länsimaat näyttivät vihdoinkin vuosien ämpyilyn jälkeen löytävän selkärankansa ja ryhmittyvän yhtenäiseksi ja lujaksi rintamaksi Putinin imperialismia vastaan.

Myös Suomessa Venäjän raakalaismainen hyökkäys naapurimaahansa herätti harvinaisen rikkumattoman yksituumaisuuden. Ukrainalaiset pakolaiset toivotettiin heti tervetulleiksi. Sotilaallisen avun antamisessa epäröitiin vähän pidempään, mutta verrattain nopeasti saatiin siitäkkin päätökset aikaan. Ja mikä tärkeintä, Suomen pyrkimys puolustusliitto Naton jäseneksi nytkähti toden teolla liikkeelle.

Seuraavan viikon tiistaina kokoomuksen eduskuntaryhmällä oli sovittu illanvietto Metsäteollisuus ry:n tiloissa Snellmaninkadulla. Siellä oli alun perin ollut tarkoitus puhua seuraavan vuoden eduskuntavaaleista ja puolueen strategiasta, mutta luonnollisestikin fokus oli nyt täysin Venäjän hyökkäyssodassa. Tuossa vaiheessa oli kuitenkin vielä jonkin verran empimistä sen suhteen, miten Suomen tarkalleen ottaen tulisi tilanteessa toimia.

Käytin tilaisuudessa puheenvuoron, jolla saattoi olla aika isokin merkitys kokoomuksen eduskuntaryhmän rohkaistumiselle tilanteen käsittelyssä. Totesin, että Suomen historian viimeiset kaksisataa vuotta olivat olleet idän itsevaltioiden vallasta ja painostuksesta irtautumisen historiaa. Olennaista oli läpi historian ollut kyky hyödyntää hetkeksi avautuneita ainutkertaisia tilaisuuksia. Niin oli asteittain laajennettu autonomiaa, julistauduttu itsenäiseksi ja integroiduttu askel askeleelta osaksi läntisiä yhteisöjä.

Sanoin, että juuri nyt oli avautunut hetki, jolloin Suomella olisi myös tosiasiallinen mahdollisuus livahtaa Naton jäseneksi ilman, että Venäjä kykenisi laittamaan asiassa merkittävästi kapuloita rattaisiin.

Sota Ukrainassa satoi sen resurssit, ja sodan aiheuttama tyrmistys oli tuottanut otollisen maaperän myös Suomen jäsenhakemuksen nopealle käsittelylle. Myös suomalaisten selvä enemmistö oli asettunut Nato-jäsenyyden kannalle, kuten tuoreet mielipidemittaukset olivat osoittaneet. Mutta tällainen historiallinen tilaisuus saattaisi mennä nopeasti ohikin, ja siksi se olisi kyettävä nyt pika-aikataululla hyödyntämään.

Puheenvuoroni muutti tunnelman ryhmäkokouksessa nopeasti. Sitä ennen oli käytetty paljon varovaisempia puheenvuoroja, mutta sen jälkeen kollegani rohkaistuivat ja viittasivat moneen otteeseen nimenomaisesti siihen, mitä minä olin edellä sanonut. Tilanteen hyödyntämisestä Nato-jäsenyyden nopeaksi hakemiseksi alkoi muodostua kokoomuksen kanta. Herääminen olisi saattanut tapahtua hitaamminkin – ilmoittihan kokoomuksen entinen puheenjohtaja Alexander Stubb vielä viikko tuon jälkeenkin kannakseen, että ”nyt ei ole oikea aika liittyä Natoon”.

Maailmanpoliittinen tilanne oli edelleen äärimmäisen jännitteinen; olihan Venäjän diktaattori edellisenä viikonloppuna määrännyt maansa ydinasejoukot ”korkeaan valmiustilaan”. Hyökkääjän aluksi vikkellä tapahtunut eteneminen yski kuitenkin jo pahasti. Oli jo ilmeistä, että ainakaan mitään paraatimarssia Kiovaan ei ollut tiedossa.

Noissa olosuhteissa tuntui silti suorastaan syntiseltä lähteä lyhyelle viikonloppulomalle Wieniin yhdessä Sadun kanssa. Satu oli kuitenkin kaivannut pientä yhteistä ulkomaanmatkaa, ja sellaisesta oli sovittu jo ennen sodan alkamista. Niinpä lähdimme. Siitä tuli aivan kertakaikkisen ihana matka, jonka aikana ihastuin lopullisesti tuohon lumoavaan kaupunkiin. Satu oli suunnitellut matkaohjelmamme kokonaisuudessaan, mutta se oli kovasti mieleinen myös minulle.

Sotauutisten keskelläkin tunsin oloni kuin vastarakastuneeksi. Olimme olleet yhdessä jo toista vuotta, mutta viimeaikaiset tapahtumat olivat saaneet minut kuin rakastumaan uudelleen. Se, miten Satu oli minua henkisesti tukenut Teittisen ensimmäisen hyökkäyksen yhteydessä, oli läikähdyttänyt sydäntäni syvästi. Kuvasin näitä tunteitani myös hänelle itselleen. Kuvaavaa ajan vakavuudelle oli silti se, että tuolle rakkaudentäyteiselle viikonloppulomallekin olin varmuuden vuoksi ottanut myös joditabletit mukaan.

Huolimatta lännen sinänsä historiallisen voimakkaasta reaktiosta Venäjän hyökkäyssotaan oli empimistä silti yhä paljon ilmassa. Moni läntinen johtaja tuntui epäilevän Ukrainan kykyä puolustaa itseään ylivoimaista hyökkääjää vastaan ja epäröi siksi myös sen tukemisen mielekkyyttä. Ukrainan sitkeys ja kyky luovaan puolustustaisteluun kuitenkin yllätti empijät, mikä oli omiaan tihentämään myös lännen sotilaallista tukea maalle. Yllätyksenä sotilasiantuntijoillekin tuli myös Venäjän sodanjohdon kaotisuus ja maan armeijan ällistytävä alisuoriutuminen suhteessa sen resursseihin.

Maaliskuun kuluessa kävi ilmeiseksi, ettei Venäjällä ollut kykyä edetä Kiivaan. Putinin oli pakko muuttaa suunnitelmaansa ja vetäytyä Ukrainan pohjoisosista. Vetäytymisen myötä paljastuivat koko maailmalle myös Venäjän tekemät karneat sotarikokset. Sota ei kuitenkaan ollut ohi, vaan nyt Venäjä keskitti voimansa eteläiselle ja itäiselle rintamalle, joilla sen eteneminen yhä jatkui, vaikkakin hitaasti.

Suomessa valtiojohto oli puolestaan selvästi asettunut Nato-jäsenyyden hakemisen kannalle, vaikkei sitä vielä ääneen lausuttukaan. Kokoomuksen pitkäaikainen tavoite oli siis toteutumassa – mutta puolueen ollessa oppositiossa. En kuitenkaan koe, että tämän olisi annettu häiritä, sillä itse asia oli paljon tärkeämpi kuin se, kenen vahtivuorolla se lopulta toteutui.

Ruotsissa ei aluksi tajuttu, miten tosissaan Suomessa Nato-asian kanssa oltiin. Suomen ehdoton etu oli kuitenkin se, että Ruotsi saataisiin saman Nato-junan kyytiin. Tätä pyrittiin edistämään kaikilla rintamilla, myös molempien maiden oppositioista käsin. Niinpä kokoomus ja sen ruotsalainen sisarpuolue moderaatit perustivat yhteisen Nato-työryhmän keskinäistä koordinaatiotaan parantamaan edistääkseen asiaa, joka oli jo vuosien ajan kuulunut molempien puolueiden tavoitteisiin.

Työryhmää vetivät kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo ja moderaattien puheenjohtaja, tuleva pääministeri Ulf Kristersson. Ryhmän muut ruotsalaisjäsenet olivat tuleva puolustusministeri Pål Jonsson, tuleva valtiovarainministeri Elisabeth Svantesson ja Pohjoismaiden neuvoston konservatiiviryhmän puheenjohtaja Hans Wallmark. Suomalaisjäsenet Orpon lisäksi taas olivat Kai Mykkänen, Elina Valtonen ja minä. Ryhmän tapaamiset pidettiin molemmin puolin Pohjanlahtea.

Traaginen sota Ukrainassa oli lujittanut monenlaista yhtenäisyyttä ja yksimielisyyttä Suomessa. Se oli tehnyt sitä yli hallitus- ja oppositiorajojen, mutta aivan erityisesti se oli tehnyt sitä kokoomuksessa. Venäjän hyökkäyssota nosti puolueen kannatusta rajusti, kun kokoomus oli halki vuosien johdonmukaisimmin kannattanut Nato-jäsenyyttä. Tuossa tilanteessa myös minä kelpasin mukaan puolueen ydinryhmiin, vaikka monesti olinkin ollut kokoomuksen nykyjohdon silmissä lähinnä suunnitelmia sotkeva häiriötekijä.

21

MERKILLISTÄ KAHVITTELUA

Kuten edellä kerrottua, Adele Botty oli kutsunut minut ja Sadun hänen ja hänen miesystävänsä järjestämiin tupaantuliaisiin lauantaiksi 12. maaliskuuta. Sadulle tuli tuolle päivälle kuitenkin este, minkä johdosta emme ainakaan yhdessä pystyneet osallistumaan. Kun meidät oli kutsuttu nimenomaisesti pariskuntana ja Adelen omien sanojen mukaan nimenomaisesti pariskuntia oli tulossa, olisin kokenut yksin osallistumiseni sopimattomaksi. Niinpä pahoittelin, että emme valitettavasti päässeetkään tulemaan.

Olin asiasta todella pahoillani ja harmissani huomioiden sen, miten lojaalisti ja kauniisti Adele oli toiminut minua kohtaan Teittisen yhteydenoton suhteen. Adele suhtautui kuitenkin hyvin rakentavasti ja ystävällisesti myös peruutusilmoitukseeni. Hyvitelläkseni tapahtunutta kutsuin hänet ja hänen miesystävänsä luokseni kylään perjantaiksi 8. huhtikuuta, mikä oli ajankohta, joka sopi myös Sadulle.

Normaalisti aloitan kevättoimet mökilläni Vihdissä maaliskuussa mökin katon haravoinnilla ja lakaisulla. Talvi oli kuitenkin ollut poikkeuksellisen runsasluminen ja kevät teki tuloaan hitaasti. Toiveikkaasti ajoin silti lauantaina 19. maaliskuuta paikalle ja toivoin, että työt katolla voisi jo aloittaa. Siellä oli kuitenkin vielä runsaasti

lunta. Jonkin verran tiputtelin sitä alas, mutta paljoa sen enempää ei kevättöitä ollut vielä mahdollista edistää.

Katolta laskeuduttuani söin mökissä pientä lounasta, spagettia ja pestokastiketta. Syödessäni ja puhelintani samalla selatessani osui silmiini kuitenkin jotain hyvin hämmentävää. Instagramin tarinoissa näkyi Adelella, Carolina Nysténillä ja vuoden 2016 naisystävälläni olleen yhteinen tapaaminen Café Ekbergissä. En oikein tiennyt, miten reagoida. Lähetin Adelelle kuitenkin viestin, että *”Teillähän näkyy tänään olleen jännä tapaaminen 😊”*.

Adele vastasi saman tien, että *”Joo! Arvelinki et ihmettelet 😊”*. Hän kertoi viestissään, että Caro ja hän olivat halunneet tavata tämän naisen saadakseen *”vähä avausta tosta lehtijutusta”* ja että *”mistä meidän numerot on vuotanu”*. Adele kertoi, että hänelle oli soitettu aiheeseen liittyen uudelleen, mutta ei yksilöinyt tällä kertaa toimittajaa. Kertoi kuitenkin, ettei ollut edelleenkään sanonut *”yhtää mitää”*.

Lisäksi Adele kertoi viestissään, että *”Keskustelu oli varsin hedelmällinen, meil oli Caron kaa hyvin yhteinen sävel tos ja haluttii vaa ymmärtää mitä tos on tapahtunu - ja miks meijät on tähän sekoitettu”*. Pidin sekä tapausta itsessään että vastausta varsin omituisina, ja kysyin, voisinko soittaa hänelle. Se sopi Adelelle, ja juttelimme vielä puhelimessa.

Puhelimessa Adele kuulosti aivan normaalilta ja omalta itseltään. Hän kertoi, että hänelle soittanut lehtimies oli ollut jälleen Teittinen ja että soitto oli ollut toissa päivänä. Teittinen oli kehystänyt yhteydenottonsa samoin kuin ensimmäiselläkin kerralla ja inttänyt, haluaisiko Adele kuitenkin kertoa jotain. Tapaamisesta Ekbergillä Adele taas kertoi, että entinen naisystäväni oli antanut miellyttävän kuvan itsestään ja että tämä ei ollut sanonut minusta *”juuri mitään negatiivista”*.

Nykyisin tiedän, ettei Adele puhunut totta. Adelen ja Carolina Nysténin tietämättä tuo vuoden 2016 naisystäväni oli nimittäin salaäänittänyt koko tuon tapaamisen aikana käydyn keskustelun. Hänen ilmeisenä tarkoituksenaan oli jälleen kerätä jotain minun kannaltani ikävää ”todistusaineistoa” – miksipä hän muutoinkaan tuollaista salaäänittämistä olisi harrastanut. Tulkintaani tukee sekin, että hän sittemmin luovutti kyseisen äänitteen poliisille. Sitä kautta kyseisen keskustelun litterointi on päätynyt minunkin haltuuni, ja tiedän siksi nykyisin sanasta sanaan, mitä kyseisessä tapaamisessa puhuttiin.

Käytettävissäni olevan aineiston perusteella Adele ja Carolina Nystén olivat helmikuun lopulla tai maaliskuun alkupuolella tavanneet kuntosalilla ja menneet sen jälkeen kahville. Tuon tapaamisen yhteydessä Nystén oli puhunut minusta Adelelle kielteiseen sävyyn, mikä oli vaikuttanut tämänkin ajatteluun. Yhdessä he olivat päättäneet, että halusivat tavata tuon vuoden 2016 naisystäväni, jonka olin molemmille kertonut antaneen seurustelusuhteemme aikaisia tekstiviestejäni Helsingin Sanomien käyttöön.

Kahvilatapaamisen salaäänitteen litteroinnin perusteella kyseessä on ollut pahimmansorttinen juoruhetki, jossa kolme naista on yllyttänyt toinen toistaan. Äänitteellä Nystén kertoo tilanteesta, jossa olin arvostellut presidentti Barack Obamaa, ja toteaa minun sen vuoksi olevan ”full rasisti”. Kaikki kolme yhtyvät tähän käsitykseen, minkä lisäksi entinen naisystäväni täydentää minun olevan myös ”kaappinatsi”. Nystén lisää tähän, että kaiken päälle näytänkin ihan natsilta.

Ulkomuotoni saa kyseisellä äänitteellä muutoinkin kovaa arvostelua osakseen. Adele sanoo, että minulla ”on pakko olla jokin kompleksi koska se on just niin pieni”. ”Manlet-syndrooma”, täydentää entinen naisystäväni. Adele kertoo, että noin lyhyen miehen

halaaminen on ”ihan kuin halaisin itteeni”. Vähän tämän jälkeen naiset alkavat keskustella pilkkaavaan sävyyn myös intiimialueistani. Vain yhdellä heistä tosin oli niistä omakohtaista kokemusta, mutta hän onnistuu ruokkimaan toistenkin spekulatioita.

Monen muun valheen ohella entinen naisystäväni väittää keskustelukumppaneilleen, että minuun kohdistuisi jopa rikostutkinta. Hän ei täsmennä väitettä mitenkään, enkä edes yritä arvata, mihin hän väitteensä perusti tai uskoiko siihen itsekkään. Nystén toteaa kuitenkin minuun kohdistuvista väitteistä, että ”mun taustalla ja mun tutkinnolla ja kaikel mitä mä teen – – niin mun on pakko usko nää jutut”.

Juoruuilulta eivät säästy ulkopuolisetkaan. Pahat puheet koskettavat erästä sukulaistani, jota kukaan noista kolmesta ei ole koskaan tavannutkaan. Entinen naisystäväni arvelee, että sekin, että seurustelin 28-vuotiaan Sadun kanssa, oli minulta vain ”damagekontrollia” peittääkseni mieltymystäni alaikäisiin tyttöihin. Tähän Nystén toteaa, että siltä se hänestäkin kuulostaa. Tähän Adele lisää, että ”ihan varmasti”.

Tuossa juoruilun tuoksinassa kukaan näistä naisista ei pysähdy pohtimaan sitä, että he ovat itse syntyneet vuosina 1992, 1995 ja 1996. Heitä kaikkia olin tapailnut ajankohtina, jolloin he olivat olleet yli 20-vuotiaita. Ja ollut toki itsekin tapailuajankohtina nykyistä nuorempi – Adelen kohdalla ikäero oli ollut suurin; käydessämme muutamilla treffeillä vuonna 2018 minä olin 32-vuotias ja hän 22-vuotias. Mutta nyt he olivat kuitenkin yhdessä vakuuttuneet siitä, että kiinnostukseni kohdistui sinne, minne se Teittisen mielestä kohdistui.

Teittinen näkyy tehneen ainakin Nystéiniin suuren vaikutuksen. Nystén kertoo äänitteellä Teittisen antaneen hänelle ”tietyt neuvot

mitä mä sanon sille, jos Wille kysyy et onks sulle soitettu ja muuta ja se oli vaa sillee et sano näin, näin, näin”. Nystén kertoo myös soittaneensa Teittiselle heti sen jälkeen, kun oli puhunut minun kanssani puhelimesta neljää viikkoa aiemmin.

Kahvilatapaamisessa Nystén lukee ääneen myös päiväkirjamerkintäänsä vuodelta 2015. Kyseisessä kirjoituksessa hän hyvin dramatisoivaan sävyyn ja osin myös tosiasioiden vastaisesti taivastelee joitakin seksifantasioitani, joista minulla hänen kanssaan oli tuolloin ollut puhetta. Äänitteellä Nystén tosin irtisanoutuu päiväkirjamerkintänsä taivastelusta ja toteaa, ettei sellaisessa fantasiassa sinänsä ”oo mitään väärää” ja sanoo itsekin harrastaneensa vastaavaa. Tästä huolimatta naiset kauhistelevat kyseistä päiväkirjamerkintää. ”Mitä ihmettä!”, huudahtaa entinen naisystäväni. ”Siis ihan kauheeta”, sanoo Adele.

Mikä näiden naisten motiivi sitten oli toimia siten kuin he ovat tuolla Ekbergillä toimineet? Toisten motiivien arvailu on luonnollisestikin aina riskialtista. Toisen pään sisälle ei pääse. On kuitenkin ilmeistä, että vuoden 2016 naisystäväni motiivi oli kosto. Hän oli vuodesta 2017 lähtien pyrkinyt tekemään minulle kiusaa mitä moninaisimmin tavoin. Oli rikosilmoituksia, yhteydenottoja entisiin tyttöystäviin, yksityisten tekstiviestien luovuttamista lehtimiehille, keskusteluiden salaamiseen ja moninaisten pahojen puheiden levittämistä. Ilman kostomotiivia tuollaista toimintaa olisi ainakin minun mahdollon käsittää.

Nysténin motiiveja on vähän vaikeampi arvailla. Olimme tapailleet vaihtelevalla intensiteetillä vuosina 2014–2015 ja vielä lyhyesti alkuvuodesta 2018. Senkin jälkeen olimme käyneet välillä yhdessä joissakin konserteissa. Olin tutustunut häneen hänen ollessaan teologian opiskelija, mutta sittemmin hän oli vaihtanut oppiaineensa sukupuolentutkimukseksi. En tiedä, missä määrin ideologisesti pai-

nottuneet opinnot ovat vaikuttaneet siihen, miten hän on alkanut minut ja oman menneisyytensä nähdä.

Kaikkein mahdollominta minun on silti käsittää Adelen toiminnan logiikkaa. Edellinen tapaamisemme oli kestänyt viisi tuntia ja se oli ollut kaikin puolin todella kiva. Minut ja Sadun hän oli kutsunut myös kotiinsa. Vielä tuon Ekberg-tapaamisen jälkeenkin hän puhui minulle koko lailla samaan sävyyn kuin sitä ennen. Jotkut ihmiset ovat toki hyvin alttiita seuraamaan toisia, keitä ne toiset sitten milloinkin sattuvat olemaan.

Mutta maaliskuussa en vielä tiennyt kaikkea tätä. Café Ekbergillä käytyjen keskustelujen sisältö kaikessa yksityiskohtaisuudessaan paljastui minulle vasta lokakuussa. Silti tuo maaliskuinen tapaaminen sai minut suhtautumaan Adeleen jokseenkin epäluuloisesti. Myös ajatus siitä, että hän ja hänen miesystävänsä olisivat tulossa perjantaina 8. huhtikuuta kotiini illallistamaan minun ja Sadun kanssa, alkoi tuntua kiusalliselta.

Kaikesta huolimatta Adele oli kuitenkin tulossa miesystävineen luokseni sovittuna päivänä. Hän varmisteli vielä edellisenä päivänä, oliko kutsu yhä voimassa, mihin vastasin myöntävästi, kun en muutaakaan kehdannut. Adele kuitenkin pyysi myöhäistämään tapaamista sovitusta, mistä sain synn ehdottaa, että etsisimme tapaamiselle kokonaan toisen päivän. Näin myös sovimme, joskaan en sitten uutta ajankohtaa enää ehdottanut.

Sen sijaan kerroin Adelelle, etten ollut enää Teittisestä mitään kuullut. *”Suututtaa ihan vietävästi tuollainen, että yritetään kaivamalla kaivaa jotakin, vaikei löydy. Ja että samalla levitetään tosi inhoittavia mielikuvia”*, kirjoitin viestissäni Adelelle. Hän vastasi, että *”jospa vihdoin toiki juttu unohtuis, en oo ainakaan itse kuullut enää yhtään mitään!”*. Reagoin hänen vastaukseensa sydäntyökkäyksellä.

22

KEVÄÄN TAPAHTUMIA

Kiirastorstai-iltana saapui murheellinen uutinen: Suomen kaikkien aikojen pitkäaikaisin kansanedustaja, ministeri Ilkka Kanerva oli kuollut 74-vuotiaana. Hän oli vakavasti sairas, mutta halusi vaieta sairauden luonteesta. Me kollegat luonnollisestikin kunnioitimme hänen tahtoaan, eikä asiasta puhuttu eikä kysely. Iken nopeasti tapahtunutta fyysistä haurastumista ei voinut olla näkemättä, mutta hän halusi elää loppuun asti kuin sairautta ei olisikaan.

Ike oli läpeensä kiltti ihminen ja hyvin pidetty kollega, jonka poismeno kosketti koko eduskuntaa syvästi. Aina puuhakas kollegani Timo Heinonen (kok) halusi järjestää Ikelle muistotilaisuuden kokoomuksen ryhmähuoneessa ja pyysi, että voisin laulaa siellä isoisäni Kari Rydmanin säveltämän laulun *Niin kaunis on maa*. Se sopikin oikein hyvin, sillä kyseessä sattui olemaan laulu, jonka tiesin olleen Ikelle itselleen hyvin tärkeä ja mieleinen.

Säestäjäkseni tuli toinen kokoomuskollegani Saara-Sofia Sirén, vaikka itse sähköpiano pitikin lainata kristillisdemokraateilta. Tilaisuudesta tuli hyvin koskettava. Iken tyhjäksi jääneellä paikalla ryhmähuoneessa oli sinivalkoinen kukka-asetelma. Ben Zyskowicz liikuttui kyyneliin asti kuullessaan laulun sanat ”... *poissa on ystävä kallebin...*”.

Timo Heinonen kertoi tilaisuudessa kutsuneensa sinne myös toisen kokoomuslegendan Ilkka Suomisen, puolueen pitkäaikaisen puheenjohtajan. Suominen oli kuitenkin lähettänyt terveiset, ettei hänen kannattanut yrittää tuolloisessa kunnossaan tulla eduskuntaan, *”koska muuten teillä on kohta kaksi vainajaa yhden asemesta”*. Ja toden totta: puolentoista kuukauden kuluttua tämäkin kokoomus-Ilkka nukkui pois. Ilmassa oli vahvasti kokonaisen aikakauden päättymisen tuntua.

Iken muistotilaisuutta seuranneena päivänä oli erään pitkäaikaisen eduskunta-avustajan läksiäiset. Niiden aikana soitti Helsingin Kokoomuksen toiminnanjohtaja Sanna Hämäläinen. Vastasin heti ja kysyin, mikäs katastrofi tällä kertaa oli käynnissä. *”Ei mikään sen kummempi kuin että halusin vain varmistaa, että olethan ehdolla seuraavissa eduskuntavaaleissa”*, hän sanoi. Vahvistin olevani ja vitsailin, että olin vuoden 2020 Jodel-juttujen jälkeen traumatisoitunut hänen puhelinsoitoistaan. *”Ihan turhaan, kyllähän siitäkin selvittiin”*, Sanna nauroi.

Helsingin Kokoomuksen päässä sinänsä – tai tarkemmin sanottuna valtuustoryhmässämme – oli tosin alkanut ilmetä vähän uudenlaista kitkaa. Kunnallisvaalit edellisvuonna olivat menneet hyvin ja kokoomuksen Juhana Vartiainen oli tullut pormestari. Juhanan kokemus kaupunkipolitiikasta oli kuitenkin hyvin ohutta, mistä hän oli myös itse täysin tietoinen. Siksi hän viisaasti pormestarikautensa alkuvaiheissa paljolti tukeutui itseään kaupunkipolitiikassa kokeempiin kokoomuslaisiin.

Juhana on hyvin lahjakas mies ja nopea oppimaan. Muutama kuukausi kautensa alun jälkeen hänen itsevarmuutensa pormestarina oli kasvanut jo siinä määrin, että hän alkoi rohkaistua tekemään poliittisia linjauksia myös omaa valtuustoryhmäänsä laajemmalti

huomioimatta. Tästä oli ollut merkkejä jo strategianeuvotteluissa valtuustokauden alussa, kun hän oli tullut kahdenkeskisesti luvanneeksi vihreiden Anni Sinnemäelle asioita, joiden merkitystä Juhana ei vaikuttanut itse täysimääräisesti ymmärtävän ja jollaisten hyväksymiselle kokoomuksen muut strategianeuvottelijat eivät olleet suostumustaan antaneet.

Monessa asiassa Juhanan itsevarmuudelle oli sinänsä myös katetta ja hänen toimintansa johti hyviin tuloksiin. Taloustieteilijänä Helsingin kaupungin toiminnan tehostaminen oli hänelle sydämen asia, jonka eteen hän oli valmis näkemään paljon vaivaa. Tehostamisen varaa totisesti olikin. Osallistuin jälleen kerran yhtenä kokoomuksen edustajana Helsingin budjettineuvotteluihin syksyllä 2021, ja mielestäni Juhana onnistui niiden vetämisessä oikein hyvin ja paikoin oivaltavastikin.

Ongelmiakin alkoi silti ilmetä. Kaupungin liha- ja maitovastaiset tarjoilulinjaukset syksyllä 2021 olivat lähinnä symbolisia, mutta kansliapäällikön niistä tekemän linjauksen kuittaaminen sellaisenaan kuvasti hyvin sitä, miten helposti Juhana oli valmis päästämään läpi vihreille mieluisia mutta monia kokoomuslaisia suuresti ärsyttäneitä linjauksia. Sellainen olisi ollut ymmärrettävää, jos näin olisi toimittu neuvotteluiden yhteydessä ja samalla viety läpi jotain itselle tärkeitä linjauksia osana pakettia, mutta näin ei Juhanan kohdalla läheskään aina ollut.

Kitkaa pormestarin ja kokoomuksen valtuustoryhmän välille muodostui myös konkreettisemmissä poliittisissa kysymyksissä. Yksi tällainen oli kaupungin tuleva pysäköintipolitiikka. Juhana kannatti asukas-pysäköinnin reipasta hinnankorotusta ”markkinaehtoisuuden” nimissä. Markkinaidealismissaan hän kuitenkin sivuutti sen tosiasian, että kaupungilla oli monopoli kadunvarsipysäköinnin tar-

joamisessa ja lisäksi Helsinki omilla kaupunkisuunnitteluun liittyvillä valinnoillaan myös jatkuvasti leikkasi tuon hyödykkeen tarjontaa.

Reippaat hinnankorotukset asukaspsykointiin eivät tehneet monopoliasemassa ollutta kaupunkia yhtään aiempaa markkinaehtoisemmaksi mutta osuivat kipeästi monen kokoomusäänestäjän kukkaraan. Tätä seikkaa Juhana ei joko ymmärtänyt tai sitten hän ei piitannut siitä. Hän myös sivuutti oman valtuustoryhmänsä kriittisen palautteen aiheesta, mikä oli omiaan lisäämään jännitettä pormestarin ja hänen oman poliittisen ryhmänsä välille.

Vakavimmat harha-askeleensa Juhana teki silti mielestäni energiapolitiikassa. Hän tuntui keskustelevan siitä enemmän apulaispormestari Anni Sinnemäen (vihr) kuin oman valtuustoryhmänsä kanssa. Tästä oli kauhuissaan jopa Helen Oy:n hallituksen vihreä puheenjohtaja Osmo Soininvaara, joka yritti varoittaa pormestaria sitomasta liiaksi kaupungin oman energiayhtiön mahdollisuuksia toimia vaikeassa sääntely- ja markkinaympäristössä. Varoitukset kai kuivat kuuroille korville.

Energiapoliittiset jännitteet valtuustoryhmässämme kasvoivat kevään 2022 kuluessa. Eniten napit vastakkain olimme minä ja Juhana. Juhana tuntui lukevan kaupungin strategiakirjauksia kuin skolasikko Raamattua, kun taas minusta etenkin Venäjän hyökkäysodan ja lähestyvän energiakriisin olosuhteissa tarvittiin joustavampaa lähestymistapaa. Periaatteellisestikin pidin kestävämmänä, että kaupunkiomistaja vaikeutti vapailla markkinoilla toimivan ja 100-prosenttisesti omistamansa yhtiön toimintamahdollisuuksia.

Poliittinen vääntö valtuustoryhmässä ei pilannut minun ja Juhanan välejä, mutta kyllä se vaikutti niitä merkittävästi viilentävän. Pormestari ei tuntunut myöskään pitävän siitä, että kokoomuksen valtuustoryhmän edessä ja usein myös sen tuella kyseenalaistin ja

arvostelin hänen tekemiään linjanvetoja. Erään energiapoliittisen keskustelun yhteydessä Juhana jopa mielenosoituksellisen oloisesti poistui kokoomuksen valtuustoryhmän kokouksesta puheenvuoroni jälkeen sanomatta mitään.

Valtakunnallisella tasolla kokoomuksella sitä vastoin meni lujaa. Tammikuun aluevaalit eivät olleet meitä helsinkiläisiä koskeneet, mutta kokoomuksen niissä saavuttama voitto oli jälleen ollut omiaan ruokkimaan puolueen myönteistä kierrettä. Kaikkein eniten sitä kuitenkin ruokki maailmanpoliittinen tilanne, sota Ukrainassa ja Suomessa käynnistynyt Nato-prosessi. Pitkän linjan Nato-puolueena kokoomus vetosi äänestäjiin ennätyskellisen paljon, mikä näkyi kaikissa mielipidemittauksissa.

Kun lähellä raivosi sota, Suomen Nato-jäsenyyden hakeminen tuntui sitä kannattavan poliittisen päättäjän näkökulmasta kestävästä ikuisuudesta. Tosiasiallisesti asiassa edettiin kuitenkin aivan poikkeuksellisen nopeasti. Hallitus antoi huhtikuun puolivälissä ajankohtaiselonteen turvallisuusympäristön muutoksesta, mitä seurasi kuu-kauden päästä annettu selonteko Suomen liittymisestä Natoon.

Nato-selonteko annettiin J. V. Snellmanin päivänä eli suomalaisuuden päivänä, joka sattui vielä olemaan liki satavuotiaaksi eläneen isoisäni syntymäpäivä. Kaikki tämä ilahdutti minua suuresti; asia oli oikea ja siihen tuntui vielä nivoutuvan monenlaista hauskaa symboliikkaa. Eduskunta pääsi äänestämään Nato-jäsenyydestä jo seuraavalla viikolla, tiistaina 17. toukokuuta. Venäjän hyökkäys oli jälleen tehnyt suomalaiset harvinaisen yksimieliseksi – eduskunta asettui Nato-jäsenyyden tueksi murskaluvuin 188–8.

Mutta vaikka Venäjän hyökkäys Ukrainaan olikin epäonnistunut pahoin suhteessa sille asetettuihin tavoitteisiin, ei sodalle näkynyt loppua. Vaikka Venäjä oli vetäytynyt Ukrainan pohjoisosista ja

luopunut ainakaan toistaiseksi yrittämästä Kiovan valtausta, se oli silti edelleen syvällä naapurimaansa maaperällä etelässä ja idässä. Vaikka länsi oli osoittanut harvinaista yksituumaisuutta Venäjän eristämässä ja vaikka Suomi ja Ruotsi olivat matkalla Natoon, maksoivat ukrainalaiset edelleen koko Euroopan puolustamisesta verellään, hengellään ja ihmismielelle käsittämättömän suurilla kärsimyksillä.

Vaikka tämän kaiken tiedosti, sisältyi kevääseeni ja lähestyvään kesään silti paljon iloa. Yksi ilonaihe oli se, että koronarajoitusten poistuttua päästiin vihdoon vihkimään käyttöön myös kunnostetut Helsingin normaalilyseon urut. Se oli ollut vuosia kestänyt projekti eikä aivan ilmainenkaan sellainen. Säätiöiden ja koulun entisten oppilaiden rahallisella tuella hanke oli saatu kuitenkin toteutettua, ja urkujen ääntä päästiin vihdoin kuulemaan koulun perinteisessä juhlapäivässä toukokuussa.

Minulle hanke oli ollut mitä henkilökohtaisin. Samaa koulua oli käynyt sukulaisiani jo viidessä sukupolvessa. Juhlasalin urut olivat olleet myös yksi niistä tekijöistä, jotka olivat lumonneet minut omaa lukiovalintaani aikoinaan tehdessäni. Pettymys oli ollut suuri, kun olikin käynyt ilmi, etteivät nuo urut olleet enää aikoihin olleet soittokunnossa.

Myöhemmin koulun alumnitoiminnassa urkujen kunnostamista lähti ajamaan loistava Lasse Mäki, urkuri itsekin. Tuin projektia kaikin tavoin ja varmistin, että jokainen elossa ollut norssi-Rydman sai nimensä hanketta taloudellisesti tukeneiden koulun entisten oppilaiden listaan. Setäni Kaj lensi jopa varta vasten Lontoosta Helsinkiin vain päästääkseen kuulemaan entisen opinahjonsa jylhän soittimen ääntä. Kokemus oli sykehdyttävä musiikkia ja kulttuuria rakastaville koulun entisille oppilaille.

Haikeita mutta kauniita hetkiä sisältyi toukokuuhun myös. Äidinisäni leski eli Senja-mummu kuoli 93 vuoden iässä. Häntä kävin saattamaan hautaan yhdessä perussuomalaisen kansanedustajakollegani Sakari Puiston kanssa, joka siis tavallaan on serkkuni, vaikkakaan ei biologisesti. Hänen äidinäitinsä ja minun äidinisäni nimittäin viettivät eläkevuosikymmenensä yhdessä ja olin siten tullut tutustuneeksi tulevaan kollegaani jo lapsena. Totesimme yhteisesti, että jos jonkun ihmisen taivaspaikan pitäisi olla varman, niin Senja-mummun.

Teittisen soitteluista en enää huhtikuussa ollut kuullut enkä kuullut toukokuussakaan. Toukokuun alussa hänet kuitenkin palkittiin ”vuoden journalistina”. Avauduin asiasta Sadulle – kyseisen lehtimiehen toiminta alkuvuodesta oli ollut niin kertakaikkisen hävytöntä, ettei palkinto paljon epäsopivampaan osoitteeseen olisi saattanut osua.

Toukokuussa ilmestyi Helsingin Sanomissa myös Teittisen kirjoittama artikkeli ”suomalaisesta poliisiväkivallasta”. Olin jo aiemmin alkanut kyseenalaistaa Teittisen tarinointia, mutta nyt luin koko jutun erittäin kriittisten silmälasien läpi. Koko jutun liki ainoa lähde oli entinen poliisi, joka itse oli tuomittu rikoksesta ja jonka väkivaltaista käytöstä poliisin Karhu-ryhmä oli lähetetty pariinkin otteeseen rauhoittamaan. Tällainen henkilö näkyi sitten kelpaavan Teittiselle lähteeksi syyttämään muita poliiseja väkivaltaisuudesta ja epäasiallisesta käytöksestä. Avauduin taas aiheesta Sadulle.

Hitaasti koittaneen kevään ja vaivalloisesti viimein puhkeamaan päässeän kesän ensihetkiä saatiin viettää aivan kesäkuun alussa. Pääsimme Sadun kanssa viettämään yhdessäolomme 1,5-vuotispäivää vähän viiveellä perjantaina 3. kesäkuuta. Söimme ravintolassa pitkän kaavan mukaan. Muistan sanoneeni hänelle, että päättynyt touko-

kuu oli jo toinen perättäinen täysi kalenterikuukausi, jonka aikana en ollut kuullut Teittisen soitteluista mitään. ”*Älä nyt enää sitä Teittistä mieli*”, totesi Satu siihen.

Ihastuttavan sään johdosta päätimme lähteä illallisen jälkeen vielä drinkeille, vaikka harvoin sellaista harrastimmekaan. Alkukesän leppeässä illassa meitä vastaan kävelivät Telakkarannassa lapsuudenkotini seinänaapurit, loistava tanssijapariskunta Aku Ahjolinna ja Saga Eriksson. Esittelin Sadun heille ja kerroin, että olemme menossa treffeille. Että sellainen tekee hyvää vakiintuneillekin pareille. Tuo vuosikymmeniä yhtä pitänyt säteilevän elämäniloinen pariskunta sen tiesi, jos ketkä.

Clarion-hotellin tornin huipun baarissa nautimme juomamme ja katselimme kesäistä kaupunkia ja punertavaa iltaruskoa. Pääskysel lentelivät suurina parvina suurten lasi-ikkunoiden edessä. Normaali elämä hymyili viimeisiä kauniita kertojaan ennen suurta henkilökohtaista katastrofia.

23

TEITTINEN HYÖKKÄÄ UDELLEEN

Keskiviikkoiltana 8. kesäkuuta Helsingin Kokoomuksen toiminnanjohtaja Sanna Hämäläinen soitti taas. ”*No mikäs katastrofi nyt tällä kertaa*”, vastasin puhelimeen. ”*No kuule kun se ihan sama vanha katastrofi nyt taas*”, hän vastasi. Kuulemma kokoomuksen puoluesihteeriksi Kristiina Kokko oli saanut tietää, että joku lehtimies oli taas liikkeellä yrittäen jälleen kerran penkoa samaa juorutunkiota. Mitään tarkempaa tietoa ei ollut. Sanoin Sannalle soittavani suoraan Kristiinalle.

Puoluesihteeriksi kertoi puhelimesta, että häneen oli ollut yhteydessä eräs kokoomuslainen mies – homo vieläpä – joka oli kertonut jonkun toimittajan soitelleen hänelle ja kyselleen, olenko ahdistelija. Niin kamalaa kuin tällainen soittelemisensä olikin, antoi asetelmaa hieman aihetta jo vitsailuunkin. Ensin oli soiteltu sellaisille naisille, joiden kanssa minulla ehkä oli ollut jotain, sitten oli soiteltu täysin satunnaisille naisille ja nyt oltiin sitten ilmeisesti jo siinä pisteessä, että minut yritettiin saada kiinni miestenkin ahdistelusta.

Pienen selvittelyn jälkeen selvisi, että tämä ”toimittaja” oli ollut Samuli Suonpää. Tämä oli kertonut, että Helsingin Sanomat oli perustanut ”työryhmän”, jonka pyrkimyksenä oli ”yhdistää voimat” Rydman-jutun rakentamiseksi. Väite oli hyvin hämmäntävä, sil-

lä minkään tiedon mukaan Suonpää ei ollut Helsingin Sanomien palkkalistoilla. Tuoreimmat hänen kirjoittamansa artikkelit näyttivät julkaistun Suomen Kuvalehdessä.

Mutta Suonpää oli myös lukuisia vankilatuomioita saanut sarjarikollinen. Vuonna 2012 hän oli saanut törkeästä veropetoksesta ja törkeästä kirjanpitorikoksesta vuoden ja seitsemän kuukautta ehdollista vankeutta. Vuonna 2015 väärennöksestä 35 päiväsakkoa. Vuonna 2015 kahdesta törkeästä kirjanpitorikoksesta, törkeästä kavalluksesta ja törkeästä velallisen epärehellisyydestä vuoden ja viisi kuukautta ehdollista vankeutta sekä 70 päivää yhdyskuntapalvelusta. Vuonna 2017 avunannosta törkeään veropetokseen, törkeästä työeläkemaksuvälinepetoksesta ja törkeästä kirjanpitorikoksesta kymmenen kuukautta ehdollista vankeutta. Vuonna 2018 törkeästä kirjanpitorikoksesta neljä kuukautta ehdotonta vankeutta, joka oli muutettu 120 tunniksi yhdyskuntapalvelua.

Näin yksityiskohtaisesti en Suonpään rikoshistoriaa vielä kesäkuussa tuntenut, mutta sen tiesin, että hänellä oli erittäin huono maine ja että hän oli kartuttanut ansioita erityisesti juuri moninaisten väärennösten saralla. Se, että Helsingin Sanomat olisi turvautunut Suonpään kaltaisen henkilön palveluihin, kuulosti aivan uskottomalta. En ollut heti valmis uskomaan sellaista väitettä. Ehkä Suonpää sekoili jotain omiaan ja esitti asiat jollain todellisuudesta poikkeavalla tavalla.

Silti tämä uusi käänne tuntui tietysti mahdollittoman kuormittavalta ja ahdistavalta. Eräät seikat saivat minut olettamaan, että asian taustalla hääräisi jälleen se vuoden 2019 eduskuntavaalien kampanja-apurini, joka toistuvasti torjutuksi tultuaan olikin selittänyt koko asetelman vastakohtakseen. Mutta varmuudella en tiennyt mitään, ja se vasta ahdistavaa olikin.

Viikonloppuna oli kokoomuksen puoluekokous Kalajoen Hiekkasärkillä. Sinne ei ollut aivan yksinkertaista matkustaa, mutta perjantaina menin ensin junalla Kokkolaan ja sieltä sitten bussikyödyllä perille. Paikalle saapuessani oli jo alkuiltä, joten kävin vain ilmoittautumassa kokouspaikalla ja siirryin sitten hotellihuoneelle, jossa otin pienet nokoset ennen iltatilaisuutta.

Puhelimeni oli äänettömällä torkkuessani, mutta alitajuntani tuntui herättävän minut juuri sillä hetkellä, kun puhelimeni kertoi Paavo Teittisen soittavan kello 19.18. *"Laita viesti."*, kirjoitin hänelle tekstiviestissä. En tietenkään enää vastaisi hänen puheluihinsa. *"Hei. Soitan liittyen aiemmin puhuttuun. Meillä on sinulle lisää haastattelukysymyksiä koskien toimintaasi nuorten naisten ja alaikäisten tyttöjen suhteen. Soittaisitko heti takaisin. Kiitos. Yt, Paavo Teittinen / HS"*, vastasi Sanomatalon tähtitoimittaja.

"Paavo, olet jo aiemmin saanut ihan varmasti riittävän alustuksen siitä, että koko kehyskertomuksesi on katteeton. Jos vielä kaipaat jotakin, voit laittaa sähköpostia.", vastasin. *"Haluamme haastatella sinua puhelimessa tai kasvotusten. Mieluiten nyt."*, sanoi mies viestissään perjantai-iltana puoli kahdeksalta. Kovasti tuntui olevan kiire. *"Siinäähän haluat. Laita sähköpostia."*, vastasin.

Ei luovuttanut umpiröyhkeä lehtimies vieläkään. *"Ymmärrät, että tämänkaltaiset asiat pitää tietenkin selvittää haastattelussa."*, hän jatkoi painostustaan. *"Sulle on jo kahdesti usein todistein osoitettu, että koko levittämäsi tarina on katteeton. Jos edelleen olet sitä mieltä, että jotain katetta olisi, voit kertoa, mihin sen perustat, ja kumoan väitteesi sitten."*, vastasin. *"Soita. Olemme kuulolla."*, viestitti Teittinen. Kehotin laittamaan sähköpostin. Enempää viestejä ei tullut.

Tietysti oli selvää, minkä takia häikäilemätön lehtimies halusi haastattelun ja nimenomaisesti puhelimitse. Jos haastateltava ei

alkuunkaan tiedä, millaisia väitteitä tai kysymyksiä on tiedossa, ei niihin voi mitenkään myöskään varautua. Riski sille, että jossain vaiheessa haastateltava sanoo jotain sellaista, mitä voidaan käyttää häntä vastaan, kasvaa jatkuvasti haastattelun kuluessa. Ja lehtimies voi tietysti poimia pitkästä haastattelusta juuri ne kommentit, jotka parhaiten sopivat hänen luomaansa tarinaan. Siis jos hän sattuu olemaan aivan häikäilemätön häväistysjuttujen rakentaja – ja juuri sellainen oli Paavo Teittinen.

Viimeistään helmikuussa oli käynyt ilmeiseksi, että Teittinen oli rakentamassa mahdollisimman raffaavaa kohuartikkelia. Tuolloin olin kuitenkin halunnut vielä uskoa, että hänellä olisi jäljellä edes jonkinlaista lehtimiesetiikkaa ja että hän joutuisi peruuttamaan ai-keestaan, kun saisi eteensä riittävän konkreettiset todisteet. Siksi olin – epäviisaasti kyllä – suostunut vastaamaan puhelimesta ”haastattelunomaisiin kysymyksiin”.

Nyt oli kuitenkin jo aivan päivänselvää, ettei Teittisellä ollut minkäänlaista mielenkiintoa tosiasioita kohtaan. Hän halusi loka-juttunsa, maksoi mitä maksoi. Helmikuussa hänelle oli yksityiskoh-taisain todistein osoitettu hänen kehittämänsä tarina valheelliseksi, mutta se ei ollut häntä pysäyttänyt. Nyt hän oli viemässä hank-keensa maaliin eikä antaisi enää minkään sitä pysäyttää. Tällaisen lehtimiehen kanssa oli tietenkin käytännössä mahdotonta tehdä yhteistyötä.

Olin tilanteesta luonnollisestikin mitä suurimmassa määrin ah-distunut. Viestitin asiasta Sadulle, joka oli tietysti jälleen tukenani. Menin puoluekokouksen perjantaiseen iltatilaisuuteen, jossa pyrin juttelemaan ihmisten kanssa yhtä iloisesti ja kepeästi kuin yleensä-kin. Puoluesihteerin Kristiina Kokolle kerroin silti Teittisen yhteyden-otosta ja näytin hänelle vaihtamamme tekstiviestit. Kokko arveli,

että Teittinen yritti väkisellä saada jonkin jutun vielä tuolle viikonlopulle lokaamaan kannatuskyselyitä johtaneen puolueen puoluekokouksen. Minua kohtaan Kokko oli kuitenkin hyvin tukeva ja kannustava.

Lähes yöttömän yön auringonlasku punasi taivaanrannan ihmeellisen kauniisti. Sitä ihasteltiin laajasti illanviettopaikassamme meren rannalla. Kauaa en kaiken tuon paineen alla tosin jaksanut leikkiä sosiaalista, vaan hipsin pian takaisin hotellihuoneelleni. Lepäämistä ei silti tullut mitään, vaikka normaalisti olen hyvä nukkuja. Sydän pamppaili rauhattomasti. Mietin, voisiko Teittinen olla tuuttamassa juttunsa jo seuraavan päivän lehteen. Tiesin, että seuraavan päivän Helsingin Sanomat ilmestyisi nettiin kello kaksi yöllä. Silloin pitäisi siis herätä tarkastamaan tilanne. Mutta en kyllä ennen sitä onnistunut nukahtamaan.

Seuraavan päivän Helsingin Sanomissa ei kuitenkaan ollut pelättyä juttua. Vasta siitä varmistuttuani kello kahdelta yöllä salli kehoni viimein unen tulla. Sittenkin uneni oli melko katkonaisista, ja hotelliaamiaiselle raahauduin vasta myöhään. Siellä kohtasin enimmäkseen niitä kokoomuslaisia, joilla edellisillan juhlinta oli venynyt myöhäiseksi. Minustakin väsymyksen ja rasittuneisuuden epäilemättä aisti, ja minulta kyseltiin, miten myöhään eilen meni. Vastailin koukeroisin lausein, joissa ei ollut oikein mitään järkevää sisältöä.

Luultavasti juuri tuona lauantaipäivänä on minusta otettu se valokuva, jota Helsingin Sanomat seuraavan viikonlopun lehtijutussaan käytti. Olen kuvassa jokseenkin riutuneen ja rasittuneen näköinen. Yhdistettynä kyseisen artikkelin sisältöön tuo valokuva antaa helposti myös varsin epämiellyttävän vaikutelman. Kuvilla on valtava voima tarinankerronnassa. Helsingin Sanomat siis loi

tarinan, joka synnytti sen väsymyksen ja stressin, joka puolestaan mahdollisti valokuvan, joka viimeisteli kyseisen tarinan kerrontavoiman.

Yritin silti puoluekokouslauantain aikana tavata kokoomuksen kenttäväkeä ja jutella heidän kanssaan sen verran kuin mitä puoluekokouksissa asiaan kuuluu. Kollegani Mari-Leena Talvitie järjesti alkuillasta pienen syntymäpäivävastaanoton. Sen jälkeen taas oli puoluekokouksen iltajuhla, joka oli poikkeuksellisen taitavasti järjestetty. Ylipäättäänkin puoluekokoustunnelma ja sää olivat kertaikkaisen upeat. Vastakohtaisuus omaan ahdistukseeni oli suorastaan järjestyttävä.

Mutta Teittisestä ei kuulunut mitään. Ei ollut tullut sähköpostia. Sain sunnuntain vastaisena yönä vähän paremmin jo nukuttuakin, vaikka pomppasin taas kello kahdelta yöllä katsomaan puhelimestani, mitä päivän lehti piti sisällään. Edelleenkään ei siellä ollut odotettua lokajuttua. Aamulla heräsin verrattain varhain ja lähdin yksin kävelemään hiekkasärkille merenrantaan. Täytyihän ne kokea, kun kerran oli paikalle tultu. Kesäaamu oli satumaisen kaunis.

Minulla ei ollut puoluekokouksessa valtakirjaa, joten en myöskään jäänyt sunnuntaiksi äänestämään puolueen varapuheenjohtajista. Sen sijaan otin taksin Ylivieskaan, josta lähdin sitten puoli yhdentoista junalla kohti Helsinkiä. Yritin tehdä töitä junamatkan ajan. Puoli kolmelta iltapäivällä saapui sähköpostiini kuitenkin viesti otsikolla *”Haastattelukysymyksiä Helsingin Sanomilta”*. Viestin lähettäjänä oli Paavo Teittinen ja sen vastaanottajina minun lisäksi Emil Elo, Suomen Kuvalehdestä HS:n palvelukseen alkuvuodesta siirtynyt Salla Vuorikoski sekä Samuli Suonpää, joka ei sähköpostiosoitteestaan päätellen tosiaan edelleenkään kuulunut lehden toimistunkuntaan.

”Pyydämme edelleen haastattelua puhelimesta tai kasvatustien, viimeistään maanantain 13.6. aikana. Voimme tavata myös tänään sunnuntaina alkuillasta. Mikäli et suostu haastatteluun puhelimesta tai kasvatustien, odotamme mahdollista vastaustasi alla oleviin kysymyksiin maanantain 13.6. aikana. Ystävällisin terveisin, Paavo Teittinen Helsingin Sanomat”.

24

HAASTATTELUKYSYMYKSIÄ

Tuskin olen eläissäni kovin monta kertaa ollut yhtä järkyttynyt kuin Teittisen sähköpostia lukiessani. Hänen touhussaan ei ollut enää pitkiin aikoihin ollut paljoakaan tolkkua jäljellä, mutta nyt sokka näkyi irronneen lopullisesti. Vielä paljon enemmän sain silti järkyttyä siitä, millaisia henkilöitä hänen tarinaansa oli lähtenyt mukaan. Erityisen lisäahdistuksen aiheen tuotti myös se, että istuin junassa ja että minulla siksi oli vain rajalliset mahdollisuudet vastata. Vielä kerran päätin yrittää osoittaa valheelliseksi sen, mikä valheellista oli, mutta sitä ennen minun oli päästävä kotiini, jotta pääsisin käsiksi esimerkiksi vanhoihin puhelimiini.

Kysymykset vaihtelivat koomisista järkyttäviin. Huvittavimmillaan ne olivat tällaisia: *”Vuonna 2014 pyysit 16-vuotiasta kokoomusnuorten toiminnassa mukana ollutta tyttöä kahville. Miksi?”* Tänäkään päivänä minulla ei ole minkäänlaista aavistusta, kenestä tuossa oltiin puhuvinaan. Kutsuinhan jatkuvasti ihmisiä eduskuntaan kahville. Syyt vaihtelivat maan ja taivaan välillä ja vieraita oli kaiken ikäisiä ja molempia sukupuolia.

Vielä koomisemmaksi kysymyksen teki se, että myöhemmin Teittinen täsmensi, että kyseinen kahvikutsu olisi esitetty Porin Suomi-

Areena-tapahtumassa. Siellä en kuitenkaan mainittuna vuonna 2014 ollut edes käynyt. Silti kyseinen väite päätyi HS:n loka-artikkeliin. Myöhemmin juttua ”oikaistiin” väittämällä, että *”Läbestyminen tapahtui vuosien 2014 ja 2015 aikana, kun ”Lotta” oli alaikäinen.”*. Toimitus tuntui korostavan pakkomielteisesti, että kyse oli alaikäisestä.

Totuus oli kuitenkin se, että olen käynyt SuomiAreena-tapahtumassa yhden ainoan kerran, ja se on ollut vuonna 2016. Jos ”Lotta” on olemassa ja olen hänet tuolloin tavannut ja toivottanut hänet tervetulleeksi eduskuntaan kahville, niin ilmeisesti Lotta on sitten silloin ollut 18-vuotias. Mutta HS:n lokajutun mukaan olisin myös ”kysellyt hänen peräänsä jonkin aikaa”, mikä ei taatusti täsmää yhteenkään muistamaani tuon ikäiseen henkilöön noina aikoina.

Edelleen Teittisen sähköpostissa oli lukuisia kysymyksiä siitä naisesta, jonka HS artikkelissaan oli nimeävä ”Annaksi”. Tämä oli toinen niistä vuoden 2020 KIK-messengerin keskustelijoista, joiden henkilöllisyyden poliisi oli selvittänyt ja jota sen johdosta olin vuoden 2019 kampanja-apurini ohella pitänyt yhtenä juoruilun alkuperäisistä käynnistäjistä. Tämä oli kuitenkin myös samainen nainen, josta joulukuussa 2021 oli käynyt ilmi, että esiselvitykseen oli hänen osaltaan päätynyt väärä teksti ja jonka puhutus oli siksi korjattu.

Anna ehkä olikin ollut aikanaan käynnistämässä Jodel-juoruilua, mutta vaikutti siltä, että poliisin yhteydenotto oli saanut hänet pelästymään ja ehkä vähän katumaankin toimintaansa. Korjatussa puhutuksessaan hän oli korostanut, että *”En ole uhri tai osallinen millään tapaa. En tunne Wille Rydmania. Tietoni hänestä ovat niin sanotusti toisen käden tietoja eli en tiedä ovatko ne paikkaansapitäviä. Olemme jutelleet kasvokkain pari kertaa. Tapaamisista on kulunut niin*

monta vuotta, että muistikuvani niistä ovat hataria. Negatiivissävytteiset kuulopuheet ovat saattaneet vaikuttaa jälkikäteen jo valmiiksi puutteellisiin mielikuviini hänestä kielteisesti.”

Teittinen ja hänen lehtimiestoverinsa sivuuttivat Annan kyseisen puheenvuoron tyystin. Sen sijaan he poimivat sähköpostikysymyksiinsä Annan **molemmista** puhutuksista – joista ensimmäisen sisälön Anna oli kiistänyt – kaikki minun kannaltani negatiivisiksi tulkittavissa olleet kohdat. Mutta vielä tätäkin häikäilemättömämpää oli se, että myös noita kohtia Teittinen oli lisäksi muokannut alkuperäistä negatiivisempaan suuntaan ja kertoi, että sellaisina Anna olisi itse kertonut nämä asiat HS:lle.

Teittinen mitä ilmeisimminkin valehteli raflaavamman jutun rakentaakseen. Kolmen päivän päästä järkyttynyt Anna oli minuun yhteydessä ja kertoi, ettei hän ollut antanut mitään haastattelua ja että hän nimenomaisesti oli kieltänyt HS:ää siteeraamasta hänen vuonna 2020 lausumiaan kommentteja millään tavoin – turhaan. Tuohon kyseiseen Annan yhteydenottoon palaan vielä tuonnempana.

Sähköpostivastauksessani kävin yksityiskohtaisesti läpi, milloin olin Annan tavannut ja mistä oli ollut kyse. Laitoin vielä kuva-kaappaukset keskinäisestä viestittelystämme, josta kävi ilmi, ettei välillämme ollut ollut mitään eroottista eikä edes vihjausta siihen suuntaan. Poliitikasta oli puhuttu. Kiinnitin huomiota myös siihen, ettei Anna itsekään ollut poliisille väittänyt, että minä olisin häntä mitenkään lähennellyt. Viestikuvakaappauksien kautta pyrin myös osoittamaan, etteivät hänen lausumikseen väitetyt muutamat kielteiset maininnat minusta olleet alkuunkaan uskottavia.

HS:n tulevaan juttuun vastauksillani oli vain vähän vaikutusta. Sen verran nämä lehtimiehet sentään ymmärsivät varoa, että enimmäkseen poistivat jutustaan viittaukset siihen puhutustekstiin, jon-

ka sisällön Anna oli kiistänyt. Silti he – vastoin Annan omaa pyyntöä – sisällyttivät siihen korjatun puhutustekstin minun kannaltani negatiivisiksi tulkittavat mutta keskinäisen viestinvaihtomme valossa hyvin epäuskottavat väitteet. Annan vuoden 2020 korjatun puhutuksen olennaisin kommentti, jossa hän kiisti tuntevansa minua tai edes muistavansa minun kanssani käymiään keskusteluita kunnolla, jätettiin lehtijutusta pois.

Yhä vain kelpasi tälle lehtimiesporukalle lähteeksi myös vuoden 2019 eduskuntavaalien kampanja-apurini, jonka puheiden olin heille usein eri dokumentein jo osoittanut olevan täyttä puuta heinä. Teittiselle olin näyttänyt tuota materiaalia jo lounastapaamisellamme kesäkuussa 2020 ja Teittiselle ja Emil Elolle yhteisesti helmikuussa 2022. Ei auttanut; edelleen he pitivät tätä naista uskottavana lähteenä ja esittivät kysymyksiä hänen loputtomista ja aivan totuudenvastaisista väitteistään.

Vastasin heille edelleenkin yksityiskohtaisesti, miten asiat olivat oikeasti menneet. Kerroin myös, että kuvaamillani tapauksilla oli useita silminnäkijöitäkin. Näiden vastausteni vaikutus tulevaan juttuun oli erittäin vähäinen. Lopullisesta jutusta he siivosivat pois muutamia helpoimmin vääriksi osoitettavissa olleita kohtia, mutta antoivat silti saman ”Petraksi” nimetyn henkilön täysin epäluotettavaksi osoitetuille puheille valtavasti palstatilaa.

Mutta yhä vain järkyttävämpää oli edessä. Kysymyksiä esitettiin myös henkilöstä, josta annetut taustatiedot saattoivat osua vain ja ainoastaan Adeleen. Sen sijaan hänestä esitetyt kysymykset eivät vastanneet alkuunkaan tosiasioita välillämme: *”vuonna 2018 kutsuit hänet luoksesi ja avasit samppanjapullon iltapäivällä. Tuolloin parikymppinen nainen humaltui voimakkaasti. Hänen mukaansa ihan selkeästi juotit hänet humalään. – – Nainen kertoo, että yritit saada*

hänet jäämään yöksi ja suutuit, kun hän ei halunnut jäädä. Miten kommentoit?”

Minun oli äärimmäisen vaikeaa sisäistää ajatusta, että minuun muutamaa kuukautta aiemmin niin lojaalisti suhtautunut Adele olisi tällä tavoin kääntynyt minua vastaan. Vielä vaikeampaa minun oli käsittää, että hän valehtelisi noin rankasti. Hän oli vuonna 2018 ollut luonani kertaalleen illallisella, mutta ei silloin mikään iltapäivä ollut. Alkoholiakaan ei ollut paljon – minä olin vieläpä illallisen jälkeen vienyt hänet autolla kotiinsa. Mistään suuttumuksesta nyt varsinkaan ei ollut kyse. Yritin tätä vastauksessani tuoda esille.

Tulevaan HS-juttuun Adelen kertomus kirjattiin lopulta vieläkin räikeämmin valheellisessa muodossa. Siinä Adele nimettiin ”Oonaksi” ja hänen kerrottiin tutustuneen minuun alaikäisenä. Sekään ei ollut totta. Ensimmäinen kohtaamisemme ikinä oli ollut kokoomusnuorten vappubooleilla vuonna 2015, jolloin hän oli ollut 19-vuotias. Myöhemmässä poliisikuulustelussa Adele myönsi itsenkin, että olimme tutustuneet vasta hänen ollessaan jo täysi-ikäinen. HS:n tarinaan tarvittiin kuitenkin jatkuvaa puhetta alaikäisyydestä.

Joka tapauksessa treffeillä Adelen kanssa olin kuitenkin käynyt vasta vuonna 2018, jolloin hän oli jo 22-vuotias. HS:n artikkelissa kerrottiin, että *”kun hän myöhemmin erosi parisuhteestaan, Rydman kutsui hänet luokseen. Oona oli tuolloin parikymppinen, Rydman kymmenen vuotta vanhempi. Oona kertoo HS:lle ajatelleensa, että kutsussa oli kyse kahvittelusta.”*

Tämäkin oli totuudenvastaista kerrontaa. Olimme käyneet kaksilla treffeillä ja suudelleekin jo ennen iltaa kotonani. Kaikki tämä kävi ilmi keskinäisistä viesteistämme – samoin se, että kyse oli nimienomaisesti illallisesta. Kun Adele väitti ”ajatelleensa, että kutsussa oli kyse kahvittelusta”, hän siis valehteli raskaasti. Samoin hän teki

väittäessään, että illan aikana olisi juotu paljon alkoholia ja että olisin suuttunut, ”kun en halunnut jäädä yöksi” – viestimmekin paljas-
tivat, että hän oli saanut minulta autokyydin kotiin ja että viestittely
oli iloista myös illan päätteeksi ja sen jälkeen.

Kaikki se, mitä Adele HS:lle kertoi, kuulosti pikemminkin siltä
kuin hän olisi halunnut kertoa itselleen mahdollisimman saman-
laisen tarinan kuin millaisen Carolina Nystén oli päättänyt lehdelle
sepittää. Myös hänen kääntymisensä minua vastaan järkytti syvästi.
Olinhan tapaillut häntä vaihtelevalla intensiteetillä vuosina 2014–
2015 ja vielä kertaalleen lyhyesti alkuvuodesta 2018. Senkin jälkeen
olimme käyneet yhdessä aika ajoin erilaisissa konserteissa ja viestitel-
leet keskenämme satunnaisesti iloiseen sävyyn.

Nyt Nystén oli kuitenkin sepittänyt Teittiselle aivan uskomatto-
mia tarinoita. Myös hän näkyi puhuneen runsaasta alkoholin tarjoa-
misesta, vaikkei hän ollut koskaan juonut seurassani juuri mitään.
Tämäkin seikka kävi hyvin ilmi myös keskinäisestä viestinvaihdos-
tamme. Myös hän kertoi minun ”suuttuneen silmittömästi”, kun
hän oli halunnut lähteä kotiin.

Väite oli aivan puuta heinää. Sittemmin Nysténin päiväkirjamer-
kintä samaiselta illalta päätyi poliisin haltuun ja sitä kautta minunkin
luettavakseni. Omalle päiväkirjalleen Nystén oli tuota iltaa kuvan-
nut siten, että kun hän oli halunnut lähteä, ”Wille tuntui harmistu-
van tästä”. Se, että olin vuonna 2014 ”tuntunut harmistuvan”, olikin
Teittiselle kerrottaessa paisunut ”silmittömäksi suuttumukseksi”.

Vielä karmivampaa oli se, että Nystén oli kuvannut vuonna 2015
käydyt keskustelumme *Fifty Shades of Grey* -elokuvaan liittyen taval-
la, joka antoi tapahtumista aivan tosiasioiden vastaisen kuvan. Myö-
hemmin kävi ilmi, ettei hänen kertomuksensa vastannut edes hänen
omaa päiväkirjamerkintäänsä kyseisestä illasta. Kävin sähköpostissa-

ni noille lehtimiehille läpi tapailuhistoriamme vaiheet ja muistutin heitä myös siitä, että jos jotain tuollaista väitettäisiin, niin kyseessä olisi ilman muuta törkeä kunnianloukkaus.

Se ei minua yllättänyt, että kysymykset koskivat myös vuoden 2016 naisystävääni. Siihen mielikuvitukseni ei kuitenkaan olisi riittänyt, mitä hänen väittämikseen tällä kertaa oli kirjattu. Nyt tämä nainen nimittäin syytti minua *väkivaltaisuudesta*. Paljon absurdimpaa väitettä en olisi voinut kuvitellakaan. Vielä erikoisemmaksi asian teki se, että Teittinen väitti naisen kertoneen asiasta jopa poliisille.

Tiedossani ei vielä tuolloin ollut, että tämä nainen oli tosiaan vuoden 2020 Jodel-puhutusten yhteydessä esittänyt poliisille tuollaisia-kin väitteitä. Nuo väitteet eivät kuitenkaan olleet päätyneet mukaan siihen puhutusten tiivistelmäosioon, joka minulle oli lähetetty. Yhtä absurdeja ja totuudenvastaisia nuo väitteet olivat silti.

Aivan erityisen absurdeiksi väkivaltaväitteet teki se, että kyseinen nainen oli tuoreeltaan parisuhteen päättymisen jälkeen alkuvuodesta 2017 laatinut minusta sen surullisenkuuluisan rikosilmoituskimaransa, jossa hän oli mitä oudoimmin perustein väittänyt minun syyllistyneen erilaisiin rikoksiin. Mutta vaikka hänelle tuolloin oli kelvannut rikosilmoituksen aiheeksi liki mikä hyvänsä, ei hänellä vielä silloin ollut tullut mieleen puolella sanallakaan syyttää mistään väkivaltaisuudesta. Yritin lehtimiehille tätäkin kautta osoittaa, että eiväthän nuo väitteet mitenkään voineet olla uskottavia.

Kaikki tämä oli tietenkin aivan karmivaa. Siitä huolimatta joiltain osin Teittisen kysymyspatteristo saavutti suorastaan koomisia piirteitä. *”Hän kertoo sinun esitelleen hänelle ”mappikaappiasi”, johon olet kerännyt tietoja ihmisistä. Näistä arkistoista ovat kertoneet muutkin. Mikä ”mappien” ja toimintasi tarkoitus on?”*, kysyi Teittinen. Kysymys teki erinomaisen näkyväksi sen, että mikä tahansa väite kelpasi,

kunhan sillä voitiin luoda minusta kielteinen vaikutelma. Asian ei tarvinnut liittyä edes väitettyyn ”epäasialliseen käytökseen”.

Vastasin sähköpostiin, että olen tosiaan sukuyhdistyksemme arkistonhoitaja. Kerroin, että vuosikymmenten ja -satojen varrella arkistoon oli koottu tietoa sukumme vaiheista ja että olin itse jatkanut tuota työtä. Varmemmaksi vakuudeksi laitoin sähköpostin liitteeksi vielä näytekuvan kyseisten mappien selkämyksistä. Sanoin myös, että *”Hesari on halutessaan tervetullut tutustumaan noihin mappeihin ja myös niiden sisältöihin pl. henkilökohtaista kirjeenvaihtoa sisältävät mapit”*.

Pitkän ja perusteellisen vastaukseni valmisteluun meni kaikkiaan seitsemän tuntia. Vasta jälkikäteen kiinnitin huomiota siihen, etten ollut sinä aikana kuunnellut lainkaan musiikkia. Asia ei ehkä kuulosta erityisen dramaattiselta, mutta minun kohdallani se oli hyvin poikkeuksellista. Tavanomaisesti kuuntelen musiikkia liki kaiken aikaa tai jollei musiikkia ole saatavilla, alan itsekseni vihellellä tai lauleskella jotain. Se, etten ollut osannut kaivata elämäni ehkä tärkeintä henkistä ravintoa, taisi kertoa poikkeuksellisesta ahdistuneisuudesta.

Lähetettyäni sähköpostivastaukseni teittistelijöille välitin saman viestin myös Sadulle. *”Rakas, tämä on todella raskasta. Lähetän tämän vastaukseni sinulle kuitenkin suoraan ja sellaisenaan, jotta näet, miten karmeaa tarinaa yritetään rakentaa. On todella väärin, että joudun puolustautumaan menemällä näin henkilökohtaisiin asioihin, mutta eipä minulla kai oikein vaihtoehtoaakaan ole ”*, kirjoitin hänelle.

”Kun joudun olemaan näin avoin Hesarille, en tietenkään saa olla vähemmän avoin sinulle. Siksi laitan tämän tällaisenaan sinulle ja kärsin jo valmiiksi siitä, että jos Hesari tällaisen jutun tekisi, niin epäilemättä sinäkin joutuisit siitä paljon kärsimään.

Olen syvästi pahoillani siitä, että vaikka haluaisin olla sinulle ilon lähde, saatan joutua olemaan jotain muuta. Olkoonkin, että mielestäni tämä kaikki tapahtuu kyllä nyt ihan ilman omaa syytäni.

Rakastan sinua. Rakastan vielä enemmän, jos voit seisoa kaikesta huolimatta rinnallani. Rakastan, vaikka et voisi.

Kyllä tästä jotenkin selvitään. Tapa ja aika vielä epäselvä.

-Wille”

25

PIINAVIIKKO

Niin järkyttynyt kuin olinkin Carolina Nysténin toiminnasta, otin silti annettuna sen, että hän todella oli lausunut Teittiselle tämän kuvaamat väitteet. Vastattuani Teittisen sähköpostiin laitoin tekstiviestin myös Nysténille: ”*Hei, pahoittelen myöhäistä viestiä. Hesarista väittävät sinun sanoneen minusta todella törkeitä asioita, jotka eivät alkuunkaan pidä paikkansa ja jotka on keskinäisen viestinvaihtomme pohjalta myös moneen kertaan vääriksi todistettavissa. Jos tällaisia väitteitä julkaistaan, teen luonnollisestikin rikosilmoituksen törkeästä kunnianloukkauksesta. Harkinnet, peruutatko antamasi lausunnot.*”

Sen sijaan minun oli edelleen liki mahdoton käsittää, että myös Adele olisi kääntynyt minua vastaan. Se sama Adele, joka keväतालvella oli suhtautunut minuun niin lojaalisti ja suurella ystävyydellä. Laitoin hänelle viestin, jossa pyysin rehellistä vastausta siihen, onko hän väittänyt HS:lle treffeistämme vuonna 2018 sellaisia asioita kuin mitä Teittinen sähköpostissaan kirjoitti. Laitoin hänelle suoran sitaatin Teittisen viestistä. Adele kiisti asian ja kirjoitti, että ”*En ole sanonut mitään tuollaista.*”

En luottanut Adeleen, mutta hänen viestinsä ja kiistämisensä hämmensi minua silti. Teittisen viestiin viitaten kirjoitin hänelle,

että ”Olet ainut, joka sopii kuvaukseen. Mutta ihanaa, jos se et ole sinä! Mutta sitäkin häikäilemättömämpää valehtelua sitten. Sen sijaan Caro väittää musta nyt ihan karmeita asioita 😞 Aivan käsittämätöntä.” Tähän viestiin Adele reagoi kyynelhyymiöllä ja vastasi, että ”Tosi ikävää kuulla 😞 toki Caron asioihin en ota kantaa, hän on myös ystäväni, mutta tosi harmi kuulla..”

Nykyisin tiedän varmuudella, että Adele valehteli taas. Kyse oli todella ollut hänen kommenteistaan. Sitä en osaa edes arvailla, miksi hän toimi noin kaksinaamaisesti. Carolina Nystén sen sijaan ei vastannut tekstiviestiini, vaan reagoi siihen poistamalla minut Facebook-kavereistaan. Maaliskuinen kahvilatapaaminen vuoden 2016 naisystävänä kanssa näkyi tehneen tehtävänsä.

Oli jo yö, kun olin saanut kirjoitettua vastaukseni Teittisen sähköpostiin. Olin tehnyt sen kotonani, jossa minulla oli paras lähdeaineisto viestiin uskottavasti vastatakseni. Lähdin silti vielä yöksi mökilleni Vihtiin, kuten suunnitelmani oli ollut tehdä jo heti puoluekokouksesta palattuani. Seuraava päivä oli maanantai, mutta minulla oli silloin pelkkiä etäkokouksia ja samalla saattaisin jatkaa lähestyvään juhannukseen liittyneitä valmisteluja.

Teittinen vastasi sähköpostiini lyhyesti puoliltapäivin. ”Hei, Kiitos vastauksesta. Tulemme mielellämme kylään tutustumaan arkistoihin ja voimme samalla haastatella sinua. Käykö tänään esimerkiksi kello 18?” Vastauksesta ilmeni hyvin, ettei pitkällinen selvitykseni ollut saanut häntä harkitsemaan rakentamansa tarinan uskottavuutta uudelleen. Vastasin, etten edelleenkään ollut antamassa heille haastattelua.

”Olen kerta toisensa jälkeen osoittanut narratiivinne täysin katteettomaksi”, kirjoitin vastauksessani. ”Minulla ei ole mitään syytä uskoa vilpittömään mieleenasiassa, kun mikään todiste ei tunnu riittävän, mutta epäuskottavinkin vihjailu kelpaa. Jos en joltain osin ole onnis-

tunut vakuuttamaan teitä, kertonette, minkä osalta näin on ja mihin epäilyksenne perustuu.” Tähän viestiin Teittinen ei enää vastannut, mikä toki luonnollista olikin. Hänen agendallaan ei ollut totuuden selvittäminen vaan mehevän jutun kirjoittaminen.

Illalla minun oli palattava taas kaupunkiin, koska hyvin varhain seuraavana aamuna lähdimme Helsingin Sataman hallituksen ja johtoryhmän kanssa yhden yön strategiaseminaarimatalle Tallinaan. Olin monena perättäisenä yönä nukkunut erittäin huonosti ja lyhyesti, ja Oura-älysoormukseni antoi huolestuttavia lukuja sekä unenlaadustani että valmiustasostani. Silti minun oli hallituksen puheenjohtajana jaksettava olla valppaana läpi koko matkan – semmin, kun yhtiön toimitusjohtaja oli sairastunut eikä päässyt matkalle mukaan.

Yllätin itseni matkalla moneen kertaan. Kaikesta huolimatta jaksoin mielestäni moitteettoman huolellisesti ja terävästi niin hallituksen kokouksen, matkan edustustehtävät kuin vaativan strategiatyöpajan vetämisenkin. Sain työstäni myös valtavasti kiitosta osallistujilta. Olin ehkä pakottanut itseni jopa jonkinlaiseen ylivireään tilaan, jossa tarkkuuteni ja täsmällisyyteni oli aivan erityisen korostunutta.

Tiistapäivämme päättyi illalliseen hotellimme huipulla mainiossa ravintolassa. Edessämme avautuivat upeat maisemat Tallinnan kaupunkiin ja merelle. Jälleen kerran ihmeellisen kaunis puna värjäsi taivaanrannan auringon laskiessa. Illallisella käytettiin niin monia minua vuolaasti kehuneita puheenvuoroja, että tunsin oloni jopa hieman kiusaantuneeksi. Ympäristön auvoisuuden ja sisäisen ahdistukseni vastakohtaisuus jatkui karmivana.

Minun ei oikeastaan tehnyt mieli edes syödä, mutta pakotin itseni siihen. Sitten huomasin puhelimestani, että Teittiseltä oli tullut

taas sähköposti, jossa oli ”sitaatteja haastatteluistasi”. Ne hän pyysi katsomaan läpi ja palaamaan seuraavana päivänä ennen puoltapäivää. Sen nähtyäni minun oli enää mahdotonta saada loppua pihvistäni kurkusta alas, vaikka tavallisesti ruokahaluni oli aina erinomainen eikä lautaselleni juuri tähteitä jäänyt.

Millään määrällä selvityksiä, todisteita ja faktoja ei siis ollut ollut mitään merkitystä. Teittinen halusi tehdä juttunsa ja sillä hyvä. Hänen lähettämistään ”sitaateista” ja niiden kehystyksistä näki selvästi, mitä tuleman piti. Jutussa tultaisiin julkaisemaan minusta esitetyt kielteiset väitteet sellaisinaan, vaikka olin niitä lukuisin todistein osoittanut joko kokonaan vääriksi tai vähintäänkin epäuskottaviksi. Pitkiä selvityksiäni Teittinen tulkitse nyt vain ”haastatteluina”, joista hän poimi yksittäisiä ”Rydman kiistää” -tyyppisiä lauseita mukaan juttuunsa.

Olin yrittänyt parhaani, jotta tällainen juttu olisi jäänyt julkaisematta, mutta se ei ollut tuottanut tulosta. Nyt piti siis kyetä vain taistelemaan tulevaa juttua vastaan. Se ainakin oli selvää, etten legitimoisi artikkeleita vastaamalla Teittisen viestiin tai alkamalla jotenkin oikoa, täsmentää tai täydentää noita ”sitaatteja”, joita hän minulle oli lähettänyt. Mutta mitä sitten tehdä? Sitä pohdin illallisen jälkeen hotellihuoneellani. Kaikesta rasittuneisuudestani ja väsymyksestäni huolimatta ainakaan nukkumisesta ei tulisi mitään.

Lopulta päädyin siihen, että vastahyökkäykseen olisi lähdettävä jo ennen jutun julkaisua. Yöllä kirjoitin Facebook-päivityksen, jossa kerroin vuoden 2016 naisystäväni minuun kohdistuneista kiusantekoyrityksistä vuosien varrelta. Lisäksi kerroin vuoden 2019 eduskuntavaalikampanjaani osallistuneen naisen minusta levittämistä jutuista sekä vuonna 2020 Jodel-juoruista liikkeelle lähteneestä poliisin esiselvityksestä. Kerroin, että kaikesta tästä oltiin julkaisemassa

lehtijuttua ja että koska valhe on aina totuutta nopeampi, katsoin olevani pakotettu ottamaan asiassa viestinnällistä etukenoa.

Kun olin saanut kirjoitukseni valmiiksi, onnistuin nukkumaan sentään kaksi ja puoli tuntia. Yöllä valmiiksi kirjoittamani tekstin julkaisin sitten heti aamusta. Carolina Nysténiin tai Adeleen en kyseisessä julkaisussa viitannut, sillä elätelin yhä toivetta siitä, että nämä vetäisivät omat tarinansa jutusta pois – ja Adelen osallisuuteen minun oli edelleenkin ylipäättään hyvin vaikea uskoa. Julkaisuni sai yli kaksi ja puolituhatta tykkäystä ja sitä jaettiin liki 400 kertaa. Sen myötä minuun oli yhteydessä myös sellaisia Teittisen puhelinsoittojen kohteita, jotka eivät aiemmin olleet minulle asiaa raportoineet.

Oli alettava valmistautua myös todennäköisesti edessä olleeseen oikeustaisteluun. Eräältä arvostamaltani lakimieheltä kysyin, ketä asianajajaa hän suosittelisi kunnianloukkasasiassa. Hän antoi pari suositusta, mutta ensimmäinen näistä ei vaikuttanut innostuneelta. Tämä asianajaja kehotti olemaan mieluummin yhteydessä viestintätoimisto Tekiriin. *”Siis siihen firmaan, jonka viestintäkoulutus oli johdantanut Katri Kulmunin ministerieroon? No thanks”*, ajattelin. Kas kun ei Ellun Kanoja ja Kirsi Pihaa suositellut. Sen sijaan toinen tuttuni suosittelemista asianajajista, paljon nähnyt ja kokenut Riitta Leppiniemi, suhtautui aivan toisin. *”Jos esteellisyyttä ei ole, voin ottaa asian hoidettavaksi”*, hän sanoi. Tällä siis mentiin.

Asianajajavinkkinsä antanut lakimiestuttuni kertoi samalla, että Teittinen oli ollut yhteydessä häneenkin. Vaikka hän siis oli mies. Teittisen puhelinrinki ympäri kaupunkia oli osoittautumassa yhä vain laajemmaksi. *”Se kysy multa joskus tammikuussa että olenko koskaan kuullut Willen olevan ahdistelija”*, hän kirjoitti. *”Sanoin että en [kirosana] ole kuullut”*.

Julkinen Facebook-päivitykseni tuotti saman keskiviikkopäivän aikana myös muutamia sellaisia yhteydenottoja, jotka on syytä erikseen mainita. Tässä kirjassa Pauliinaksi kutsumani nainen välitti minulle viestit, jotka hän oli huhtikuussa saanut vuoden 2016 naisystävältäni. Osa viesteistä oli kirjoitettuja ja osa ääniviestejä. Pauliina sanoi, ettei ollut välittänyt niitä minulle aiemmin, koska viestien lähettäjän ”tosi ikävien” kommenttien johdosta Pauliinaa oli ruvennut *”ihan oikeasti pelottamaan, että musta tehdään jollain tavalla tämän asian osapuoli”*.

Nyt Pauliina siis kuitenkin välitti minulle nuo viestit. Pauliina kirjoitti minulle niistä, että *”viestit oli aika syytteleviä minua kohtaan, tavallaan niissä laitetaan sanoja mun suuhun ja ajatuksia mun päähän. Erityisesti nuo viestit lähtee siitä oletuksesta, että olen ”kuullut monilta naisilta” jostain asiasta, mikä ei todellakaan ole totta. En ollut kuullut tästä asiasta aiemmin kuin siltä toimittajalta.”* Pauliina kertoi kohdanneensa tuon entisen naisystäväni huhtikuussa eräässä tilaisuudessa, jossa minut oli otettu puheeksi. Pauliina kertoi sano-neensa, *”että mulla ei ole susta mitään ikäviä kokemuksia. Se oli sit ilmeisesti ongelma hänelle.”*

Pauliina oli eri maata kuin Nystén ja Adele. Hän oli tunnistanut manipuloimaan pyrkineen käytöksen, torjunut sen eikä ollut lähtenyt siihen mukaan. Pauliinan välittämät ääniviestit olivat konkreettista ensikäden dokumentaatiota siitä, millä tavoin entinen naisystäväni oli pyrkinyt toisiin naisiin vaikuttamaan. Materiaali oli melko saman tapaista kuin se maaliskuussa salaäänitetty kahvilakeskustelu, jonka sisällön myöhemmin olin saava haltuuni.

Illalla oli kaupunginvaltuuston kokous. Johdin puhetta valtuuston puheenjohtajan paikalla, kun Helsingin Sanomien jutussaan ”Annaksi” nimeämä henkilö laittoi minulle viestin. Hän oli toinen niistä Jodel-juoruilijoista, joiden henkilöllisyyden poliisi oli vuonna

2020 tunnistanut ja esiselvityspöytäkirjaansa kirjannut. Siksi minulla oli ollut se käsitys, että hän oli ollut yksi kyseisen juoruilun varsinaisista alullepanijoista. Vuosiin en ollut kuullut hänestä käytännössä mitään.

Voi olla, että alkujaan Anna olikin ollut yksi juoruilun käynnistäjistä. Sitten hän oli kuitenkin ilmeisesti alkanut kaduttaa oma toimintansa, mikä oli pääteltävissä siitä, että hän oli jo 2020 halunnut heti peruuttaa ensimmäiset puheensa aiheeseen liittyen. Hän oli sitten antanut korjatun lausuntonsa, jonka hän aloitti sanoilla ”*En ole uhri tai osallinen millään tapaa. En tunne Wille Rydmania.*” Aluksi tämä hänen korjattu lausuntonsa ei kuitenkaan ollut päätynyt osaksi poliisin esiselvityspöytäkirjaa.

Nyt tämä Anna vaikutti olevan kuitenkin suorastaan kauhuissaan. Hän kirjoitti viestissään, että ”*vaadin siis jo vuonna 2020 vuorokauden sisällä kuulustelusta, että se tulisi mitätöidä kun olin valvonut yli vuorokauden ja poliisista soitettiin kun olin nukahtamaisillaan. Koin jälkikäteen, että kuulustelija johdatteli vastauksiani. Poliisin puolella kävi siis moka kun se väärä kertomus sinne jäi. Pöytäkirjan muokkaaminen onnistui, koska minulla sattui olemaan tallella vuoden 2020 sähköposti, jossa vaadin joko kuulustelun hylkäämistä tai vähintään muokkaamista korjaus ehdotuksineen.*”

Erityisen kauhuissaan hän tuntui olevan Helsingin Sanomien toiminnasta: ”*Olen monesti ilmoittanut toimittajalle, etten halua että minun kertomustani siteerataan mitenkään.*” Olin ilahtunut hänen yhteydenotostaan ja toivoin, että nyt koko vyyhti alkaisi purkautua. Vastailin hänelle samalla kun jaoin puheenvuoroja valtuustosalissa. Sanoin, että minulla oli aiemmin ollut erilainen käsitys hänen roolistaan asiassa, mutta olin ilahtunut kuullessani, että totuus näyttikin olevan toinen.

Kerroin kuitenkin sen, mitä Teittinen oli sähköpostissaan häneen liittyen väittänyt: *”HS:lle hän kertoi, että olit kysynyt, oliko hänellä ollut seksuaalisia kokemuksia ennen ensimmäistä tapaamistamme. Hän ei olisi halunnut vastata kysymyksiin, mutta toistelit kysymyksiä.”* Tähän Anna vastasi kimpaantuen: *”No en [kirosana] ole sanonut noin toimittajille. Oon ollut todella varovainen mitä puhun sen jälkeen ku poliisit mokasi sen ekan kuulustelun.”*

Nyt kävi ilmi, ettei Annaa puhuttanut lehtimies tällä kertaa olutkaan Teittinen, vaan Samuli Suonpää, tuo lukuisia vankilatuomioita saanut sarjarikollinen. Suonpään toiminta näkyi kuitenkin olleen aivan yhtä häikäilemätöntä kuin Teittisenkin: *”No arvaa oonko yrittänyt kymmeniä kertoja estää viittaamasta muhun, ei onnistu”,* sanoi Anna. *”Toimittaja kysyi äsken mun mielipidettä otteeseen, jossa viitataan muhun ja mä sanoin heti etten halua et mua käytetään jutussa, mut se sanoi että asialle en voi mitään, jos he viittaavat julkiseen pöytäkirjaan. Se oli ainoa kompromissi mihin se taipui.”*

Olin tietysti ilahtunut havaitessani, ettei Annan rooli asiassa sittenkään ollut ollut sellainen kuin miltä se esiselvityspöytäkirjan perusteella oli näyttänyt. Minulle asia näyttäytyi nyt pikemminkin siten, että vuonna 2020 hänestä oli ollut hauskaa juoruilla, mutta kun hän tajusi, mitä juoruilusta seurasi, hän olikin alkanut peruuttaa koko asiasta. Samalla olin silti yhä vain järkyttyneempi Helsingin Sanomien toiminnasta. Kyseinen päivälehtihän näkyi toimivan kuin mikäkin mafia tai moottoripyöräjengi, joka sanoi haastateltavilleenkin, että ”et voi asialle mitään”.

Kaupunginvaltuuston kokouksesta kävelin kotiin samaa matkaa valtuuston varsinaisen puheenjohtajan, vihreiden Fatim Diarran kanssa. Fatu kysyi fb-päivitykseeni viitaten, mistä mediasta ja kenes-tä toimittajasta oli kyse. En ollut maininnut asiaa päivityksessäni,

koska halusin edelleen jättää HS:lle kunniallisen tien perääntyä. Fatua kuitenkin pidin pitkän yhteisen historiamme johdosta ystävänäni ja luotettunani, ja niinpä sanoin, että kyse oli Helsingin Sanomista ja Paavo Teittisestä.

”Arvasin!”, sanoi Fatu. Hän muistutti olevansa Teittisen opiskelukaveri. *”Paavohan on aivan häikäilemätön. Ja sillä se menestyy”*, sanoi Fatu. Sanoin Fatulle, että jos kyseinen artikkeli tosiaan julkaistaan, niin laitan ulos myös oman vastineeni. Ja että olisi kiva, jos Fatu voisi silloin asettua tuekseni samaan tapaan kuin mitä itse olin aikanaan asettunut hänen tuekseen omalaatuisen Kärnä-kohun yhteydessä. Fatu lupasi harkita asiaa, jos vastineeni olisi hyvä.

Niin ei koskaan käynyt. Sen sijaan Fatu päätyi kyseisen lehtijutun julkaisemisen jälkeen tykkäilemään somepäivityksistä, joissa vaadittiin eroani.

26

SYNKISTÄ SYNKIMMÄT HETKET

Seuraavana päivänä oli jokatorstaiseen tapaan kokoomuksen eduskuntaryhmän kokous. Facebook-päivitykseni oli herättänyt paljon huomiota, ja pitkin päivää kävi ilmi, että yhdellä jos toisellakin kollegallani oli jotain tietoa Teittisen puheluista. Yksi tiesi asialla olleen myös Salla Vuorikosken. Kaikki olivat minua kohtaan kuitenkin hyvin tukevia ja kannustavia. Erityisen kannustava oli puolueen puheenjohtaja Petteri Orpo, joka kertoi, että häneltäkin oli kysely kommenttia asiaan. Hän kertoi ryhdikkäästi kieltäytyneensä kommentoimasta, *”kun ei ole mitään ”juttua” tai kommentoitavaa”*. Eduskuntaryhmän puheenjohtaja Kai Mykkänen sitä vastoin pysytteli asiasta hiljaa.

Saman päivän iltana vuoden 2016 naisystäväni julkaisi sosiaalisen median kanavissaan videon, joka vaikutti olevan jonkinlainen vastine edellispäivän Facebook-kirjoitukselleni ja jolla hän puhui yksin kameralle. Kyseinen video oli niin sekavaa tajunnanvirtaa, että pidin sen julkaisua vain hyvänä uutisena. Toivoin, että tuo video leviäisi mahdollisimman laajasti, koska olin aivan varma siitä, ettei kukaan täysijärkinen voisi pitää kyseistä puheenvuoroa uskottavana ja että se siksi toimisi nimenomaan edukseni.

Vasta itse HS-jutun julkaisun jälkeen tajusin myös sen, miten olennaisesti tuo videojulkaisu todisti kyseisen naisen keskeisestä roolista koko lehtijutun synnyttämisessä. Hän julkaisi sen runsaat kaksi vuorokautta ennen kuin HS:n artikkeli ilmestyi verkkoon. Silti hän oli erittäin yksityiskohtaisesti perillä siitä, mitä kyseisessä jutussa tultaisiin sanomaan ja väittämään.

Minun oli valmistauduttava myös vastineeni kirjoittamiseen. Se oli vähän vaikeaa, kun en tarkalleen vielä tiennyt, mitä jutussa tulisi olemaan. Annoin luottamuksella loistavalle eduskunta-avustajalleni Elisalle erinäisiä kuvakaappauksia ja muita materiaaleja ja pyysin häntä mustaamaan niistä henkilötiedot, jotta voisin tarvittaessa käyttää niitä liitteinä vastineessani HS:n juttuun. Yritin myös jo ennakoon kirjoitella erilaisia tekstielementtejä, jotta niihin tukeutumalla voisin rakentaa vastineeni mahdollisimman nopeasti.

Minulla ja Sadulla oli ollut suunnitelmassa mennä viikonlopuksi mökilleni Vihtiin. Mutta niin kovasti kuin olisinkin sitä halunnut, se ei noissa olosuhteissa tuntunut kovin viisaalta ajatukselta. En olisi pystynyt keskittymään mihinkään muuhun kuin siihen taisteluvalmiuteen, johon mieleni nyt oli asettunut. Sitä paitsi joutuisin joka tapauksessa hyppäämään keskellä yötä hereille kirjoittamaan vastinettani lehtijuttuun. Asia harmitti tietysti Satuakin, mutta kyllä hän tilanteen ymmärsi.

Menin siis viikonlopuksi mökilleni yksin. Pidin Satuun yhteyttä viestitse. Raportoitiin hänelle pudonneesta painostani, ruokahaluttomuudestani, unettomuudestani ja siitä, miten en osannut kaivata musiikkia. Satu tunsi minut niin läpikortaisin, että tiesi, miten poikkeuksellista kaikki tuo oli minun tapauksessani.

Mutta artikkeli ei ollut vielä lauantain lehdessäkään. Se tarkoitti nähdäkseni sitä, että se olisi varmuudella sunnuntain lehdessä. Olin

kaiken tapahtuneen jälkeen jo valmiiksi erittäin huonossa kunnossa, rätiväsynyt ja ahdistunut, mutta vajaakuntoisenakin oli silti kyettävä olemaan taisteluvalmiudessa. Oli vain odotettava yötä ja jutun julkaisua. En edes muista, mitä kyseisenä lauantapäivänä puuhailin. Kaikista kyseisenä päivänä lähettämistäni viesteistä kuvastuu täysin poikkeuksellinen ja lohduton ahdistus.

Kuuden aikoihin illalla mieleeni hiipi entistäkin karmeampi aavistus. Olin jättänyt vastaamatta Teittisen tiistai-iltaiseen sähköpostiviestiin, jossa oli ”sitaatteja haastatteluistasi”. Kun kerran olin antanut hänelle valtavat määrät todistusaineistoa jutun väitteiden kumoamiseksi eikä niillä ollut ollut minkäänlaista vaikutusta, en pitänyt mahdollisena, että olisin lähtenyt legitimoimaan kyseisen jutun julkaisua viilaamalla jotain ”sitaattejani”, joista kaikki olenainen väitteet kumoava materiaali oli jätetty pois. En siksi ollut uhrannut koko viestille juuri lainkaan ajatuksiani, vaan olin sivuuttanut sen liki täydellisesti.

Nyt alitajuntani kuitenkin nosti mieleeni tuosta viestistä jotain, mihin en ollut aiemmin kiinnittänyt huomiota. Siihen oli nimittäin poimittu helmikuudesta puhelinkeskustelustamme juuri ne ”Miljaa” koskeneet kommenttini, joissa olin ollut haparoivimmillani. Jokin intuitiivinen aavistukseni sanoi, että se ei tiennyt hyvää. Kaikki todisteeni oli sivuutettu, mutta nyt saattoi kuitenkin olla niin, että juuri sen suullisen kommenttini ympärille, jossa olin vastannut epävarmimmin, oltiin rakentamassa isompaakin juttua.

Omituisen vahva ennakko-aavistus tästä sai ahdistukseni kasvaamaan ennennäkemättömiin mittoihin. Tuskin koskaan aiemmin olin kokenut mitään sellaista. En pystynyt enää edes istumaan tuolilla. Kaikki tuntui kaatuvan ja murtuvan. Hakeuduin sängylle makuuasentoon. Paniikki alkoi vallata minut hirvittävällä tavalla. En

tiennyt yhtään, mitä tehdä. Lopulta vain hypistelini puhelintani ja kykenemättä ajattelemaan mitään soitin Sadulle.

En kunnolla muista, mitä puhelimessa sanoin. Paljoa en muista siitäkään, mitä Satu sanoi. Muistan vain sen, että hän puhui hyvin rauhallisella ja levollisella äänellä – kuin terapeutti tai kokenut sairaanhoitaja. Hänen äänensä oli erittäin kaunis ja soinnikas. Satu oli ylipäättäänkin ihmeellisen vakaa ja rauhallinen. Hän puhui tukien ja kannustaen sekä vakuuttaen, että kaikesta kyllä selvittäisiin. Hänen lempeän äänensä hoivaamana aloin vähitellen tyyntyä ja saada jollain tavalla otetta itsestäni takaisin.

Puhelu kesti aika tarkkaan puoli tuntia. Satu kehotti minua lähemmään kävelyille, jotteivät mökin hirsiseinät aivan kaatuisi päälleni. Päätin noudattaa hänen neuvoaan. Tavallisesti suomalainen metsäluonto olikin minulle ilon, tyyneyden ja kaikkinaisen mielenrauhan lähde. Nyt se ei kuitenkaan vaikuttanut minuun samoin kuin yleensä. Muistan metsän olleen harmaa, synkkä ja jotenkin sumuinen. En ole enää varma, oliko se sitä oikeasti, mutta sellaisena se piirtyi muistiini.

Metsässä mieleeni juontui Hector Berlioz'n *Fantastinen sinfonia*. Tarkalleen ottaen sen neljäs osa, ”marssi mestauslavalle”. Mutta se ei tullut mieleeni kirkkaana sinfonisena kudelmana, vaan ainoastaan sekalaisina teemanpätkinä ja tunnelmana. Sen jäsennetyymmäksi musiikiksi ei mieleni sillä hetkellä taipunut. Askeleeni alkoivat tuntua yhä raskaammilta. Vointini kävi jälleen jatkuvasti huonommaksi – niin huonoksi, että aloin jo pelätä saavani jonkin kohtauksen. Ajattelin, että jos sellainen tulisi, olisi parempi saada se mökillä kuin keskellä metsää. Hakeuduin tien varteen ja kuljin sitä pitkin takaisin.

Mökillä menin taas sängylle makaamaan ja soitin Sadulle. Nythän jo tiesinkin, mikä tuollaisessa tilanteessa tuntui auttavan. Sadun loh-

dullinen ja vakaa ääni sai minut jälleen auttavasti tyyntymään parikymmentä minuuttia kestäneen puhelun aikana. Sängylle jäin silti makaamaan vielä puhelun päätyttyäkin. Lopulta nousin ylös ja aloin saada jollain tapaa elämänvoimaani takaisin. En tarkalleen muista, mitä olen illan aikana tehnyt, mutta vähän puolen yön jälkeen sain nukuttua noin tunnin verran. Heräsin varttia yli yksi yöllä ja aloin valmistautua tulevaan.

Kello kaksi yöllä Helsingin Sanomien juttu ilmestyi odotetusti lehden verkkosivuille. Olin mennyt sellaiseen mielentilaan, jossa en tuntenut enää mitään. Suoritin vain tehtävää. Kävin juttua läpi ja kirjoitin blogimuotoista vastinettani hyödyntäen kaikkea sitä materiaalia, jota olin tekstiäni varten jo ennakkoon valmistellut. Sain tekstin valmiiksi ja julkaistuksi siten, että se oli tärkeimmissä sosiaalisen median kanavissani noin varttia vailla neljä yöllä.

Niin mekaanista kuin suorittamiseni tuon blogitekstin kirjoittamisessa olikin ollut, olin samalla kyllä myös tiedostanut, että julkaistu artikkeli oli vielä paljon karmeampi kuin mitä äärimmäisissä kuvitelmissani olin osannut aavistaa. Jutun laatijoilla ei ollut ollut minkäänlaisia pidäkkeitä. Vaikka olin osoittanut esitetyt väitteet jo ennakkoon vääriksi, ne julkaistiin silti sellaisinaan. Jutussa ei jätetty mitään käytössä ollutta väitettä tai kerronnallista valintaa hyödyntämättä mahdollisimman kielteisen kuvan maalaukseksi. Toisaalta juttu oli nähdäkseni jo niin valtavan yliampuva, että pohdin, mahtaisiko kukaan kriittisempi lukija ottaa sitä edes vakavasti.

Jutussa väitettiin, että ”yhdeksän naista” kertoisi minun käyttäytyneen ”ahdistavalla tavalla”. Väite oli täyttä roskaa. Yksi lehden ”yhdeksästä” oli se minulle tuntematon henkilö, jolle väitetysti olin esittänyt kahvikutsun. Toinen oli ”Anna”, joka oli poliisipuhutuk-

nessa kiistänyt edes tuntevansa minua ja joka oli yrittänyt kieltää HS:ää siteeraamasta tuota puhutusta. Yhdeksään oli laskettu myös ne kaksi satunnaista biletuttavuutta, jotka olivat olleet luonani jatkoilla vuonna 2016. Heistä kumpikaan ei näkynyt antaneen HS:lle haastattelua. Toinen heistä ei ollut vuonna 2020 lausunut poliisillekaan mitään ja toinen heistä oli nimenomaisesti sanonut, etten ollut yrittänyt kumpaakaan heistä lähestyä fyysisesti. Silti hekin olivat HS:n mielestä kokeneet käytökseni ”ahdistavaksi”.

Viiteen muuhun sisältyi vuoden 2016 naisystäväni ja hänen uudet ystävänsä Carolina Nystén ja Adele Botty, jotka olivat aiemmin kuvattulla tavalla maaliskuussa lyöttäytyneet yhteen. Adele esiintyi jutussa ”Oonan” nimellä, kaksi muuta omilla nimillään. Lisäksi mukana oli vuoden 2019 vaalikampanjaani osallistunut ”Petra” ja pahaenteisen ennakkoavistukseni mukaisesti myös ”Milja”. Kun muutamaa viikkoa myöhemmin sain viimein käyttööni vuoden 2020 poliisipuhutukset kokonaisuudessaan, niistä kävi ilmi, että myös Miljan kielteisiin käsityksiin minusta oli vaikuttanut se, mitä vuoden 2016 naisystäväni oli minusta hänelle kertonut.

Ennennäkemättömän härskin häväistysjutun tekijöiksi oli kirjattu Paavo Teittinen, Emil Elo ja Samuli Suonpää. Salla Vuorikoski oli jostain syystä jäänyt listauksesta pois, vaikka hänellä ilmeisesti jokin rooli jutun synnyttämisessä olikin ollut.

27

ROMAHDUS

Kesä oli lämmin ja aurinko paistoi, kun istuin kesämökkini pihapöydän ääressä. Olin nukkunut vain tunnin tai kaksi yöllisen blogitekstini julkaisemisen jälkeen. Väsymystä en kuitenkaan kyennyt ajattelemaan, sillä katastrofi oli tapahtunut. Olin tuloksetta yrittänyt sitä estää ja äskettäin pyrkinyt parhaani mukaan puolustautumaan tuota minuun kohdistunutta poikkeuksellisen rajua hyökkäystä vastaan. Nyt piti siis olla valmiudessa jatkotaisteluihin ja hallitsemaan kriisiä.

Moni toimittaja yritti olla yhteydessä. Sanoin kaikille, että lukekaa se blogini. Silti blogin sisältöä ei referoitu käytännössä missään eikä siitä tehty juttuja. Se vain kerrottiin, että ”Rydman kiistää” ja että todennäköisesti rikosilmoitus HS:n jutusta olisi tulossa. Sosiaalisessa mediassa tekstini sitä vastoin kyllä levisi vauhdilla. Parin vuorokauden sisään kotisivuillani oli reilusti yli 200 000 kävijää, mikä oli runsaudessaan täysin poikkeuksellinen määrä.

Ensimmäiset muiden medioiden uutiset aiheesta olivat silti varsin maltillisia ja jopa varovaisia. Yleisradion toimittaja oli aluksi jopa vähän epävarma siitä, uutisoisivatko asiasta ollenkaan. HS:n juttua tunnuttiin ymmärrettävästikin pidettävän jo niin räikeänä, ettei

näytetty oltavan ihan varmoja, kuinka uskottavana sitä ylipäätään tuli pitää.

Minulle tulvi valtavat määrät viestejä kaikkia mahdollisia kanavia pitkin. Niistä sävyltään kielteisiä oli tuskin edes joka viideskymmenes. Itse asiassa en koskaan urani aikana ollut saanut niin valtavaa määrää tukevia yhteydenottoja kuin mitä noiden päivien aikana. Määrää en laskenut, mutta puhutaan arvioni mukaan joka tapauksessa nelinumeroisesta luvusta tuenosoituksia.

Tietyt yhteydenotot koskettivat aivan erityisesti. Sellainen oli esimerkiksi viesti eräältä hyvin pitkäaikaiselta entiseltä tyttöystävältäni. *”On todella järkyttävää että tuollainen juttu julkaistiin sinusta. En tietenkään usko noista väitteistä sanaakaan, kuten ei varmaan kukaan muukaan joka sinut tuntee”*, hän kirjoitti. Samantapaisia viestejä sain monilta muiltakin entisiltä seurustelu- ja tapailukumppaneiltani.

Poliitikkojen julkiset tuenosoitukset olivat harvinaisuuksia. Merkittävä poikkeus tästä hiljaisuudesta oli Jussi Halla-aho (ps), joka jakoi blogitekstini Facebookissa ja kyseenalaisti Helsingin Sanomien toiminnan kuvaten myös omaa kokemustaan Paavo Teittisestä. *”MIKÄÄN ei ole Hesarin toimittajille pyhää. MIKÄÄN rima ei ole liian matalalla. Jos rima lojuu maassa, Hesarin toimittaja kaivaa tunnelin sen ali”*, hän kirjoitti.

Yksityisiä tuenilmaisuja tuli kyllä paljon, eikä pelkästään samanimielisiltä poliitikoilta. Eräs merkittävässä asemassa oleva vasemistoliihtolainen poliitikko tuki ja kannusti vahvasti. Hän kirjoitti minulle useita pitkiä yksityisiä viestejä, joissa hän kyseenalaisti HS-jutun etiikan vahvasti. *”Sanavalinnoilla annetaan kammottava kuva. Esim kodistasi lähteneiden kerrotaan ”päässeen lopulta lähtemään” vaikka samalla kerrotaan että lähtemistä ei mitenkään pyritty*

estämään. Annetaan kuva täpärästi onnistuneesta paosta”, hän terävästi havainnoi. Muiltakin osin hän näki erittäin kirkkaasti, mistä kyseisessä artikkelissa oli kyse.

Mikään määrä yksityisiä ja joitakin julkisia tuenilmaisuja ei kuitenkaan poistanut sitä tosiasiaa, että tilanne oli aivan kammottava ja painajaismainen. Twitteriä en viitsinyt edes kurkistaa, koska sen kyllä arvasi, millainen ryönämyrsky siellä oli käynnissä. Ne, joiden intresseihin tällainen kohu sopi, pyrkivät epäilemättä paisuttamaan sen mahdollisimman suuriin mittasuhteisiin.

Edellisiltana uskomattoman lujana ja rauhallisena pysyneelle Sadulle HS:n juttu oli sittenkin šokki. Vaikka olin kertonut hänelle avoimesti jutun syntyvaiheista, taustoista ja sisällöistä pitkin matkaa, sen julkaiseminen iski silti lopulta liian lujaa. Satu vakuutteli, että *”kyllä täältä jotenkin noustaan”*, mutta ei myöskään peitellyt sitä, miten rajusti tuo asia häntäkin nyt löi.

Juttelin puhelimesta myös Sadun aivan ihanien vanhempien kanssa. He olivat minua kohtaan äärimmäisen tukevia ja täydellisesti puolellani. Sadun äiti puolusti minua kiivaasti myös sosiaalisessa mediasa. Hän kertoi minulle puhelimesta, että Satu oli kiistänyt koskaan kokeneensa taholtani mitään sellaista, mikä edes etäisesti antaisi aihetta uskoa nyt esitettyjen väitteiden paikkansapitävyyteen. Hän sanoi, että kaiken Sadulta kuulemansa ja omankin ihmistuntemuksensa perusteella hänen oli täysin mahdotonta pitää HS-tarinaa uskottavana.

Myös Sadun isä tuki minua puhelimesta vahvasti. Sanoin hänelle, että se merkitsi minulle todella paljon, koska *”lähtökohtaisesti isien kuuluukin olla epäluuloisia sulhaskandidaattien suhteen”* ja että monen usko voisi tällaisessa tilanteessa horjua. *”Kuule huoli pois, koko perheemme on sataprosenttisesti sinun tukenasi”*, hän vastasi. Myös Sadun hurmaava sisko osoitti tukeaan eri tavoin.

Edellispäivän kaltainen paniikinomainen ahdistus meinasi silti ottaa monta kertaa valtaansa. Tiesin nyt, että silloin kannatti mennä makuuasentoon ja soittaa jollekulle. Sadusta ei ollut nyt apua, kun hän oli itsekin kyseisen lehtijutun johdosta niin huonovointinen. Sen sijaan tärkein tukihenkilöni ja puhelinkontaktini kyseisen päivän aikana oli pitkäaikaisin äitipuoleni Maikki, jonka ylipäättäänkin voisi luonnehtia olleen elämäni aikana vakain ja luotettavin äidin-kaltainen hahmo.

Eräs taho oli silti pitkään suorastaan korviahuumaavan hiljainen. Se oli kokoomus. Eduskuntaryhmän tavallisesti hyvin vilkas keskustelu sisäisissä Signal-viestikanavissamme oli vaiennut. En tiedä, mikä kaikki siihen vaikutti, mutta paine alkoi joka tapauksessa kasvaa. Nythän jo Sanna Mariniltakin (sd) kysyttiin aiheesta iltapäivällä radiossa lähetetyllä *Pääministerin haastattelutunnilla*. Marin sanoi olleensa järkyttynyt lukemastaan, mutta oikeastaan Marin kommentoi asiaa maltillisemmin kuin millaisena se uutisoitiin.

Jotain oli kokoomuksestakin kommentoitava. Mutta millä tavalla lausuntojen sisältö päätettiin, ketkä niihin vaikuttivat ja miksi puolueen linja muuttui kiihtyvää tahtia yhä jyrkemmäksi – se ei ole tiedossani. Minulta ei kysytty mitään eikä minua osallistettu asiaan millään tavalla. Kerron siksi nyt vain sen, mitä tiedän, vaikka se epäilemättä onkin hyvin puutteellinen kuvaus tapahtumien kulusta.

Ensimmäistä kertaa puolueen puheenjohtaja Petteri Orpo kommentoi asiaa Twitterissä kahden aikaan iltapäivällä. Hänen mukaansa *”HS:n juttu edustaja Rydmanista on järkyttävää luettavaa”*, mutta etupäässä hänen viestinsä keskittyi yleisellä tasolla siihen, miten kokoomuksessa suhtauduttiin häirintä- yms. epäilyihin. Vähän myöhemmin hän antoi haastatteluita, joissa hän kertoi puolueen ryhtyvän selvittämään, *”mistä kaikesta syytöksissä on kysymys”*. Ja että

tämän jälkeen arvioitaisiin ”uudelleen Rydmanin asemaa kokoomuksessa”.

Viimeisin kuulosti tietenkkin pahaenteiseltä. Niin kuulosti myös se, miten Orpo alkoi julkista kommentointiaan kehystä. Hän kertoi ”saaneensa tietää Rydmaniin kohdistuneista syytöksistä” jo talvella – oikeastihan ainoa ”tietolähde” olivat olleet Helsingin Sanomien tunnettua soittorinkiä pitäneet toimittajat. Orpo sanoi, että ”epäilyjen vakavuus ja mittakaava selvisivät” hänelle kuitenkin vasta HS-jutun myötä. Ja selvästikin hän tuntui pitävän esitettyjä väitteitä tosiasioina, kun hän kerran sanoi, että tätä ennen ei ollut ”*käynyt ilmi vielä mitään näin yksilöityä tietoa Rydmanin yksityiselämän toiminnasta*”.

Olin jo valmiiksikin henkisesti erittäin huonossa kunnossa mutta varautunut silti siihen, että mediasotaa pitäisi tästä huolimatta jaksaa käydä. Nyt kuulosti kuitenkin siltä, että selviämistaisteluuni oli avautumassa sellainenkin rintama, johon en ollut ymmärtänyt varautua. Tietoisuus tästä vei ahdistukseni jälleen lähelle sietokykyni äärirajoja. Soitin Petterille, mutta puhelu kesti vain viisi minuuttia. Vähän myöhemmin puhuin puhelimesta myös puoluesihteerin Kiskon kanssa. Molemmat olivat melko ystävällisiä mutta samalla erittäin säästeliäitä ilmaisemaan ajatuksiaan tai ylipäättäänkään mitään konkreettista.

Voimani alkoivat olla aivan lopussa. Kun ihmistä on lyöty tarpeeksi, hän alkaa olla valmis tekemään liki mitä tahansa, jotta lyömisen saisi loppumaan. Vaikka kuinka tiesin oikeuden ja totuuden olleen puolellani, voimani ja kykyni taistella niiden puolesta alkoivat olla erittäin lähellä ehtymistä. Tunsin tarvetta sanoa jotain, joka edes vähän lisäisi myötätuntoa puolelleni ja säästäisi enemmältä lyömiseltä.

Niinpä kirjoitin Facebook-julkaisun, jonka aloitin näin: *”Olen tehnyt elämäni aikana lukuisia virheitä ja virhearviointeja. Yritän niistä ottaa aina opikseni. Sosiaalisissa suhteissa arvostelukykyni on pettänyt monesti. Parisuhde-elämäni on ollut töyssyistä ja rikkonaista. Olen luottanut väärin ihmisiin ja vitsailnut asioilla, joista ei pitäisi vitsailla.”* Sillä olihan tuo tietysti kaikki totta. Harvassa lienevät ne ihmiset, jotka eivät voisi allekirjoittaa kyseistä tunnustusta ainakin isoilta osin.

Kyseisen aloituksen jälkeen kerroin kuitenkin, että *”Minusta nyt maalattu kuva ei ole tosi ja minusta on esitetty kertakaikkisen valheellisia väitteitä. Blogissani yritin esittää asiaani argumentein, mutta argumentit eivät tässä myllyssä paljoa paina.”* Silti päivitystäni siteerattiin monessa mediassa tavalla, josta muodostui kuva, kuin olisin myöntänyt HS:n Teittis-tarinan todeksi ja pyytelisin ”tekojani” anteeksi. Erityisesti tämä korostui ruotsinkielisissä uutisoinneissa, joissa ”lukuisat virheet” olivat muuntuneet jo ”lukemattomiksi virheiksi” (”otaliga misstag”).

Koko päivitykseni varsinainen ajatus oli kuitenkin sanoa, että vaikka minusta nyt oli rakennettu mielikuva teinityttöjen ahdiste-lijana, niin todellinen elämäni oli jotain aivan muuta. *”Hirveästi en ole asiasta huudellut, mutta viimeiset 1,5 vuotta olen myös seurustellut aivan ihanan naisen kanssa (ja todettakoon nyt erikseen, että hän on 28-vuotias). Hän on upeasti tukenut minua myös tämän kurimuksen keskellä, vaikka juuri nyt hän voi yhtä huonosti kuin minäkin. Jos hän jaksaa pysyä rinnallani tämänkin sumun läpi, niin sitten se varmaan-kin on tosirakkautta”*, kirjoitin päivityksen loppuun.

Satukin jaksoi vihdooin taas puhua kanssani puhelimesta, vaikka hän oli edelleen hyvin huonovointinen. Hän kuitenkin pyysi, että ottaisin kirjoituksestani pois tuon häneen viittaavan loppukappa-

leen. Hänelle oli juuri nyt liian raskasta tulla viitatuksi millään tapaa. Nikottelin aluksi vähän, mutta toteutin tietysti sitten hänen toiveensa. Typistin koko kyseisen kappaleen vain virkkeeseen ”*Lähellä on onneksi ollut nyt paljon rakastavaa tukea.*”

Juttelimme vielä puhelimessa. Sitten vajosin uneen. Olin edelleen yksin mökilläni. Sain nukuttua noin kuusi tuntia, mikä oli sentään merkittävästi paremmin kuin pitkään aikaan. Pomppasin kuitenkin ylös jo neljältä aamulla, eikä uni enää palannut. Yritin jatkaa selviytymistäni alkaneesta viikosta ja osallistuin tuona maanantaipäivänä mökiltä käsin vielä kaupunginhallituksen etäkokouksiin.

Asiat jatkoivat silti vyörymistään yhä kehnompaan suuntaan. Kaikki mediat kirkuivat otsikoita aiheesta. Utusten ja moninaisen lokakirjoittelun lukeminen oli jo edellispäivänä tehnyt niin paha, etten ollut pystynyt seuraamaan läheskään kaikkea, mitä minusta kirjoitettiin. Niinpä minulta oli mennyt ohi sekin, että jo edellispäivänä kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Kai Mykkänen oli keksinyt vaatia poliisitutkintaa ”toimistani”.

Oli toki niin, että lakiasiat olivat aina olleet Mykkäselle hyvin vaikeita. Hän oli kompuroinut niissä useasti ministerinä ollessaan, mikä oli johtanut muun muassa aivan käsittämättömiin julkisiin lausuntoihin koskien eräitä laittomuuksia. Oppositiopuolueen ryhmänjohtajana hän taas oli hapuillut yhtä hyvin Juha Mäenpään syyttämisasiassa kuin EU:n velkapaketissakin. Hän ei yksinkertaisesti joko hahmottanut laillisuusky symyksiä tai sitten ne olivat hänelle vain täysin toissijaisia.

Mutta nyt Mykkänen oli ylittänyt itsensäkin. Normaalistihan poliisi selvittää ensin, onko syytä epäillä rikosta. Jos ilmenee konkreettinen rikosepäily, poliisi suorittaa esitutkinnan. Sitten asia mahdollisesti siirtyy syyteharkintaan. Nyt Mykkänen kuitenkin vaati, että

poliisi vain yleisesti ottaen selvittäisi Rydmanin ”toimintaa” periaatteella ”josko löytyisi jotain”. Paljon kauempänä tuskin olisi voitu olla alkeellisimmistakaan oikeusvaltioperiaatteista.

Mykkäsen puheenvuoro oli kokonaisuudessaankin aivan uskomatonta käsitesekasotkia. Hänen mukaansa poliisitutkinnan ”*kautta voitaisiin saada lisätietoja paitsi syyteharkintaa varten myös siitä, että meillä olisi viranomaisen tutkimaan tietoa pohjaksi arvioida, onko tässä moitittavaa käytöstä, joka ei ylitä rikoskynnystä.*” Mykkäsen maailmassa poliisi ilmeisesti siis tutkii ihmisten elämää tarvittaessa ilman rikosepäilyäkin ja tuuppailee asioita syyteharkintaan sitä mukaa kuin jotain sopivaa ehkä löytää. Venäjällä näin ehkä toimitaankin, mutta ei kyllä todellakaan Suomessa.

Jos tällainen häröily olisi jäänyt Mykkäsen yksinajatteluksi, se olisi ollut vain jälleen yksi esimerkki Mykkäsen kyvyttömyydessä ymmärtää edes auttavasti sitä, miten länsimainen oikeusvaltio toimii. Mutta nyt elettiin niin hulluja aikoja, että Mykkäsen oikeudelliseen sekoiluun lähti mukaan myös kokoomus puolueena. Pehr Evind Svinhufvudin puolue, joka aikanaan oli rakentanut koko aatteensa laillisuusperiaatteelle.

Mykkäsen vaatimukseen yhtyen kokoomus keksikin puolueena pyytää, että poliisi arvioisi *uudelleen* johtopäätöksensä koskien Jodel-juoruista lähtenyt esiselvitystään vuodelta 2020. Puoluesihteri Kristiina Kokko sanoi kokoomuksen pyytävän ”*poliisia vielä uudelleen arvioimaan tätä tapausta Helsingin Sanomissa esitettyjen väitteiden osalta, että olisiko vielä reittiä, jolla viranomaiset voisivat arvioida tätä asiaa ja edetä*”.

Jo oli siis aikoihin eletty. Poliisi oli nettivinkin perusteella vuonna 2020 puhuttanut sekalaisen joukon naisia. Poliisi ei ollut selvittänyt sitä, puhuivatko naiset totta. Poliisi oli vain todennut, että kenen-

kään kertomana ei ollut ilmennyt mitään sellaista, mikä paikkansa pitäessäänkään olisi ylittänyt tutkintakynnystä. Nyt kuitenkin media siteerasi noita puhutuksia kuin tutkittuina tosiasioina. Ja poliittinen puolue ilmaisi tyytymättömyytensä poliisin johtopäätökseen ja pyysi arvioimaan asian uudelleen.

Olin aivan pöyristynyt kokoomuksen toiminnasta. Sille naureskeltiin laajasti muutoinkin; niin räikeästi se soti kaikkia alkeellisimpiäkin oikeusvaltioperiaatteita vastaan. Minulle kyseisestä linjauksesta ei ollut etukäteen edes kerrottu. Laitoin asiasta tekstiviestin puolueen puheenjohtajalle Petteri Orpolle, joka vastasi, että asia oli *”edennyt nopeasti enkä ehtinyt infoamaan”*.

Hulluus ei ollut silti vielääkään saavuttanut lakipistettään. En enää pysty muistamaan, missä järjestyksessä asiat tarkalleen ottaen tapahtuivat, mutta maanantain aikana ajoin joka tapauksessa mökiltäni Vihdistä takaisin Helsinkiin. Tiistaina oli periaatteessa aikaisin aamulla perustuslakivaliokunnan kokous, mutta jossain vaiheessa olin tajunnut, ettei siihen osallistumisesta kumminkaan noissa olosuhteissa olisi tullut mitään.

Sen sijaan minun olisi pitänyt osallistua yhdeksältä aamulla palaveriin puoluetoimistolla puheenjohtaja Orpon, puoluesihteerin Kiskon ja eduskuntaryhmän puheenjohtaja Mykkäsen kanssa. Sinne olin lupautunut. Fyysiset oireeni alkoivat kuitenkin jälleen olla liki ylitsepääsemättömiä, ja jo illalla epäilin, pystyisinkö tulemaan paikalle. Aamulla minun oli pakko luovuttaa ja ilmoittaa, että osallistuisin puhelimitse. En päässyt kunnolla edes sängystä ulos. Matkasta kotoani Ullanlinnasta puoluetoimistolle Etu-Töölöön ei olisi tullut yhtikäs mitään.

Puhelimen päässä äänessä oli Mykkänen. Hän oli hyvin terhakkaan ja päättäväisen kuuloinen. Hän ilmoitti yksimielisesti päätte-

tyt, että minut siirrettäisiin syrjään kokoomuksen eduskuntaryhmästä ja kaikista luottamustehtävistäni vaalikauden loppuun asti. Kysymyksenään hän esitti vain sen, eroanko itse vai erotetaanko minut.

Missään kauhuskenaarioissanikaan en ollut osannut kuvitella mitään tämän tapaista. Mutta minulla ei ollut enää juuri voimia jäljellä puolustaa itseäni. Sain pinnistettyä puhelimesta sen verran, että sain sanotuksi, että voisin erota omatoimisesti, jos päätös ei sentään olisi ”vaalikauden loppuun asti”, vaan esimerkiksi ”toistaiseksi”. Mykkäsellä tuntui olevan halua pitää kiinni sanomastaan, mutta Orpo puuttui puheeseen, että ehkä se voisi olla niin – toistaiseksi, ja että asiaan voitaisiin palata, mikäli mahdolliset jatkoselvitykset palauttaisivat luottamuksen. Siihen oli nyt tyytyminen.

Seuraavaksi oli vuorossa kokoomuksen eduskuntaryhmän kokous. Sinne en yrittänyt osallistua edes etänä. Lopputuloksen tiesi jo ennalta, ja se olisi ollut sama, vaikka minulla olisikin ollut voimia taistella asemastani. Enemmistö ryhmästä olisi asettunut johdon kannalle joka tapauksessa, mutta luopumalla taistelusta johtoa vastaan uskoin parantavani mahdollisuuksiani asioiden korjaamiseen tulevaisuudessa. Uskoin myös, että myöntymällä tuohon äärimmäisen epäoikeudenmukaiseen päätökseen vähentäisin myös painetta yhä pahentuneelle julkiselle lyömiselleni, jota en enää olisi oikein millään jaksanut.

Toisin kävi. Orpon ja Mykkäsen kommentit kyseisen kokouksen jälkeen olivat vain entistä pahempia. Sunnuntaina Orpo oli vielä kertonut, että puolue *selvittää*, ”mistä kaikessa syytöksissä on kysymys”. Nyt hän ei kuitenkaan ollut enää selvittämässä yhtään mitään. *”Se mitä on tapahtunut, se on järkyttävää eikä hyväksyttävää. Eduskuntaryhmä ja puolueyhteisö tuomitsevat tapahtuneen täysin”*, Orpo

sanoi. Väitteet, jotka vielä hetki aiemmin piti selvittää, olivat nyt muuttuneet jo tapahtuneiksi tosiasioiksi.

Mykkäsen mukaan kyse oli ”laajasta vyyhdistä”, jossa puhuttiin ”karmivista asioista”. Hänen mukaansa olin selvästi jättänyt *”kertomatta asioita ja on liian ilmeistä, että asiallisen käytöksen rajat on ylitetty törkeällä tavalla”*. Helsingin Sanomien kertoma tarina oli selvästi hänellekin kyseenalaistamattoman tosi. Mutta kuin varmistukseksi sen, ettei mahdollisilla poliisiselvityksillä olisi vaikutusta tähän hänelle ilmeisen mieluisaan johtopäätökseen, hän lisäsi, että kokoomus ei *”sido tätä pelkästään siihen, miten poliisi toimii”*.

Jollei tuossa kaikessa olisi ollut jo tarpeeksi, päätti puolueen puheenjohtaja Orpo vielä korottaa panoksia. *”Tässä on selvästi ollut valta-aseman väärinkäyttöä”*, hän sanoi. Tällaista ei ollut edes Helsingin Sanomat keksinyt väittää. Jutussa oli kyllä sanottu, että *”kertomusten perusteella Rydman on hyödyntänyt poliittista asemaansa”*, mutta tuokaan väite ei saanut mitään tukea itse jutun sisällöstä. Väite ”valta-aseman väärinkäytöstä” puolestaan oli täysin Orpon omaa keksintöä. Mutta niin vain se tarina muuttui koko ajan hurjemmaksi.

Minut oltiin näin muodoin heittäessä ulos myös perustuslakivaliokunnasta. Tästä monet asioita ymmärtäneet poliitikot tuntuivat olevan lähinnä kauhuissaan. Valiokunnan sosialidemokraattinen puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä lähetti minulle tekstiviestin: *”Hei! Jos sulla on mahdollisuus pitää se pevin jäsenyys, niin toivoisin sitä. Olet vlk:n kantavia voimia ja jo kokeneimmasta päästä. T:Johanna”*. Samaa viestitti myös keskustan Markus Lohi, joka yritti vielä puhua Orpoa perumaan päätöksensä tältä osin. Turhaan – vastaus oli kuulemma ollut ”jyrkkä ei”.

Kun eduskuntaryhmä oli toiminut tällä tavalla, päättivät Helsingin Kokoomuksen toimijat seurata esimerkkiä. Yritin selittää, että

Sataman hallituksen puheenjohtajan paikalta minua ei kannattaisi siirtää pois kesken sen kriittisen strategiaproessin – turhaan. Minut painostettiin eroamaan siitäkin. Vaikka olisin tapellut vastaan, en noissa olosuhteissa olisi saanut valtuustoryhmän enemmistöä tuekseni. Lopulta minulta riistettiin myös paikkani Kansallisoopperan ja -baletin hallituksessa, vaikken ollut edes ilmoittanut eroavani sieltä. Mutta voimani olivat aivan lopussa, eikä minussa ollut enää virtaa laittaa kampoihin.

Jollei tässä kaikessa olisi ollut jo tarpeeksi, niin kaiken päälle Ilta-lehden Lauri Nurmi julkaisi lehden verkkosivuilla vielä jutun otsikolla ”Poliisin esiselvitys: Näin Rydman puhui 14-vuotiaille seksikkyydestä ja ”kuumuudesta”. Jutussa siteerattiin sellaisenaan sitä täysin perätöntä humpuukia, jota vuoden 2019 eduskuntavaalikampanjaini osallistunut ”Petra” oli poliisille vuoden 2020 Jodel-esiselvityksessä sepittänyt. Tämä kaikki kerrottiin vieläpä siten, että ”poliisin tekemän esiselvityksen perusteella” näin olisi tapahtunut, vaikkei poliisi ollut selvittänyt asiaa sen enempää kuin kirjannut ”Petran” tarinat ylös.

Lauri Nurmen lehtijutut ovat usein enemmän sutaistuja kuin mietittyjä, mutta tämä oli jo liikaa. Vielä kerran julkaisin Facebookissa ja Twitterissä jo kertaalleen blogissani julkaistut kuvakaappaukset minun ja tuon ”Petran” viestittelyistä, jotka todistivat asetelman olleen täysin päinvastainen kuin mitä tämä väitti. Sen verran ponnistin, mutta sitten viimeisetkin voimani olivat täysin loppuun kulutetut.

Oli kesäpäivänseisaus; vuoden pisin ja valoisin päivä. Samalla se oli minulle mitä synkimmän pimeyden hetki. Olin kuluneiden päivien aikana monta kertaa tuntenut jonkinlaista kuolemankaipuuta ja vapahdusta siitä helvetistä, johon minut oli ajettu. Silti kertaakaan

tuo kaipuu ei ollut tuntunut yhtä voimakkaalta kuin tuon Lauri Nurmen kertakaikkisen ala-arvoisen lehtijutun nähdessäni.

Oli lämmin kesäpäivä, ja asuntooni ikkunat olivat jo valmiiksi raollaan ilman paremman vaihtumisen varmistamiseksi vanhassa kerrostalossa. Mielessäni väikähti ajatus, miten paljon helpompaa olisi vain avata ikkuna auki ja syökyä ylimmästä kerroksesta katuun asti ja päättää koko hirvittävä kärsimys siihen. En sinänsä hetkeäkään toissani harkinnut sitä – se oli vain ohikiitävä ajatus vailla todellista pohdintaa sen toteuttamisesta.

Sen sijaan menin taas sängylle makaamaan. *”Komm, o Schlaf, du Todes Bruder”*, mukaili mieleni Bachin koraalia. Mutta edelleenkin se ei soinut mielessäni sävelinä. Musiikki ja kaikkalainen elämänoima tuntui minusta kaikonneen. En tiedä, nukahdinko vai pyörryinkö, mutta yhtä kaikki katosin taas joksikin aikaa tiedostamasta mitään siitä, miten hirvittävän julkisen häpäisyn kohteeksi olin joutunut.

28

JUHANNUS

Tik. Tok. Tik. Tok. Olohuoneeni toistasataa vuotta vanha kaappikello raksutti hiljaa. Normaalisti se soittaa katkelmia Westminster-melodiasta neljännestunneittain ja lyö tietysti myös tasatunnit. Mutta mitään sävelmiä en ollut moneen päivään jaksanut kuunnella. En jaksanut kuunnella kaappikellon soittoaakaan, niin rakas kuin se minulle olikin. Olin painanut koneiston vivuista sen nuijat sellaiseen asentoon, etteivät ne osuneet kelloihinsa eivätkä siten pitäneet ääntä. Vain sen heiluri raksutti hiljalleen käydessään laidasta laitaan. Tik. Tok. Tik. Tok.

Makasin sängyssä. Noina päivinä en paljon muuta jaksanut. Jos ahdistus alkoi ottaa liiaksi valtaansa, tartuin puhelimeen, kun kerran olin huomannut sen auttavan. Pitkäaikaisimman äitipuoleni Maikin ohella esimerkiksi isotätini Irma oli noissa tilanteissa kullannarvoinen. Ja toki myös siskoni Saara. Hänen kanssaan jaksoin vitsaillakin asioista. Lapsuudestamme asti olimme selvinneet mistä tahansa vääntämällä koettelemukset mustaakin mustemmaksi huumoriksi. Näiden mainittujen lisäksi oli muutamia muitakin tärkeitä puhelinkontakteja.

Satu tuli luokseni viimein keskiviikkona. Maanantaina hänellä ei ollut ollut siihen voimia ja tiistaina hänellä oli meno, jota ei voinut

perua. Mutta nyt hän tuli ja toi mukanaan erilaisia herkkuja, joista hän tiesi minun pitävän. Olin raportoinut hänelle jatkuvasti tippuneesta painostani, ja hän oli siitä hyvin huolissaan. Teimme yhdessä kanahalloumisalaattia. Yritimme tuoda keskelle katastrofia edes pienen tuulahduksen normaalista elämästäme.

Totuus oli silti se, että Satu oli hyvin huonovointinen, kuten minäkin. Hän puhui siitä avoimesti ja sanoi asioita, jotka olivat hyvin pahaenteisiä. Hänellä ei ollut voimia jäädä yöksi, vaan hän halusi palata omaan kotiinsa. Sen verran meillä kuitenkin oli vielä huumoria jäljellä, että vitsailimme HS:n juttuun viitaten, että tällaisessa tilanteessa minulla ilmeisesti olisi tapana ”suuttua ihan silmittömästi”, mutta että ehkä hän silti ”pääsisi lopulta lähtemään minun estämättä”.

Katastrofin oli viimeistellyt se, miten kokoomusjohto oli toiminut. Teittisen ja kumppaneiden lehtijuttu oli ollut niin räikeän yliampuva, että moni oli epäillyt sen uskottavuutta jo tuoreeltaan. Olin myös saman tien vastannut siihen blogitekstilläni, jossa olin ampunut alas sen keskeisimmät väitteet. Jos kokoomus olisi halunnut, se olisi voinut pitää pään kylmänä ja todeta, että ensin tutkitaan ja sitten vasta hutkitaan.

Nyt kokoomusjohto oli kuitenkin päättänyt ottaa HS-sepitteen sellaisenaan todesta ja toimia sen mukaisesti. Itse asiassa lehtijuttua kommentoidessaan Orpo ja Mykkänen olivat keksineet väittää minusta sellaisiakin asioita, joista minua ei tuossa loka-artikkelissa ollut edes syytetty. Näin toimiessaan he viimeistäänkin tekivät minusta julkisuuden silmissä syyllisen. Poliitiikka on harvoin erityisen reilua, mutta noin kertakaikkisen epäoikeudenmukaisia tuomioita silti harvoin politiikassakaan jaellaan.

Eikä ainakaan Mykkäsen into yhä vain lennokkaampiin lausuntoihin minua koskien ollut vieläkkään laantunut. Ei, vaikka minut

oli jo saatu heitettyä ulos kaikista niistä tehtävistäni, joista eduskunta- ja valtuustoryhmillä oli valta minut poistaa. Keskiviikkoiltana Sadun lähdettyä kotoani sain hämmennyneitä yhteydenottoja, joissa kyseltiin, näinkö äsken Mykkäsen esiintymisen A-Studioissa ja kuu-linko, mitä hän sanoi. En ollut nähnyt, kun en muutoinkaan katso televisiota enkä olisi pystynyt siihen varsinkaan tuolloin.

Vasta myöhemmin katsoin kyseisen ohjelman. Siinä Mykkänen kertoi, että Rydmanin ”yksityiselämän tekojen karmeus” muodostui ”alaikäisiin kajoamisesta”. Ohjelman ylen taitava juontaja Marja Sannikka osasi kuitenkin haastaa Mykkästä ja kysyi tältä, *”onko mahdollista, että Wille Rydman ei ole syyllistynyt niihin tekoihin, joista häntä nyt syytetään”*. Tällaiselle spekulatiolle Mykkänen ei vastauksessaan antanut mitään sijaa, vaan totesi, että joka tapauksessa *”hyväksyttävän käytöksen raja on rikki”*.

Eikä tässäkään ollut vielä kaikki. Mykkänen päätti vastauksensa toteamalla, *”jokaisella maailman ihmisellä on toki aina mahdollisuus, uskon niin, palauttaa luottamus ihmisyyteensä, ihmisenä toimimiseen, myöskin yhteiskunnan jäsenenä toimimiseen ja poliitikkonakin toimimiseen, mutta se on nyt sitten tulevaisuuden asia, miten se tapahtuu.”* Olin siis kaiken muun ohella menettänyt jo luottamuksen ihmisyyteenikin ja yhteiskunnan jäsenenä toimimiseen, eikä senkään palauttaminen ilmeisesti ollut vielä näköpiirissä.

Tuona keskiviikkoiltana en siis kuitenkaan vielä kyseistä Mykkäs-esiintymistä nähnyt. Muutoinkin minulla oli ollut voimia vain hyvin yleispiirteiseen seurantaan siitä, mitä kaikkea mediassa kirjoiteltiin. Sen kuitenkin olin havainnut, että mediatalojen toiminnassa oli eroja.

Yleisradio ja MTV3 olivat uutisoinnissaan verrattain asiallisia, vaikka jälkimmäinen käyttikin jonkin juttunsa otsikossa sanaa ”sarja-ahdistelu”. Helsingin Sanomat ei enää itse kohujuttunsa jäl-

keen asialla kovin pahasti revitellyt, mitä nyt laati jutun otsikolla ”*Kokoomuksen Helsingin piirissä voimakasta vastustusta Wille Rydmanin eduskuntavaaliehdokkuudelle*”. Tämän otsikon HS-lehti oikeutti sillä, että piirihallituksen kahdestatoista jäsenestä kaksi oli ilmoittanut ehdokkuuttani vastustavan.

Myönteinen yllätys oli Ilta-Sanomat, vaikka ennakkoon olin ajatellut laittavani koko Sanoma-konsernin boikottiin Teittisen pohjattoman alhaisen toiminnan johdosta. Yllätyksekseni saman konsernin toinen päälehti tuntui kuitenkin uivan asiassa varovaisesti jopa vastavirtaan. Se julkaisi jutun siitä, mitä poliisiin vuoden 2020 Jodel-esiselvitykseen puhutetut naiset todella olivat sanoneet. Sellaisinaan julkaistuina niistä sai tietysti aivan toisen ja minun kannaltani paljon myönteisemmän kuvan kuin HS:n vahvasti valikoidun ja rankasti väritetyn kerronnan pohjalta.

Ilta-Sanomien toimittaja Olli Waris kirjoitti myös varsin asiallisen kolumnin, jossa hän varovaisesti ja osittain rivien välistä kyseenalaisi koko HS:n luoman mielikuvan uskottavuutta. Samoin teki myöhemmin saman lehden toimittaja Riika Kuuskoski, joka ilmeisesti kirjoitti kolumninsa jo tuoreeltaan, vaikka sen julkaiseminen antoi odottaa itseään. Kolmas Ilta-Sanomien toimittaja oli minuun henkilökohtaisesti yhteydessä ja kertoi, että heidän toimituksessaan oli laajasti ihmetelty etenkin Iltalehden toimintaa asiassa.

Niin, se Iltalehden toiminta. Se oli täydellisen pidäkkeetöntä, muidenkin toimittajien kuin Lauri Nurmen osalta. Poliitiikan Puskaradio -podcastissaan kolme lehden toimittajaa elämoi 50 minuutin ajan HS:n esittämällä väitteillä vailla minkäänlaista kriittisyyttä ja keksi niiden rinnalle vielä nipun uusiakin väitteitä. Yksi noista toimittajista, Jarno Liski, julkaisi lisäksi oman pitkän kolumninsa, jossa hän teki parhaansa tukeakseen ystävänsä Paavo Teittisen tarinaa ja

kyseenalaistaakseen kaiken, mitä minä olin sanonut. Lauri Nurmi ja Juha Ristamäki kutsuivat yhteiskolumnissaan minua puolustaneita puheenvuoroja ”vaihtoehtoiseksi todellisuudeksi”.

Eettisesti arveluttavinta kaikesta oli kuitenkin se, miten Iltalehti asettui vuoden 2016 naisystäväni äänitorveksi. Tästä tehtiin kokonaisen aukeaman kokoinen lehtijuttu, jossa tämän annettiin toimituksen tarinaa mitenkään kyseenalaistamatta väittää minusta mitä uskomattomimpia asioita. Sinänsä en ollut tästä seikasta erityisen pahoillani, koska kyseisen naisen tapa esittää asiansa oli nähdäkseni niin epäuskottava, että arvelin sen vain vahvistavan sitä, mitä itse olin sanonut – ainakin älyllisesti valppaamman väen piirissä.

Sitä en vielä tuoreeltaan tiennyt, että minut ja kyseinen nainen oli laitettu Iltalehden 22.6.2022 lehden kanteenkin rinnakkain. Voimani olivat liian lopussa, jotta olisin pystynyt seuraamaan kovin tarkkaan sitä valtavaa lokauutisten virtaa, joka kävi läpi koko suomalaisen mediakentän. Mutta siellä hän komeili, kuin kyltymätön koston jumalatar, joka viimein oli saanut kaiken sen, mitä oli yli viiden vuoden ajan tavoitellut – ja onnistunut varmasti yli omienkin odotustensa. Hän ei ollut halunnut erota tai lähteä asunnostani, mutta nyt hän sai paistatella ison lehden kannessa rinnallani ja kostaa kaiken niin maan perusteellisesti.

Ainoan poikkeuksen Iltalehden mitään kainostelemattoman lokajournalismin linjaan teki loistava Sanna Ukkola, jonka kolumni julkaistiin saman lehden nettisivuilla seuraavana päivänä otsikolla ”*Rydmanin mediaoikeudenkäynnissä läsnä ovat vain syyttäjät ja tuomari – puolustukselta pääsy kielletty*”. Vähän vastaavanlaista rohkeutta osoitti Julia Blomqvist, joka Lännen Median lehdissä julkaistussa kolumnissaan kyseenalaisti vahvasti HS:n jutun eettisyyden ja jos sain määrin uskottavuudenkin.

Tuollaiset puheenvuorot olivat silti todellisia harvinaisuuksia. Enimmäkseen mediassa julkaistiin noina päivinä liki täysin pidäkkeettömiä lokakirjoituksia, joissa Helsingin Sanomien luoma tarina otettiin kritiikittömästi totena ja pahimmillaan täydennettiin kertomusta uusillakin syytöksillä. Turun Sanomissa julkaistu pilakuva kuvasi tilannetta hyvin. Siinä poliisilta kysyttiin, että ”*onko poliitikon polttaminen roviolla tänä juhannuksena luvallista*”.

Ainakaan Iltalehden rovio ei sammunut vielä juhannusaattonakaan. Tuolloin lehti julkaisi aamulla verkkosivuillaan Jarno Liskin ja Marko-Oskari Lehtosen laatiman jutun, jossa kirjoitettiin, että ”Rydman ei puhunut totta” ja että olin ”sumuttanut” kokoomusta, kun olin todennut poliisin vuonna 2020 tekemän Jodel-esiselvityksen olleen salassa pidettävä. Kyseisen esiselvityksen kannessa kuitenkin nimenomaisesti oli tuo leima. Otin kansilehdestä leimoineen valokuvan ja laitoin tekstiviestin Marko-Oskari Lehtoselle. Hän ei vaivautunut edes vastaamaan.

Yritin jatkaa asian korjaamista myös sähköpostitse Iltalehden uutispäällikön Solmu Salmisen suuntaan. Hän oli erittäin haluton tekemään oikaisua. Lopulta hän suostui muuttamaan virkkeen ”*Rydman ei puhunut totta*” muotoon ”*Kokoomuksen näkökulmasta Rydman ei puhunut totta*”. Kysyin asiasta vielä puoluesihteerin Kolkolta ja Helsingin piirin toiminnanjohtajalta Sanna Hämäläiseltä, eivätkä hekään vahvistaneet Iltalehden tähtitoimittajien käsitystä valehtelustani. Väite ”sumutuksesta” kaikkienensa jäi silti Iltalehden juttuun eikä kertaalleen luotua tarinaa suostuttu korjaamaan.

Oli kuitenkin aika lähteä juhannuksenviettoon. Niin kauan kuin pystyin muistamaan, olin viettänyt juhannukseni kesämökkilläni Vihdissä. Isäni kuolemasta keväällä 2007 asti olin myös isännöinyt tuota keskikesän juhlaa. Nyt kaikki oli toisin, ja niinpä lähdimme Sadun

kanssa viettämään juhannusta kummipoikani perheen mökille. Sinne oli tulossa myös vähän kaukaisempi sukulaiseni Ina miehensä ja heidän kaksi kuukautta vanhan esikoispoikansa kanssa.

Kaikkien heidän oli alun perin pitänyt tulla juhannukseksi mökille Vihtiin. Parhaimpiin ystäviini kuulunut kummipoikani isä Esa – sama mies, joka yksitoista vuotta aiemmin oli suositellut minua Aki Pyysingille Pokeriyhdistyksen puheenjohtajaksi – oli kuitenkin jo sunnuntaina HS-jutun tultua julki ehdottanut, että tulisimme sittenkin heille. Hän ei edes tuntenut Inaa ja tämän perhettä, mutta toivotti heidätkin silti tervetulleiksi. Esa oli oivaltanut paljon minua nopeammin, etten noissa olosuhteissa tulisi jaksamaan juhannuksen isännöintivastuita. Onneksi olin ymmärtänyt suostua ehdotukseen.

Olin ylettömän uupunut karmean viikon jäljiltä ja tuskin lähimainkaan vielä edes sisäistänyt sitä, mitä kaikkea oli todella tapahtunut. Sitäkin tärkeämpää oli, että pääsi luonnonkauniiseen järvimaisemaan sellaisten ihmisten pariin, jotka todella välittivät. Kuusivuotias kummipoikani oli yhtä iloinen ja aktiivinen kuin aina. Keskikesän valon ja auringon keskellä syödessä, saunoessa ja uidessa sai edes pientä välähdystä jostain normaalin elämän kaltaisesta.

Saunan lauteilla istuessamme Esa totesi, että minun pitäisi kirjoittaa aiheen tiimoilta ja viime vuosien poliittisten tapahtumien pohjalta kirja. Suhtauduin ajatukseen nihkeästi. Paha tapani on tyrmätä uudet ajatukset varmuuden vuoksi jo ennakoon. Hyvä tapani on silti onneksi se, että olen valmis myös muuttamaan mieleni, kunhan ensin olen riittävästi pohtinut asiaa.

Päivän kääntyessä iltaan kisailimme isäntäväen järjestämien juhannuspelien parissa. En kuitenkaan voinut kaiken muun ohella olla kärsimättä suuresti siitä, miten huonosti aistin Sadun voivan. Kaikessa tässä taisi sittenkin olla hänelle aivan liikaa kestämistä. Enkä

voinut häntä siitä tietenkään millään tapaa moittia; kävihän tämä kaikki raskaasti yli omienkin voimieni.

Yritin kaikesta huolimatta kääntää ajatuksiani kohti iloa ja tulevaisuudenuskoa. Kirkkaimmin sitä edusti kahden kuukauden ikäinen sukulaispoikani, jonka uniaika lähestyi jo. Emmekä me muuttakaan aikoneet enää kovin myöhään olla hereillä. Äitinsä maidon ravitsemana sain vauvan syliini ja aloin häntä siinä nukutella. Tuo rauhallinen pieni piltti ei tiennyt maailman ajoittaisesta pahuudesta mitään.

Mietin, että jotain pitäisi nukuttelun lomassa tälle uusimmalle sukulaiselleni laulaa. Jostakin juontui mieleeni Ilse Weberin Wiegala-kehtolaulu – ehkäpä juutalainen melankolia vastasi parhaiten mielenmaisemaani juuri tuolla hetkellä. Niinpä lauloin: ”... *Wiegala wiegala wille, wie ist die Welt so stille! Es stört kein Laut die süße Ruh; schlaf, mein Kindchen, schlaf auch du. Wiegala wiegala wille...*”

Tunnelma oli jollain oudolla tavalla taianomainen. Hetkeksi elämästäni vaienneet sävelet tuntuivat sentään olevan tekemässä ensimmäistä paluutaan.

Epilogi

KOHTI TUNTEMATONTA

Kokoomus teki kuin tekikin Keskusrikospoliisille virallisen pyynnön arvioida uudelleen johtopäätöstään koskien vuoden 2020 Jodel-esiselvitystä. Tapaus oli hyvin hämmäntävä ja oikeusvaltiossa täysin poikkeuksellinen: poliittinen puolue ilmaisi tyytymättömyytensä poliisin arvioon ja pyysi selvittämään asiaa uudelleen. Keskusrikospoliisi ei tietenkään lähtenyt sellaiseen mukaan, vaan hylkäsi pyynnön käytännössä saman tien. ”*Asiassa ei ole tullut esille mitään sellaista, minkä perusteella uudelleenarviointia tarvittaisiin*”, linjasi KRP päätöksessään.

Itse jätin Helsingin poliisilaitokselle tutkintapyynnön Helsingin Sanomien kesäkuisesta häväistysartikkelista maanantaina 11. heinäkuuta. Esiselvitys aiheen tiimoilta eteni verrattain vauhdikkaasti ja tapaukselle nimettiin pian myös syyttäjät. Poliisi totesi asiassa olevan syytää epäillä rikosta ja tiedotti 19.8.2022 käynnistävänsä asiasta esitutkinnan. Tätä kirjoitettaessa kyseinen esitutkinta on edelleen käynnissä.

Tutkintapyynnössäni rikosnimikkeinä olivat törkeä kunnianloukkaus ja yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen. Se, että poliisi katsoi olleen aihetta epäillä kansanedustajaan kohdistuvaa törkeämuotoista kunnianloukkausta, ei ollut aivan jokapäiväinen juttu.

Keskeisten poliitikkojen suoja kunnianloukkausasioissa on tavallista ohuempi. Poliitikosta saa Suomessa puhua aika paljon potaskaa ilman, että tarvitsee pelätä rikosoikeudellisia seuraamuksia. Se, että poliisi päätti käynnistää aiheesta esitutkinnan, kuvasti jo itsessään tapauksen epätavallista luonnetta.

Jättäessäni tutkintapyyntöä en vielä tiennyt, ettei HS-jutun jälkimmäisissä valloilleen päässyt hulluus ollut vielääkään saavuttanut lakipistettään. Carolina Nystén, joka oli omalla nimellään esittänyt HS:lle minua koskeneita aivan käsittämättömiä ja totuudenvastaisia väitteitä, oli jutun julkaisun jälkeen kertonut minusta vielä villimmän tarinan poliisille. Tämän johdosta poliisi päätti käynnistää minuun kohdistuneen seksuaalirikostutkinnan.

Tapaus oli suorastaan kafkamainen. Olin tapaillut Nysténiä ajoittain vuosina 2014–2015 ja lyhyesti uudelleenkin alkuvuodesta 2018. Senkin jälkeen olimme käyneet konserteissa ihan vain kavereina. Koskaan suhteemme ei silti ollut edennyt juuri millään tavalla intiimille tasolle. Emme olleet harrastaneet seksiä millään tavalla emmekä missään muodossa. Kertaakaan emme olleet edes yöpyneet saman katon alla. Ja nyt hän oli kuitenkin keksinyt väittää, että olisin keväällä 2015 syyllistynyt häneen kohdistuneeseen seksuaalirikokseen.

Poliisi tutki Nystén-asian onneksi suhteellisen nopeasti ja asiassa tehtiin syyttämättäjättämispäätös vielä saman vuoden puolella. Niin piinallista kuin olikin joutua tuollaisen tutkinnan kohteeksi, se ei silti ollut minun kannaltani pelkästään huono asia. Kyseinen esitutkinta nimittäin tuotti käyttööni runsaan määrän sellaista HS-jutun syntyyn liittyntä todistusaineistoa, johon minulla ei muutoin olisi ollut mitään pääsyä. Osa tuosta aineistosta oli Helsingin Sanomien kannalta hyvinkin raskauttavaa ja osittain olen hyödyntänyt sitä myös tämän kirjan kirjoittamisessa.

Poliittisesti suurimman tuskan kaikessa tässä tuotti se, että eduskuntavaalit olivat edessä jo keväällä 2023. Kokoomusjohto ei suostunut harkitsemaan kesäkuun 2022 johtopäätöksiään uudelleen, vaikka poliisi aloitti HS-jutun laatijoihin kohdistuvan rikostutkinnan. Uudelleenharkintaa ei suostuttu tekemään siinäkään vaiheessa, kun minuun kohdistuneessa Nystén-tutkinnassa tehtiin syyttämättä jättämispäätös. Viimeistään tämän jälkeen oli minulle selvää, että yhteiskunnallinen toimintani voisi jatkua vain puoluetta vaihtamalla.

Ison henkilökohtaisen kriisin yhteydessä ihmisen on usein välttämätöntä palata myös aivan perimmäisten kysymysten äärelle. Onneksi oma maailmankuvani rakentui jo varsin nuorena sellaisille peruskiville, jotka antavat tukevahkon pohjan selviytyä myös elämän rajuimmista myrskyistä. Erityisen rajut myrskyt ovat omiaan myös palauttamaan lähemmäs noita uskon peruskiviä ja turvautumaan niihin tavallista lujemmin. Niin kävi minullekin tämän kokonaisvaltaisen henkilökohtaisen katastrofin yhteydessä.

Kesän ja syksyn aikana tuli monta kertaa pohdittua, olisiko sitenkin helpompaa kärsiä omasta syystä kuin ilman sitä. Nythän jouduin kärsimään sekä itse koettelemuksesta että siitä perustavanlaatuisesta epäoikeudenmukaisuudentunteesta, kun tietää kärsivänsä aiheetta. Aina päädyin kuitenkin lopulta samaan lopputulokseen: oli miellyttävämpää kärsiä syyttömänä, koska silloin ei tarvinnut samalla kärsiä huonosta omastatunnosta ja saattoi rakentaa tulevaisuudenuskonsa sen varaan, että lopulta oikeus viimein voittaisi.

Toisaalta välillä hiipi mieleeni myös karmeja ajatus: entä jos oikeus ei voittaisikaan? Entä jos vääräys jäisi vallitsevaksi ja valhe muodostuisi yleiseksi käsitykseksi? Se ajatus oli voitettavissa vain ja ainoastaan uskolla: kyllä totuus ja oikeus vielä voittaisivat. Ja jokin intuitiivinen aavistus – tai millä hengellisellä nimellä sitä ikinä halusikaan

kutsua – kuiski korvaani yhä uudelleen, että kyllä niin olisi vielä käyvä.

Ne peruskivet, joille olen maailmankuvani rakentanut, ovat kaikesta raastavasta epävarmuudesta huolimatta auttaneet pysymään tyynenä ja luottavaisena. Jostakin syystä tielleni on nyt asetettu tällainenkin taipale kuljettavaksi, ja se on vain jaksettava kulkea läpi. Ehkä sillä on jokin tarkoitus, joka avautuu vasta sitten, kun matkaa on taas riittävästi taittunut. Ja vaikkei tarkoitusta olisikaan ja vaikka pimeys jäisi ikuisesti vallitsevaksi, niin silti tähänastinenkin elämäni on joka tapauksessa ollut elämisen arvoinen ja siitä on syytä olla syvästi kiitollinen.

Helsingin Sanomat julkaisi sunnuntaina 19.6.2022 artikkelin, jossa esitettiin poikkeuksellisen rajuja väitteitä kansanedustaja Wille Rydmanista. Lehtijutun otsikko oli "Kokoomuksen salaisuus".

Rydman kiisti alusta pitäen jutussa esitettyjen väitteiden paikkansa-pitävyyden, mutta kertaalleen käynnistettyä julkisuusmyllyä ei käynyt pysäyttämisen. Rydman pakotettiin eroamaan käytännössä kaikista sellaisista luottamustehtävistään, joissa hän oli kokoomuksen nimeämänä edustajana.

Tässä kirjassa Rydman kertoo omasta näkökulmastaan, miten kohtalokas lehtijuttu syntyi ja mitä kaikkea sen taustalla oli. Samalla kirja on kertomus Rydmanin omasta elämästä ja poliittisesta toiminnasta toukokuusta 2020 juhannukseen 2022 asti. Paikoin kerronta ottaa vauhtia myös kyseisen ajanjakson ulkopuolisista tapahtumista.

Salaisuus, jota ei ollut on tositarina kansanedustajan julkisesta ja yksityisestä elämästä sekä niiden lomittumisesta toisiinsa. Teoksen kirjoittaja ei olisi näin tarkkaan halunnut yksityistä elämäänsä julkisesti avata, mutta katsoo Helsingin Sanomien jutun johdosta olevansa pakotettu kertomaan asioiden oikean laidan ja taustan.

Kirja on kertomus ihmisestä ja politiikosta. Se on myös kuvaus aikamme puoluepolitiikan ja mediaympäristön ajoittaisesta raakuudesta ja häikäilemättömyydestä – sekä yksilöstä niiden keskellä.

ISBN: 978-952-94-7440-0

9 789529 474400

ISBN 978-952-94-7445-5 (PDF)

ISBN 978-952-94-7446-2 (EPUB)